

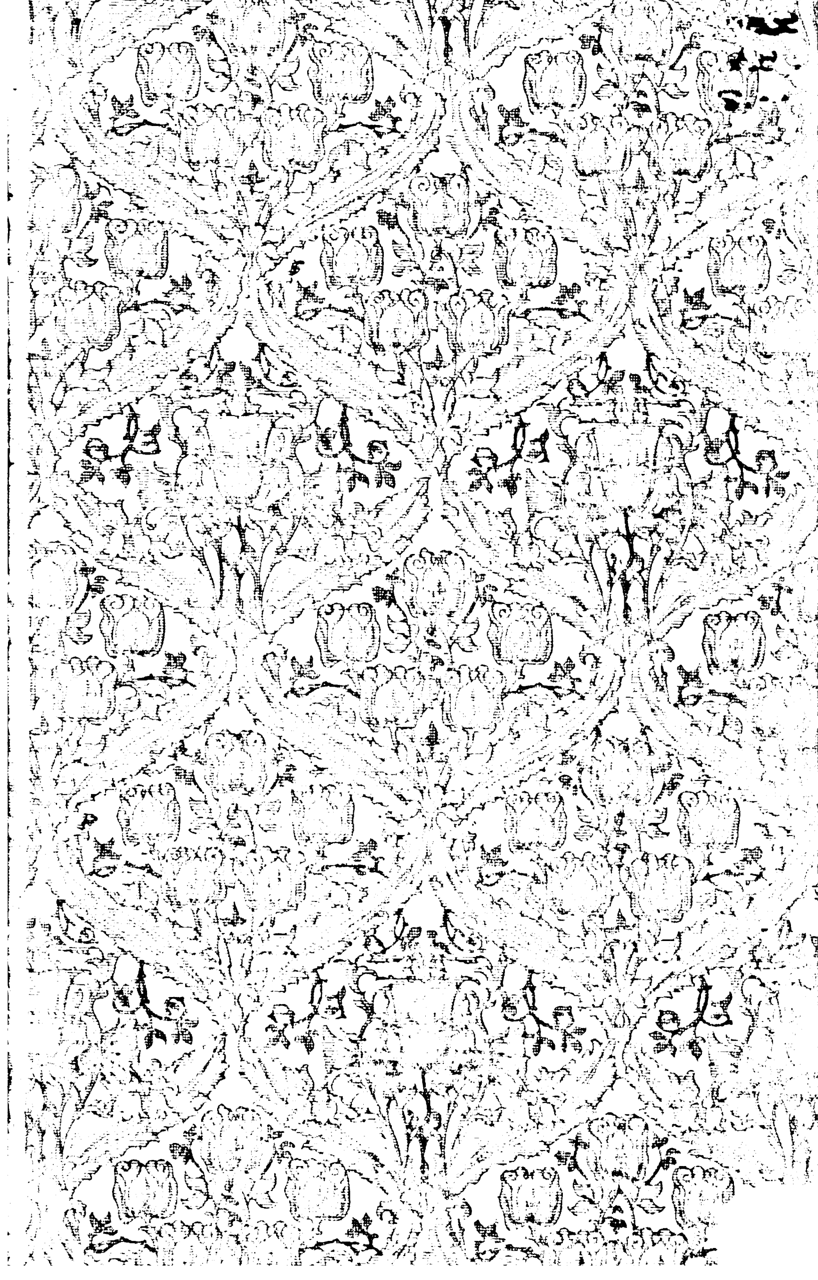
H. F. Ewald.

Historiske Romaner.

Dronningens Jomfruer.

HARVARD COLLEGE LIBRARY
VE RI TAS
ICELANDIC COLLECTION
FORMED BY KRISTJÁN KRISTJÁNSSON
Given in Memory of
WILLIAM HENRY SCHOFIELD
Professor of Comparative Literature 1906-1920
by his Wife
MARY LYON CHENEY SCHOFIELD
6th April 1931

3,50

Harriet Jonsson.

H. F. EWALD

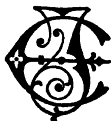
DRONNINGENS JOMFRUER

HISTORISK ROMAN

FRA

DRONNING MARGRETES TID

ANDET OPLAG

KØBENHAVN
JACOB ERSLEVS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1892

FØRSTE BOG

Første Kapitel.

En Valfart.

Midt paa Skaanes Højslette breder Ringsø sin vidtstrakte Vandflade, som ved en Landtunge næsten helt overskæres og deles i Vester- og Øster-Ringsø. Landet højner sig skønt omkring Søen, hvis Bredder endnu til Dels dækkes af frodige Skove; men disse ere kun for lidt at regne mod de vældige Skove, som i gamle Dage spændte deres Løvtag over Egnen, hindrede Solens Straaler i at vække Jordens slumrende Kræfter og Menneskene i at faa Ploven i Gang. De gamle Træer trængte med deres tætte Kroner hverandre, gødede Aar efter Aar i lange Tider Jorden med deres Bladefald og udsaaede tillige en Sæd, hvis Fremvækst skulde give Generationer af Skovhuggere nok Arbejde med deres Økser.

Henimod Slutningen af det fjortende Aarhundrede vare de endnu ikke komne synderlig vidt dermed, skønt der naturligvis fandtes Steder, hvor Menneskene allerede i Hedenold havde fæstet Bo, og i hvis Fodspor deres kristne Efterkommere havde traadt.

Et saadant Sted var den omtalte Landtunge. Der knejser Bossiø Kloster med sine røde Mure og høje Tinder, et rigt og lunt Bo for de sortkuttede Benediktinernonner. I snart tre Aarhundreder havde alt da Klosterkirkens gamle Klokker tidlig og silde

hver Dag Sankt Nikolaus og Jomfru Maria til Ære rørt deres Tunger og ved deres snart stærke, snart dæmpede Klang vakt Genlyd i Skovene.

Thor, en Herre af den rige og mægtige Æt, som til sine Tider kaldte sig Thott, havde stiftet Klosteret og doteret det rundelig. Som der staar i et gammelt Vers, hvor Thor selv fører Ordet:

Kjelby Mølle og Dalby Vang,
Bøge Ore og Ringsø Fang,
det giver jeg dig, Bose Kloster ny,
og selv hviler jeg i denne Hy.

Men denne Slægtens første kristnede og dog højsatte Mand havde efterladt sig talrigt Afkom, til hvilket hans et Par Mile fra Bossiø liggende Stamgaard Næs foruden andre Ejendomme var gaaet i Arv. Tusinder af Sjælemesser vare i Tidernes Løb blevne sjungne i Bossiø Klosterkirke for Thor og hans Efterkommere, og deres Døtre vare selvskrevne til at nyde Oplærelse i Klosterets Skole.

Saaledes var ogsaa nu hans Ætling, unge Kirsten Pedersdatter, hvis Forældre bægge vare døde, af sin og sine umyndige Søskendes Farbroder og Formynder, Hr. Jakob Axelsøn, bleven sat i Klosteret, for at hendes Opdragelse der kunde blive fuldendt; han var nemlig Enkemand og havde ingen Hustru, der kunde tage sig af hans Broderdatter. I Bossiø havde Jomfru Kirsten godt og muntert Selskab af flere unge Jomfruer, som ogsaa vare satte i Klosteret for at lære; men blandt disse blev hun regnet for den fornemste. Abbedissen, Fru Ingefrid, Erik Geeds Enke, havde ondt nok ved at magte hende; men hvor store Friheder end den stolte unge Jomfru tog sig, saa maatte hun og de andre Jomfruer dog ufravigelig møde til Tiderne i Kirken, høre paa Messerne og de gudelige Sange, ja selv deltage i de sidste, om end deres Tanker imens fløj vidt omkring.

Dette var netop Tilfældet med Kirsten en smuk Aften sidst i August Maaned, da Vesperklokken

ringede, og hun i Flok med sine Læresøstre vandrede over Klostergaarden til Kirken. Det var i det Herrens Aar 1388, det andet Aar, hun havde tilbragt i Bossiø. Hun havde fyldt sit femtende Aar og var fuldt udvoksen, en høj, velskabt og statelig Jomfru at se til, og uagtet hun i sit Hjerte endnu kun var et Barn, havde hun dog en levende Følelse af sin personlige Værdighed og kunde føre sig som en Matrone. Hun vidste ogsaa grant, hvad Ære der tilkom en Jomfru fra Næs, og derfor sukkede hun svarlig under den klosterlige Tvang, hun var undergiven, og spurgte sig selv, om da ikke snart nogen vilde komme og tage hende ud af Klosteret.

Hun havde Grund til at spørge saa, thi alt for to Aar siden, kort før hendes Faders Død, var hun bleven lovet bort; men saa kom Sorgens Tid, og derefter var det blevet helt tyst med den Sag, uden at hun fattede af hvad Aarsag.

Det var Mogens Pedersøn Munk af Holbækgaard i Jylland, Pantelensmand paa Berritzholm i Skaane, der havde faaet Løfte om hende, og hendes unge Hjerte bankede nu af Harme ved at tænke paa, hvor lidt denne til hendes Fæstemand udsete Herre syntes at bryde sig om hende — af Harme, men ikke af Elskov; thi hun havde kun set ham to Gange. Skønt ung, var han dog alt Enkemand og Fader til en Søn, og nu gik hun og var, skønt mest paa Ærens Vegne, skinsyg paa hans hensovede Hustru, idet hun begyndte at tro, at Enkemandens Sorg varede længere, end det passede sig for en Herre, der havde tænkt paa at tage sig en ny Hustru.

Hendes Hjerte vilde have banket af Fryd i det mindste ved Udsigten til Udfrielse af Klosterskolens Tvang, om hun havde vidst, at netop nu, mens Tonerne af den hellige Sang *Ave maris stella* lød gennem Kirken, red den Herre, paa hvem hun tænkte med saa stor Harme, over de sydlige Høje og nærmede sig Ringsø.

Der var Ungdomsfyrighed nok i hans brune

Øjne, idet han drev sin stærke, sorte, jydske Hingst op ad en stejl Bakke, fra hvis Top man havde Udsigt over Søen. Han kom derop før sine Ledsagere, en ung Herre, som red en fint bygget hallandsk Skimmel, og to Svende.

Ridekappen faldt frit om Hr. Mogens's brede Skuldre, og Hætten var slaaet tilbage, saa at hans runde, kraftige, mørklokkede Hoved og den grønne Filthat tegnede sig skarpt mod den i Aftenrøden glødende Himmel, da han naaede Bakkens Top. I Hatten sad en sort Fjer, fastholdt af en rød Emailles Agraffe med en gylden Tværstribe, hans Skjoldmærke, som var en Guldbjælke i Rødt.

Han bar Sværd ved Lænden, og i hans Bælte stak en Dolk ved Siden af en lille Lædertaske, men i øvrigt dølgede Kappen ingen Brynjetrøje eller Rustning, thi der var ingen Fejde i disse Egne, skønt rigtignok en Krig stod for Døren. Sverige var nemlig i fuldt Oprør mod sin meklenburgske Herre, Kong Albrecht, og de svenske Stormænd havde allerede kastet sig for Danmarks og Norges Dronnings, Fru Margretes Fødder og paakaldt hendes Hjælp, som hun var saa saare villig til at yde dem. Kong Albrecht var imidlertid, da han følte sin Afmagt, dragen til Meklenburg for at vinde Forbundsfæller og hverve en Hær Lejesvende, og Dronning Margrete sad paa Helsingborg, mens Hærens Udrustning dreves med al Kraft. Dette var altsaa som Vindstille før en Storm.

Da Mogens Munks Ledsager havde naaet Bakkens Top, standsede han og udbrød.

«Hvad nu? Det er Ringsø; vi ere farne vild.»

Noget spæd lød den talendes Røst. Han var en spinkel Yngling med kantede Former, et smalt, blegt Ansigt, en stærkt bøjet Næse, rødligt Haar og store, blaa Øjne med et usikkert Blik. Uagtet han havde naaet Myndighedsalderen, var der dog et Præg af Forkuelse over ham, som om han endnu mærkede Formynderens Jærnaag paa sin Nakke; og

det var intet Under, thi unge Bengt Ebbesøn, saa lød hans Navn, var Stifsøn af Dronning Margretes Yndling, den mægtige Abraham Brodersøn; og sjælden slap nogen, Mand eller Kvinde, af den Herres Hænder, uden at det kendtes paa dem, at de havde været der. Dog kunde denne Mangel paa Mod hos unge Bengt pludselig slaa om til sin Modsætning, opfarende Hidsighed, og det skete nu; thi da Mogens Munk ikke straks gav ham Svar, udbrød han utaalmodig:

«Hr. Mogens, hvi stirrer I saa og siger intet?»

Mogens Munk vendte sig imod ham, og et Smil oplivede hans djærve Aasyn, idet han sagde:

«Hvad tykkes I, Bengt, om at drage til Ousbyholm og blive i Nat hos gamle Bjørn Skaldre og Else Bølle?»

Bengt kastede et Blik ned til Ringsøens sydøstlige Hjørne, hvor Ousbyholms lave Skorstene pippede frem og sendte en blaa Røgsky mod Himlen, og svarede:

«Dette kommer sært uventet.»

Mogens Munk gjorde et Strøg med den højre Haand over sit korte, mørke Skæg og sagde noget barsk:

«I maa finde eder i at ride, som jeg fører eder, al den Stund jeg ikke bød eder, men I bød eder selv til Gæst hos mig paa Berritzholm.»

Bengt blev rød og saa sky og forlegen til sin ridderlige Vært, i hvis dybe, fuldtonende Røst der laa en særegen Myndighed, og som altid var lige saa slagfærdig med sin Tunge, som med sin Klinge. Bengt kunde imidlertid ikke nægte Kendsgerningen. Han havde paatrængt sig Mogens Munk eller, rettere sagt, han var tyet til ham, fordi han, skønt meget øm over sin Værdighed som myndig Mand, dog ikke havde Kraft til at staa paa egne Ben. Mogens Munk var en Ridder, for hvem Bengt med sit lidenskabelige Sind straks, da han nu for første Gang traf sammen med ham i Helsingborg, havde fattet Beundring, og end stærkere droges han til

den Side ved den Omstændighed, at Hr. Mogens var Hr. Abrahams aabenbare Modstander og Uven. Saa laa stakkels Bengt ogsaa i Strid med sin overmodige og haarde Stiffader og tidligere Formynder om en Del af Fædrenearven, der skulde udleveres til ham, men paa hvilken Hr. Abraham holdt fast. Saaledes var Luften ved Hove bleven Bengt saa tung, at han havde tiltryglet sig Tilladelsen til at ride med Hr. Mogens.

Imidlertid havde denne Rejse ikke været meget oplivende for Bengt; thi Mogens Munk havde straks ladet ham vide, at han intet vilde have at gøre med hans Arvestridigheder med Stiffaderen; det var en Sag, i hvilken han hverken kunde eller vilde blande sig; og dernæst havde Mogens paa Berritzholm været ganske optagen af Forretninger, især Udrustningen af de væbnede Ryttere, han skulde stille til den forestaaende Krig, saa at Bengt havde været overladt til sig selv. Han ønskede derfor nu Ende paa Rejsen og blev ikke behagelig overrasket ved, at den gik mod Øst og ikke mod Vest, tilbage til Helsingborg.

Hr. Mogens syntes imidlertid selv at føle, at han havde været vel frastødende mod sin Gæst, thi nu sagde han venlig og spøgende:

«Se lidt videre mod Nord, Bengt!» men i det samme lød Vesperklokkens Toner over til dem fra Bossiø, hvorhen han havde peget. Han blottede sit Hoved og bad i Stilhed et Ave, mens alle hans Ledsagere fulgte hans Eksempel; men det Smil, som den korte Andagt havde bortvejret, kom straks igen.

«Hør en glædelig Tidende, Bengt!» sagde han. «Jeg agter at gøre en Valfart til Bossiø; det er en fortjenstlig Gerning, som giver fyrretyve Dages Aflad. — Gud forlade mig min Synd!»

«Bossiø!» udbrød Bengt og blev rød helt op over Øjnene.

Hr. Mogens lo, saa Skoven gav Genlyd deraf; thi Bengt, som plaprede alting ud, havde paa Vejen

betroet ham sin brændende Elskov til sin Barndomsveninde, unge Karen Svendsdatter Sture, som ogsaa var sat i Bossiø Kloster for at lære.

«Saa bly fødes man mellem Fjældene,» sagde saa Hr. Mogens; «vi Slettens Børn ere mere frække alt fra Barnsben af. Vid, unge Ven, at min Valfart til Bossiø gælder den Jomfru, hvis Haand er mig lovet, nemlig Kirsten Pedersdatter af Næs. Jeg har mine Aarsager til at ønske at komme hende selv til Ords.»

Dette sidste sagde han heftig, idet hans mørke Øjne tindrede, og Bengt fik en uklar, men stærk Følelse af, at i denne strenge Herres Hjerte havde en Lidenskab fæstet Rod, der mulig forholdt sig til hans egen, som en Eg til en Ympe; men han blev glad over at opdage dette Tilknytningspunkt til sin overlegne Ven, og med Ympers Lyst til at ligne store Træer kom han nu med en Hjerteudgydelse, som fik Hr. Mogens til at udbryde:

«Drag dig til Minde, Bengt, at ikke jeg er Karen Svendsdatter! Nu ride vi fort og se at naa Ousbyholm, før gamle Fru Elses Nadvergrød vorder hel kold.»

Andet Kapitel.

En snild Gubbe.

Øllet flød ned ad gamle Bjørn Skaldres Skæg, idet han satte fra sig det Krus, i hvilket han havde drukket Velkomst med sine Gæster; thi den Gubbe gjorde alt med Liv og Fynd, et Bevis paa, at de syvti Aar, han nu havde paa sin Bag, ikke tyngede ham synderlig.

«En Ære for vor ringe Bo og en Glæde for vore gamle Hjerter,» sagde han, «at skue eder, Hr. Mogens, under vort Tag.»

«Ja, ja,» sagde Fru Else idet hun saa mildt til Mogens Munk, «af Grydevenner har man nok, men faa fuldtro;» og saa stønnede hun, da hun var ubehjælpelig af Fedme, og drog Vejret tungt.

«Og vær I saa og velkommen, unge Bengt Ebbesøn,»' tilføjede Bjørn, idet hans skarpe, graa Øjne mønstrede Ynglingen, og Bengt fik en Følelse af, at han kun blev taalt som et Paahæng.

De sad ellers ikke bogstavelig under Bjørn Skaldres Tag, men paa en Bænk og ved et jordfast Stenbord uden for Huset under en mægtig Linds Bladehang. Sommeren havde været varm, og Høsten tegnede til at blive glødende; men under de Omstændigheder dvælede man i hine Tider helst hele Dagen i det fri. Boligerne med deres som oftest smaa Rum tilbød ikke store Bekvemmeligheder, og Luften derinde bag de fastspigrede Vinduer blev let kvalm. Ousbyholm var desuden vel et stærkt, men lavt Hus paa kun et Stokværk. Det havde ingen Taarne eller Befæstning. Svære Egetræsdøre med stærke Jærnslaaer for og nogle raske, væbnede Karle indenfor og i Udhusene var gamle Bjørns og hans Hustrus Værn. Han var en velstaaende Mand af god, gammel Æt, men levede dog mest som en Bonde.

Mens Mogens Munk sad og stirrede over Søens blanke Flade til Bossiø, hvis Spir og Gavle, halvt dulgte af Skoven, lysnede i det svindende Dagskær, tog hans Vært atter Ordet:

«Hvor grant mindes jeg ikke endnu eders gode Fader, Gud gemme hans Sjæl i Himmerig! I er ham saare lig. I har hans høje Skikkelse og brede Skuldre, og af eders Øjne lyser det samme Blik, fuldt af Mandsmod og Retsind.»

«Sig helst ikke for meget godt om mig,» svarede Hr. Mogens. «Med Kroppen kan det have sin Rigtighed; men min Fader var ellers en mere sindig og vis Mand, end jeg er eller nogen Tid bliver, hvad I maaske vil sande, inden jeg drager herfra.»

«Hvi saa?» spurgte Bjørn og saa plirende op. «Er I ude paa Hærværk?»

«Nej, ikke det,» svarede Mogens Munk; «vi spare alle paa Kræfterne til den store Dyst, som staar for.»

«Nu,» sagde Bjørn, «i Slaget, der var ved Sankte Kristoffer eders Fader ikke sindig, men gik paa som den værste. Visdom kommer ellers gerne med Alderen. Hvor mange Vintre har I nu paa eders Bag?»

«Tredive,» svarede Mogens Munk.

«Ej, da er I jo en ren Grønskolling mod mig,» udbrød Bjørn; «jeg har nu levet min bedste Tid og tømt mine fleste Glædens Skaaler.»

«Saavel og eders fleste Smertens,» faldt Bengt Ebbesøn ind.

«Menneskene vorde ringere og ringere,» sagde Bjørn og vendte sig brat imod ham. «At høre et Barn som eder tale sukkende om Smerte! Da jeg var paa eders Alder, Bengt Ebbesøn, kendte jeg ingen anden Pine end den, Knipler, Sværdægge og Pilsodde volde; som en Hjortekalv sprang jeg over alle Led paa min Vej.»

«Men I havde og en god Fader, Bjørn,» sagde Mogens Munk; «Bengt mistede tidlig sin og faldt i en Bøddel af en Stiffaders Hænder.»

«Nu, nu,» svarede Bjørn i en mildere Tone, «er det der, Skoen har trykket ham? Visselig gjorde eders Moder, Fru Martha, ilde deri, Bengt, at hun gav sig hen til en Skælm, som Hr. Abraham. Han, Jep Mus og Niels Sorteskaaning ere tre Alen af et Stykke – forlad mig, at jeg siger det! Nu svømme Skælmerne ovenpaa, og Aarsagen er den, at et Skørt breder sig i Højsædet, og at Kronen sidder paa et Fruerlin.»

«Ej hvad, Bjørn,» udbrød Mogens Munk, «laster I vor gode og vise Dronning, der styrer Land og Rige med sikker Haand trods nogen Mand af hendes Æt?»

«De sige, at hun gør saa,» svarede gamle Bjørn tvært, «men dog er alt ringere, end det var i hendes Fader Kong Volmers Dage. Da lo de fleste, nu græde de; da sloges de, nu pudse og snyde de hverandre. Det volder Fru Margrete, fordi hun holder til med de sorte Kleike, som synge og bede for hende, mens hun fylder deres Pengeskrin. Tre Messer hører hun hver Dag, inden hun gaar til Bords; det er for meget; de gode Helgene maa vorde lede ved hende.»

Mogens Munk og Bengt lo; men Bjørns Hustru oplod nu sin Røst:

«Vær ærlig, Bjørn, og tilstaa, at du er hende gram, fordi hun lod os de to Gaarde i Hørdum fradømme, og fordi Jep Mus var Manden, der afsagde Dommen; derfor er han i dine Øjne saa stor en Skælm.»

«Ved den øverste Gud nej!» svarede Bjørn hidsig. «endog jeg havde de Gaarde fra min Farfaders Tid og med Rette.»

«Fra Din Farfaders Tid, men maaske dog med Urette,» svarede Fru Else. «Ak, Bjørn, lad den Sag fare og betænk, at gamle ere nu vi og skulle snart stedes til Doms der, hvor ej en Tomme Jord eller en Penning kan følge os.»

«Nu, kære Frue,» sagde Mogens Munk, «hvorlunde det end har sig med dette, saa maa jeg dog ellers give eders Husbond Medhold. Jep Mus og hans Makkere ere store Røvere og Snydere, og nægtes kan det ikke, at Fru Margrete stundom lader gyldne Kæder hænge paa Skælmer og lønner dem med Landets Fedme; men hun bruger dem vel. Snildt fører hun Dansken frem til Sejr og Ære og til at herske over det ganske Norden. Hun er større end sin Fader, og vi faa da ære, lyde og følge hende. Hendes tro Tjener er jeg og vil vedblive at være det, selv om hun skulde blive til Sinds at plukke en Fjer af min Ham.»

«Og det vil nok ske,» sagde Bjørn bidsk.

«Hvad hun giver med den ene Haand, det tager hun med den anden, gridsk som hun er, og dertil snedig. Hun ser som en Trane og hører som en Ræv, rastløs er hun som Vind og Vove og vandrer Krogveje hid og did som en Bæk. Mærk mine Ord, Mogens Pedersøn! I vil komme til at bande Fru Margrete, inden I ligger i eders Grav!»

Her tog Hosten Vejret fra gamle Bjørn, thi Natten faldt paa, og det begyndte at blive svalt, hvorfor de alle søgte Sengen. Men næste Morgen, da de havde nydt deres Davre, Else gik og syslede i Huset og Bengt var gaaet ud for at se til Hestene, saa at Bjørn og Mogens Munk sad alene under Linden, aabenbarede den sidste for sin gamle Ven, i hvad Ærinde han egentlig var kommen.

«Ej, ej,» udbrød Bjørn, «saa det er Alvor dermed, og I vil nu tage eder en Hustru igen. Men af hvad Aarsag vender I eder ikke til Jakob Axelsøn, som nu er Jomfruens Værge?»

«Det har jeg gjort,» svarede Mogens Munk, «thi jeg traf ham i Helsingborg; men han talte om Udsættelse og vilde sno sig derfra. Dog var han selv til Stede som Vidne, den Dag Peder Axelsøn gav mig Løfte om sin Datter paa Næs, og med ham Jomfru Kirstens Frænder, Niels Svendsen af Ellinge og Oluf Geed af Bossiøholm, og de gav alle tre Løftet deres Bifald og Samtykke. Ved Guds Blod, de skulle staa ved deres Ord! Eftersom det lader til, at der er Ulve i Mosen, da mener jeg det at være rettest, at jeg faar Jomfruen selv i Tale. Inden jeg foretager mig videre i Sagen, vil jeg vide, om hendes Hu staar til mig nu, som da vi sidst taltes ved. Er det saa, hvad jeg tror og haaber, da skal hun ved Guds Moder vorde min trods Hr. Jacob og den ganske Æt!»

«Det vil holde haardt,» svarede Bjørn, efter at han et Øjeblik havde grundet over, hvad Mogens Munk der havde meddelt ham; «men det undrer mig storlig, af hvad Aarsag Jacob Axelsøn tænker

paa at bryde sit Ord og forholde en Mand af eders gode Byrd og Formue sin Broderdatter. Eftersom Jakob er født dum og siden af al sin Evne har stræbt at æde og drikke sig fra den Smule Forstand, han fik, saa formoder jeg, at større Skælmer stikke bag ved dette. De ville sagtens give Jomfruen til en anden, men til hvem?»

«Er det saa,» svarede Mogens Munk, «da ved hun vel selv noget derom og betror mig det, naar jeg nu faar hende i Tale.»

«Hm!» udbrød Bjørn. «Lad mig dog sige eder, hvad I ikke synes at vide, nemlig at baade Hr. Abraham og Jep Mus kalde Hr. Jakob deres gode Ven. Disse to Skælmer have deres Næser alle Vegne og stikke deres Fingre i hver Mands Fad. Tag Vare paa dem!»

Mogens Munk studsede.

«Ved I noget, Bjørn,» sagde han heftig, «saa dølg det ikke for mig!»

«Jeg ved intet,» svarede den gamle, «uden det, at skulde en af disse Niddinge have deres Fingre med i Spillet, kan det blive en haard Dyst for eder, og, gode Hr. Mogens, enddog intet skulde være mig kærere, end om de bleve grebne i et af deres Skælmsstykker, saa tænker jeg dog i denne Sag mest paa eders Vel og Ve. Derfor siger jeg til eder: om I mærker Modstand, sæt da ikke alt ind paa den Sag! Der er flere fagre og velstaaende Jomfruer i Landet end Kirsten Pedersdatter.»

«Velstaaende?» udbrød Mogens Munk; «jeg kerer mig ikke om hendes Mammon, men kun om hendes dyrebare Person. Den vil jeg eje, gaar Vejen til hende end gennem Blod.»

«Guds Kors!» svarede Bjørn med en Skalk i Øjenkrogene. «Eders Kærlighed til Jomfru Kirsten maa være overvættes stor. Det forundrer mig dog, at en forfaren Mand som I og alt en Gang gift, kan brænde som en Yngling og sætte eders ganske Haab til en Jomfru paa femten Aar. Hvad er El-

skov for et sligt Barn andet end farende Gods? I Dag mig, i Morgen dig, en Leg, som er ude, naar Fader eller den rette Værge giver hende bort, til hvem han vil.»

«Sig ikke mere,» svarede Mogens Munk heftig. «Eders Hjerte er skrumpet ind som en overgemt Abild og mindes ikke mere de Dage, da det muligt slog saa varmt som mit nu.»

«Alle ville længe leve, men ingen vil gammel hedde,» svarede Bjørn med et Smil paa sit rynkede Ansigt; men ingen Sinde var i det Stykke mit Hjerte som en Tot Hør, der fænger som en Gnist. Jævnt og lunt holdt Ilden i Elses og mit Hjerte, som paa vor Arne, indtil denne Dag, og det vilde vel være gaaet eder ligesaa, havde ikke Herren taget eders gode Hustru.»

«Der fejler I vidt,» sagde Mogens Munk barsk. «Ung blev jeg gift og tog den Jomfru, Fader og Moder udpegede til mig. En dydig og retskaffen Kvinde var Katarina og mig tro; Gud glæde hende i Himlen derfor; men dette, Bjørn, var dog kun som et Ægteskab mellem et Sværd og et Nøgleknippe.»

«Skam faa I for de Ord!» udbrød Bjørn. «Eders Hustru vender sig i sin Grav ved at høre dem. Ikke havde jeg tiltroet eder et sligt Letsind.»

«Letsind,» svarede Hr. Mogens; «nej, Bjørn, dette gaar dybt. Nu er det kommet til mig, som bier paa hver Mand med Hjerte i Brystet, han være nu ung eller gammel, Herre eller Svend, Ridder eller Stodder. Kan I gribe en Hvirvelvind med Hænderne og binde den med Bast?»

«Nej, Mogens Pedersøn,» svarede Bjørn, «men jeg kan rebe mine Sejl og bjærge Skuden. Dog, siden I nu med Vold og Magt vil ud paa den Sejlads, og jeg ikke evner at hindre eder deri, vil jeg staa eder bi med Raad og Daad. Jeg vil da sige eder, at det næppe vil falde eder let at komme Jomfru Kirsten til Ords under fire Øjne, al den

Stund Fru Ingefrid er en saare skrap og paapasselig Kvinde.»

«Ved alle de hellige tre Konger i Køln,» udbrød Hr. Mogens, «det maa ske, skal jeg saa sætte Fru Ingefrid ud af hendes egen Talestue.»

«Eja!» sagde Bjørn, «det ender vel med, at I voldfører Jomfruen, og naar jeg skal være ærlig, tænker jeg, at, om jeg var i eders Kaar og paa ingen Vis vilde give Sagen op, gik jeg bus paa; thi den lige Vej er stedse den korteste.»

«Gud og alle hellige se i Naade til dig, Bjørn, for Vildbasse du er endnu paa de gamle Dage,» lød det pludselig bag dem med Else Bølles gispende Røst. «Drag ikke til Bossiø, Hr. Mogens! Lad den Fugl flyve!»

«Ja vel,» udbrød gamle Bjørn muntert, «jeg siger som min Hustru — gak ikke til Bossiø, Hr. Mogens; jeg skal mage det saa, at Bossiø kommer til eder!»

«Hvad Galskab har du nu fundet paa?» spurgte Else og saa paa sin Husbond, idet hun satte bægge Hænder i Siderne.

«Det er saa ligefrem og vil gaa glat,» svarede Bjørn. «Nogle af de unge Jomfruer have nu og da skibet herover og gæstet os, under behørig Ledsagelse, kan I nok vide. Nu, da agter jeg, om ikke min Husfru forbyder mig det, paa Stand at skikke Bud til Fru Ingefrid og bede hende tillade Jomfru Kirsten og et Par af de andre Jomfruer at drage herover i Morgen og smage vore Sommeræbler —»

«Bjørn,» raabte Mogens Munk glad, «I er ved Guds Moder en snild Gubbe! Kære Fru Else, I tillader vel, at det sker?»

Else Bølle vaklede lidt, og saa kom Bengt Ebbesøn tidsnok til at høre Svaret og faa at vide, hvad der var paa Tale.

«Dette er uviist af Bjørn,» sagde hun, «thi man kan aldrig vide, hvad Fortræd der kan komme af dette for os. Men kun paa det Vilkaar kan jeg

give mit Minde dertil, at I, Hr. Mogens, giver mig eders Haand paa, at I vil lade Jomfru Kirsten fare uhindret tilbage til sit Klosterbo og ikke ride herfra med hende over Stok og Sten.»

«Derpaa kan I lide,» sagde Mogens Munk og rakte Else sin Haand over Bordet. «Slig Voldsdaad har ikke været i min Tanke, og med Guds og alle helliges Bistand vil der ikke behøves Vold i denne Sag.»

«Nu,» svarede Fru Else, «I er en retskaffen Mand og var ellers ingen Pigejæger; derfor vil jeg tro eder paa eders Ord; og lad saa,» sagde hun til sin Husbond, «Karen Svendsdatter komme med; hun er en ærbar Jomfru og blid og god.»

Bengt gjorde et lille Hop og drejede sig rundt paa Hælen.

«Sankt Karen forbarme sig over os,» udbrød Else og saa til ham med et mistroisk Blik, «jeg glemte jo ganske, at vi have en Springfyr som ham til Huse!»

«Vær tryg for ham,» sagde Bjørn hviskende, «den Ellepind daarer ingen Jomfruer! Men hør nu, jeg vil have en for min egen Mund — Elseby skal med, og hun er ved min Faders Skæg den lifligste af de tre!» sagde han til Mogens Munk og lo.

«Gør uu ikke eders Husfrue nidkær, Bjørn!»

«Ak ja,» sagde Else, «for Elseby slippe vi ikke; hun følger jo Kirsten som hendes Skygge.»

«Begribeligt,» sagde Bjørn, «eftersom hun er Jomfruens Legesøster eller Kammerterne, om du vil.»

«Bedst vilde det være for Peder Axelsøn, som nu ligger i sin Grav,» svarede Else med en stram Mine, «og for Slægtens Ære, om Elseby ikke var andet!»

Dermed sigtede hun til det Rygte, at Elseby Andersdatter skulde være en Halvsøster til Jomfru Kirsten og en uægte Datter af Peder Axelsøn.

«Herren gjorde vel, da han skabte hende,» sagde gamle Bjørn, mens hans Hustru slog Kors

for sig; «af ædel Rod er hun kommen og til Fryd er hun skabt. Saa du nogen Tid Øjne som hendes, Else? De kunne varme endogsaa en gammel Karl som mig lige ind i Sjælen.»

«Ja, ja,» sagde Else, «slige Øjne ere fængende Tønder; de stikke de unges Hjerte i Brand og gøre de gamle til Narre.»

«Var eder, Bengt Ebbesøn,» sagde Bjørn, «at I ikke kommer den Ild for nær!»

«De brune Øjne,» sagde Mogens Munk, «bide hverken paa Bengt eller mig; fra de blaa kommer Ilden til os.»

«Men Elsebys Øjne ere sorte,» svarede Else, «og et gammelt Ord siger, at sorte Øjne ere Tyve-Øjne —»

«Og brune Øjne Kærlighedsøjne, men blaa Øjne himmelske Øjne,» fuldførte Bengt Ebbesøn, idet han saa over til Bossiø.

«Nu,» sagde Else, «mine ere kun graa og vare aldrig andet; men jeg evnede stedse at bruge dem vel og saa, hvad man vilde dølge for mig. Saa ser jeg da og nu, at der bag eders Øre sidder en Ræv» — et Vidnesbyrd, som højlig smigrede Bengt.

Saa blev der ikke talt mere om Elskov og fagre Øjnes Ild, men om Stude og Heste, Skovhugst og landlig Idræt, indtil gamle Bjørn forlystede sine Gæster med en Boldleg, i hvilken han selv og nogle af Svendene tog Del. Da Solen sank bag Bossiø, sad de alle under Linden, hvor en stor Kande rinsk Vin læskede deres Tunger og lokkede nogle Viser frem, hvis Toner de rislende Bølger bare langt over ad Bossiø til, mens den gyldne Aftenhimmel lovede stille Vejr og bliden Bør for Jomfruerne med de fagre Øjne, som den kommende Dag skulde bringe til Ousbyholm.

Tredje Kapitel.

En frydelig Dag.

Den næste Morgen var gamle Bjørn, som han plejede van, aarle paa Benene. Han saa helst selv efter i alle Kroge, og hans Karle vidste af lang Erfaring, hvor ræddelig han kunde komme bag paa dem, naar de troede ham under Dynen eller langt borte. De vare da ogsaa alle ved deres Gerning; men i Stalden sad Mogens Munks og Bengt Ebbesøns Svende, Kjeld og Henning, paa et Knippe Halm og sladrede.

Kjeld, en høj, velvoksen Jyde fra Randers-Egnen, med et snu Blik og sindig i al sin Færd, var en stærk Modsætning til den slanke, livlige Hallænder Henning, og det baade i Sind og i Skind, hvorfor de ogsaa havde mundhuggedes paa hele Rejsen. Kjeld lastede alt i Skaane, baade Himmel og Jord, Folk og Fæ; men nu vare de komne højere op, nemlig til deres Helgene.

«Jeg giver ikke en Styver for Sankt Lavrentius i Lund,» sagde Kjeld; «en jammerlig Karl, som lod sig stege paa en Rist. Nej, da lover jeg Sankte Kjeld, som døde ærlig i sin Seng.»

«Da var det dog et svært Kunststykke, Sankte Lars gjorde,» svarede Henning; «thi da han havde siddet noget paa Ilden, mens Kejser Valerianus stod hos og frydede sig ved Lugten, vendte den gode Helgen sig paa Risten og sagde til Kejseren: Nu er min ene Side stegt nok; æd af den, mens den anden steges! Derfor have og hans Klokker i Lund Magt til at døde og udslukke al Kødets Lyst hos enhver, der hører paa dem med Andagt.»

«Nu,» udbrød Kjeld, «da vilde jeg ønske, at jeg kunde skikke min Herre til Lund og stille ham under Knevlen af den største; thi han er troldgjort af en Jomfru og løber Landet rundt efter hende

som en Nar; og nu lader Bjørn Skaldre, den gamle Taabe, hende hente hid over Søen. I Dag skal du faa se et Spil, Henning!»

«Nu,» svarede Henning kry, «min Herre staar ikke tilbage, thi vid, at til den anden Jomfru, som er ventendes, Karen Svendsdatter, staar hans Hu. Saa tænker jeg, at du og min Herre ere gaaede i Forbund med hinanden for at komme deres Jomfruer til Ords.»

Da hørte de en Prusten i Stalden, som fik Kjeld til at se op og sige:

«Jeg skulde da ikke tro, at den sorte har fanget Krop paa Rejsen?»

Men da han rejste sig for at gaa op i Baasen til Dyret, stod gamle Bjørn for ham som et Spøgelse; det var ham, der havde kvalt sin Latter med Hoste.

«Har du ej set din Herre?» spurgte han Kjeld, som stod og saa betuttet paa ham.

«Ih,» svarede Kjeld, «han staar paa Post nede ved Broen og har nu staaet og stirret ud saa vide fra Daggry af.»

Bjørn gik derned, og ganske rigtigt, der stod han som en Støtte eller som Eg, der har fæstet Rod i Jorden. Han hørte intet og syntes ikke heller at se noget, da hans Øjne vare fæstede mod Jorden. Svenden har Ret, tænkte Bjørn; hans Herre burde til Lund, for at denne Galskab kunde blive ringet af ham. Idet han gav Mogens Munk et Slag paa Skulderen, sagde han:

«Guds Fred og Godmorgen!»

Da Mogens Munk brat vendte sig imod den gamle, vedblev han, idet han pegede ud over Søen:

«Til Spejdertjeneste duer I ikke, Ven! Der har I staaet og stirret ned i Stenene, men sku nu op!»

Mogens Munk saa derud og blev en Baad var, som nærmede sig; den havde allerede klaret det længste Stykke af den halve Mil fra Bossiø til Ousbyholm.

«Der have vi dem!» raabte han glad.

«I gætter det,» sagde Bjørn, «men jeg ved, at det er saa, thi jeg har Kende paa Baaden. Ser jeg ret, er den brede Ryg i Forstavnen Broder Lamberts; det er en stridig Hund, om jeg tør kalde en ærværdig Klosterbroder saa, og dertil pengegridsk. I maa kaste noget i Gabet paa ham, Mogens, om I vil have Frispas.»

«Skal ikke mangle,» svarede Mogens Munk med glad Røst.

I det samme kom Bengt Ebbesøn med Fart og kort efter med tunge Skridt Else Bølle, som straks nedlod sig paa Brobænken, idet hun sukkede og stønnede.

«Du giver dig, som havde vi budet Gæster til Gravøl,» sagde Bjørn til hende, «men se til Mogens Munk, han ligner en Mand, der alt har Fæstensøllet paa Tungen.»

«Det vil blive en frydelig Dag,» sagde Mogens Munk, «og derfor maa jeg takke eder, Bjørn!»

Saa tog han den gamle om Skulderen og snurrede ham rundt; han mærkede, da Gubben tog igen, hvilke Kræfter der end var i ham. Nu nærmede Baaden sig hurtigt, roet af fire kraftige Lægbrødre, og i Bagstavnen sad fire i Hættekaaber indhyllede Kvinder, som stak Hovederne sammen. Der hørtes et Raab: «O Kirsten!» og derefter en frisk Latter af en fuld, blød Stemme.

«Der hørte jeg Elsebys Røst,» sagde Bjørn, og i det samme saas et Glimt af hendes Øjne, der tindrede som et Par Stjerner og viste sig at være brune Kærlighedsøjne og ikke sorte Tyveøjne, som Else Bølle havde sagt. Derpaa kom de blaa og himmelske for en Dag, Kirstens store og stolte, dybe i deres Grund, og Karen Svendsdatters, der vare mere bly og lignede et Par Kærminder.

Dog var der et Par sorte Tyveøjne om Bord, og de tilhørte Søster Justa, en høj, knokkelstærk Kvinde, der nu, da hun saa, hvilket Selskab der stod paa Broen, rejste sig, som om hun, lig en strid-

bar Høne, vilde værge for sine Kyllinger. Hverken hendes eller Broder Lamberts rødkindede, sunde Aasyn meldte om Spægelse; bægges Ydre afgav et glimrende Vidnesbyrd om Klosterflæskets Fedme og Øllets Styrke i Bossiø.

«Hr. Mogens, I her, og Bengt Ebbesøn!» sagde Broder Lambert med et hvast Blik fra sine graa Øjne, der lyste frem under Hætten, idet Baaden lagde til. «Ikke meldte eders Bud, Bjørn Skaldre, om, at I havde slige ridderlige Gæster til Huse.»

«Uventet Møde giver størst Behag i et Vennelag,» svarede Bjørn med et lunt Smil, idet han rakte Broder Lambert Haanden og hjalp ham i Land.

Nu traadte Mogens Munk til for at hjælpe Søster Justa; men hun slog afværgende med Haanden, idet hun mandhaftig skrævede i Land; dernæst kom Elseby med et Hop, idet hun nikkede og smilede, saa Karen Svendsdatter, der takkede med et yndefuldt Kniks, da hun var kommen op og nysgerrig mønstrede Kirstens Bejler, hvem hun nu for første Gang saa, og endelig Kirsten selv, der steg i Land som en Dronning. Hr. Mogens bøjede sig dybt, idet hun, skønt hendes Kinder blussede, dog ikke gengældte hans ridderlige Hilsen synderlig naadigt.

Det viste sig nu, da de tre Jomfruer stod ved Siden af hverandre, at Kirstens Skikkelse var den højeste og rankeste, saa kom i Størrelse Elseby, men hun var fyldigere og mere udviklet, og hun var ogsaa den ældste af de tre; mindst var den yndefulde Karen Sture.

Mogens Munk skred straks til Værket, idet han drog Broder Lambert til Side og sagde til ham:

Ærværdige Fader, Ærlighed varer længst, naar den slides mindst, og derfor vil jeg straks tilstaa, at min Nærværelse her ikke er noget Træf. Jeg ønsker en Samtale med Jomfru Kirsten og beder eder ikke modsætte eder dette Ønske.»

«Visselig bør jeg gøre det,» svarede Munken barsk. «Jeg er Jomfruens Skriftefader og sat til at

vaage over hendes Sjælefred; saa tror jeg og, at I, Herre, netop er den Mand, hvem baade Hr. Jakob Axelsøn og Fru Ingefrid sidst ønsker at se ved Jomfru Kirstens Side.»

«Hvad jeg formodede,» svarede Mogens Munk; «men deri handle de Uret og have nødsaget mig til at bruge List. Frygt ellers intet for Jomfruen; jeg begærer kun at veksle nogle Ord med hende i Enrum og lader hende derefter fare i Fred.»

«Og er hun vidende om dette eders Anslag?» spurgte Broder Lambert.

«Ganske uvidende,» svarede Mogens Munk, «og saa uskyldig i det, I behager at kalde et Anslag, som Barn i Moders Liv.»

«Nu,» sagde Munken spydig, «da forlyder der jo intet om, at hun vil til Ords med eder.»

«Lad mig derom!» svarede Hr. Mogens.

«Men,» sagde Broder Lambert, «det er at frygte, at I let kan daare et Barn som hende; men jeg bærer Ansvaret for, hvad her gaar for sig, og siger eder, at om I paa nogen Vis handler uskikkelig, vil vor gode Helgen, Sankt Nicolaus, som værger for alle, der leve i Bossiøs Helligdom, straffe eder derfor.»

«Nej,» sagde Mogens Munk smilende, «Sankt Nicolaus er klogere end som saa! Han har forud vidst, at dette vilde blive hans fattige til Gavn, derfor lod han det ske.»

Saa aabnede han sin Bæltetaske, tog deraf en Guldnobel, en meget værdifuld Mønt, af hvilke han, skønt han var en velstaaende Mand, dog ikke havde overvættes mange, og stak den i Haanden paa Broder Lambert, hvis Ansigt mærkelig glattedes.

«Vi ville forblive her nogle Stunder,» sagde han, «men jeg tør ikke lade de unge Jomfruer komme os af Syne. Søster Justa eller jeg maa være hos, naar I taler med Jomfru Kirsten.»

Derpaa gik han op mod Gaarden, hvor Else Bølle allerede stod med Søster Justa. Hendes livlige

Fagter tydede paa en ivrig Forhandling, i hvilken Broder Lambert nu tog Del, mens Bjørn Skaldre stod nede ved Landingsbroen, sladrede med de unge Jomfruer og kneb Elseby i hendes runde Kinder, og Bengt Ebbesøn gav sig i Kast med Jomfru Karen, der straks havde rakt ham sin Haand og med tilsyneladende stor Forundring udbrudt:

«Hvad, Bengt, du her og i Ledtog med Hr. Mogens?»

Saa kom Smilehullerne frem og en Skælm lo ud af hendes lyseblaa Øjne, idet hun strøg Hætten tilbage, og hendes gule, lokkede Haar blev glattet af hendes smaa, hvide Hænder, som rettede paa det blaa Pandebaand. Der var i dette Øjeblik noget overlegent over det friske, runde Ansigt, den kække lille Næse og om de smaa røde Læber, og Bengt følte sig ydmyget. Han fik en ubehagelig Følelse af, at han i hendes Øjne ikke var andet end hendes Legebroder fra fordum, naar hun med sine Forældre var Gæst paa hans Faders Gaard, Pigsborg ved Bolmen Sø, eller han med sine gæstede Svend Sture paa Egesø, som laa nogle Mile derfra, og hvor Karen, skønt født paa Gammelgaard paa Als, havde tilbragt største Parten af sin Barndom. Uagtet Æten var tysk og kun fjernt beslægtet med de gamle svenske Sturer, havde den dog fæstet Rod i Sverige.

Bengts Forsøg paa at lade Jomfru Karen mærke, at han ikke længer var nogen Dreng, blev afbrudt af Mogens Munk, som nu kom til. Med en Artighed og Munterhed, som viste, at han var vant til at færdes blandt høviske Mænd og dannede Kvinder, bukkede han for Jomfruerne.

«Vel ved jeg,» sagde han, «at Bjørn Skaldres fuldmodne Æbler og ikke vort ringe Selskab har lokket eder, kære Jomfruer, af eders lune Klosterbo og ud paa denne Fart; men eftersom Æblerne sidde højt i Bjørns store Træer, som alt hans Bedstefader plantede, og I kunne trænge til vor Hjælp til at

faa dem ned, haaber jeg, at I ikke fortryde paa vor Nærværelse og —»

«Hvortil den lange Tale?» faldt Bjørn spøgende ind, «Jomfruerne ere her, og det tykkes mig, at ingen Fortrydelse mærkes hos dem over, at vi listelig have fanget dem.»

«Kan være,» svarede Mogens Munk, «men des tydeligere kendes den paa den Guds Mand og den hellige Kvinde, der ere satte til at vogte paa dem. Synet af vore Sporer have forfærdet dem, thi Broder Lambert har ladet mig vide, at Besøget, som skulde have varet den ganske Dag, nu skal forkortes til et Par Stunder. Ere I enige med mig i at forpurre hans grumme Forsæt?»

Kirstens Øjne vare ufravendt fæstede paa ham, mens han talte, og det kendtes paa deres Glans, at hendes Hjerte begyndte at smelte; dog holdt hun sig tilbage, mens Karen og Elseby svarede: «Ja, ja!» og Elseby sagde:

«Intet er lettere; tag Tavlbrættet frem og fyld Krusene, og Fader Lambert vil glemme Himmel og Jord, Tiden og os med.»

«Og lad Fru Else føre Søster Justa ud i Fadeburet og Hønsegaarden,» sagde Karen, «og jeg indestaar for, at om end selve Guds Moder steg ned fra Himlen for at kalde hende ud derfra, da vilde hun finde døve Øren.»

«Vel!» sagde Mogens Munk. «Og nu I, Jomfru Kirsten, hvad Raad giver I?«

«Mig tykkes,» svarede Kirsten rødmende, «at vi ej have flere behov; men skulde det glippe med Karens og Elsebys Paafund, ved jeg intet andet Raad, end at jeg forkynder Søster Justa min Vilje, at jeg agter at forblive her, indtil Aftenen bliver sval og Vesperklokken ringer, og vi faa da se, om hun tør slæbe os herfra.»

Mogens Munks Øjne lyste af en Glædesild, mens Bjørn Skaldre lo.

«Stor Skade,» sagde Bjørn, «at saa megen

Kvindelist og saa højt et Jomfrumod er bleven anspændt til ingen Gavn. Jeg lader Aårerne tage af Baaden og gemme paa Høstænget. Dermed er Sagen klar.»

Men denne Voldsgerning viste sig at være ganske overflødig; thi den rigelige Anretning paa Stenbordet oppe under Linden, Dyrebrad, ferk Fisk og Bagværk, stærkt Øl, gammel Rinsk og Mjød mildnede mærkelig Broder Lamberts Sind, og da saa Tavlebrættet kom frem, og Søster Justa blev ført ud til Bistaderne, Fedekalvene og i Hønsestien, sad de gode Klosterfolk saa fast paa Landjorden, som om Bjørn havde gemt ikke alene Aarerne, men selve Baaden paa Høstænget.

Saa vandrede da snart Hr. Mogens og Jomfru Kirsten uforstyrrede med hinanden under de gamle Ege, som stod Vagt om Ousbyholm, og aldrig havde deres knudrede, løvrige Grene skygget over et ædlere Par. Ridderlig og med Anstand gik Mogens Munk ved Kirsten Pedersdatters Side og tillod sig ikke nogen Tilnærmelse, som kunde krænke hende; stolt og tillidsfuldt fulgte hun ham, og sindige og vel valgte faldt Ordene i Begyndelsen imellem dem.

Hun havde set skønnere Mænd end ham, men ingen, hvis Skikkelse, Færd og Tale i den Grad var præget af Mandighed, Fasthed og Ærlighed. Her var noget, det følte hun mere og mere, for hvilket hendes stolte Sind bøjede sig, og som gød Varme i hendes Blod; men hun var i hans Øjne ubetinget den skønneste og mest fuldendte Jomfru-Skikkelse, han havde truffet paa sin Vej.

Han havde ment, at han grant mindedes hende; men nu viste det sig, at han havde taget fejl, skønt Tingen var, at hun i det Aar, der var gaaet, siden han saa hende, havde udviklet sig og næsten naaet sin Skønheds fulde Modenhed. Hendes mørkegule, næsten lysebrune Haar havde faaet større Fylde og Glans, hendes høje Pande, den lige Næse, de svulmende Læber og den noget lange Hage, kort sagt,

alle Trækkene i hendes Aasyn vare blevne finere udmejslede og havde faaet en fastere Form. Ogsaa forekom det ham, at Blikket fra hendes dejlige Øjne tydede paa større Modenhed og Selvbevidsthed; men han skulde dog snart faa at mærke, at Sjælen ikke i Udvikling var fulgt med Legemet.

Ingen Pragt hævede hendes Skønhed frem; Overdaadighed taaltes nemlig ikke i Klosterskolen. Hendes lysegraa Kjortel var hel simpel; men der skimtedes dog nogle Guldknapper og Spænder paa hendes Korset og Livbælte, og hendes Haar var opfanget i et Net af Silke- og Guldtraade, fastholdt af et Perlebaand over Panden. Alle disse Enkeltheder, paa hvilke han i Øjeblikket ikke tænkte, mindedes han siden, saa fast prægede sig i hans Hukommelse hendes Skikkelse, som han saa den denne Dag.

Først fremkom fra hans Side en Redegørelse for Aarsagerne til hans langvarige Tilbageholdenhed, og den væsentlige, hans Optagethed i Dronningens og Rigernes Tjeneste i andre Egne, maatte hun tage for god.

«Dog havde I sikkert faaet Bud fra mig,» sagde han derpaa, «hvis ikke eders Farbroder havde begæret Henstand og lagt mig paa Sinde at lade eder, hvem han kaldte et Barn, uforstyrret nyde Freden i Klosterskolen. Da vi nu taltes ved ude i Helsingborg, sporede jeg Modvilje hos ham, som om han vilde gaa fra sit Ord, og da begyndte jeg at frygte, at I selv kunde have skiftet Sind. Derfor ønskede jeg dette Møde med eder, kære Jomfru Kirsten. Staar eders Hu til mig nu, som før?»

Der viste sig en Skalk paa Bunden af hendes Øjne, som om hun dog følte Lyst til at straffe ham for hans formentlige Ligegyldighed i det Aar, han havde spildt i Dronningens og Rigernes Tjeneste; men Malmklangen i hans dybe Røst og Ilden i hans mørke Øjne skræmmede hende, saa at hun fik Bugt

dermed for den Gang, bøjede sit Hoved og svarede hviskende: «Ja!»

«Nu, da være Guds Moder takket og priset!» udbrød han fyrigt, greb hendes Haand, men nøjedes med at trykke et ærbødigt Kys paa den.

Saa gik de videre i Tavshed, indtil de naaede en grøn Skrænt, fra hvilken der under Bladehanget var Udsigt over Søen til Bossiø. Der bad han hende tage Sæde, satte sig ved hendes Side og talte mere frit med hende. Først spurgte han hende, om hun havde mærket noget til, at hendes Farbroder omgikkes med den Tanke at give hende til nogen anden Mand, og da hun nægtede at vide noget derom, bad han hende fortælle om Livet i Bossiø, og hvorledes Dagene der gik for hende.

Nu fik hun Tungen paa Gled, og de mange bidende Bemærkninger om Abbedissen, Fader Lambert, Søster Justa og de andre Nonner aabenbarede, at Blidhed ikke var Grundtrækket i Jomfru Kirstens Sind; men hendes Tilbeder glædede sig over hendes Vid og det skarpe Blik, hendes Skildringer røbede. Ikke heller ønskede han sig en Due til Mage; hans Hu stod til en Falk, som kækt kunde flyve ved hans Side ad Verdens vildsomme og farefulde Veje og hjælpe ham med at værge for Reden.

«Jeg er led ved dette Klosterliv, som kun er Helligdoms Skin,» sagde hun, «og ved de dumme Søstre. Under Messen tænke de kun paa Grødfadet, og naar de paa Køddagene komme til Bords i Refektoriet, slaas de om Sulet; saa bælle de sig med Øl og spise sig Maveve til i Frugt. Hvad vi kunne lære af Fru Ingefrid i at tyde Skrift og bruge Pennen, det have vi for længst inde, og de fleste af os baldyre og stikke Perler trods Søster Justa, saa jeg gad vidst, om Farbroder holder mig indespærret i Klosteret af anden Aarsag end den, at han vil være mig kvit. Den ene Dag gaar som den anden — o, kære Hr. Mogens, det er et fortærende

Liv; stundom er jeg i Hu, som var jeg levende indmuret.»

Mogens Munk tænkte nu rigtignok, at hans Hjertenskær der malede vel sort. Det forekom ham, at Livet i Klosterskolen havde virket gavnligt paa Jomfruens Holdning og Væsen, og at hverken hendes eller hendes Læresøstres Udseende og Færd vidnede om Forkuelse. Ja, Else Bølle havde den foregaaende Aften endogsaa ladet falde et Ord om, at naar alt kom til alt, da var det snarere Jomfru Kirsten, der regerede Fru Ingefrid og Klosteret end omvendt. Saaledes stod det sig ogsaa til inden Klosterets Mure, men ikke med Samkvemmet med Verden udenfor. I saa Henseende havde Fru Ingefrid faaet meget strenge Paalæg af Jakob Axelsøn, og Ousbyholm var det eneste Sted, hvorhen det var blevet Kirsten tilladt at drage; thi ingen anede, at der kunde være Fare ved et Besøg hos gamle Bjørn Skaldre og hans Hustru, hvis Børn, tre Døtre, for længst vare bortgiftede, og i hvis Hus der aldrig færdedes Ungdom.

Mogens Munk beholdt imidlertid sine Tanker for sig selv. Han var for sindig en Mand til at ville rage i Ordstrid med sin ungdommelige Hjertenskær, og desuden holdt han sig sit Formaal for Øje at udforske, hvad Kirstens Farbroder egentlig førte i sit Skjold. Han spurgte hende derfor nu, om Hr. Jakob viste hende saa stor Ligegyldighed, at han aldrig besøgte hende, og om der ikke kom andre Gæster i Klosteret.

«Jo,» svarede hun villig, «forgangen Dag kom han fra Helsingborg med flere Herrer og Fruer.»

«Og hvem vare disse Herrer?» spurgte Mogens Munk skarpt.

«O,» svarede Kirsten, «ikke alene var min Frænde Jep Mus iblandt dem, men endogsaa selve Hr. Abraham.»

«Frydede disse Herrers Besøg eder?» spurgte Hr. Mogens spydig.

Kirstens kvindelige Instinkt sagde hende straks, at hendes Hjertensven var skinsyg, og da hun mente, at dette var ganske uden Grund, følte hun Lyst til at straffe ham, fordi han havde ladet vente paa sig i et helt Aar.

«Overmaade,» svarede hun i en barnagtig Tone. «En Ære var det da ogsaa for mig, at — som Farbroder sagde til mig, da han førte mig ind i Talestuen — to af Rigets bedste og mægtigste Mænd umagede sig til Bossiø for at kysse mig paa Haanden. Jep Mus lod det dog ikke blive derved, thi han kneb mig i Kinden; men det gik Elseby, som var med ved det Møde, værre, thi Hr. Abraham tog hende under Hagen og gav hende et Kys, som om hun i hans Øjne kun var et Barn.»

Mogens Munks friske Kinder bleve blege, medens de muntre Ord lød i hans Øren. Jep Mus var Ungkarl, skønt noget til Aars, og Abraham Brodersøn Enkemand. Det laa nær at tænke, at en køn og rig Brud, som Kirsten, var et Bytte, der kunde friste dem, og nu mindedes han, hvad Bjørn Skjaldre havde sagt om Venskabet mellem dem og Jakob Axelsøn.

Kirsten saa ræd til ham. Hans Aasyn var saa mørkt som en Tordensky, og hans Tavshed gjorde hende hjerteklemt, hvorfor hun omsider frygtsomt spurgte:

«Tog I Anstød af det, jeg der sagde? Det var kun Spøg, det med Æren, der timedes mig, og —»

«De tvende Herrer,» sagde han og greb hende i Armen, «ere mig en Vederstyggelighed. Jep Mus er en Røver og en Voldsmand, og Abraham Brodersøns Nærværelse er som en Pest for enhver ærbar Jomfru. Ingen Sinde blev Guldkæden hængt om Halsen paa en værre Skalk!»

«Jesus,» udbrød Kirsten, forskrækket over hans Heftighed og tillige virkelig forundret over de stærke Ord, «taler I saa forsmædelig om disse Mænd, hvem Farbroder agter og Dronningen ærer?»

Han slap hendes Arm, men tog bægge hendes Hænder, drog hende til sig, saa hende ind i Øjnene, kyssede hende først paa Panden, saa paa Munden og sagde:

«Jeg skal vogte paa dig, som Hyrdehunden vogter paa Lammet og, om Gud og alle hellige staa mig bi, fri dig af disse Ulves Kløer!»

Hver Nerve bævede i hende, idet hun for første Gang følte Kærligheds Vælde, alt Overmod veg fra hende, hun klyngede sig til ham og sagde:

«Herre, mener I virkelig, at jeg er i Fare?»

Underlig blød lød hendes Stemme; for første Gang laa hendes ganske Sjæl og Hjerte i dens Toner; men trods hendes Ord om Fare, var det Kærlighed og ikke Frygt, der fik hendes Røst til at skælve.

«Jeg ved intet, men frygter meget, mit Hjerte,» sagde han, idet hun blev siddende hos ham med sin Arm om hans Hals; «thi det ved jeg, at hvor Jep Mus og Abraham Brodersøn færdes, der sker intet godt. Sig til Elseby, at hun bør sky Hr. Abraham som Satan selv.»

Kirsten sad, som om hun grundede over noget, hun ikke forstod.

«Kære Herre,» sagde hun, men han afbrød hende:

«Kære Kirsten, ved Skæbnens Ugunst og sære Tilskikkelser ere vi nu blevne mere fortrolige med hinanden, end det ellers er Skik inden Fæstensgildet. Lad det Herre fare og sig du til mig.

Nu følte hun ret, hvor stor Ærefrygt, han havde indgydt hende ved dette Møde, hvortil vel ogsaa den store Forskel i deres Alder gjorde sit. Rødmende og usikkert, men dog med et kærligt Smil sagde hun nu:

«Kære Mogens, jeg beder dig, gaa til Farbroder, det snareste du kan, og begær mig af ham — det var det, jeg før vilde have sagt.»

Han saa paa hende med Kærlighedens og Glædens Solskin i sit Blik og svarede:

«Du har, mit Hjertes Dronning, godkendt, hvad jeg alt har gjort; men jeg blev spist af med Udflugter og tomme Ord, og nu, da jeg ved om dette Besøg i Klosteret, føler jeg mig overtydet om, at Hr. Jakob omgaas med den Tanke at give dig til en anden, muligt til den gamle Nidding, hvem Dronningen ærer, og som kneb dig i Kinden.»

«Det skal aldrig ske!» udbrød Kirsten, idet hele hendes Stolthed blussede op; «før skulle de bære mig død af Klosteret.»

Mogens Munk drog et Suk. Han tvivlede ikke i mindste Maade om hendes Kærlighed og Trofasthed, men han tænkte paa hendes unge Alder, Frændernes Magt og Voldsmændenes Frækhed. Han klappede hende blidt paa Kinden og sagde sørgmodigt:

«Du kender end ikke ret Verden, dens Styghed, Rænker og Tyranni. Give Gud og alle Helgene, at Prøven ikke maa blive dig for haard! Jeg ved, hvad der bør ske, og jeg vil gøre det. Den Dag i Morgen drager jeg til Helsingborg og gaar til Dronningen. Jeg tror, at hun er retfærdig, og af hende have Skalkene al deres Magt. Vinder jeg hende, fange vi Sejr, men hvis ikke» — her standsede han brat, og hans Blik blev mørkt.

Men Kirsten havde, imedens han talte, siddet ganske hensunken i Tanker, saa overvældet var hun bleven ved hendes Hjertensvens Mistanke om, at hun skulde gives til Jep Mus. Jo mere hun tænkte over hans Besøg i Klosteret og hvad der forefaldt, des flere Omstændigheder dukkede der op i hendes Hukommelse, som maatte styrke hendes Mistanke.

Saaledes mindedes hun nu, at hendes Farbroder havde vist hende til Rette, da hun kaldte Jep Mus sin nære Frænde, thi nært Frændskab var jo en Hindring for Ægteskab, skønt rigtignok Datidens

Stormænd under Kirkens Forfald i det Punkt ofte satte sig ud over den kanoniske Rets Bestemmelser. Det var imidlertid saa, at hun og Jep Mus hørte til samme Æt. Han var, som det i senere Tider vilde have heddet, selv en Thott; thi han og Kirsten nedstammede fra den samme Mand, Axel Ketilsøn, han i tredje, hun i fjerde Led; men hans Fader havde efter sin Moder, som var af Æten Mus, taget hendes Vaaben og Slægtnavn, hvilket ingenlunde var noget uhørt.

Altsaa var Jep Mus, tvært imod hvad Sagnet senere derom har meldt, hende fuldkommen jævnbyrdig og overgik for Tiden langt Mogens Munk i Rigdom og Magt. Hun skønnede da Faren, og den Sladder, hun før var kommen med, at hans og Hr. Abrahams Besøg havde været en Ære for hende, angrede hende; men hun rødmede tillige ved Tanken om, at Herrernes Hyldest virkelig i Øjeblikket havde smigret hende; og da hun nu hørte, at hendes Ven vilde gaa til Dronningen, greb hun hans Haand og raabte i stor Angest:

«O ja, o ja, gør det paa Stand.»

Saa rejste de sig og gik tilbage til Gaarden mere alvorsfulde, end da de gik derfra; vistnok bægge lykkeligere, men han dog mest; thi i hans Hjerte havde alt det slaaet dybe Rødder, som først begyndte at spire hos hende, i hvis Hjerte der var Gæring. Paa denne Vandring under Ousbyholms gamle Ege havde hun gjort det første Skridt fra den sorgløse Barndoms Skjul ud paa Livets Ødemark, over hvilken Stormene fare hen, og de skarpe Torne hage sig fast og give blodige Rifter.

I Nærheden af Gaarden traf de Bengt Ebbesøn og Karen Sture, som gik der saa fordybede i Samtale, at de først bleve de kommende var, da disse vare lige ved dem, og nu tav de brat. Bengt blussede af Vrede, og Karen var hvid som en Lilje; men hverken Hr. Mogens eller Kirsten gav Agt derpaa, saa optagne vare de af dem selv.

Da de nærmede sig Husets Forside og den store Lind, saa de imidlertid et Syn, som vakte dem til fuld Bevidsthed om det nærværende og tillige satte dem i en munter Stemning. Broder Lambert, der sad og spillede Skak med Bjørn Skaldre, sprang pludselig op, slog til Brættet, saa Brikkerne væltede, og raabte rasende:

«Bjørn Skaldre, I har Satan selv til Medspiller og Hjælper!»

«Det vilde være ilde,» svarede den gamle og lo, idet han samlede Brikkerne; «men den blaa Mand havde ingen Sinde, det jeg ved af, til Huse paa Ousbyholm. Gak i eder selv, ærværdige Fader! I er min Overmand i megen Vidskab, men ikke i denne Leg.»

I det samme kom Søster Justa med Fru Else fra Udhusene, og da hun saa de unge komme fra Skoven, for hun lige hen imod dem og raabte:

«Hvad er dette, Jomfru Kirsten, og I, Karen, løber I til Skovs med de unge Karle?»

Derpaa kom Broder Lambert til og sagde:

«Hr. Mogens, dette er ganske mod vor Aftale! Vi maa nu straks fort, Søster Justa, fra dette Sted, som før var et Fredens Paulun, men hvor nu den Onde driver sit Spil.»

«Da maa I drage bort uden mig,» sagde Kirsten koldsindigt og fast; «thi det siger jeg eder, Fader Lambert, og eder, Søster Justa, at om I fare fort med at krænke ikke alene os, men vor gode Vært og disse Herrer, hans Gæster, da bliver jeg her under Bjørn Skaldres og hans Hustrus Beskyttelse, om de da ville tage sig af mig.»

Mogens Munk mindedes gamle Bjørns Ord om Voldførelse og den lige Vej, som var den korteste, og nu angrede han, at han havde givet Else Bølle sin Haand paa, at han vilde lade Jomfru Kirsten drage uhindret hjem til sit Klosterbo. Han kom ikke heller i den Fristelse at bryde sit Ord og fik ikke den ønskede Lejlighed til at bjærge sin Lykke;

thi Broder Lambert, som kendte sit Skriftebarns Stivsind og skønnede sin Afmagt, blev hed om Ørene, gav gode Ord og druknede sin Harme ved for Resten af Dagen, medens de andre plukkede Æbler, at kigge dybt i Bægeret.

Først da Solen dalende nærmede sig Skovens Rand, brød de op. Da Baaden gled fra Broen, og Rorkarlenes Aarer blinkede i Aftenrøden, slog Mogens Munk ud med Haanden og raabte:

«Paa snarligt Gensyn, Jomfru Kirsten!» medens hendes Blik hvilede ufravendt paa ham, og hun viftede med sit Lommetørklæde.

«Slippe vi vel fra dette?» hviskede Broder Lambert til Søster Justa.

«Lad mig om det; inden Fru Ingefrid gaar til Sengs, skal hun blive vidende om alt, og hvor stolt end Kirsten Pedersdatters Nakke knejser, skal den blive bøjet.»

Men da Baaden svandt Mogens Munk af Syne, og han vendte sig om, saa han Bengt sidde alene paa Bænken med sammenknugede Hænder og et mørkt Blik.

«Hvi saa mørk i Hu, Bengt?» spurgte han.

«Hun har vist mig af og vraget mig,» svarede Bengt, idet han rejste sig; «vort Venskab i Barndommen og de søde Ord, hun gav mig sidst, det er nu alt som bortvejret. Falske ere de alle, disse Jomfruer med daarende Ord og Smil paa Læben.»

«Nu,» sagde Mogens Munk hensynsløst, «da kaar eder en med barske Miner og det beske paa Tungen. Men sig mig, havde Jomfru Karen da givet eder sin Tro?»

«Nej,» svarede Bengt, «ikke vel det, men jeg maatte tro, at hun vilde gøre det. Da saa hun Bo Stensøns glatte Fjæs, og jeg var glemt.»

«Ej!» udbrød Mogens Munk, «naar hun har lovet sig bort til en anden, saa er Spillet ude for eder, Bengt.»

«Se kun til,» svarede Bengt hidsigt, «at det ikke gaar eder ligesaa med Jomfru Kirsten!»

«Nu bliver I ond, Bengt,» sagde Mogens Munk sindigt.

«Forlad mig det,» svarede Bengt; «jeg er saa mod i Hu, at jeg næppe evner at skelne Ven fra Fjende. Men naar jeg træffer Bo, som nu mener at være paa Dagsiden, da skal jeg ved min Helgen drive ham over Stregen i det sorte Felt.»

Hermed sigtede han til Bo Stensøns Skjoldmærke, som var halvt Sølv, halvt Sort, hvorfor denne Æt siden kaldtes Nat og Dag.

«Ret saa!» sagde Mogens Munk; «men nu ere vi selv snart paa Natsiden, Bengt, og skulle færdes i Mørke; endnu et Afskedsbæger med vor Vært og saa i Sadelen og ad Helsingborg til!»

Fjerde Kapitel.

Valdemar Danekonges Datter.

I Hallen paa Helsingborg Slot sad en Uge efter Danmarks og Norges Regentinde, snart hele Nordens fuldmægtige Frue, Dronning Margrete, Valdemar Danekonges Datter, som hun yndede at kalde sig selv, eller Fru Kongen, som de vrede Hanser spotvis nævnede hende.

Hendes kongelige Person sad tilbagelænet i en svær Egetræs Stol, som stod i Hallens øverste Ende ved Kaminen, hvorfra hun kunde overse hele det store Rum. Ved hendes Side stod et lille Bord, paa hvilket der laa en Sølvpibe, der dengang gjorde samme Tjeneste som en Bordklokke i vore Dage, nogle Papirsruller og en Bønnebog. Dernæst stod der et kostbart Relikvieskrin i Form

af en sølvforgyldt Drage, hvilket hun stedse førte med sig. Deri gemtes nogle af de Helgenben og andre Talismaner, som hendes Fader i sin Tid paa sin Rejse til Paven i Avignon havde medtaget fra Køln, hvor han bøjede Knæ for de hellige tre Kongers Billeder. Vel elskede hun som han denne Verden, af hvilken hun ejede en god Part, men hun fulgte ogsaa hans Eksempel i det Stykke at holde sig Himmeriges Porte aabne. Dog var hun endnu klogere end han baade med Hensyn til Regimentet over denne Verden og Himmeriges Erobring.

Og det kunde man da ogsaa læse i hendes Aasyns faste Træk. Uskøn var hun ikke, tværtimod; thi hendes fint bøjede Næse, de fyldige Læber og den kløftede Hage vare veldannede; men hendes Lød var noget mørkladen, og det hvide Enkelin, som dækkede hendes Hoved og faldt ned paa bægge Sider af hendes Ansigt som et Slør, gjorde det end mere iøjnefaldende, at Liljer og Roser ikke blomstrede paa de Kinder. Dog var Farven sund, og da hendes middelhøje Skikkelse var slank, havde hun trods sine fem og tredive Aar endnu et ungdommeligt Ydre. En gylden Ring med nogle smaa Takker, ikke ulig en Krone, omfattede Hovedlinet, og hun var iført en sid Kjortel af fint lyseblaat Klæde, kantet med Hermelin.

Kong Volmer skal have sagt om sin Datter, at Naturen var faret vild med hende; hun skulde have været en Karl, men blev et Kvindfolk. Dog stadfæstede hendes Ydre ikke dette Udsagn; thi det var kvindeligt, hendes Lader sindige og ikke uden Ynde, hendes Stemme kunde være blød og indsmigrende og hendes Smil saare vindende; men den faste kløftede Hage havde rigtignok et Præg af Kraft, som modsagde Blidheden, og Blikket fra hendes store, mørkegraa Øjne havde noget uudgrundeligt ved sig. Det fulgte ikke rigtig med, naar Læberne smilede og Smilehullerne i hendes Kinder dannede sig. Det blev dog som Solens blege Skær

paa en kold Vinterdag. Kun sjælden tændtes en varmere Glød i disse dybe Øjne; men det var netop Tilfældet i dette Øjeblik.

Alle hendes Omgivelser, hendes Jomfruer og endogsaa hendes Smaadreng Hakon Pedersøn, Kirstens Broder, som ellers stod bag hendes Stol, vare fjernede og opholdt sig i den anden Ende af Hallen. Hos hende stod alene en statelig Herre med den ene Haand støttet til Bordet i passende Afstand, men dog med et Præg af Sorgløshed og Fortrolighed i sin Holdning.

Han var høj, bredskuldret og velskabt. Den røde Fløjls Trøje med de splidsede Ærmer og de hvide Hals- og Haandlinninger, de guldstukne Handsker, som han holdt i den venstre Haand, den gyldne Ridderkæde over Brystet, Sværdbæltet, der funklede af Ædelstene og gyldne Bjælder, de stramme graa Klædes Hoser og de gule, spidse Safians Sko — alt i hans Klædedragt var paa højeste Mode og efter Datidens Smag fuldendt.

Hans rødblonde Haar, glinsende og duftende af Salve, var strøget tilbage, saa at den høje Pande traadte frem. De lige, kraftige Øjenbryn, den krumme Næse og det korte studsede Skæg, som viste Formen af en veldannet Mund og Hage — det var ædle Omrids, som skaarne i Træ eller mejslede i Marmor, vilde have givet et fængslende Billede af mandig Skønhed; men nu besjæledes Formen af et fyrigt Blik fra to glansfulde Øjne og et Smil, som baade var vindende og indgød Tillid.

Det var intet Under, at denne Mand huede de fleste Kvinder; de sagde ikke alene om ham, at han var skøn, men at han saa saa god ud, og dog var det Hallænderen Abraham Brodersøn, hvis Nærværelse Mogens Munk havde kaldet en Pest for ærbare Jomfruer, og hvem han havde lignet ved Satan selv.

Der var rigtignok undertiden noget flimrende og usikkert i hans Blik, og det var Tilfældet netop

nu, da han ivrigt talte Dronningen til, medens hun sad med Haanden under Kinden og saa ned til Jomfruerne, som sladrede og legede med unge Hakon i den anden Ende af Hallen. Hendes Naade havde selv givet dem Frihed dertil, man fristedes til at tro, for at fjerne alle Lurere, medens hun gav Hr. Abraham Foretræde; og dertil havde hun desuden valgt Timen efter Middag, da Hofmesterinden, gamle Fru Gisele, stedse tog sig en Hvile.

Det var intet Under, at Jomfruerne vare saa muntre og at unge Hakon slog sig løs, thi Kresen havde for et Par Dage siden faaet en behagelig Tilvækst, og Hakon kunde nu lege med sin egen Søster. Baade Kirsten og Karen Sture vare pludselig blevne tagne af Klosteret og satte i Dronningens Fruerstuer; den Frugt bar den frydelige Dag paa Ousbyholm. Søster Justa aflagde straks sin Beretning til Fru Ingefrid og gjorde Sagen saa sort som muligt, Fru Ingefrid satte sig den næste Dag i Klosterets Karm og agede ud til Helsingborg, hvor paa Grund af det forestaaende Tog til Sverige næsten hele den danske og norske Adel og en god Del svenske Herrer vare samlede. Hun lod Søster Justas Beretning gaa videre til Kirstens Farbroder og til Karens Fader, Hr. Svend Christiernsøn; disse kaldte Slottets Befalingsmand Jep Mus og Abraham Brodersøn og holdt en Raadslagning, hvis Følge blev, at Hr. Abraham forebragte Dronningen Sagen og forstod snildt at optænde hendes Naades Vrede mod Mogens Munk, der beskyldtes for saa omtrent at have forlokket Jomfru Kirsten og krænket Klosterfreden. Da der netop var sket en Afgang ved Giftermaal fra Fruerstuen, kom det Dronningen godt tilpas at udfylde Hullerne, hvorfor hun straks opfyldte Hr. Jakobs og Hr. Svends Ønske at optage Kirsten og Karen blandt Jomfruerne eller Hofdamerne og under sit Værn.

Bægge bleve glade over at udfris af Klosterskolens Tvang og komme til Hove; thi de ventede

der at finde hver sin Hjertenskær. I saa Henseende gik Karens Haab ogsaa i Opfyldelse, men Kirsten blev sørgelig skuffet. Hr. Mogens lod sig ikke se, og først bagefter hørte hun Aarsagen til hans Fraværelse. Han var nemlig paa Vejen til Helsingborg bleven indhentet af et ridende Bud fra Berritzholm, som meldte ham, at der var udbrudt Mytteri blandt Karlene paa Gaarden, og han var da til sin store Ærgrelse nødsaget til at vende om for at holde Dom over de skyldige og atter bringe Orden til Veje.

Saaledes havde Jep Mus og hans tro Ven Hr. Abraham faaet en Uges Forspring og nyttet Tiden vel til at spinde deres Rænker. Det havde nemlig alt i nogen Tid været en mellem Jakob Axelsøn og Jep Mus aftalt Sag, at Kirsten skulde gives til ham, og at hendes hedengangne Faders Løfte til Mogens Munk skulde være som dødt og magtesløst. De vilde helst have smedet, medens Jærnet var varmt, og straks fuldbyrdet Trolovelsen; men Jakob Axelsøn havde dog Tvivlsmaal, fordi der var Vidner paa hans afdøde Broders Ord til Mogens Munk, og han ønskede at dække sig med Dronningens Samtykke. Hun var ogsaa saare villig til at skaffe sin tro Tjener Iep Mus en ung og rig Brud; men med sin sædvanlige Fremsynthed fandt hun det dog raadeligt først at høre Mogens Munk. Den ved hans Udeblivelse opstaaede Forhaling havde nu skaffet Kirsten en Frist, i hvilken hun med Haab i sit Hjerte kunde nyde Livets Solskin ved Hove.

Men Jep Mus's Forbeder, Hr. Abraham, havde denne Morgen sat sig for at slaa et Slag og drive Dronningen til en Afgørelse.

«Eders Naade,» sagde han nu, «bør gøre en Ende paa Sagen og forkynde Jomfru Kirsten eders Vilje. Det sømmer sig dog ikke for Eders Naade at bie den ene Dag efter den anden paa Hr. Mogens, om han maatte behage at indfinde sig. Selv

om han kom i al sin Vælde, vilde det intet forandre i Sagen; thi et Ord, udsagt i et lystigt Lag ved de fulde Bægre og af en Mand, som nu ligger i sin Grav, har ingen Gyldighed.»

Dronningen vendte sig imod ham og saa paa ham, medens han talte, men som om hun ikke hørte, hvad han sagde, helt fortabt i Beskuelsen af hans skønne, ridderlige Skikkelse. Hendes Blik var drømmende og blidt; hun lignede i dette Øjeblik ikke sig selv.

«Min Vilje?» spurgte hun langsomt. «O, jeg har ingen Vilje i denne Sag. Hvad Magt ligger der for mig paa, om Kirsten Pedersdatter gaar til Brudeskamlen med Mogens Munk eller med Jep Mus.

Men Abraham Brodersøn vidste det bedre og forstod Dronningen grant; thi selv at holde sig tilbage og listelig at styre Dukkerne, saa de syntes at gaa af sig selv, det var Margrete Valdemarsdatters Kunst og Hovednøglen til hendes Magt. Det var netop hendes Ønske at bøje Kirsten Pedersdatters stolte Nakke og give Jep Mus et Vidnesbyrd om sin Naade, thi hun yndede ikke den myndige, frimodige Mogens Munk. Men skønt det her drejede sig om en tilsyneladende ringe Sag, overvejede hun dog, at Mogens havde mange Venner, som stod med ham, flere end Jep Mus.

«Jeg vil ikke blande mig i de gode Herrers Sager,» føjede hun efter et kort Ophold til; «ved Guds Moder, Rigerne give mig Hovedbrud nok.»

«Nu,» svarede Hr. Abraham med en krænket Mine, «da bør jeg lade Hr. Jakob Nielsøn vide, at han maa give Jomfruen op og gaa brudeløs derfra. Det vil da vorde kundbart, at hans lange, tro Tjeneste ikke gælder meget i Eders Naades Øjne, og at I agter højere en Mand, som aldrig rørte en Finger for at vinde eders Gunst. Det mindste ved Sagen, men som dog skal siges, er min Bedrøvelse over, at jeg, en af Eders Naades troeste Tjenere, ikke har magtet noget i en Sag, som ligger mig

meget paa Sinde, og i hvilken jeg dog kun bad for en Ven, ikke for mig selv.»

Dronningen saa paa ham med det samme drømmende Blik og spurgte:

«Af hvad Aarsag tager I eder den Sag saa nær?»

«Nu, om Eders Naade vil vide det, da er jeg Manden, som satte det i Gang. Jakob Nielsøn talte en Dag om, at han nu begyndte at blive til Aars og at det var paa høje Tid for ham at se sig om, efter en Hustru; han vilde dog nødig gaa barnløs i sin Grav; men der var ingen, til hvem hans Hu stod, uden Kirsten Pedersdatter, hvem han havde set paa Næs, og hun tyktes ham at være for ung; thi han er jo, som Eders Naade ved, en ligefrem og barsk Herre, lidet skikket til at vinde Kvinders Gunst; men jeg satte Mod i ham, gik for ham til Jakob Axelsøn, som straks var villig, men af overdreven Tvivlraadighed henstillede Sagen til Eders Naades Afgørelse. Da tog jeg det paa mig at vinde Eders Naades Samtykke; men jeg skønner nu, at jeg har regnet med for højt et Tal, og at Hr. Mogens vil vinde Spillet.»

Hr. Abraham fortav kun eet, nemlig sit dybe Nag til Mogens Munk, som ved flere Lejligheder var traadt djærvt op imod ham. Han hadede ham af Hjertens Grund, og Attraa efter at tage Hævn var den egentlige Drivtjeder, der havde sat ham i Bevægelse og gjort ham saa ivrig for at hjælpe Jep Mus med at frarøve Mogens Munk den Jomfru, der var ham lovet.

Men det var langt fra, at den ellers saa skarpsynede Dronning var naaet til at se til Bunds i den Mands Hjerte, hvis Person var hende kærere end nogen andens; eller om det alligevel var Tilfældet, saa lukkede hun Øjnene til.

«Nu,» sagde hun, «siden I har vovet eder saa vidt frem i den Sag, vil jeg ikke lade eder i Stikken. Gak til Jakob Axelsøn og Jep Mus og før dem hid om en føje Stund; imens vil jeg tale med Jomfruen.»

«Jeg takker Eders Naade af et oprigtigt Hjerte,» sagde Hr. Abraham med sit mest indtagende Smil. Hun rakte ham sin Haand, han kyssede den med en Inderlighed, som drev Blodet op i hendes Kinder, bukkede dybt og gik ud af Hallen.

Kort efter traadte Dronningen ind i det lille Gemak, som stødte op til Hallen, og hvor hun ofte gav Foretræde. Det var udstyret med saa megen Hygge, som Datiden evnede; skønne Gyldenlæders Tapeter dækkede Væggene, bløde uldne Tæpper vare lagte over Gulvets Stenfliser, paa et udskaaret Ibentræs Bord stod der et kostbart Smykkeskrin, og Dronningen havde her sin store himmelske Patronesse for sig, nemlig et af Elfenben dannet og til Dels med Farver og Guld smykket Billede af Guds Moder. Det stod i en Fordybning i Væggen, og lige overfor paa et lille Skab stod et paa Træ malet Billede af Aarhundredets mærkeligste og højst begavede Kvinde, Seersken Birgitte Birgersdatter, der gennem sine Fædre nedstammede baade fra den svenske og den danske Kongeæt, og som selv blev en Dronning i Aandens Rige og svang sit Scepter med en saadan Kraft, at endog Paverne taalte henders Revselser og bøjede sig for hende. For femten Aar siden var hun død i Italien; men det af hende i Vadstena stiftede navnkundige Kloster blomstrede og blev paa enhver Maade begunstiget af Dronning Margrete der allerede med mange andre i sit Hjerte tilbad Fru Birgitte som en Helgeninde og virkede ivrigt for hendes Kanonisation, som ogsaa fuldbyrdedes tre Aar senere. Dronningen havde aldrig set Fru Birgitte, som, fire Aar før hun blev født, var dragen til Rom og opholdt sig i Syden Resten af sine Dage; men des mere havde hun hørt om hende; thi Birgittes Datter, Fru Martha, havde været hendes Hofmesterinde i hendes Ungdom, og hun var langt mere fortrolig med Birgittes mærkelige, nedskrevne Aabenbarelser og Bønner end med den hellige Skrift.

Dronningen stod hensunken i Betragtning af Birgitte Birgersdatters Billede, da Kirsten, som var bleven hidkaldt, traadte ind, nu ikke mere i graa Klosterklæder, men kostbart klædt. Nu viste det sig ret, at hendes stolte og statelige Skikkelse var dannet til at bære det kosteligste Skrud som en Hverdagsdragt. Idet Dronningen vendte sig imod hende, viste der sig et ringeagtende Smil paa Hendes Naades faste Læber og et Glimt af Grumhed i hendes staalgraa Øjne. Synet af den stolte, skønne unge Jomfru var hende aabenbart ubehageligt, hun mente selv, fordi hun var bleven forstyrret i sin Andagt; men der var maaske dog iblandet en Smule Nid over Jomfruens store personlige Fortrin og den Gave, ved sin blotte Tilsynekomst at blende og vinde Hjerter. Dette var hende selv nægtet, og hun havde netop nu, i den modnere Alder, faaet at mærke i sit Indre, at hun trods sin kongelige Byrd, sin stærke Vilje og sine høje Tanker dog kun var en skrøbelig Kvinde.

Der var foruden Dronningens Stol kun en lille Løjbænk i Kammeret, thi kun sjælden forundtes det nogen at sidde, naar de stededes for Dronningen, og Hendes Naade viste ikke Kirsten denne Gunst. Selv tog hun Sæde i Stolen, bød Kirsten at træde nærmere og saa paa hende i Tavshed saa længe og vedholdende, at Kirsten kom ud af Fatning og blev rød.

Der viste sig et Smil paa Dronningens Læber, og hun spurgte:

«Nu, Kirsten Pedersdatter, hvorlunde behager det dig ved vort Hof?»

«Jeg takker, Eders Naade,» svarede Kirsten, idet hun saa sky op, «her er rosomt at være.»

«Det glæder os at høre,» svarede Dronningen, som nu helt havde iført sig sin Værdigheds Panser. «Vi glemme ikke Gud og hans Helgene i vort Hus, men vi vide og, at for de unge er Livets Lyst, hvad Solens Skin er for Planten.»

Kirsten havde ikke mærket til andet. Dronningen var en god Husfrue, en sand Moder for sine Jomfruer og sit Tyende, og med Hensyn til Sømmelighed og gode Sæder kunde ingen give sin Datter i bedre Hænder end i hendes.

«Har din Farbroder haft dig i Tale, siden du kom hid?» spurgte saa Dronningen.

«O ja, Eders Naade,» svarede Kirsten, idet hun skiftede Farve.

«Hvad sagde han til dig?» spurgte Dronningen videre.

«O,» svarede Kirsten nølende, «han bød mig skikke mig vel og være Eders Naade lydig og hørig.»

«Og sagde han intet uden dette?» spurgte Dronningen med et hvast Blik.

«Jo,» svarede Kirsten, idet hun hævede sit Hoved og saa Dronningen fast ind i Øjnene, «men det er ikke for Eders Naades Øren.»

«Og dog er det naaet til dem,» sagde Dronningen med et Smil, som gjorde det koldt om Kirstens Hjerte. «Jeg vilde kun prøve, om du havde Tiltro til mig, som dog nu saa at sige er dig i Moders Sted, hvad jeg nu skønner, at du ikke har. Han talte til dig om Giftermaal.»

Mens Kirsten med et spændt Blik saa paa Dronningen, vedblev denne:

«Han har udsøgt en god Mand til dig, en af de bedste, eller rettere, denne Mand har begæret dig af ham. Det er Slotsbefalingsmanden, Hr. Jakob Nielsøn Mus; hvad tykkes du om ham?»

«Men ved Eders Naade da ikke,» udbrød Kirsten i stor Sindsbevægelse, «at jeg er lovet bort til en anden? Og desuden er jo Hr. Jep min nære Frænde.»

«Men,» svarede Dronningen med et listigt Smil, «om der nu havde været sligt Frændskab mellem dig og den Mand, til hvem du indbilder dig at være lovet bort, Hr. Mogens Munk, mon da det vilde tynge din Samvittighed?»

Da Kirsten tav, sagde Dronningen:

«Næppe, saa sandt du alt for denne dumdristige Herres Skyld har sat al Ærbarhed til Side. Du løb jo forgangen Dag gal med ham i Skoven ved Ousbyholm; men vid, at til denne Mand giver din Farbroder dig ikke, derpaa har han svoret èn dyr Ed.»

Heraf skønnede Kirsten, hvorledes Sagen stod; hun opgav klogelig enhver Retfærdiggørelse, kastede sig for Dronningens Fødder og greb fat i hendes Kjortelflig.

«O, Eders Naade, til eders Retfærd og Godhed sætter Hr. Mogens sin Lid, og det ved jeg, at I har ingen mere tro Tjener end ham. Drag ikke eders Haand fra ham og mig, men staa os bi i vor Nød!»

Kun lidet bevæget af denne inderlige Bøn, rejste Dronningen Kirsten op og bød hende nu tage Sæde paa Løjbænken.

«Jeg fatter godt din Modvilje,» sagde Dronningen sagtmodig, men denne Blidhed var som Strøg af en Kats Fløjlspote, under hvilken man mærker de skarpe Kløer. «Hr. Mogens er yngre og lidt mere fager end Hr. Jep; men hvad har det at sige? Ogsaa jeg har været ung og følt mit Hjertes Genstridighed. Min Fader Kongen spurgte ikke mig, hvem jeg vilde have til Husbond, eller om den, han havde udset til mig, stod mig an. Jeg annammede den Gemal, der blev udvalgt, og stod mig vel derved.»

«Med Eders Naade, en Kongedatter, er det en hel anden Sag,» vovede Kirsten at indvende.

«O nej,» svarede Dronningen, «Sagen er ganske den samme. Havde jeg faaet en ond Husbond, vilde jeg være bleven elendig, men jeg fik en god og from; Gud signe ham, min kære Husbond, i Himmerige. Er Hr. Jep end ikke blid, da er han des mere forgabet i dig, og de gamle Elskere ere stedse de føjeligste. Du vil kunne vikle ham om en Finger.»

Kirstens Kinder bleve blege, og hendes Øjne næsten sorte, idet hun harmfuldt udbrød:

«Eders Naade, jeg væmmes ved ham. Nævn ikke i et Aandedræt den lede Karl og eders ædle Gemal, hvis Eftermæle er som en Æreskrans.»

Dronningen studsede; hun havde ikke ventet at finde saa megen Aandsmodenhed og saa slagfærdig en Tunge hos en Jomfru, der endnu ikke havde fyldt sit sejstende Aar; men hun blev tillige højlig fortørnet over dette — «den lede Karl» —, brugt om en af hendes første Mænd og Raadgivere, og nu blev hendes vaklende Vilje fast; men skønt hun svor ved sig selv, at denne fripostige unge Jomfru skulde bøjes, tæmmede hun dog sin Vrede og sagde spydig:

«O, Jomfru Kirsten, vi mærke, at I er os langt overlegen i Veltalenhedens store Kunst. I har lært vel i Bossiø! Vi ville derfor ikke mere strides med eder, men hellere fremstille eder for eders tilkommende Gemal.»

Hun stødte i en Sølvpibe; unge Hakon traadte ind med et dybt Buk og fik den Befaling, at om Hr. Abraham og de andre Herrer vare i Hallen, skulde han hurtig føre dem hid. De vare der og kom saa hurtig, som om de havde staaet lige uden for Døren. Kirstens Hjerte sank i hendes Bryst ved Synet af dem, og hun angrede de skarpe Ord, der havde fremkaldt Afgørelsen.

Der kom først rokkende Jakob Axelsøn, en trivelig Herre i en sort, bræmmet Fløjls Kappe og med lignende stramme Hoser, der kendelig fremhævede hans tykke Bugs Omfang. Hans røde Aasyn blussede af Vellevned, og hans Blik var sløvt. Det faldt ham svært at bøje sig over Dronningens Haand og faa den kysset nogenlunde med Anstand. — Saa kom trampende en langbenet, knokkelstærk Mand med en krum Næse, en graaskægget bidsk Mund, nedbøjet i Krogene, tæt, kruset graasprængt Haar over den lave, rynkede Pande og smaa, skarpe graa Øjne, ikke ulig en Grib, altid rede til at slaa ned paa et Bytte. Det var Jakob Nielsøn, oftest

kaldet Jep Mus; thi, som et Lune af Sædvanen, nævnedes nogle Slægter ved Tilnavne og brugte dem selv, andre ikke. Hr. Jeps Klæder hang slet nok om hans ranglede Krop, og Farverne vare skrigende, rødt, grønt og hvidt, hans Skjoldmærkes Farver, som han yndede at bære til Skue, saa at han efter sin Ham nærmest maatte lignes med en Papegøje. Han var storladen i sine Fagter og i sit Væsen nogenlunde paa Højde med en Søhane eller en Landsknægthøvding; men han havde dog et fiffigt Hoved og en snild Tunge, hvad Kirsten fik at mærke.

Sidst indtraadte Hr. Abraham, som holdt sig tilbage; men da Hr. Jep var bleven stedet til Haandkys og dernæst af Dronningen forestillet den blege og stumme Kirsten som hendes Fæstemand, hidkaldte hendes Naade Hr. Abraham, bød ham aabne Døren til det tilstødende Gemak og gik derind, efterfulgt af ham og Jakob Axelsøn.

Saaledes blev Kirsten alene med Jep Mus, og det saas paa hendes funklende Øjne, at hun rustede sig til Kampen med sin Lykkes Fjende. Han bukkede dybt for hende, og idet han stræbte at gøre sin skurrende Stemme saa blid som mulig, sagde han:

«Det fryder mig overmaade, Jomfru Kirsten, at det nu bliver mig forundt at veksle et Ord med eder i Enrum. Dertil har min Hu staaet i de forløbne Dage, men stedse har I skyet mig som Pesten; af hvad Aarsag? Af mig haver I intet ondt at frygte, men kun godt at vente.»

«Herre,» svarede Kirsten, idet hun traadte tilbage, «ikke frygter jeg eder, og det er mit Haab, at hverken godt eller ondt vil blive mig tildelt af eders Haand; thi aldrig vorder jeg med min fri Vilje eders Hustru.»

Tonen var isnende og Ordene tydelige, men bægge Dele prellede af paa Jep Mus.

«Dette lyder lidet trøsteligt for mig,» svarede han med et barsk Smil, men uventet sagtmodig;

«dog har jeg den Fortrøstning til eders Fornuft, at I vil skifte Sind, naar I faar Sagen ret betænkt. Jeg vil ikke paatrænge mig eder, det være langt fra mig! Ved min Helgen, den gode Jakob af Kompostella, et stort Dummerhoved maatte jeg være, om jeg indbildte mig, at I straks skulde fatte Elskov til en gammel Huggebasse som mig, hvis Haand stedse helst tumlede med Sværd og Lanse, og hvis Fod aldrig traadte sirlig og let paa de bonede Gulve. Men, lille Jomfru, en ærlig Karl, forfaren i Livets Prøvelser, bliver ofte en bedre Husbonde end en ung Springfyr med et glat Ansigt —»

«Spar de mange Ord, Herre!» sagde Kirsten og løftede afværgende sin Haand.

«I faar dog høre mig til Ende,» svarede han, idet hans Stemme rystede lidt. «Jeg mente og som saa, at det vil blive taalelig gode Kaar for eder at sidde som Husfrue her paa Helsingborg. Flere Jomfruers Hu staar tænkelig til det —»

«Da vælg en af dem,» faldt Kirsten ind, «thi ved Guds Moder, min Hu staar til alt andet og allersidst til det.»

«Kære lille Jomfru,» svarede han, «I er ved min Helgen et stort Barn og skønner ikke Sagens sande Stilling. Jeg har udkaaret eder, fordi I staar mig bedre an end nogen anden Jomfru, jeg i mine Dage saa; og jeg mener det ærligt med min Bejlen. Dog er det mine Venner og eders Frænder, der have opildnet mit Mod og drevet mig frem, og vor gode Dronning, Gud signe hende, under mig en fager og god Hustru og er fast besluttet paa snarest at faa Baandet knyttet mellem eder og mig. Hvad kunde jeg da gøre andet end at prøve min Lykke hos eder?»

Der var en hyklet, skuffende Godmodighed i Tonen, som ikke forfejlede at gøre Indtryk paa Kirsten.

«Jeg bebrejder eder intet, Hr. Jakob,» svarede hun i en mildere Tone; «men mener I det saa godt

med mig, som I siger, og er I saa ærlig, som I før roste eder af, saa maa I tilstaa, at det er stor Uret at ville tilsnige sig en Jomfru, hvis Hu staar til en anden Mand, fornemmelig naar hendes Fader gav ham Løfte om hende. Saaledes staar Sagen mellem Hr. Mogens Munk og mig, hvorom I sikkert er vidende.»

«Men ikke vidste jeg,» svarede Hr. Jep med en troskyldig Mine, «at I hang saa fast ved ham. Jeg frygter saare, at dette vil blive til Ulykke for eder, kære Jomfru Kirsten; thi eders Farbroder giver sig ikke. Vil I trygt i Havn og forblive i Dronningens Gunst, da slaa til og bliv min! Det andet vil blive dyrekøbt for eder, om det kan naas, hvad jeg højlig tvivler om — nu, — nu,» udbrød han, da Kirsten slog op med Haanden og gjorde Mine til at tale — «brus nu ikke op og sig ikke flere onde Ord! Jeg vil være langmodig og give Tid, indtil I faar beraadet eder med eder selv. Jeg ønsker ikke at faa en voldført Hustru; men eftersom jeg, som I saa, er rimelig, da bær ikke Nag til mig. Lad os være Venner, i hvor det saa gaar, og giv mig nu eders Haand derpaa!»

Kirsten begyndte virkelig at tro, at Mogens Munk havde gjort Jep Mus Uret og malet ham sortere end han var, hvorfor hun, skønt tøvende, rakte ham sin Haand, som han greb og kyssede; men i det samme gik Døren op, og Jacob Axelsøn og Abraham Brodersøn traadte brat ind.

«Nu, det maa jeg lide, Kirsten!» sagde den første. «Jeg tænkte og, at du dog, naar det kom til Stykket, vilde føje dig.»

Men Kirsten havde straks taget Haanden til sig og raabte vred:

«Det var ikke Meningen, Farbroder! Spørg Hr. Jep ad; han vil bevidne det!»

Til stor Lettelse for Jep Mus buldrede Kirstens Farbroder igen løs:

«Visvas! Vi have nu Syn for Sagn, at du

og Hr. Jakob ere gode Venner. Men vid ellers, min Dukke, at dette gør hverken fra eller til; thi Hendes Naade, som for lidt siden gik fra os, har i Samraad med mig berammet Dagen. Om tvende Dage skal Fæstensgildet staa, og derved skal det have sit Forblivende.»

«Men jeg haaber til Gud, at Hr. Mogens vil være her forinden!» raabte Kirsten, brast i Graad og ilede ud af Stuen.

Femte Kapitel.

Et skønt Forlig.

Hr. Mogens kom og det endnu samme Dag henad Aften. Hurtig traadte han ind i Hallen; thi af Værten i sit Herberge nede i Byen havde han faaet at vide, at Kirsten pludselig var bleven ført fra Bossiø til Helsingborg og optagen blandt Dronningens Jomfruer, saa at han brændte af Længsel efter at faa at vide, hvad det vilde sige. Henneke Dørsvend, som stod ved Indgangen og aabnede Døren for alle indtrædende, fik ingen Tak af den ellers saa vennesæle Herre, der heller ikke syntes at lægge Mærke til Hellebardisten, som rettede sig med sit Vaaben og derved gav ham den ham som Ridder tilkommende Æresbevisning.

Der var Trængsel i Hallen, som var den eneste Forsamlingsstue, der stod til Raadighed i den stærkt optagne Kongsbolig. Bordene maatte derfor dækkes i Hoffolkenes og Gæsternes Nærværelse; Dug- og Kældersvendene kom i Optog, bærende Fade med alle Slags Stege og Bagværk og med store Stobe, fyldte med Øl og Vin. Køgemesteren, Mikkel Rud, som ledede den hele Anordning, lod netop Dron-

ningens Stol hensætte for Enden af det øverste Bord for derefter at melde Hendes Naade, som opholdt sig i de indre Gemakker, at Maaltidet var rede, da Hr. Mogens traadte ind.

Han gik uden om Bordene og kastede et spejdende Blik langs Vægbænkene og Vinduesfordybningerne, hvor alle havde trukket sig hen, for ikke at hindre Borddækkerne i deres Gerning. indtil han blev var, at øverst i Hallen opholdt Hoffets Damer sig, og omkring dem havde en stor Kres af Herrer samlet sig. Hr. Abrahams glimrende Skikkelse faldt ham straks i Øjnene; han stod og talte med en sværlemmet, mørkladen Herre; det var hans Ven, Niels Sorteskaaning, der ikke for intet bar sit Tilnavn. Jep Mus maatte ogsaa være der, thi Lyden af hans skurrende Røst hørtes kendelig gennem de talendes Summen. Der stod saamænd ogsaa Bengt Ebbesøn, som ikke var fulgt anden Gang med til Berritzholm, men reden tilbage til Helsingborg. Han blev imidlertid hverken Mogens Munk eller nogen anden var, undtagen en slank, lyshaaret Herre med et Par blaa, livlige Øjne, hvem han sendte glubende Blikke; det var hans lykkelige Medbejler, Karen Stures Hjertensven, Svenskeren Bo Stensøn.

Men tvende Herrer, som stod yderst i Kresen, havde straks opdaget Mogens Munks Indtrædelse og ved Synet af ham vekslet et meget sigende Blik. Det var Kirstens Svoger, Niels Svendsøn, og Oluf Geed, netop de to Mænd, paa hvis Udsagn som Vidner Mogens Munk maatte støtte sig for at bevise, at den hedengangne Peder Axelsøn havde lovet ham sin Datter, og de vare derfor nu i Klemme. Niels Svendsøn vaklede, men Forsigrigheden fik Overhaand, han vendte Ryggen til og blev staaende, hvorimod Hjertet løb af med Oluf Geed, en trivelig, lyshaaret, rødkindet Herre med et mildt Blik. Han gik Mogens Munk i Møde, trykkede varmt hans Haand og sagde i en beklagende Tone:

«Ak, kære Mogens, var du dog blot kommen

en Dag før! Skælmerne have faaet Overtaget, Kirsten er lovet til Jep Mus, Hendes Naade selv gør Gildet og giver Fæstensøllet —»

Oluf Geed stoppede, thi Mogens Munk trykkede hans Haand, saa han nær havde skreget derved og sagde med et gnistrende Blik:

«Oluf, jeg sværger dig til ved den øverste Gud, at det Fæstensøl skal ikke blive drukket! Men,» tilføjede han med stigende Forbitrelse, «hvorlunde har dette kunnet ske, uden at du eller Niels gjorde Indsigelse?»

«Vær rimelig, Mand, vær rimelig,» svarede Oluf, idet han trak sin Haand til sig. «Vi vidste jo intet derom, før alt var gjort af. Men det har jeg spurgt og vil sige dig, at bag dette staar Abraham Brodersøn, som har sat al sin Kraft ind paa at skaffe sin gode Ven Jep en fager og rig Brud.»

«Ved Guds Moder,» svarede Mogens Munk med et sygeligt Smil paa sit blege Ansigt, «en slig Uegennyttighed er et Særsyn paa det Sted. Hvi tog han hende ikke selv?»

«O,» svarede Oluf Geed, idet han ængstelig kiggede op til sin Ven og prøvede paa at smile, «hun har vel ikke nok. Hr. Abraham er ude efter de rige Enker, som have paa bægge Hænder. Hans første Hustru var jo en saadan, og den anden bliver det vel og.»

Mogens Munk skød Oluf til Side og gik frem i Hallen; han havde faaet Øje paa Kirsten, hvis Blik fra Fruernes Kres lyste ham i Møde med en saadan Spænding, Fryd og Angest tillige, at det vilde have draget ham til sig, om ogsaa Gulvet havde været glødende Jærn. Omkring hende gik Sladderen, og advarende Røster lod sig høre.

«Ej, der er han!» udbrød Folmer Lunges Hustru, Fru Elise Henningsdatter, en rank Kvinde med de Podebuskers knejsende Holdning og skarpe Træk; «se ikke til den Side, Jomfru Kirsten, deraf vil blot komme Ulykke for eder!»

Samme Tone istemmede Kirstens Moster, Fru Margrete Grubbe og flere. Kun Oluf Geeds Hustru, Fru Mette, satte Mod i hende, idet hun djærvt udbrød:

«Jeg blues ved at høre paa eder og siger eder, at om saa Hendes Naade og det ganske Kleresi staa paa Jakob Axelsøns Side, saa er Retten dog hos Kirsten og Hr. Mogens.»

Et fuldtonende: «Ja, ja!» lød omkring hende, og viste, at om end Jep Mus's Venner muligt vare de mægtigste, saa vare de dog kun et Mindretal mod Mogens Munks.

«Jesus, han skrider lige herhen!» udbrød unge Karen Algotsdatter Sture, en af Dronningens Jomfruer, en trivelig, blaaøjet Pige. «Kirsten, hvad gør du nu?»

Han kom sindig, uden Il og vekslede Hilsener og Haandtryk med flere Venner paa Vejen; men saa brød han gennem Udenværket, Herrernes Kres, og lige ind i Fæstningens Centrum, bøjede sig ærbødig for Fruerne, og mens der herskede Dødsstilhed omkring ham, vendte han sig til Kirsten og sagde:

«En Hjertens Glæde er det mig at gense eder, Jomfru Kirsten; hvor lider I?»

«O,» svarede hun med blussende Kinder, «nu, da I er kommen til Stede, lider jeg vel;» og saa rakte hun ham frimodig Haanden, som han tog og kyssede ærbødig.

Men nu traadte Jakob Axelsøn til, stillede sig foran Kirsten og sagde bidsk til Mogens Munk:

«Om I saa synes, Hr. Mogens, da befat eder ikke med denne Jomfru, som er lovet bort til en anden.»

«Ej!» udbrød Mogens Munk. «Nu sige mine egne Øren mig, hvad jeg nødig vilde tro, at Jakob Axelsøn er en Ordbryder og en Nidding!»

Der opstod en øredøvende Larm, Mændene raabte i Munden paa hverandre, og Kvinderne skreg op.

«Nidding, sagde I Nidding!» stønnede Jakob Axelsøn, idet hans røde Hængekinder bleve en Streg

blegere; men nu kom Jep Mus farende, lagde sin Haand paa Mogens Munks Arm og sagde:

«Bryder I Dronningens Fred, Hr. Mogens, da faar I vandre i Borgfængselet. Her befaler jeg, Slottets Høvedsmand.»

«Ha, ha!» lød det med Mogens Munks dybe Røst, idet han rev sig løs og lagde Haanden paa sit Sværdfæste.

I dette Øjeblik gled en høj Skikkelse ind mellem de stridende, medens alle ærbødigt veg til Side for ham. Lydløst var han kommen paa sine bløde Sandalia eller Halvsko, og en hvid Dalmatika eller Præstekaabe af den fineste Uld hang i side Folder lige ned til hans Fødder; Tonsuren var regelmæssig, den rødbrune Haarkrans vel plejet og Hagen glatraget. Det var en Mand i sin fejreste Manddomskraft, med en sund Ansigtsfarve og med et livligt, aandfuldt Blik fra de lyse Øjne; men hans værdige Holdning og sindige Lader dæmpede det første Indtryk af Ungdommelighed, man fik ved Synet af ham; hans lange, bøjede Næse og fyldige Hage gav hans Aasyn et stærkt Præg af Myndighed, og man havde ikke vekslet mange Ord med ham, før man mærkede, at man havde en Mand for sig, som baade ved sin Begavelse, Aandsdannelse og Viljekraft overgik de fleste.

Det var den Aarhus Bisp Peder Jensøn Lodehat, saa kaldet paa Grund af hans Skjoldmærke, som var en bred Hat. Han havde før været Dronningens Skriftefader og Almisseuddeler, men fulgte hende nu som hendes Kansler og var hendes højre Haand og fortroligste Raadgiver i Statsanliggender.

«Lad Sværdet blive i Balgen, kære Herre,» sagde han til Mogens Munk, «og gak med mig!»

«I har Ret, ærværdige Herre,» svarede Mogens Munk ærbødigt, «dette er ikke Stedet til at udfægte vor Strid;» og saa fulgte han villig Biskoppen, der førte ham over til den modsatte Side af Hallen, hvor Pladsen var tom.

«Vor gode Dronning,» sagde han til ham, «som nu kom ud af sit Bedekammer, er straks bleven underrettet om eders Nærværelse, af hvilken hun, som det har vist sig ikke uden Aarsag, frygtede Strid. Saa bad hun mig da gaa herind og føre eder til hende. Hun begærer eder i Tale, forinden hun gaar til Bords.»

«Det er mig i Sandhed et kært Budskab,» svarede Mogens Munk. «Jeg skal snart faa Hendes Naades Øjne opladte, saa hun ser, at hun i denne Sag er bleven ført bag Lyset af et Par store Skælmer.»

«Jeg beder eder, kære Hr. Mogens,» svarede Biskoppen sindig, men fast, «dæmp eders Harme og brug ikke saa stærke Ord!»

«Svært er det at finde de lempelige,» sagde Mogens Munk, «naar der er vederfaret en saa stor og blodig en Uret, at det kan bringe den sindigste Mands Blod i Kog.»

«Og naar Bloder koger,» tilføjede Bisp Peder, «da rives man hen til Selvtægt, og ens Ret forvandles til Uret. Lyt til mine Ord og gem dem i eders Hjerte! Skal jeg drage eder til Minde, at eders hedengangne Fader var min gode, fuldtro Ven? Mangen varm Bøn har jeg bedet til hans Sjæls Husvalelse i Skærsilden; og jeg ved om eder, at I slægter ham paa; I er en retskaffen og sanddru Mand. Jeg tvivler ikke om eders Sags Retfærdighed, og jeg vil staa eder bi —»

«Da have I Hjertens Tak, Hr. Peder,» udbrød Mogens Munk glad; men Biskoppen løftede afværgende Haanden.

«Dæmp eders Røst; thi vorder det kundbart, at jeg staar paa eders Side, er alt tabt. Dronningen har taget sin Beslutning og forkyndt sin Vilje, og naar Fru Margrete først er naaet saa vidt, da er det lige saa svært at rokke hende som at flytte Kernen*). Eders Sag staar slet; men endnu er

* Helsingborgs store Taarn.

Fæstensøllet ikke drukket og Ringene ikke vekslede; det er vel muligt at opnaa Henstand. Jeg har alt udskudt nogle af de Pile, jeg har i mit Kogger, mod hendes Naades Skjold, og hun blev aabenbart mere betænkelig, end hun vilde tilstaa. Men et ubesindigt Ord kan atter bringe hende i Harnisk. Brug derfor ingen Ukvemsord om eders Modstandere og husk, at Sagens Henstand vil være det højeste, I kan opnaa.»

Saaledes vejledet og dæmpet gik Mogens Munk til Dronningens Dør, hvor Kirstens Broder, unge Hakon, stod.

«O, hvor frydeligt for Kirsten, at I kom, Hr. Mogens!» sagde Hakon med et Smil, der mindede om Kirsten. Mogens Munk klappede ham paa Kinden og svarede:

«Du er en god Broder, Hakon! Lykkelig den Brud, du engang hjemfører, thi du vil elske hende.»

Hakon blev blussende rød; thi uagtet han kun var fjorten Aar, havde han alt udset sig en tilkommende, som var Karen Algotsdatter, der stod hos Kirsten, da Mogens Munk kom. Han aabnede saa Døren for Hr. Mogens, som traadte ind med et dybt Buk.

Han saa for sig Dronningen, som sad i sin Stol, og paa Løjbænken sad stiv og strunk gamle Fru Gisele, Drostinden, som hun mest yndede at kaldes; thi hun var Enke efter Drost Henning Podebusk, engang Kong Volmers højre Haand og den mægtigste Mand i Riget. Uden hans kraftige Hjælp vilde det næppe være lykkedes Fru Margrete at fortrænge de andre Prætendenter og vinde Danmarks Krone, og i Erkendelse af denne store Taknemmelighedsgæld til Hr. Henning havde Dronningen sat gamle Fru Gisele paa den øverste Plads ved Hoffet, hvor Fruerstuen og Jomfruerne vare hendes Myndighed underlagte; og Dronningen taalte hende, uagtet hun var en bidsk gammel Kvinde og hende ofte til Besvær. Dog havde Fru Gisele lært

at vare sig; hun stod stedse paa deres Side, som var i Yndest hos Dronningen, hvorfor hun da heller ikke havde undladt at støtte Jep Mus. Hun sendte nu Mogens Munk et hvast Blik, medens hendes smalle Læber krusede sig til et ringeagtende Smil; men Dronningen modtog ham saa naadigt, at Fru Gisele vilde være bleven højlig forundret, hvis hun ikke af lang Erfaring havde kendt Fru Margretes Selvbeherskelse og Forstillelseskunst. Da Mogens Munk havde kysset Dronningens Haand, sagde hun spøgefuldt:

«Nu, Hr. Mogens, det er os kært at gense eder, og vi haabe, at I kommer med det Forsæt nu at føre et stadigt Levned; thi vi have hørt noget om, at I har redet Landet rundt paa galante Eventyr, lig en anden Ulrik von Lichtenstein.»

Smigrende var nu ganske vist ikke den Sammenligning; thi denne det trettende Aarhundredes navnkundige, elskovsgale og omstrejfende tyske Ridders og Minnesangers Bedrifter vare stærkt dalede i Værdi for det fjortende Aarhundredes Forstandsmennesker. Mogens Munk gik klogeligt ind paa Spøgen og svarede smilende:

«Eders Naade maa forlade mig, her er Forskel, al den Stund Hr. Ulrik red fra Venedig til Prag, brydende hundrede Lanser til Ære for sin Dame, medens det end ikke er blevet mig forundt at drage mit Sværd. Hans Hjertenkær gækkede og torterede ham, min gav mig uden Tøven kærlig og oprigtig sin Tro. Han blev dreven af Gaarde af sin Dame, men min er selv brat bleven bortført fra sit Asyl, og Eders Naade har villig annammet hende og gemt hende i eders Jomfrubur, ja, mig til stor Kvide, gjort, hvad værre er, om det ellers virkelig forholder sig saa, at —»

«Nu, nu,» faldt Dronningen ind, «jeg tilstaar, at her er stor Ulighed, men dog Lighed deri, at I, saavel som Hr. Ulrik, har trukket det korteste Straa.»

«Jeg kan ikke tro det,» svarede Mogens Munk

alvorsfuldt. «Jeg har for høje Tanker om Eders Naades Retfærdighed til at tænke, at I skulde ville række Haand til at bryde et vidnefast Løfte, og —»

«Hvad siger I der?» udbrød Dronningen. «Hr. Jakob — eller var det Hr. Abraham paa hans Vegne — kalder det, I der sigter til, et Mundsvejr, et Ord, sagt i et lystigt Lag; og vi maa da tro, at det blot var Skæmt.»

«Jakob Axelsøn har ingen Sinde vovet at fremføre sligt for mig,» svarede Mogens Munk; «men hvad Hr. Abraham siger, derpaa ligger der ingen Magt; jeg skulde mene, at denne Sag er ham ganske uvedkommende. Jeg beder Eders Naade at adspørge Niels Svendsøn af Ellinge og Oluf Geed af Rytzeholm, som vare nærværende, da Hr. Peder gav mig Løftet om sin Datter, om de tør fragaa, at Hr. Peder gjorde det ædru og i fuld Alvor?»

«Det er ved Guds Moder svært for os at udfinde Sandheden, enddog vi oprigtig søge den,» svarede Dronningen. «Den ene Part siger eet, den anden et andet, saa her staar Udsagn mod Udsagn af to gode Dannemænd.»

«Ak ja,» sukkede Drostinden, gamle Fru Gisele, «onde ere Tiderne, og værre blive Menneskene!»

«Saamænd, Frue,» sagde Mogens Munk, «Skælmernes Tal øges mærkelig. Men vær saa billig ikke at regne mig blandt dem, eftersom jeg har Vidner for min Sag, og let skal det være for mig at skaffe tolv Mands Ed for min Sanddruhed, hvad sikkerlig i dette Tilfælde vil falde Jakob Axelsøn svært, saa sandt som jeg nok tør sige, at af ti Riddere og gode Mænd staa de ni paa min Side. For Herredagen maa denne Sag, om ikke noget værre skal ske.»

Drenningen blev ikke overrasket ved disse næsten truende Ord, og hun brusede ikke op; thi en af de Pile, Bisp Peder havde afskudt imod hende, var følgende Tiltale:

«Eders Naade er gaaet for vidt. I nødsages til at stille Sagen i Bero, om I ikke vil have Splid

i Raadet, ja muligt endogsaa Fejde. I kan dog umuligt for en saa ringe Sags Skyld ville sætte Enigheden paa Spil i dette Øjeblik, da vi skulle rykke i Marken mod en vcl rustet Fjende, da det gælder en Krone, og I skrider til at fuldbyrde eders Livs største Gerning.»

Dronningen maatte indrømme, at denne Advarsel var berettiget, skønt hun ikke udtalte det. Hun lod her, som altid, naar det kom til Stykket, Fornuften raade, og allerede inden Mogens Munk traadte ind, var hun paa det rene med, hvorledes hun skulde tiltræde Tilbagetoget. Derfor kunde hun modtage ham med saa stor Sindsro; men hun havde tillige, siden Bisp Peder forlod hende, faaet et Vaaben i Hænde mod Mogens Munk, thi medens denne talte med Bispen i Hallen, havde en tjenstfærdig Aand meddelt Dronningen, hvad der var foregaaet, og at Hr. Mogens havde skældt Jakob Axelsøn for en Nidding.

«Det er os kært at fornemme,» sagde hun da nu, «at I dog vil søge at vinde den Fæstmø ad lovlig Vej; men I maa indrømme, at naar vi tilstede det og stille Sagen i Bero til næste Herredag — thi nu have vi vigtigere Anliggender for — da vise vi stor Overbærenhed mod eder. I har jo vist eder at være alt andet end en lovlydig Mand, snarest en Herre, der ynder Selvtægt, saa sandt I ikke alene lokkede Jomfru Kirsten af Bossiø og til det Eventyr paa Ousbyholm, men tillige nu nys kaldte Jakob Axelsøn en Nidding. Havde ej Bisp Peder lagt sig imellem, vilde der vel flydt Blod her i vor egen Hal.»

Den lille Pille var drøj for Mogens Munk at sluge, og havde ikke Bisp Peders Advarsel været, vilde han efter al Sandsynlighed have forløbet sig; men han slægtede sin Fader paa og var af Naturen en sindig Mand, sig selv mægtig, hvorfor han ogsan nu roligt svarede:

«Hvad det første angaar, da beder jeg Eders

Naade mindes, at Bjørn Skaldre og ikke jeg indbød de kære Jomfruer til Bossiø, eftersom han vel tænkte, at deres Ære og Dyd vare sikre i min Nærværelse; og hvad Niddingen angaar, da vil intet være mig kærere, end om Jakob Axelsøn vil handle saa, at jeg kan tage Beskyldningen tilbage»

Men saa vanskeligt er det forud at gøre et Bestik for sin Handlemaade, og saa uberegneligt er det menneskelige Sind, at dette rolige, beherskede Svar netop opirrede Dronningen. Hun vilde lettere have tilgivet Hr. Mogens og bleven mildere stemt imod ham, om han havde bruset op og havde forivret sig.

«Nej, Herre,» svarede hun i en skarp Tone, «saa let slipper I ikke! Hør nu de Vilkaar, jeg byder eder:»

Hun tav et Øjeblik, som om hun holdt Raad med sig selv; men Mogens Munk tænkte, at hvad der uu kom, var sikkert vel overlagt og dernæst ikke at rokke ved. Han ventede intet godt, thi Dronningen havde jo næsten gjort sig selv til Part i Sagen og var saaledes ingen upartisk Dommerske. Han mærkede ogsaa den Hidsighed, som dølgede sig under den rolige Overflade, i den lille Omstændighed, at hun glemte at bruge det kongelige Vi og sagde Jeg.

Hun tog nu atter Ordet:

«I maa gøre Hr. Jakob Axelsøn Afbigt; nu straks, inden vi gaa til Bords, og i alles Nærværelse bede ham tilgive eder det Ukvemsord, hvormed I krænkede ham. Dette er det første. Det andet er, at I sætter eders Ridderære i Pant og giver mig eders Haand paa, at I, indtil Herredagen har dømt Jakob Axelsøn og eder imellem, ikke befatter eder med Kirsten Pedersdatter, som forbliver hos os og under vor Varetægt og, det lover vi eder, ikke skal blive givet bort til nogen, før der er fældet Dom i Sagen. Det bør ikke ske, før den Krig, som staar for, er ført til Ende.»

Hr. Mogens rakte hende uden Vaklen sin Haand og sagde:

«I Tillid til Eders Naades kongelige Udsagn og Løfte, at Jomfru Kirsten skal forblive ukrænket under eders Værn, ufortrædiget af Hr. Jep Mus, lover jeg eder, at heller ikke jeg vil foretage noget i Sagen, før Krigen er til Ende, eller om I saa synes, til næste Herredag holdes; og skal jeg nu, om da Hr. Jakob Axelsøn slaar sig til Taals med Eders Naades Afgørelse og gaar ind paa Henstanden, gøre ham saa god en Undskyldning, som den kan blive, naar den skal forliges med min egen Ære.»

Dronningen skønnede, at hun maatte lade sig nøje med det Tilsagn, hvorfor hun nu afskedigede Hr. Mogens, men ikke nær saa naadigt, som hun havde modtaget ham. Da Døren havde lukket sig efter ham, sagde hun til Fru Gisele:

«Saa, Gisele, nu fik vi da den Bjørn bastet og bundet; men hvorlunde skulle vi tæmme de andre?»

«Aah,» svarede Fru Gisele med et Smil paa sit rynkede Ansigt, «Eders Naade forstaar den Kunst bedre end nogen Kvinde, som hidtil fødtes paa Guds Jord; dog raader jeg eder til at fare med Lempe mod Jep Mus.»

Men hendes Naade kendte sine Folk bedre og vidste, at mod Mogens Munk var Jep Mus som et Siv mellem hendes Hænder. Saavel han som Jakob Axelsøn bleve straks hidkaldte og indførte til Dronningen, men ikke Abraham Brodersøn. Da hun nu efter en kort, men tydelig Forklaring udtalte sit: «det skal saa være!» føjede bægge Herrerne sig og gik betuttede derfra; men de bleve derefter i Hallen overfusede af Hr. Abraham, som dog snart kom paa det rette Spor.

«Jeg tør sværge min dyreste Ed paa, at det er den Fandens Bisp, som her har været paa Spil,» udbrød han, idet han knyttede sin Haand.

Kort efter traadte Dronningen med sit Følge ind i Hallen, alle bøjede sig dybt for hende, og

saa indtraadte der Dødsstilhed; thi man var spændt paa at se, hvad der nu skulde foregaa. Nysgerrigheden blev snart tilfredsstillet; thi Hofmesteren, Hr. Erik Bydelsbaeh, opfordrede med høj og myndig Røst Hr. Jakob Axelsøn og Hr. Mogens Munk til at træde frem for Dronningen, og da de stod der, i Blik og Holdning mest lig to Kamphaner, rede til at fare løs paa hinanden, tog Hr. Mogens paa et Vink af Dronningen Ordet.

«Hr. Jakob,» sagde han, «jeg beder eder tilgive og forglemme, at jeg før kaldte eder en Nidding. Nu, da I har givet Henstand, og I vil lade uvillige Mænd dømme os imellem, nærer jeg den Tro, at I kun har ladet eder vildlede og ophidse af mine Uvenner, og at I dog sluttelig vil handle billigt og retfærdigt imod mig. I denne Tro rækker jeg eder min Haand og nærer det oprigtige Ønske, at vi atter skulle vorde Venner.»

Idet Jakob Axelsøn, efter at have kastet et ynkeligt Blik til Dronningen, tvært rakte Mogens Munk sin Haand, raabte en Stemme: «Vel talt, Hr. Mogens!» og der paafulgte et temmelig lydeligt og næsten almindeligt bifaldende: «Ja, ja!» som bragte Dronningens Kinder til at blusse af Harme, men som lod hende mærke, at hun denne Gang, som næsten altid, havde gjort klogt i at lytte til Bisp Peders Advarsel og følge hans Raad.

Folmer Lunge, en lyshaaret, statelig Herre med et klogt Blik, vendte sig til Bisp Peder, der stod ved hans Side, og sagde:

«Dette blev jo næsten til et skønt Forlig. Er I, Hr. Peder, Manden, der bryggede Mosten?»

«Tal ikke derom, kære Ven,» svarede Bisp Peder hviskende; «sku om eder og skøn, at den Most har ikke afgæret og vil, frygter jeg, sprænge de svage Baand, jeg i Hast fik lagt om Træet. Tykkes eder, at Hendes Naades Mine tyder paa Tilfredshed? Og se der Hr. Abraham og Hr. Jep, som stikke Hovederne sammen og fægte med Ar-

mene; men sku og til den anden Side og se, hvilke glødende Elskovsblikke der fare mellem Hr. Mogens og Jomfru Kirsten, og hvad mener I saa?»

Trompeterne blæste i det samme deres Fanfare, og Paukerne buldrede; thi Dronningen gik til Bords, saa at Hr. Folmer ikke kunde give noget Svar.

Sjette Kapitel.

Vennerøster.

I et af Slotstaarnet Kernens skumle Gemakker stak Jep Mus den næste Morgen lidt efter Solopgang sine Ben ud af Sengerummet, for at hans Svend kunde hjælpe ham i de snævre Hoser.

Han havde taget Bopæl i dette Værelse, der med et Par tilstødende smaa Rum var tilstrækkeligt til hans Behov, fordi han, en Fribytter og Voldsmand, som han var og altid havde været, kun sov trygt bag saa svære Mure og med saa stærke Stænger for sin Dør, som der fandtes i Kernen, den gamle Borgs egentlige og oprindelige Fæstning. Dernæst havde han fra de smaa Vinduer eller Glughuller et fortrinligt Udkig til alle Sider; men paa Grund af Murenes umaadelige Tykkelse og Glughullernes Snæverhed var det et mørkt Rum, og uagtet Højden fra Gulv til Bjælkeloft var stor, faldt det dog en Sommerdag tungt at drage Vejret i det. Der var en muggen Lugt, som af mange Aars hengemte Smuds; thi det var Datidens Brug mere at dække over end at udrense til Bunds. Dertil kom, at ingen anden end Hr. Jeps højt betroede Kammersvend fik Lov til at rydde op her, hvor han i Krogene havde hengemt alle sine Skatte..

Saa snart Hr. Jep var kommen i Hoserne og

havde faaet Fødderne stukne i et Par Slæber, og han med en Palsrok kastet om sig sad i sin Hyndestol, tog han sin Nathue af, foldede sine Hænder om den og saa op til et Træbillede, der forestillede Sankt Jakob af Compostella, Hr. Jeps egen Helgen. Til hans Helligdom i Spanien valfartede jo saa mange Nordboere, og Jep Mus havde været der. Det var en Pilegrimsfart, som forslog noget og kunde dække næsten over et helt Livs Synder. Han havde heller ikke ganske forsømt at give til Kirker og Klostre, og eftersom Gud Herren og hans hellige dengang i de flestes Øjne ikke vare andet end et Herskab, der kunde bestikkes, saa mente Jep Mus, som saa mange af hans Lige, at han havde Ryggen fri. Naar han følte nogen Uro i Sjælen, kom den mest af Bevidstheden om, at han ikke havde været synderlig rundhaandet med sine Gaver. Men nu kneb det, hvorfor han besluttede at fornøje Sankt Jakob med et stort Løfte.

«Min gode Helgen,» sagde han med sin skurrende Røst, mens hans Svend stod andægtig og hørte til, «nu have du Tak for denne Nats Søvn og giv mig derefter en lykkelig Dag, bedre end den forgangne! Slaa mine Fjender med Pest og Død og giv mig den gode, fagre Brud, som er mig lovet og tilkommer mig med Rette. Lad Mogens Munk, den Nidding, blive paa Valen i den Fejde, som nu snart gaar løs, og jeg vil bygge dig et Alter i Lund, lægge Gods til og stifte dig en evig Messe, Du er mit Vidne, Niels,» sagde han til Svenden, «at jeg har gjort dette Løfte.»

Niels, en bomstærk Karl med et tvært Ansigt og lumske Øjne, sagde:

«Vel, Herre; men om I nu gjorde det forud, vilde ikke det være sikrest?»

«Hvilken Snak,» svarede Hr. Jep barsk; «de gode Helgene blive gladest ved Gaver, givne af taknemmelige Hjerter for modtagne Velgerninger.»

Niels kendte sin Herre til Bunds og havde

Frisprog med ham, da han var indviet i mange af hans Hemmeligheder, og paa Grund af deres mange fælles Misgerninger var han mere bange for Sankt Jakob end for Hr. Jep.

«Herre,» svarede Niels, «glemmer I det Løfte, da vil det gaa eder ilde!»

I det samme gik Døren op, og Abraham Brodersøn traadte ind, fulgt af Niels Jonsøn Sorteskaaning. Bægge vare, ligesom Jep Mus, noget rødøjede af den foregaaende Aftens Pokulering; de havde nemlig i Selskab med Jakob Axelsøn drukket tæt for at drukne deres Ærgrelse over Forliget. Niels Sorteskaaning var mindst medtagen. Endnu havde aldrig nogen Drikker faaet ham under Bordet; thi hverken Vin eller Øl bed paa hans Tyrehoved og skarpe Vaaben ikke heller, som det lod; thi han gik nu i flere Aar med en Pilespids i sit Hoved, uden at den gjorde ham noget. Drabelig var han i Kamp, men faatalende og mut i et fredeligt Lag, hvorfor han nu lod sit svære Legeme falde ned paa en Løjbænk, uden saa meget som at gengælde Jep Mus's: Guds Fred og Godmorgen!

Hr. Abraham var i en ophidset Sindsstemning, og naar hans sande Natur brød igennem den Fernis af Høviskhed og Sirlighed, der oftest dækkede den, var han intet lysteligt Skue.

«Hvor gaar det, Jep?» spurgte han i en raa Tone. «Har du genfundet dit Hoved, det du tabte i Gaar og lod dig pudse af Klerkerænker og Droningeluner?»

«Ved min gode Helgen,» svarede Jep Mus med et Suk, «jeg er ellers af den Mening, at sidst tabte jeg Hovedet i Ølkanden, og det værker end deraf.»

Et Smil, som krusede Niels Sorteskaanings Mundskæg, og en brummende Lyd fra hans tykke Mund stadfæstede Rigtigheden af Jep Mus's Ord og tilkendegav hans Bifald over Vittigheden.

«Men jeg har ikke tabt mit,» svarede Hr. Abraham, der gik op og ned ad Gulvet, saa hans Sporer

klirrede ved de faste Trin. «Det skal tænke for dig, saa vi dog til sidst faar Bugt med denne Ræv af en Bisp og dette Dummerhoved, den ridderlige Hr. Mogens.»

«Lad da høre,» sagde Jep Mus spydigt, «hvad eders Velvished nu har spundet for et fint Væv, som skal fange tre Fluer, en Bisp, en Ridder og en Dronning; thi ved min Helgen paa hende er Sagen strandet; men mulig kender du en Lønvej til hendes Hjerte?»

«Er der en,» brummede Niels Sorteskaaning, «da skal Abraham nok vide at finde den; alle Skørter løbe efter ham. Men dog, Abraham, se dig vel for med denne Nælde, som bærer Krone og Spir, at du ikke brænder dine Fingre!»

«Jeg vil gaa i Skole hos dig, Niels!» sagde Abraham Brodersøn og smilte overlegent. «Du kan tage paa Nælder, saa du knuser baade Blomst og Blad.»

«Ingen Sinde kunde jeg te mig saa tosset som du, der indbilder dig, at Margrete Valdemarsdatters Haand skal hjælpe dig op paa Tronen.»

Hr. Abraham blev blussende rød, thi ingen havde endnu vovet at sige ham, hvad mange tiltroede ham, men han nedtvang sin Harme og lo tvungent.

«Du er ved godt Lune i Dag, Niels, som du skæmter! Dog lad os helst blive ved det, der har ført mig hid, og som er en Alvorssag for os; thi naar Bisp Peder har Overhaand, gaar det til Agters for os.»

«Har ingen Nød for Tiden,» svarede Niels; «nu da Krigsbulderet gaar løs, har Fru Margrete fornemmelig os behov, og vi have Overtaget over Klerkerne, og det vil holde længe ved med den Fejde. Giv Stunder, og Jep faar sin Brud, derpaa er jeg sikker.»

«Om da ikke Hr. Mogens napper hende forinden,» sagde Hr. Abraham. «Hør nu — jeg kom Dronningen til Ords i Gaar ved Banketten, og hun

aabenbarede for mig alt, hvad der var blevet talet mellem hende og Mogens Munk. Jeg mærkede, og Hendes Naade maatte ogsaa selv tilstaa det, at Hr. Mogens's Løfte til hende ikke blev fyldestgørende. Hun fordrede, at han ikke maatte befatte sig med Jomfru Kirsten, mens Sagen er stillet i Bero; men han gav kun Løfte om, at han ikke vilde foretage noget i Sagen, og saa vil han vel, mens der er stænget for dig, Jep, selv fortsætte sin Bejlen og holde Jomfru Kirstens Hjerte som i en Snor. Derfor har jeg nu hvervet en Spejder, som higer efter at tjene mig, og som bedre end nogen anden formaar at lure Jomfru Kirsten hendes Hemmeligheder af. Snart, derpaa er jeg sikker, vil det komme for en Dag, at hendes ublu Elsker befatter sig med hende; Dronningen skal underrettes derom, Akkorden er brudt, Hendes Naade faar fri Hænder, og da, Jep, vil sikkert Kirsten Pedersdatter paa Stand blive givet dig, skulle vi end slæbe hende til Brudeskammelen.»

«Og hvem er den Spejder?» spurgte Jep Mus, idet han saa plirende op.

«Det er en Spejderske,» svarede Abraham Brodersøn med et usikkert Blik, «Jomfru Kirstens Legesøster, liden Elseby.»

«Ho, ho!» brummede Niels; «jeg tænkte straks, at det maatte være et Skørt.»

«Fri mig nu for flere Spottegloser!» svarede Hr. Abraham skarpt.

«Nej,» sagde Niels, «netop dem har du behov, saa sandt som du har flere Kærester, end det er klogt. Tag ej en til! Den Ræv, som vil have sin Klo i alle Gaasestier, bliver til sidst siddende i Saksen.»

«Far fort, Niels,» svarede Abraham med paatagen Sindsro, idet han standsede sin Gang og blev staaende med kryslagte Arme, «og har ikke og du, Jep, lidt af den Tønde til mig? Jeg bør med Sagtmodighed lytte til, hvad Vennerøster sige til mig.»

«Visselig, Abraham, er Niels og jeg dine svorne Venner; vi vil staa Last og Brast med hinanden til det sidste, og før det Baand brister, gaar Hallandsaas midt over. Jeg vil da tvært imod Niels sige, at intet skulde fryde mig mere, Abraham, end om du kunde vinde Fru Margretes Haand og klyve op paa Tronen. Vi vilde da have vundet Spil og herske med dig over det ganske Rige.»

Abraham Brodersøn smilte huldsaligt til Jep Mus; men Niels Sorteskaaning, der var kommen helt af Lave ved at tale saa meget og derfor havde besluttet ikke at sige et Muk mere, fik dog Tungen en Gang endnu paa Gled.

«Hallandsaas — drag dig til Minde, Abraham, hvad Heksen sagde til dig, da hun læste i din Haand!»

Nu blev Abraham Brodersøn bleg og sendte Niels Sorteskaaning et giftigt Blik. Han mindedes kun alt for godt, hvad Niels sigtede til, nemlig den Dag i Skærsommertiden, da de, kommende Nord fra, paa Vejen til Helsingborg vare redne sammen over Hallandsaas og havde forvildet sig, indtil de standsede ved en Hytte eller Hule i Skoven for at spørge om Vej. I den havde en berygtet Heks og Spaakvinde, gamle Mari, sit Smuthul, og saa skete det, at Hr. Abraham fik det Indfald at bede Mari læse i hans Haand og forudsige ham hans Skæbne. Mari hadede ham imidlertid til Døden, fordi han havde lokket og krænket en fattig, men køn Bondepige af hendes Slægt, og nu fik Forbitrelsen Overhaand over al hendes Frygt. Efter at hun et Øjeblik havde stirret i hans af Ringe funklende Haand, sagde hun med et ondt Smil:

«Jeg ser en Blok og en Økse, et Hoved, som falder, og Blodet, som udvælder!»

Der talte Folkets Røst gennem gamle Maris Mund; thi hvad hun der spaaede, det ønskede Hallands ganske Almue Abraham Brodersøn: men han, som mente, at naar han nedlod sig til en Bondepige, saa var det en Ære for hende, blev saa for-

bitret over den gamle Kvindes Dumdristighed, at han lod hende gribe og piske. Endnu mindedes han med kildrende Glæde hendes Skrig og hvert Slag, som stribede hendes nøgne Ryg med Blod.

Niels Sorteskaaning blev dog lidt betuttet ved paa Abraham Brodersøns Aasyn at se Virkningen af de Ord, der vare undslupne ham, hvorfor han brummende tilføjede:

«Nu, nu, Abraham, jeg sagde det kun til dit eget Gavn, at du skal gøre den lede Hekses Spaadom til Løgn og vare dig for Kvindfolkene, saa at de ikke til sidst volde din Undergang.»

«Jeg takker dig,» svarede Abraham med et isnende Smil, rejste sig og gik uden flere Ord ud af Kammeret.

«Der gjorde du ilde,» sagde Jep Mus; «han glemmer dig aldrig det.»

«Aa hvad,» svarede Niels, «han bliver vel god igen!»

Saa drog Jep Mus i sin Trøje, fik Sværdet spændt om sig og Kappen paa, og de fulgtes ad til Kirken for at høre Ottemesse; thi til Messen maatte de møde, om de ikke vilde have unaadige Blikke og spidse Ord af Dronningen; men de kom gerne ud af Helligdommen, som de gik derind, ubodfærdige og fulde af Rænker.

Abraham Brodersøn blev da heller ikke god igen. Vel viste han snart atter Niels Sorteskaaning et glat Ansigt, thi han var for klog til aabenbart at bryde med ham; men med Fortroligheden mellem dem var det forbi, saa at Baandet dog egentlig brast mellem de to, mens Hallandsaas blev hel.

Derimod sluttede han sig nu des fastere til Jep Mus, og det Baand holdt til det sidste. Paa dem bægge passede det gamle Ord: Ulven er aldrig saa graa, han har jo Venner; dog ere de faa.

Syvende Kapitel.

Hustugt.

Først i Oktober Maaned brød Hæren, som havde samlet sig ved Helsingborg, op og drog Nord paa for at fravriste Kong Albrecht nogle af de Slotte, bag hvis Mure hans Mænd trods hans Fraværelse tappert holdt Stand, og Dronningen agtede selv om føje Tid at følge efter og opslaa sin Bopæl paa Varberg, hvor hun var Krigsskuepladsen nærmere.

Saa var der da nu blevet stille og tomt paa Helsingborg mod før. Der fløđ Taarer under mere end eet Fruerlin, og urolige Hjerter bankede bag mangen Korset af Ængstelse for de bortdragne Ægtefæller og Venner, idet det var alles Mening, at denne Fejde vilde blive usædvanlig blodig og haard.

Der fandtes naturligvis blandt Kvinderne nogle, der ikke tog sig Skilsmissen nær, men kun een var saaledes, at hun paa en Gang følte sig tynget og lettet, og det var Karen Svendsdatter; thi paa samme Tid, som hun maatte sige sin Hjertensven Bo Stensøn Farvel, var hun bleven sin Plageaand Bengt Ebbesøn kvit.

Kirsten derimod havde de haardeste Kaar. Hendes Ven var dragen bort, men hendes Plageaander blevne tilbage. Mogens Munk maatte med sine Ryttere følge Lenstropperne under Øversten, Iver Lykkes, Befaling, hvorimod Jep Mus blev paa Helsingborg for at sikre denne vigtige Plads, og Abraham Brodersøn, hvem Varbergs Len nylig var blevet overdraget, skulde ledsage Dronningen derhen.

Om nogen Afskedstagen mellem de elskende blev der ikke Tale. Mogens Munk havde dog ladet høre fra sig, idet han ved Karen Svendsdatters Hjælp havde faaet Kirsten tilstillet et Brev eller rettere sagt en Strimmel Pergament, paa hvilken han havde

kradset — thi han skrev kun maadelig — disse Ord: Vær ved trøstigt Mod, som jeg er det. Det bæres mig for, at jeg ikke falder i den Fejde, og min skal og maa du blive, ihvor det saa ellers gaar.

Et Elskovsbrev var i hine Tider saa stor en Sjældenhed, at Kirstens Fryd blev overvættet stor, da det kom hende i Hænde. Hun gemte det dyrebare Pant ved sit Bryst; men ofte, naar hun var ene, tog hun Brevet frem og læste det atter og atter. Mest frydede hende Navnet, som stod under; thi hun havde aldrig før set sin Vens Haandskrift, saa at først Navnet gjorde det hele troværdigt for hende.

Saaledes holdt hun da Modet oppe og var munter nok en Morgenstund, da det gik livligt til i Fruerstuen. Gamle Fru Gisele var nemlig gaaet ned i Staden for at købslaa med en Klædekræmmer i en af Boderne, og naar de unge Jomfruer en sjælden Gang vare sikre mod at blive overrumplede af den strenge Drostinde, slog de altid Gækken løs.

Kirsten var desuden glad ved sine Veninder, de to Jomfruer Karen Sture; thi ogsaa Algotsdatteren var en Sture, men af den gamle, mægtige svenske Sture-Æt. Kirsten var knyttet til Svendsdatteren ved et toaarigt, fortroligt Samliv i Klosterskolen; men Algotsdatteren havde først nylig, men meget varmt sluttet sig til hende, og dette voldte Karens Kærlighed til Kirstens Broder, unge Hakon. Karen Algotsdatter var desuden Kirsten saare velkommen som Veninde og Forbundsfælle, idet hun formaaede meget hos Dronningen, der straks havde set paa hende med gunstige Øjne, fordi hendes Fader, Algot Magnussøn, havde været den første svenske Stormand, der brød med Kong Albrecht, og han var nu med hele sin Magt rykket i Marken og fægtede for den danske Dronnings Sag.

I øvrigt ofrede de unge Jomfruer ikke mange Tanker paa det storslaaede politiske Drama, der foregik for deres Øjne, og i hvilket deres Fædre og Frænder tog saa kraftig Del. De naaede næppe højere

end til en levende Forbitrelse paa Kong Albrecht, der havde haanet Dronning Margrete ved at kalde hende en Munkedeje og sende hende en Slibesten til at hvæsse sine Sakse paa — en Vittighed, der kom den storpralende meklenburgske Herre dyrt at staa, fordi den opildnede i høj Grad Hævnlysten og Blodtørsten hos Dronning Margretes Krigere.

Nej, Pigerne vare Børn endnu i Sind og Tanke, skønt de fleste af dem i legemlig Henseende havde den tidlige Udvikling, som Datidens haardføre Liv fremkaldte. Trods al Skolegang førte de dog en Falk paa Jagten bedre end Griffel, Pen og Naal; de vare lige saa godt hjemme paa en Hesteryg som paa en Bænkedyne, og deres Hænder kunde have været finere og hvidere, ja nogle af dem vel endogsaa renere.

I dette Øjeblik vare de alle løbne fra deres Tene og Baldyrrammer og havde spredt sig i Stuen. Drengeagtigt tumlede de sig nu i deres Ubevogtethed og vare mere højrøstede og mindre spagfærdige og yndefulde, end naar Mændenes Øjne hvilede paa dem.

Karen Algotsdatters fyldige, kraftige Skikkelse laa henstrakt paa en Løjbænk, saa hendes Fødder hang udenfor; Karen Svendsdatter sad paa Gulvet og legede med en af Dronningens Mynder, som gerne holdt til i Fruerstuen, og skønt Kirsten, som stod lænet til Vinduskarmen, bedre vedligeholdt Anstanden, sladrede og lo hun dog med de andre; og de vare ingen lille Flok, tolv i Tallet, saa at Larmen blev øredøvende.

Kun een holdt sig afsides og sad med sin Ten i en Krog som en Askepot, og det var Elseby. Hun blev kun taalt af de andre, thi hendes Stilling hos Kirsten var af tvivlsom Art og hendes Byrd ringe, naar den skulde regnes efter Loven. Den Mand, hun havde kaldt sin Fader og som tillige med hendes Moder for længst var død, var af oprindelig god og fri Æt; men den var dog sunken ned til at

være Selvejerbønder. At hendes Broder, Olaf Andersøn, var Præst i Vadstena og en anset gejstlig Mand, hævede hende ikke i de stolte Jomfruers Øjne, men maaske i Dronningens; thi Hendes Naade havde straks taget Elseby under sin særlige Beskyttelse, og det lod næsten til, at hun vilde gøre hende til en af sine Jomfruer, skønt det endnu ikke var sket. Maaske var Elseby med dette Formaal for Øje saa dydig og mønsterværdig, at hun nu blev ved sin Haandten, mens de andre legede.

Kirsten havde hende kær og havde før behandlet hende saa temmelig som sin Lige; Elseby var allerede som Barn efter sin Faders Død kommen til Næs og bleven optagen i Peder Axelsøns Hus, saa at hun og Kirsten havde levet sammen næsten som Søstre; men ved Hove havde Forholdet forandret sig, til Dels fordi Kirsten her stærkere følte sig draget til sine Lige, men væsentlig fordi Elseby selv trak sig tilbage med et Hovmod, hvis Aarsag Kirsten ikke havde kunnet komme efter. Kun lidet anede det Kirsten, at Elseby var bleven en Forræderske imod hende, en Spejderske, vistnok vunden ved Abraham Brodersøn, men dog i Dronningens Sold. Fru Margrete var nemlig ikke meget kræsen med de Midler, hun valgte, naar det gjaldt at fremme sin Vilje, Deri slægtede hun saa ganske sin Hr. Fader paa; kun laa List bedre for hende end Vold.

Ubekymret og uden at ane, at der sad en Lurerske iblandt dem, vedblev de unge Jomfruer at sladre, og Talen drejede sig udelukkende om Kærlighed og Giftermaal; Giftermaalstanker havde de alle.

«Du kan sagtens sætte Næsen i Sky,» sagde Karen Algotsdatter til Kirsten, «som Mændene rives om dig.»

«Bi, indtil din Tid kommer,» svarede Kirsten; «jeg har næsten to Aar forud for dig, og se saa, om mine Kaar ere lystelige.»

«Da vilde jeg dog,» vedblev Karen overgiven,

«fryde mig, om tvende Riddere som Hr. Mogens og Hr. Jep ragede i Fejde for min Skyld; men ak, Kirsten, jeg er for bred om Livet, og min Næse er ikke skaaren saa fint som din. Jeg er ikke nogen Helena, om hvem Pater Olaf fortalte os saa skønt, da jeg var i Vadstena for at lære. Ingen Riddere ville for min Skyld hente sig brodne Pander.»

«Bi, indtil Hakon faar Guldsporerne paa,» svarede Kirsten smilende, mens de andre Jomfruer lo; men Karen blev rød, sprang op og holdt sin Haand for Kirstens Mund.

«Det er og noget at misunde Kirsten,» sagde Karen Svendsdatter, idet hun drog Hunden i Øret og saa op, «at hun bliver efterstræbt af den lede, ugleøjede, gamle Karl Jep Mus.»

«Men om det havde været Hr. Abraham,» udbrød Mette Grubbe, en af de andre Jomfruer og en Frænke af Kirsten, «da vilde du være kommen i Vaande, Kirsten! Han er fager, fører sig som en Konge og triner stedse som til en Dans, mens hans Guldkæder skinne, og de smaa Bjælder ringe ved hans Bælte.»

«Han er mig led fremfor alle,» udbrød Kirsten heftigt, «Falskhed lyser af hans Øjne. Hr. Mogens siger, at Dronningen har ikke værre Skalk i sit Brød end ham.»

«Ja,» svarede Mette Grubbe, «om det er saa, som Talen gaar om ham, at han har lige saa mange Kærester, som Knapper i sin Trøje, saa maa han være en stor Skalk. Jeg tror det ikke; thi det mærkes grant, at Dronningen er ham god, og han kan da ikke sætte nogen anden Kvinde over hendes Naade selv.»

«Der gaar han!» raabte en af de andre Jomfruer, som stod og saa ud; og ganske rigtigt, der kom Hr. Abraham over Slotsgaarden i ivrig Samtale med Jep Mus.

Da fløj de alle til Vinduet, ogsaa Elseby, idet hun kastede sin Haandten fra sig; men hun holdt

sig bag de andre, hævede sig paa Tæerne og stirrede med blussende Kinder og et glødende Blik ud i Gaarden. Det Syn saa Kirsten, da hun vendte sig og gik fra Vinduet. Hun greb da Elseby i Armen og sagde:

«Hvad skader dig, Elseby? Er du troldgjort? Du stirrer jo, som skulde Øjnene springe ud af Hovedet paa dig.»

Herover blev Elseby hel forvirret og som ude af sig selv langede Kirsten en paa Øret og løb ud af Stuen. Det var kun et lidet Klaps, og Kirsten tog sig ikke det nær; men hun blev saa forundret over Elsebys lunefulde Opførsel, at hun vendte sig til Karen Svendsdatter, der havde været Vidne til Optrinet.

«Har du kendt Magen?» spurgte hun. «Hvad mon der dog er løs med hende?»

«Dette tyder næppe paa noget godt,» svarede Karen usikkert og føjede rødmende til: «Ja, jeg ved intet; men det bæres mig for, at saa har Elseby været fra den Dag af paa Bossiø, da hun saa Hr. Abraham, og han gav hende det Kys.»

«O, den Taabe, hun er,» udbrød Kirsten, «gør hun sig Indbildninger af det?»

Idet hun sagde dette, blev en Dør, der gik let paa sine Hængsler, aabnet. I den udmundede en Gang, der førte fra Dronningens eget Sengekammer til Fruerstuen, og Karen vilde lige til at gøre Anskrig, da hun saa, at den indtrædende kun var Dronningens Kammerpige Rigborg. Straks efter slog det dog om til Skræk igen, thi Rigborg traadte til Side og nejede dybt, idet Dronningen selv viste sig i Døraabningen og langsomt skred ind i Stuen, og Karen raabte: Dronningen!

Som en Flok Kyllinger, blandt hvilke Høgen slaar ned, fløj Jomfruerne fra hverandre. Nogle for hen til Bænkene, hvor deres forladte Tene og Baldyrrammer laa; men nogle betænkte sig, bleve staaende og nejede, og blandt de sidste var Kirsten.

Dronningen standsede og saa sig om med et Smil. At fare op og skælde var ikke hendes Maade; men alle, der kendte hende, vidste, at naar man satte Lid til den glatte Overflade, traadte man lige saa usikkert, som paa skør Natis. Efter lemfældige Ord kom ofte des haardere Straf; kort sagt, man vidste aldrig ret, hvor man havde hende.

«Ej, Børn,» sagde hun sindig, «det mærkes, at Fru Gisele ikke er til Huse. Naar I ere sikre for hende, saa lege og fjase I og forsømme eders Gerning. Se her, hvor mager er ikke denne Ten; hvis er det? Og Ridderen paa dette Klæde, hvilket jeg forgangen Dag saa, er nu som da, uden Næse; det maa vorde anderledes!»

Men der var noget aandsfraværende over Dronningen, som hos dem af Jomfruerne, der vare ældst i Gaarde, og som kendte hende bedst, vakte en Formodning om, at Lyst til at revse dem ikke var den egentlige Aarsag til hendes Nærværelse, men at der stak noget andet bagved. Dette viste sig da ogsaa at være Tilfældet; thi med eet vendte hun sig til Kirsten og sagde:

«Gak med os, Jomfru; vi have et Ord at sige dig.»

Det for i Kirsten; men hun fattede sig hurtig, og da Dronningen pegede paa den endnu aabne Dør, skred Kirsten stolt nok ind i Gangen, og Dronningen fulgte efter, mens Rigborg lukkede Døren og blev tilbage i Fruerstuen.

Døren til Dronningens Kammer stod aaben, og da Kirsten naaede den, havde hun Omtanke nok til at blive staaende og lade Dronningen gaa ind først, idet hun nejede dybt for hende; men, som det lod, opirrede ethvert Bevis paa Fatning, som Kirsten under dette Møde gav, kun yderligere Hendes Naade.

Kammeret var temmelig lille. Da Dronningen havde sat sig i den Stol, som stod ved den store, med svære Forhæng forsynede Alkoveseng, og Kirsten havde lukket Døren, var der ingen stor Afstand mellem hende og Hendes Naade, som fæstede sit

skarpe Blik saa længe og vedholdende paa hende uden at tale, at det til sidst næsten blev hende uudholdeligt. Endelig sagde Dronningen:

«Sig mig, men tal Sandhed — har du haft Samkvem med Hr. Mogens i Smug?»

«Hvorlunde skulde det gaa til her, hvor jeg aldrig er ubevogtet,» svarede Kirsten og tilføjede i en krænket Tone: «jeg haaber saa og, at Eders Naade ikke tiltror mig noget saa ublu som at løbe til Stævne med en Mand.»

«Du gjorde det paa Ousbyholm,» svarede Dronningen skarpt.

«Nej,» sagde Kirsten, «thi jeg var jo uvidende om Hr. Mogens's Nærværelse der. Jeg kom med Ledsagelse; kun en halv Stund og i Tugt og Ære var jeg alene med ham.»

Dronningen tav igen, men spurgte saa:

«Og du har ikket heller faaet Bud eller Hilsen fra ham? Han burde ikke gøre det, thi det var Meningen med vor Aftale, at han ikke maatte befatte sig med dig, eftersom jeg tilsagde dig Fred for Hr. Jep. Kaarene skulde være lige.»

Da blev Kirsten rød og tøvede med Svaret; men Dronningen sagde i en mildere Tone:

«Frygt ikke, men sig Sandheden; det tjener dig bedst.»

Men Kirsten stolede ikke paa Mildheden, i hvilken hun kun saa en Snare, hvorfor hun kækt svarede:

«Nej, Eders Naade, heller ikke noget af den Sort!»

Dronningen smilte paa en Maade, der vakte bange Anelser hos Kirsten, drog en lille Papirstrimmel frem, holdt den op og sagde:

«Saa se da dette!»

«Jesus!» raabte Kirsten og greb i sin Barm.

«Der forraadte du dig selv!» sagde Dronningen; «det var vel Stedet, hvor Skatten laa gemt. Du tabte dette lille Elskovsbrev i denne Morgenstund, og det blev mig bragt.»

«Og hvo,» udbrød Kirsten ude af sig selv af Harme, «har begaaet den Niddingsstreg at forraade og angive mig?»

Nu for Dronningen op og gav, hvad der sjælden skete, sin Vrede Tøjlen.

«Fræk og forstokket er du,» sagde hun, og hendes ellers bløde Røst blev skærende og skarp. «Vi forsøgte det med det gode, men dog løj du, og nu, da du er greben i Løgnen og overbevist, bruger du fosse Ord mod os! En af Ternerne fandt dit Elskovspant, lige meget hvo det var; men ikke skal den skældes for en Forræderske, som viste sin Dronning Troskab og gjorde sin Pligt.»

Kirsten indsaa, at hun havde forløbet sig og var gaaet for vidt. Taarerne brød frem, hun kastede sig paa Knæ for Dronningen øg sagde:

«O, Eders Naade, vær dog ikke saa haard! Hvad ondt er der i disse Trøstens Ord, som Hr. Mogens sendte mig til Afsked?»

«Hvi dulgte du dem da?» spurgte Dronningen uformildet. «Jeg er vis paa, at der stikker mere bag dette.»

«Ved Guds Moder nej,» svarede Kirsten. «O, Eders Naade, hvad Glæde eller Gavn kan I dog have af at skille Hr. Mogens og mig ad?»

«Hvad ikke har været sammenføjet, kan ikke heller adskilles,» lød Dronningens barske Svar. «Rejs dig! Knæfald nytte dig intet. Vi maa have dig under Forvaring. Bliv her, og du skal straks erfare vor Vilje».

Saa gik Dronningen, og et Øjeblik efter viste Ringborg sig i Døren. Hun var en Jomfru til Aars med et strengt Aasyn og lignede i sin sorte Kjortel og med det hvide, tæt sammendragne Hovedlin mest en Nonne. Ingen yndede hende, og Kirsten blev nu ilde til Mode ved at se hende. Hun lagde dog ingen Barskhed og Uhøviskhed for Dagen, men sagde hel sindig:

«Gak med mig, Jomfru Kirsten!»

«Hvad har dette at sige?» udbrød Kirsten heftig.

«Intet, som bør forfærde eder,» svarede Rigborg med et knapt Smil. «I skal blot sove i det blaa Kammer i Nat, saa er det Dronningens Vilje.»

«Er jeg da en Fange?» udbrød Kirsten blegnende.

«O nei,» svarede Rigborg, «det ville vi ikke haabe;» og saa førte hun Kirsten uden flere Ord til det blaa Kammer, der brugtes til Stuearrest for Jomfruerne, naar de havde handlet urigtig, gik straks derfra og skød Slaaen for Døren.

Der var intet andet Bohave i Kammeret end en Briks, og over den hang paa Væggen et Krucifiks, der var ganske som i en Klostercelle. Kirsten vandrede længe frem og tilbage i sit Bur. Først var hun modløs og fældede mange Taarer, men saa vaagnede hendes Stolthed, som steg til Forbitrelse, saa at hun til sidst ude af sig selv for hen til Døren, ruskede i den og sparkede til den, idet hun raabte, at man skulde lukke hende ud; men ingen hørte hende eller brød sig om hendes Raab, saa det endte med, at hun fortvivlet sank om paa Briksen, og da Rigborg kom med hendes Nadvere, fandt hun hende liggende i dyb Søvn.

Ottende Kapitel.

Den eneste Udvej.

Det rygtedes snart, at Kirsten var sat i Straffecellen, og straks, da Bisp Peder havde faaet det at vide, gik han til Dronningen for at faa Aarsagen at vide; men han kunde tydelig læse det i sit kongelige Skriftebarns Aasyn, at han denne Gang ikke var velkommen. Uden at vide det spillede han her Jep Mus og Abraham Brodersøn en slem Streg;

thi Dronningen havde netop sendt Bud efter dem, og de vilde jo sikkert benytte Mogens Munks formentlige Brud paa Tro og Love og tilraade Dronningen at sætte alle Hensyn til Side og lade Trolovelsen mellem Jep Mus og Kirsten fuldbyrde. Men nu kom Bispen først til Mølle og fik først malet, mens de andre to maatte blive udenfor, fulde af Frygt for, at Bispens Indgriben anden Gang skulde ødelægge Sagen for dem. De kendte kun alt for godt Dronningens efter deres Mening næsten enfoldige Ærefrygt for Kirkens Tjenere, men især for denne Prælat, der som Skriftefader havde haft Tag i hende. Deres Opfattelse af Forholdet var heller ikke hel fejl; men dog gik de over Stregen; thi uden for ligefremme Samvittighedssager stod Dronningen fuldkommen frit i sit Forhold til sin Kansler, og naar hun bøjede sig for hans Mening, var det ikke af Aandssvaghed, men fordi hun maatte indrømme Vægten af de Grunde, han fremførte, og fordi hun havde faaet saa mange Beviser paa hans oprigtige Hengivenhed og fuldkomne Uegennyttighed.

«En fortrædelig Sag er dette,» sagde Dronningen nu til ham, da hun havde fortalt ham, hvad der var foregaaet; men Bispen saa igennem Masken og skønnede, at dette ikke var Hendes Naade uvelkomment.

«Nu,» svarede han med et Smil, der ikke behagede Dronningen, «her er jo intet sket, der kan volde Vanskeligheder. At Hr. Mogens har Jomfru Kirsten kær, mener at have Retten paa sin Side og vil sætte alt ind for at vinde hende, det vide vi jo, og Jomfruen var selv vidende derom. Her foreligger ingen Sammenrottelse eller noget Brud paa den trufne Aftale. Det lille Hjertesuk paa Prent faar Eders Naade tilgive Hr. Mogens.»

«Paa ingen Vis,» svarede Dronningen skarpt. «Kirsten Pedersdatters Falskhed og Fripostighed skal revses. Ilde maatte det staa til med Hustugten ved mit Hof, om jeg lod dette gaa ustraffet hen. Det

vilde vel være bedst, om jeg nu gav hende til Jep Mus og derved gjorde Ende paa Sagen.»

«Kære Frue,» sagde Bisp Peder med en Ligefremhed, som han undertiden tillod sig og Dronningen taalte, «det kan ikke være eders Alvorsmening. Hr. Mogens er vel en skønsom og fornuftig Mand, men ikke i denne Sag. Han vil ved den Tidende, at Aftalen er brudt og Jomfru Kirsten givet til Hr. Jep, paa Stand vende om med sine Ryttere og mulig drage en hel Hob Frænder og Venner med sig. Og selv om de ikke gøre andet end drage hjem —»

«Ved vor Frue,» udbrød Dronningen, «det vove de ikke!»

«Nu,» svarede Bisp Peder sindig, «Eders Naade bør helst ikke føre dem i denne Fristelse, vække Splid i Hæren og lamme saa mange gode Sværd, af hvilke ikke eet kan undværes.»

«Men hvad raader I mig da at gøre?» spurgte Dronningen, idet hun utaalmodig flyttede sig i sin Stol.

Bispen grundede et Øjeblik og sagde saa:

«Tillader I mig at tale i Enrum med Jomfru Kirsten?»

«For at bestyrke hende i hendes Stivsind?» spurgte Dronningen i en spotsk Tone. «I staar paa Hr. Mogens's Side i den Sag, det er aabenbart.»

«Eders Naade faar tro det, om I endelig vil,» svarede Bisp Peder. «Dog er det saa, at jeg kun ønsker, at det skal ske, som Ret er; men fornemmelig staar jeg paa Eders Naades Side og ønsker at afværge alt, som i saa alvorlige Tider kunde virke skadelig paa Rigets Anliggender og gøre et Skaar i Kronens Værdighed, blev det end kun et Gran.»

«Nu, lad det da ske!» svarede Dronningen, idet hun lænede sig tilbage i Stolen med et Suk.

«Jeg takker Eders Naade for dette Bevis paa Tillid, som ikke er ringe, drejer det sig end om en ringe Sag,» svarede Bisp Peder. «Det skal være

mit Formaal at faa den ganske Sandhed frem og tale Jomfruen til Fornuft.»

Derpaa gik han og vekslede i Hallen Hilsener med de tvende vrede Riddere, som nu bleve indladte, og hvem Dronningen maatte tæmme med naadige Ord, paa hvilke hun aldrig havde Mangel, naar der var Brug for dem.

Mens hun snildt tumlede med dem og beroligede dem, blev Bisp Peder indladt til Kirsten. Hun sad paa Briksen, men rejste sig brat, da Bispen traadte ind. Han rakte hende sin Haand, som hun ærbødig kyssede, og derpaa sagde han mildt:

«Bliv siddende, kære lille Jomfru, og lad mig tage Sæde ved din Side. For mig, Guds ydmyge Tjener, er vel, naar alt kommer til alt, denne ringe Briks et mere bekvemt Sæde end for en ung Jomfru, der er vant til bløde Hynder. Det har bedrøvet mig saare, at denne Modgang er kommen over dig; men hvem Gud Herren elsker, den revser han.»

Kirsten var vel kendt med Bisp Peder; hun havde set ham alt som Barn, og engang, da han paa en Rejse i Skaane kom til Bossiø Kloster og overnattede der, havde han talt længe med hende; paa Abbedissens Opfordring havde han prøvet hendes Kundskaber og glædet sig over hendes kvikke Svar. Hun vidste dog intet om hans Virksomhed til Bedste for Mogens Munk og hende, og hendes Hjerte var ikke meget modtageligt for den Trøst, han der gav hende, at Revselse skulde være et Tegn paa Guds Kærlighed, hvorfor hun saa op med et mistrøstigt Blik.

«Jeg er kommen med Dronningens Minde,» sagde nu den ærværdige Herre, «men efter mit eget Ønske. Jeg agter Hr. Mogens højt og har ham kær; saa vidt det staar til mig, skal der hverken ske ham eller dig nogen Uret.»

«O, ærværdige Fader!» udbrød Kirsten rørt, «hav Tak for de gode, venlige Ord!»

«Tak ikke for hastigt, Barn,» udbrød Bisp Peder

i en streng Tone, som om han frygtede for, at han havde sagt for meget. «Jeg har ikke nogen Myndighed i denne Sag; selv om jeg vilde, formaaede jeg ikke at lægge din Haand i Mogens Munks og gøre dig til hans Hustru; thi din egen Slægt staar imod, og Dronningen har bestemt hel andre Kaar for dig. Saa tjener jeg og en Herre, hvis Rige ikke er af denne Verden, og jeg bør se paa eget dit Vel. Nej, kun for at vejlede dig og staa bi dig med mit Raad, er jeg kommen.»

Kirsten saa paa ham med Skuffelse i sit sorgfulde Aasyn, og da han nu gav sig til at udfritte hende om det, der var foregaaet mellem hende og Mogens Munk, gav hun uvillige og knappe Svar.

«Nu,» sagde han derpaa, «jeg skønner dog, at under dette stikker ingen Argelist; men lad os nu, mit Barn, overveje din Stilling, som den i Sandhed er. Tvende Herrer bejle til dig, bægge i stor Anseelse og rige paa Gods, den ene ung, fager og gæv, og ham har du kær, den anden til Aars og mindre lystelig, og han staar dig ikke an, men —»

«Herre,» faldt Kirsten ind, «I glemmer ganske det Løfte, min hedengangne Fader gav Hr. Mogens. Jep Mus's Bejlen er en Krænkelse af Hr. Mogens's Ret, et Forsøg paa en ublu Voldsdaad.»

«Ak ja,» udbrød Bispen, «vare vi blot saa vidt, at det var bevist; men der vil løbe meget Vand i Havet, før det sker, og imens vejer din Farbroders Samtykke og Ja til Jep Mus tilfulde op mod din Faders Løfte til Mogens Munk, ja det tynger Skaalen ned, saa sandt som en levende Mand stedse formaar mere end en død, naar der ikke er Brev og Sigil for Sagen, og endda kunde det knibe. Men lad mig nu faa sagt det, hvorpaa det kommer an! Jep Mus er i alle Maader den stærkeste Part og har Overtaget; thi ikke alene staar næsten din ganske Slægt med ham, og Hr. Abraham støtter ham, men, hvad værre er, Dronningen har taget Parti for dem. Vel har jeg ved min Mellemkomst opnaaet Henstand

for Hr. Mogens, men det holdt haardt, og nys har jeg hos Dronningen sporet en saa stærk Modvilje mod dig, at det spaar ilde. Hendes Naades Vilje trænger stedse til sidst igennem, naar hun for Alvor har sat sig noget for; tro mig, det ved ingen bedre end jeg! Det vil blive en haard Dyst, og saa spørger jeg da dig, Kirsten Pedersdatter — har du Kraft og Mod til at tage den Kamp op, døje ondt og Haardheds Tyranni, mens der er al Udsigt til, at Enden dog bliver, at du maa give dig?»

«Hvad,» udbrød Kirsten i stor Harme, «raader I mig til at svigte den Herre, hvem jeg gav min Tro, og som sætter al sin Lid til mig? Før vil jeg lide Døden!»

«O ja,» svarede Bisp Peder og klappede hende paa Haanden, «dit Hjerte er tro som Guld, og kom Sagen til en hastig Afgørelse, vilde du vel kunne støde en Dolk i dit Hjerte eller løbe i et Sværd, alt for Hr. Mogens's Skyld. Men saa vil det næppe gaa; det vil blive en lang, sej Pine, og intet Menneske kender sine Kræfter, førend de ere blevne prøvede. Dertil er du kun et Barn, en ung, værgeløs Jomfru. Meget kan desuden ske imens, og enddog jeg tilstaar, at et Menneskes Elende i denne Jammerdal kan blive saa stor, at det er værre at leve end at dø, saa kan det dog, naar det kommer til Stykket, gaa dig, som det er gaaet saa mange andre, at de lade Dolken ligge, bøje sig for de himmelske Magters Vilje og skikke sig i det uundgaaelige.»

«Ærværdige Herre,» svarede Kirsten nær ved at græde, «jeg ventede Trøst og Oprejsning af eder, og nu sætter I mig i Knæ og knuser alt mit Haab.»

«Nej,» svarede Bispen, idet hans Øjne lyste, og han greb Kirstens Haand, «der gives en Udvej til Frelse, men ogsaa kun en eneste. Jeg frygter saare, at du bliver ikke Mogens Munks Hustru, om du lever, men Jep Mus's. Nu, saa dø da, men vælg

den Død, som giver det sande Liv; tag Sløret og bliv Herrens Brud!»

«Herre,» udbrød Kirsten studsende, «det kan ikke være eders Alvorsmening!»

«Tilvisse er dette, hvad jeg helst ønsker dig,» svarede Bisp Peder, «og du maa tilstaa, at det vil være bedre end at vorde Jep Mus's Hustru. Du bevarer da din Jomfruære ukrænket, og Hr. Mogens vil det vel volde Sorg; men denne bliver dog ringere end den anden. Saa kommer jo og først Prøveaaret som Ungsøster, i hvilket du kan besinde dig, inden du aflægger Løftet.»

«Nej, ærværdige Fader, nej,» svarede Kirsten, «jeg er et Verdensbarn; min Hu staar ikke til Klosteret. Jeg har set det Liv paa for nært Hold; det er kun Hellligheds-Skin uden sand Opbyggelse.»

«Ej, hvor strengt du dømmer!» udbrød Bisp Peder. «Fru Ingefrid skulde høre det! Du kender nu kun denne ene Klosterbo af mange Hundrede, og derefter dømmer du, et Barn, som du er! Dog, lad os blive ved Bossiø; thi rimeligt vilde det dog være, om du indgav dig i det Kloster, hvilket din egen Stamfader har stiftet. Nu sætter jeg da, at du har Ret, og at Søstersamfundet der er i Forfald og bør bringes til Observans. Sig mig da, hvo er vel nærmere til den Gerning end du, gamle Thors Ætling? Ikke skal du længe gaa og tjene som Nonne; til Abbedissens høje Stilling er du selvskreven i Bossiø, og Fru Ingefrid er jo alt en Kvinde til Aars. Dog under jeg den gode Frue at leve og ønsker dig Tid til at modnes i Forstand og Erfaring; men naar saa Timen er der og Kaldet kommer til dig, da grib Tøjlerne og bring din Farfaders herlige Kloster atter paa Fode. Fjernt fra Verdens Strid og Larm og fri for alle de Sorger og Angester, som plage og tvinge gifte Kvinder og Mødre, selv om Lykken har været dem god og en trofast og kærlig Husbonde er falden i deres Lod, vil du kunne leve et skønt Liv, rigt paa Aandens Frugter og dog

virksomt; thi du vil paa dit Omraade have en Dronnings Myndighed og Magt. Da tugt de lade Søstre, væk dem af deres Sløvhed, hold dem til deres Gerning og lær dem at bede og sjunge, ej alene med Læberne, men med Hjerterne. Naar du har bragt det dertil, at Guds Moder dyrkes i Aand og Sandhed i Bossiø, da vil Dronningen og jeg, om vi da ere i Live, en skøn Dag komme til Bossiø, gæste dig og se det Under, du har gjort.»

Kirsten lyttede til Bisp Peders bevingede Ord og fulgte med. Han fik hende et Øjeblik fat, dog ikke saa meget ved det, han sagde om Aandens Gerning og Frugt, som ved sin Tale om hendes Forpligtelse som Thors Ætling, hendes Adkomst til at blive Abbedisse og Udsigten til at føre Tøilerne og tugte de lade Søstre. Denne sidste Tanke kildrede hende et Øjeblik paa en barnagtig Maade, idet hun mindedes Søster Justa, der saa ofte havde plaget hende, og paa hvem hun kunde ønske at øve Gengæld — men alle disse blandede Indtryk veg, og hun vaktes af sin Drøm som ved et Stød i en Lur, da Bisp Peder nævnede Dronningen, der skulde komme og gæste hende i Bossiø. Hun sprang op og udbrød:

«Det er Hendes Naade, der har hittet paa dette. Hun kan ikke drive sin Krig igennem med Jep Mus, men under mig dog ikke Hr. Mogens, og nu vil hun til Straf gemme mig i et Kloster!»

Men hun fik dog paa den troværdigste Maade at vide, at hun tog fejl, og skønnede, at naar alt kom til alt, vilde Bisp Peder dog hellere lade Haaret skære af hende og iføre hende en Nonnes Ligsærk, end han vilde se hende som en smykket Brud for Alteret og føje Jep Mus's og hendes Hænder sammen. Dog værgede hun sig mod denne ængstende Tanke, idet hun med et indtagende Smil paa sine Læber, men med Angest i Hjertet, udbrød:

«Vær nu ærlig, kære Hr. Peder, og tilstaa, at hvad I der har udtænkt og hvad I fremdeles vil

gøre, sker for Hr. Mogens's Skyld og til hans Bedste. Sig det helst rent ud, at I er hans og min Ven, og at I vil bjærge vor Lykke! Ved Guds Moder, det er trøsteligt for mig i min Nød at vide, at jeg har en Ven som eder, saa trofast, saa vis, saa mægtig!»

Den stærke Bisp og snilde Statsmand blev mere blød om Hjertet, end han havde været i mange Aar; maaske ogsaa lidt skamfuld, fordi han havde benyttet sig af Omstændighederne til at udøve et saa stærkt Tryk paa Kirstens fri Beslutning, at det vanskeligt kunde forenes med hans Tilsagn om Hjælp til Mogens Munk. Hvor ædelsindet og retskaffen han end var af Naturen, saa var han dog tillige et Barn af sin Tid og holdt sig ikke ganske fri for Rænker, ligesom han, den hellige romerske Kirkes tro og nidkære Tjener, maatte mene, at Øjemedet i det mindste til en vis Grad helligede Midlet. Henstanden med Prøveaaret forligte jo ogsaa det ene med det andet, bandt ikke Jomfruen, men gav dog Haab om den efter hans Mening bedste Udgang paa Sagen. Han maatte dog tilstaa for sig selv, at Klostermuren var et tvivlsomt Værn, for en Ungsøster i det mindste. En Ridder kunde vel springe over det Hegn, Jep Mus saa godt som Mogens Munk, eller bedre, da han var ledig og i Nærheden.

«Visselig er jeg dig god, mit Barn,» sagde han usikker og klappede hende paa Kinden, «men jeg ved ingen anden Udvej for dig nu end Klosteret.»

«Da skal jeg være ærlig mod eder,» svarede Kirsten djærvt. «Vent ikke, at jeg tager Sløret; aldrig sker det!»

Bisp Peder rystede paa Hovedet og sagde i en medlidende Tone:

«Sig ikke det til andre, mit Barn; thi gør du det, da er det ude med dig. Dronningen maa tro, at det er Alvor med Sagen, og jeg nærer det Haab, at er det end ikke ganske saa nu, saa vil det dog blive til Alvor.»

Kirsten saa paa Bispen med et usikkert, tviv-

lende Blik. Der havde hun faaet en smuk Anvisning paa at hykle og forstille sig; hun var ikke sen til at fatte, at sligt maatte der til, om Dronningen skulde slippe Taget og lade hende gaa; men svært faldt det hendes aabne, stolte Sind at gaa Krogveje.

«Ærværdige Fader,» sagde hun, «om jeg nu hykler, da faar den Synd gaa paa eders Kappe.»

Nu blev den ærlige Hr. Peder dog en Smule betænkelig og sagde:

«Gør ikke mere af den Sort end højst fornødent. Jeg skal klare den Sag for dig og, det meste jeg kan, fri dig for at staa Skrifte.»

Kirsten fik sluttelig en Følelse af, at den mægtige Prælat dog var hendes Beskytter og Ven, og da han nu til Afsked rakte hende Haanden, og hun havde kysset den, takkede hun ham varmt for hans Godhed. Saa velsignede han hende og sagde:

«Give Gud Herren, at du engang maa takke mig for det, jeg ønsker dig, men som du endnu er langt fra at attraa.» —

Dronningen studsede, da Bisp Peder underrettede hende om Jomfru Kirstens Beslutning at tage Sløret.

«Det er kun et Fif,» udbrød hun; «men det skal ikke lykkes den snilde Jomfru at pudse os.»

Men Bisp Peder kendte Dronningens store Forkærlighed for Klostrene og vidste, at en Nonnes Indvielse var for hende et af de kæreste Skuespil paa Jorden. Paa den Streng slog han da og tilføjede:

«Lige meget, hvad Jomfruen nu tænker; det kan dog ende med, at hun forsager Verden og bliver en Himmelens Brud.»

«Men hendes Farbroder vil ikke give sit Minde dertil, og Jep Mus vil gøre Larm.»

«Aah,» svarede Bisp Peder med et meget sigende Smil, «den Part af Sagen kan jeg trygt lægge i Eders Naades Hænder. Sig mig, vil det dog ikke

blive en Lettelse for eder at være den Jomfru kvit og lægge Byrden at vogte hende paa andre?»

Denne sidste Bemærkning syntes at gøre Udslaget. Dronningen indvilgede, og stor var alles Forundring, da det blev kundbart, at Jomfru Kirsten skulde tilbage til Bossiø for at blive Ungsøster. Hendes Veninders Sorg var stor, og de trængte heftigt ind paa hende; men hendes Svar lød undvigende, saa de begyndte at tro, at dette dog kun var som en Forvisning og Straf, hvorfor Karen Algotsdatter løb til Dronningen og had om Naade for Kirsten. Hun blev afvist med de Ord:

«Nævn ikke mere den Jomfru; hun maa nu være som død for Verden og os!»

Men Jep Mus syntes at have faaet en ganske anden Opfattelse af Sagen.

«Aa hvad,» sagde han til en af sine Venner, «Jomfruen er kun sat i Klosteret for at lære mere. Inden Aaret er omme, komme vi og hente hende.» —

Mogens Munk fik ikke at vide, hvad der var sket, før Krigen var til Ende. Han færdedes den ganske Vinter langt oppe i Sverige, og der kom i Maaneder ingen Efterretninger Sønder fra til ham. Kirsten blev ganske holdt i Uvidenhed om, hvad der foregik uden for den lille Verden, i hvilken hun levede. Sukkende under Klosterets Tugt og længe unddragen al Deltagelse og Trøst, sandede hun Bisp Peders Ord, at det kan være tungere at leve end at dø. Dog hang hun ved Livet og ved Haabet, blev end det sidste, mens Dagene henrandt i trøstesløs Ensformighed, stedse svagere.

ANDEN BOG

Første Kapitel.

Uægte.

Det blev en ustadig Vinter; Slud vekslede med Frost, Isen byggede Broer over Søer og Moser, som lumskelig svigtede, naar man vovede sig ud paa dem, og mangen Kriger bandede Fru Kongen, der var saa gridsk efter den svenske Krone, at hun ikke, som det ellers var Sædvane, smukt kunde oppebie Vaaren, men jog sine Krigere i Marken ved Vintertide. Det anede ingen, at ved Vejrligets Lunefuldhed beredededes bedst det Bad, som ventede Kong Albrecht og hans Mænd i Aasle Mose ved Falkøping.

Men endnu i Februar 1389 var han kun paa Oprykning fra Kalmar, hvor han var landet med sine tyske Lejesvende og alle de meklenburgske Junkere og Riddere, som fulgte ham, gridske efter Bytte og fede Len. Imens laa den danske Hær for Axevalla Slot, og den svenske nærmede sig Nord fra for at lægge sit Lod i Vægtskaalen til Fordel for Fru Margrete.

Medens Krigerskarerne saaledes fylkedes og langsomt fra alle Sider nærmede sig den Valplads, hvor de nordiske Rigers Skæbne skulde afgøres for mere end et Aarhundrede, sad Dronning Margrete paa Varberg Slot og afventede med Spænding Udfaldet af den forestaaende Kamp. Dog fattedes det

hende ikke paa Tidkort; thi uagtet hendes Hofstat ved flere Herrers Fraværelse i Krigen var stærkt indskrænket, havde hun dog hos sig Bisp Peder med Kancelliet og alle dets Skrivere, og Slotsbefalingsmanden, Abraham Brodersøn, var til større Betryggelse for Hendes Naades personlige Sikkerhed bleven tilbage paa Varberg. At dette var Dronningens Ønske, forstaas af sig selv; thi ellers var det ikke sket. Med sin kloge Raadgiver og sin Sjælefreds Vogter paa den ene Side og sin verdslige Yndling paa den anden var Dronningen godt holden og havde det saa godt, som Omstændighederne tillod det.

Varberg Slot laa og ligger endnu paa en Klippe, som hæver sig brat paa Hallands Kyst, og mod hvis Fod Kattegattets Bølger bryde sig. Det var som de fleste gamle Borge oprindelig intet sammenbygget Hus, men en Samling af Bygninger, hver til sit Brug. Fruerstuen eller Kongsboligen, en Bygning paa to Stokværk og med et anseligt Taarn paa den indvendige Side, flankeredes paa den ene Fløj af Kirken og Ridder- og Kavalerbygningen og paa den anden af Eskildssalen, Slottets ældste Hus og Spiren til det hele. Det var oprindelig en Klosterbygning, opført 1150 af Ærkebiskop Eskild, han, som kronede Valdemar den Store og hans Søn og Efterfølger, og Absalons Formand paa Ærkebispesædet; i øvrigt en drabelig Herre, der fægtede i Plade og Staal og havde baade Hustru og Børn, saa det er sandsynligt, at allerede han lagde Grunden til den Befæstning, der senere gjorde Varberg næsten uindtagelig. Han var alligevel i sin Tids Stil en from Herre, saa at Murene i Eskildssalens hvælvede Kamre vel have genlydt af hans Bønner, og at det stærke Hus har været et Asyl, til hvilket han undertiden trak sig tilbage, og hvor han i Tryghed kunde granske Skrifterne. Derfor maatte det kaldes en Profanation af det hellige Hus, at Slottets Besætning, Skytterne og Landsknægtene, nu havde deres

Kvarter der, og at Refektoriet var blevet deres Borgestue, hvor de ikke alene indtog deres Maaltider, men tilbragte deres ledige Timer, pokulerede, sang og lod Terningerne rasle.

Dog var den ene Ende af Eskildssalen fredlyst; thi der fandtes et Par Celler eller Kamre, i hvilke man sagde, at gamle Hr. Eskild selv havde boet, og der havde Bisp Peder af Kærlighed til sin navnkundige hedengangne Embedsbroders Minde opslaaet sin Paulun. I gamle Eskilds Bedekammer havde han det bedst, og en mellemliggende Gang samt de svære Kampestensmure sikrede ham mod Forstyrrelse af Krigernes urolige Naboskab.

Naturligvis indfandt Slotsbefalingsmanden sig nu og da i Eskildssalen for at se sine Folk efter i Sømmene, og en mørk, regnfuld Morgen var Hr. Ahraham paa Vejen derhen fra Ridderbygningen, hvor han havde Bopæl. Paa Grund af Regnen, som styrtede ned, gik han ikke den korteste Vej over Gaarden. Der var i den mellemliggende Kongsboligs Kælder en Gennemgang til almindelig Afbenyttelse for Slottets Beboere, og der kom han netop gaaende, da han ved en Omdrejning nær havde løbet paa en Jomfru, som kom fra den modsatte Side. Det viste sig, at det var Elseby Andersdatter.

«Vel mødt, Jomfru Elisabet,» sagde Hr. Abraham muntert; «hvor lider I? Jeg saa eder ikke den ganske Dag i Gaar, og derfor blev den dobbelt kedsom og mørk for mig,»

Elsebys friske Kinder blussede, og hendes brune Øjne lyste som et Par Stjerner i Kældergangens Halvmørke. Allerede det, at Ridderen udtalte hendes Navn fuldt ud i dets skønne Form, smigrede hende, thi det var et Galanteri, som tydede paa Agtelse.

«O, Hr. Abraham,» svarede hun med et skælmsk Smil og et lille Kniks, «ikke faar I, der har større Ting at bekymre sig for, mig til at tro, at min

ringe Persons Fraværelse skulde være saa stort et Savn for eder.»

«I ved det bedre,» svarede Hr. Abraham, «men hvor agter I eder hen?» spurgte han, da hun vilde gaa forbi ham, men dog standsede, tryllet fast af hans fyrige Blik.

«Jeg har været med Bud fra Fru Gisele til Fadeburskvinderne,» svarede Elseby, idet hun saa ned og samlede Folderne paa sin Hættekaabe. «I lade mig nu helst fare; jeg tør ikke tøve med at bringe Svaret.»

«Nu,» udbrød Hr. Abraham, «takket være hun, vor ærværdige Drostinde, at hun ikke gik selv — hun er ellers Pottekiggerske nok dertil —, men sendte eder, den Jomfru, hvem jeg allerhelst møder paa min Vej.»

«O ja,» sukkede Elseby, «naar I har Brug for min Tjeneste, som jeg kun har været alt for villig til at yde eder, saa jeg blues ved at tænke derpaa. I har gjort mig til Forræderske mod min Legesøster, Herre, husk det! Mange søvnløse Nætter har den Streg voldet mig.»

«Nu,» svarede Hr. Abraham smilende og strøg sit blanke Mundskæg, «ikke har den Nattevaagen bleget eders fagre Kinders Karmin. Ikke heller bør I angre, hvad der er sket til Jomfru Kirstens sande Gavn; hun vil engang takke eder derfor.»

«Jeg frygter saare,» svarede Elseby, «at Takken vil komme fra Hr. Jep og ikke fra hende, medmindre det skulde være hendes Alvor at tage Sløret; dog det kan jeg ikke tro.»

«Nej,» svarede Hr. Abraham, «den Jomfru har ej Nonnekød. I Brudeseng med Jep Mus, det skal hun, naar Tidens Fylde er der, og saa med Ære sidde som Husfrue paa Helsingborg.»

«Det bæres mig for,» sagde Elseby og blev bleg, «at Hr. Mogens engang vil hævne dette.»

«Vær ubekymret,» svarede Hr. Abraham, «jeg skal vide at skærme eder, som er mig saa dyrebar.»

«Eder saa dyrebar?» sagde Else og saa ham ind i Øjnene; «det var stærke og varme Ord!»

«Som de lød, saa vare de mente,» sagde han og greb hendes Haand. Hun lod ham tage den, men sagde med usikker Røst:

«Herre, man siger om eder, at I er saare ustadig i Elskov; saa og, at I stiler højere end de fleste. Er det da ret at tale saa til en stakkels Jomfru som mig?»

«Jeg taler, som jeg maa,» svarede han med et tindrende Blik. «Gennem Øjenene kom du ind i mit Hjerte, Elseby, og det raser nu i mit Bryst som et Svin i en Sæk, nej, som en ildsprudende Drage, og vil ud til dig.»

Disse kraftige Elskovsord viste, at Hr. Abraham ikke var ukendt med de tyske Minnesangeres Viser, som naaede vidt omkring, og som overbød hverandre baade i Ubluhed og Svulst. Det var saare langt fra, at denne Prøve paa den svundne Riddertids Elskovsgalskab*) saarede Jomfruens Øren ved sin Ufinhed. Ordene overvældede hende ganske, saa at hun sank i hans Favn og slog Armene om hans Hals, mens han bedækkede hendes Ansigt med Kys — da der pludselig i deres Øren lød en dyb Røst, som sagde:

«Nu se Gud Herren i Naade til os!»

De fløj fra hinanden, Elseby udstødte et Skrig, og Hr. Abraham saa til sin Overraskelse en Mand i en graa Kutte og paa Skulderen et rødt Kors, omgivet af en hvid Cirkel, der betegnede ham som en Munkepræst af Frelserens Orden i Vadstena. Det var en ung, rank, kraftig bygget Mand; men hans smalle Ansigt var blegt og de store, lyse Øjne dybtliggende, som om Kødets Spægelse og aandelig Granskning havde ældet ham før Tiden. Nu lyste disse udtryksfulde Øjne af Harme og usigelig Ringeagt, idet han fæstede Blikket paa Hr. Abrahams

*) Ridderen Steinmars Viser.

glimrende Skikkelse. Hr. Abraham, der kendte Dragten, men ikke Manden, genvandt hurtig sin Fatning og spurgte i en bydende Tone:

«Hvo er I, som lister om her, lig en Spejder?»

Men Præsten vendte sig til Elseby, løftede Haanden og sagde sorgfuldt:

«Ak, Elseby, at vi efter lang Adskillelse skulde mødes saa! Paa Syndens skjulte Veje vandrer du; uægte er du og al din Gerning!»

Elseby brast i Graad og flyede derfra; men Præsten vendte sig nu til Hr. Abraham.

«Jeg er Olaf Andersøn, denne Jomfrus Halvbroder og beskikkede Værge. Jeg vil nu gøre min Pligt og forklage eder for Dronningen, fordi I saa skammeligt leger med et troskyldigt Pigehjerte. Jeg skønner, Herre, at I ikke er bedre end eders Rygte, er dette end sort nok.»

«Ærværdige Herre», svarede Hr. Abraham og smilte koldsindig, «bliv ikke saa nidkær! Eftersom I, som jeg ser, kender mig, maa I og vide, at jeg byder og befaler paa dette Sted og kan lade eder gribe og sætte derned, hvor eders Klager visselig ikke skulle naa Dronningens Øre. Men nødig bruger jeg Vold mod en saa hellig Mand.»

«Det vilde bekomme eder ilde, Herre», svarede Oluf uforskrækket, «om I gjorde det, I der truede med, al den Stund Fru Ingegjerd selv skikkede mig hid med Bud og Brev til Hendes Naade.»

Fru Ingegjerd Knudsdatter, Abbedissen i Vadstena, havde været Dronning Margretes Legesøster og Barndomsveninde; thi hun var en Datter af Fru Martha, Dronningens Hofmesterinde, og altsaa tillige den hellige Birgittes Datterdatter. Det var let at fatte, at Hr. Abraham nu blev tvivlraadig; men han spurgte dog i en myndig Tone:

«Hvor gik det til, at I uanmeldt slap ind ad Borgporten?»

«Vagtens Høvedsmand,» svarede Olaf, «agtede det hellige Tegn paa min Kappe og troede mig

paa mit Ord, da jeg sagde, i hvis Ærinde jeg kom. Saa indlod han og», tilføjede han i en spotsk Tone, «tillige med mig en Kvinde, som begærede eder i Tale; men eftersom hun var gammel og hæslig, har hun kun ringe Haab om at faa sin Begæring opfyldt. O, Abraham Brodersøn, tænk over eders Levneds store Letfærdighed og Forvorpenhed og vend om, mens det er Tid!»

Nu skiftede Hr. Abraham med eet Rolle og sagde med et Suk:

«Visselig er jeg en stor Synder; dette er mit Skriftemaal til eder, og vil I nu give mig Absolution, skænker jeg en Rosenobel til eders fattige.»

«Nej,» svarede Olaf med et mistroisk Blik, «ikke er Syndernes Forladelse til fals hos mig, i det Stykke skiller jeg mig fra mange af mine Brødre. Oprigtig Anger og Ruelse gælder mere i Himmelen end et Bjærg af Guld; det er min Tro, have end Gaver, givne af et ærligt Hjerte, visselig deres Fortjeneste.»

«Jeg faar at fornemme,» svarede Hr. Abraham med et Smil, «at jeg er falden i Hænderne paa en af Fru Birgittes hellige. De ere nøjeseende, og ikke mange Sjæle slippe gennem deres Sigte! Men hør da nu et Fornuftensord: den Daarskab, I blev Vidne til, var ikke saa ilde ment, og Jomfru Elseby's Jomfruære er uden Skaar; men løber I til Dronningen og sladrer om dette, da kommer hun i Folkemunde, og I handler imod hende ikke som en Broder, men som hendes argeste Fjende.»

Han skønnede af Munkens Blik, at det Argument havde gjort sin Virkning, hilste ham med spydig Ærbødighed og gik derfra. Elsebys Broder slog Kors for sig, og mens Klangen af Ridderens faste og klirrende Trin hendøde i Kældergangen, lod han sin Rosenkranses Perler løbe gennem Fingrene og bad nogle Bønner for at berolige sit oprørte Sind.

Hvor kækt han end i sin Harme var traadt

op imod Hr. Abraham, saa var han dog nu, da han kom til Eftertanke, ilde til Mode over dette Sammenstød med Slottets mægtige Befalingsmand. Han levede i en Tid, da Kirkens Tjenere ofte led Overlast af de verdslige Stormænd, og det turde være et Spørgsmaal, om selv Dronningens Arm var stærk nok til at skærme ham mod Abraham Brodersøns Hævn. Derfor besluttede han nu, da han gik op til Bisp Peder for at melde sit Komme, ganske at betro sig til sin Velynder og udbede sig hans Raad.

Imidlertid var Hr. Abraham gaaet op i Eskildssalens Refektorium, og hvad han der foretog sig, vilde i høj Grad have næret Olaf Andersøns Frygt, hvis han havde kunnet være Vidne dertil.

Ved det lange Bord midt i det store, hvælvede Rum sad Grupper af Skytter og Landsknægte og forkortede sig Tiden med at drikke, sladre og lade Terningerne rasle. De vare dog temmelig stilfærdige, thi deres Befalingsmænd, Stopatz og Henrik Raspe, opholdt sig i Stuen. De stod oppe ved Kaminen og tog Varmen fra den blussende Ild paa første Haand.

Stopatz, der gjorde Fordring paa Forrangen, havde valgt sig den bedste Plads og stod midt for Kaminen, saa at Ilden skinnede mellem hans lange, skrævende Ben, der vare iklædte et Par stramme, højrøde Hoser, til hvilke sluttede sig et Par brune, højskaftede Støvler. Kjortlen med de gulsplissede Ærmer var grøn, og over Brystet bar han en gylden Kæde, noget kort — et Par af dens Led vare gemte i Henrik Raspes Taske, vundne ærligt i Brætspil; og dog var det en Ridderkæde, som burde være dens Herre hellig. Stopatz paastod nemlig, at han var bleven slagen til Ridder af Kong Peter af Aragonien, da han tjente denne berømmelige Fyrste; men onde Tunger sagde, at Guldkæden var et Bytte, gjort paa Valpladsen. Denne Beskyldning havde imidlertid kostet en af

Stopatz's Venner Livet; et Dolkestød havde været hans korte, fyndige Svar; thi uagtet hans lange, smalle Ansigt og de lyse Øjne havde et smægtende Udtryk, og et sødligt Smil gerne krusede hans røde Mundskæg, boede der dog en blodtørstig Sjæl i ham, og hans spinkle Lemmer vare senestærke og smidige, saa at han var en farligere Modstander, end man ved et flygtigt Øjekast regnede ham for at være.

Mut og tvær stod ved hans Side den mørkladne, firskaarne Henrik Raspe. Hans svære, brune, arrede Ansigt med det sorte, tykke Skæg var et Skilt, som ikke bedrog. Man saa straks, hvad der boede indenfor, et vildt Mod, Blodtørst og Rovgridskhed. Han havde dog et Præg af Paalidelighed over sig, som fattedes den sirlige Stopatz og omendskønt han var til fals, svigtede han dog sjælden den Herre, der betalte ham punktlig og godt. Hvad der gjorde hans Ydre særlig afskrækkende, var den Omstændighed, at han kun havde eet Øje, sort som Kul, skarptseende og gennemtrængende, som om det ved Tabet af sin Tvillingbroder havde taget dennes Sekraft i Arv og føjet den til sin egen. Hans fedtede Læderkøllert, vide, sorte Plysses Hoser og øvrige Paaklædning viste, at han var ganske uden sin Fælles naragtige Forfængelighed, og at hans sande Hjem var Lejren og Slagmarken.

Mens Stopatz stirrede op mod Loftet, var Henrik Raspes Øje ved Knægtene og havde Ærinde i alle Kroge, hvorfor han straks opdagede, at Dørklinken blev løftet. Da han saa, at det var Slotsbefalingsmanden, der traadte ind, gik han ham i Møde, langsomt efterfulgt af Stopatz. De bleve straks tiltalte i en skarp Tone.

«I ere ikke agtpaagivende nok,» sagde Hr. Abraham barsk. «I lade Folk komme og gaa, som levede vi i den dybeste Fred, mens Sandheden dog er, at en blodig Fejde staar for, og at Landet

er usikkert paa hver en Kant. Jeg bærer Ansvaret for Hendes Naades Sikkerhed, og sker der noget uformodet, vil det gaa paa min Kappe.»

Stopatz saa op med en forbavset Mine og glattede sit Skæg, som om han vilde stryge alle nærgaaende Beskyldninger af sig; men Henrik Raspe svarede koldblodig:

«Lad høre, Herre, hvori vi efter eders Mening have forset os, og det skal blive rettet.»

«I have uden mindste Forhør og uden Melding til mig indladt tvende ukendte Personer, en Præst og en Kvinde.»

«Det er mig, som bærer Ansvaret derfor,» svarede Stopatz, idet han bukkede stolt. «Præsten var en Vadstena-Broder med Brev til Hendes Naade og —»

«Men han kunde have været en formummet Spejder, og hvad Borgen har I for, at han ikke er det?» spurgte Hr. Abraham.

«Og Kvinden,» vedblev Stopatz med et lille Smil, «nævnede sig som eders Ridderligheds Fostermoder, Ellen Povelsdatter —»

«Ej saa!» udbrød Hr. Abraham.

«Og,» vedblev Stopatz, «jeg mente, at det vilde blive lagt mig til Last, om jeg ikke —»

«Nu, nu,» faldt Hr. Abraham ind, «lad det være godt; men vid, Hr. Stopatz, at for Fremtiden ingen ukendt Vandringsmand, for hvad han end udgiver sig, maa indlades, uden at det forud er meldt til mig. Saa maa ikke heller nogen uden mit Minde slippe herfra over Vindebroen.»

Stopatz saa paa Hr. Aarahams funklende Øjne, at dette var Alvor, hvorfor han bøjede sig ærbødig og svarede:

«Det skal ske, som I befaler, Hr. Abraham!»

Derpaa drejede Hr. Abraham sig om paa Hælen og gik; men næppe var han ude af Døren, førend Stopatz vendte sig mod Henrik Raspe, slog ud med Armene og udbrød:

«Fatter I dette, Henrik? Der maa stikke noget bagved.»

Da aabnede Døren sig igen, og det gav et Sæt i den forlorne Ridder, thi han stod ikke langt fra den. Det var Hr. Abraham, der kom igen, vinkede med Haanden og sagde:

«Henrik, kom! jeg har et Ord at sige eder.»

Henrik Raspe fulgte Opfordringen med et tilfreds Smil, mens Stopatz med en krænket Mine gik tilbage til Kaminen.

«Henrik,» sagde Hr. Abraham, da de vare komne udenfor i Gangen; «til eder sætter jeg min Lid og ikke til den Gæk derinde.»

«Sig, hvad I ønsker, Herre, og det skal ske», svarede Henrik, idet han fæstede sit sorte, funklende Øje paa sin Befalingsmands ophidsede Ansigt.

«Nu,» vedblev Hr Abraham i en roligere Tone, «det er kun en Smaating. Tag Vare paa denne Vadstena-Præst, hav Øje med ham og lad mig vide, hvor han færdes.»

«Det kan jeg straks,» svarede Henrik; «da I stod hos os i Hallen, blev jeg var, at han smuttede ind ad den østre Dør, og han maa vel nu være hos Bisp Peder.»

Hr. Abraham beundrede Lejesvendens Aarvaagenhed; thi vel havde de staaet ikke langt fra Vinduet, men han havde ikke lagt Mærke til, at Henrik Raspe saa ud.

«Eders ene Øje, Henrik,» sagde han, «er mere værd end andre Folks tvende»; og saa klappede han Henrik paa Skulderen, mens denne med et barsk Smil takkede for Lovtalen; «men hør nu,» vedblev Hr. Abraham, «denne Vadstena-Præst er Jomfru Elsebys Broder og Værge. I kender da hende?»

Henrik nikkede, og et Glimt i hans sorte Øje viste, at nu begyndte han at forstaa Sagen.

«Denne unge Jomfru staar under min særdeles Beskyttelse; jeg taaler ikke, at noget foretages med

hende uden mit Minde; skulde I mærke til sligt, da lad mig det vide. I holder jo til i Fadeburet og hos Ternerne, Henrik —»

«Nu, Herre,» sagde Henrik, «I tænker vel, at dette er under min Værdighed som Høvedsmand. Maaske! Men i mine Øjne skabte Gud alle Kvinder ens, kun Klæderne gøre Forskel, og I maa tro, at der er mere rosomt i Fadeburet end i Hallen, og at man lever der fuldt saa godt.»

Hr. Abraham havde ikke tænkt det, Henrik mente. Han var derimod ved at iagttage hans glubske, hæslige Ansigt falden i Forundring over, at nogen Kvinde, hun være nok saa ringe, turde indlade sig med ham. Nu væmmedes han ved Lejesvendens Raahed; thi selv var han endnu en Herre af fine Sæder. Raaheden skulde først komme med Aarene, efterhaanden som hans Lidenskaber drog ham dybere ned i Sølet. Dog dulgte han sit Mishag og sagde:

«I er en stor Skalk, Henrik! Har Fru Gisele aldrig forrasket eder paa eders Smutveje?»

«Jo, een Gang, Herre, men da hun blev mig var, vendte hun straks Ryg til og flyede.»

«Hold til med hendes Terne,» sagde Hr. Abraham, «hun er mest vidende. Og hør nu, Henrik,» vedblev han, «hvad der fornemmelig ligger mig paa Sinde; jeg har en lille Regning at afgøre med denne Karl, Præsten.»

Saa tav han, men Henrik, som saa Hævnglimtet i hans Øjne, løftede Haanden og sagde:

«Min Haand og min Dolk er ellers ganske til eders Tjeneste, Hr. Abraham, men her, i Dronningens Nærværelse at røre ved en Kutte —»

«Intet af den Sort,» svarede Hr. Abraham; «men jeg vil have et Tag i den Karl, inden han drager herfra, saa han skal mindes, at han har været her. Det gælder da, at han ikke slipper ubemærket bort. Han dvæler her næppe længe, og rimeligt er det, at han vil søge at liste sig her-

fra. Vogt ethvert af hans Skridt, men uden at han mærker det, og kommer han til Porten, maa den ikke oplades for ham, selv om han paaskyder Dronningens Befaling. Skik da straks Bud til mig, og kommer han alene, og det kan ske uden Alarm, da grib ham, sæt ham i Portgemmerens Kammer og lad ham blive der, indtil jeg kommer til Stede. Men lad ham være uanfægtet indtil da — har I forstaaet mig?»

«Grant, Herre, jeg skal lege med ham, som Katten med Musen, og er han ikke Fanden selv og kan fare gennem Nøglehullet, skal han blive nappet og leveret i eders Hænder.»

Hr. Abraham nikkede, tog et Guldstykke ud af sin Bæltetaske og stak det i Haanden paa Henrik.

«Dette er kun en liden Mundsmag paa, hvad der vil komme, Henrik, om I tjener mig tro.»

«Tak, Herre,» svarede Henrik, idet han stak Mønten til sig. «Skam faa den, der sviger eder! I har en aaben og en rund Haand, naar det gælder; I er ikke som hendes karrige Naade, der kun giver til Klerke og Munke; og,» tilføjede Henrik med noget, der lignede et Suk, «Pengene fige til eders Skrin, som Vandet til Stranden. En Lykke for en fattig Karl som mig at tjene eder, en Herre, hos hvem til den gode Vilje kommer den store Evne.»

«Hvad siger I der,» udbrød Hr. Abraham med opspilede Øjue, «en fattig Mand er jeg efter mine Kaar; men jeg skal lønne eder efter ringe Evne.»

Saa gik han, mens Henrik blev staaende. Hans sorte Øjne fulgte ham som en rovlysten Gribs, indtil den hvide Fjer i Ridderens guldbræmmede Hat forsvandt bag Vindeltrappens Pille.

Andet Kapitel.

Verdslig Visdom.

Bisp Peder sad i Eskilds gamle Stol, da Olaf Andersøn traadte ind til ham. Det var som en hel lille Bygning med en høj Bagvæg og en Himmel over, fastnaglet til Væggen, alt af Egetræ og plumpt udskaaret, men dog ikke uskønt. Ormstukket var dette nu mere end to Hundrede Aar gamle Sæde, og af Frynserne paa Himmelens Kant vare kun nogle Trevler blevne til Rest; men dog havde Stolen ikke givet sig i sine Fuger. Bisp Peder sad trygt i den med en svær Læsepult paa Fod foran sig, og paa Pulten laa en lille Bog med tæt Skrift, over hvilken han sad bøjet, fordybet i Læsning.

Olaf Andersøn havde ikke set Bispen i et Par Aar, men han var vel kendt og yndet af Hr. Peder fra den Tid af, da denne var Biskop i Veksiø, og det uagtet den skarptseende Prælat vel havde opdaget, at nogle Gnister af den Brand, som den hellige Birgitte havde udkastet, havde fænget i Munkepræstens Sjæl. Han saa, at der i den hellige Kvindes Aabenbarelser laa Spirer til et Oprør, som kunde ryste Kirken i dens Grundvold, og det kom jo ogsaa til sin Tid; men da sligt i hans Øjne kun var menneskelig Skrøbelighed og Forvildelse hos en ellers stærk og klartskuende Aand, modarbejdede han Virkningen, hvor han sporede den, og saaledes havde han ogsaa gjort sit til at dæmpe Olaf Andersøns Nidkærhed. I øvrigt var han en varm Beundrer af den hellige Birgittes store Aandsgaver; Seerskens mægtige Veltalenhed udøvede en dragende Magt paa ham, og det var netop en Afskrift af hendes Revelationes, han sad og læste i.

Olaf Andersøn paa sin Side havde vel stor

Agtelse for Bisp Peder, hvis overlegne Evner og hæderlige Vandel indgød ham Ærbødighed; men han saa dog i ham en Kirkehyrde, der var stærkt smittet af verdslig Visdom og ved sin Stilling som Kansler inddragen i Statskunstens Rænker. Han maatte dog tilstaa for sig selv, at det netop var den af ham selv lastede verdslige Klogskab hos Bispen, til hvilken han nu i sin mislige Stilling tyede.

«Ej, Olaf, er det eder,» sagde Bisp Peder, vækket af sin Gransken ved Dørens Knirken.

«Tilgiv, at jeg indtræder uanmeldt,» svarede Olaf ærbødig; «men Forkammeret var tomt.»

«Ei,» sagde Bispen med Lune, «da maa Broder Jonas sikkert være gaaet i Kælderen for at faa sig en Slurk Øl; en lidt tørstig Sjæl er han, men ellers tro som Guld. Nu, I er stedse velkommen, Broder Olaf! Træd hid og tag Plads paa Løjbænken der.»

Olaf, som beskedent var bleven staaende ved Døren, gik nu hen til Bispen, der rakte ham Haanden, og da Olaf derefter var kommen til Sæde, sagde Hr. Peder:

«Kommer I fra eders Helligheds Paulun? I et vigtigt Ærinde maa det være, at I har vovet Rejsen hid i disse Ufredens Dage.»

«Netop formedelst Ufreden, ærværdige Herre, kommer jeg,» svarede Olaf. «Jeg medbringer Brev fra Fru Ingegjerd med Bøn om Beskærmelse for Klosteret mod Gæsteri og anden Undertrykkelse af Hendes Naades Krigsfolk. Hvad Faren for min Person angaar, da er jeg sluppen hid uden at lide Overlast, jeg tænker, netop fordi jeg vragede Ledsagelse af Klosterets væbnede Karle og et mageligt Ridt paa et af Klosterets Øg. Jeg gik hidtil som en fattig Pilegrim med Stav i Haand, stolende paa Guds og vor Frues Beskyttelse. Saalunde var jeg vel ledsaget og fristede ikke Verdens Børn ved at bære til Skue den Velstand og det herreagtige

Hovmod, som gøre Guds Tjenere forhaadte i Almuens Øjne.»

«Ih nu,» svarede Bisp Peder med et fint Smil, «den Velstand, hvorved Vadstena glæder sig, har det ganske Folk fra Fyrsten til Stodderen baaret sammen, saa det bør ikke hade sit eget Værk; og hvad Rideøget og Ledsagelsen af væbnede Karle angaar, da kan man ride ydmyg paa det fedeste Øg og med et stort Følge, men gaa fuld af Hovmod paa de bare Fødder og med Aske paa sit Hoved. Dog siger jeg ikke, at I gør saa; men giv nu hid Skrivelsen, medmindre I ønsker at lægge den i Dronningens egne Hænder?«

«Nej,» svarede Olaf, idet han fremtog Skrivelsen og overrakte Bispen den, «jeg ønsker ikke Foretræde hos Hendes Naade. Hvis jeg stededes for hende og kom for hendes Aasyn, kunde let Aanden henrive mig til at sige Ting, som vilde fortørne hende, og det kunde blive til vort Klostersamfunds Skade.»

«Hvad?» udbrød Bispen. «Er I til Sinds at prædike Bod for Fru Margrete?»

«Noget af den Sort maatte det blive,» svarede Olaf, idet han stirrede hen for sig.

«Nu, nu, gør det kun!» svarede Bisp Peder og nikkede smilende. «Hendes Naade ynder streng Prædiken, og haard maatte den Tale være, der evnede at bringe hende i Harnisk mod det kære Vadstena, i hvis Søsterlav hun med Længsel begærer at optages, dog selvfølgelig blot ab extra*). En from og dydig Kvinde er hun; se her!»

Bispen tog den Bog, der laa for ham og sagde: «Dette er Fru Birgittes Relevationes; jeg har i denne Morgenstund gransket i dette mærkelige Skrift og haft et Møde i Aanden med den hellige Kvinde.

---

*) udenfor ɔ: ikke i Nonnernes Samfund, men som en Slags Lægsøster og ved denne Forbindelse delagtig i Klosterets gode Gerninger.

Just nu var jeg kommen til dette Sted, hvor I ser, at der staar et Mærke. Nu, det har Dronningen, som er Skriftets Ejerinde, sat der med sin egen Haand, og hun sagde forgangen Dag til mig, at Ordene, ved hvilke Mærket staar, ere som talte ud af hendes eget Hjerte. De lyde saalunde: «Dronningens Kød er ikke mere værd end Tjenestepigens; vi ere alle fødte i et Fattighus: alt er Muld.»

«Men naar hun tænker saa ydmygt,» udbrød Olaf heftigt, «og hun er saa from og ren af Hjertet, hvorlunde gaar det da til, at Hoffærdighed trives saa vel i hendes Nærhed, og at hun sætter sin Lid til Niddinge, der forpeste Luften om Tronen og gøre hendes Hus til en Lasternes Hule?»

Bisp Peder lod forbavset Bogen synke ned i sit Skød og udbrød:

«Var det dette, Mand, I agtede at sige til Hendes Naade?»

«Ja,» svarede Olaf djærvt, «og nu skal I, ærværdige Herre, erfare Aarsagen, og I vil skønne, at den er gyldig og god.»

Saa gav han Bispen en Beretning om Mødet med Elseby og Hr. Abraham i Kældergangen, og alt mens han talte, bleve hans fordømmende Ord skarpere og hans Blik mere gnistrende, fordi det forekom ham, at Bispen hørte paa ham med forargelig Sindsro. Endelig løftede Bisp Peder Haanden:

«Det er nok, Olaf Andersøn!» sagde han. «I behøver ikke at male det sortere! Eders Harme er forklarlig og berettiget, eftersom den unge Jomfru er under eders Værgemaal, og I kalder hende Søster, enddog hun ikke er det efter Blodet. Jeg kender denne Sag og ved, at Jomfru Elsebys Moder, eders Faders anden Hustru, ikke var eders Moder, og hvo der var Jomfruens rette Fader, derom bør vi helst ikke tale. Men lige meget, enddog Syndens Mørke hviler over hendes Fødsel i dobbelt Forstand baade efter Guds og Menneskenes Lov, saa er hun uskyldig deri, og vi ville gøre, hvad vi evne, for at redde

hende af Forførerens Garn — om hun da vil reddes. Vil hun det ikke, kan ingen Magt hverken paa Jorden eller i Himmelen redde hende.»

«Forlad mig det, Hr. Peder,» sagde Olaf i en skarp Tone, «men det tykkes mig, at I tager den Sag saare koldsindigt. Vel kan min stakkels, vildfarende Søster ikke forlange Beskyttelse af eder, der intet Ansvar har i den Sag; men det har undret mig, at I lastede hendes Fødsel og ikke den Nidding, som efterstræber hendes Dyd og vil styrte hende, som saa mange Kvinder før hende, i Elendighed.»

«Visselig er han en letfærdig Herre og en stor Synder, om det kan stille eder tilfreds, at jeg siger det,» svarede Bisp Peder sindig; «men I sagde det selv skarpt nok, og jeg mener eder det for godt til at ville yderligere ophidse eder, saa at I begaar nogen Ubesindighed. I maa ogsaa tænke paa min Stilling hos Dronningen og mine Pligter, der ere vidtrækkende og gælde det heles Vel. Tiderne ere onde og Menneskene fordærvede, det vide vi; men vor gode Dronning kæmper mod Fordærvelsen af al sin Evne. Luften er ikke forpestet om hende, derom kan jeg forsikre eder, og en Lasternes Hule, som I sagde før, er hendes Hus ved Guds Moder ikke; thi forholdt det sig saa, vilde I ej finde mig her. At der syndes i Smug, kan ske overalt; det kan ingen menneskelig Magt, end ikke Dronningens, hindre.»

«Vel, Hr. Peder,» sagde Olaf, som kun med Møje havde tvunget sig og tiet saa længe, «men Abraham Brodersøn er Dronning Margretes højre Haand, hendes udvalgte Yndling, det ved Gud og hver Mand.»

«Nu,» svarede Bispen, «kun Gud Herren ved til fulde, hvorlunde det forholder sig dermed. Af Mennesker ved jeg mere derom end de fleste, og jeg kan da sige eder, at om Hjertets Tilbøjelighed eller

Elskov er der ikke Tale her, og der har ikke vist sig Spor deraf.»

Da Olaf smilte med en vantro Mine, vedblev Bispen ivrigere:

«Jeg skal overtyde eder med et Argument, som har Vægt — Margrete Valdemarsdatter er født kold; Elskovs Gnist har næppe nogen Sinde fænget i hendes Hjerte og vil det ej heller. Den skønne, belevne Ridder er en Prydelse for hendes Hof og behager hende; men han er tillige en tapper, klog og i Statssager forfaren Herre og hende en saare hengiven og nyttig Tjener.»

«Det var mange gode Ord om ham!» udbrød Olaf spotsk.

«Og sjældne i min Mund,» tilføjede Bispen, «thi jeg lider ham ej, og det er min stadige og byrdefulde Gerning at holde ham Stangen. Det gjaldt for mig nu kun at retfærdiggøre Dronningen og give eder ret Forstand paa Sagernes Stilling.»

«Nu, ærværdige Herre,» svarede Olaf roligere, «jeg bør ikke strides med eder om den Sag; men vis mig nu den Villighed at give mig eders gode Raad i det Anliggende, som har rejst denne Ordstrid imellem eder og mig. Tykkes eder ikke, det er min Pligt at tage min Søster herfra, helst den Dag i Morgen?»

Bisp Peder var ganske uvidende om, at det var Elseby, der havde snappet Mogens Munks Brev og givet det til Dronningen, og at Abraham Brodersøn havde forledet hende dertil. Han troede virkelig, at det kun drejede sig om en letsindig Streg, begaaet ved et tilfældigt Møde.

«I eders Sted,» sagde han derfor, «vilde jeg besinde mig derpaa. I kan være sikker paa, at efter dette varer Hr. Abraham sig nok, og om Jomfru Elseby vil jeg helst tro, at hun blot har givet efter for et Øjebliks Svaghed, og at hun lader sig advare. Det vil desuden ikke blive eder let at skaffe

hende herfra af den Aarsag, at Dronningen har faaet hende kær og viser hende en iøjnefaldende Gunst. Hendes Naade vil udbede sig Forklaring, og siger I, hvad I ved, og underretter hende om Aarsagen til eders Forlangende, vil det ende med, at Jomfru Elseby bliver jaget af Gaarde med Spot og Skam; og hvor vil I saa hen med hende? Naar vi tage vore Forholdsregler, er hun dog vel mere sikker her under Dronningens Værn end noget andet Sted, hvor I kan anbringe hende.»

«Og hvilke ere de Forholdsregler, I sigter til, Hr. Peder?» spurgte Olaf.

«Jeg vil hviske Drostinden, gamle Fru Gisele, et Ord i Øret om Sagen og bede hende tage Jomfru Elseby for. Hun er en forstandig Kvinde og streng Haandhævderske af Hustugten. Vær vis paa, at naar hendes Øjne ere blevne aabnede, vil Jomfruen være vel vogtet. Men I bør jo og selv sige eders Søster et Alvorsord. Slaa Vand i Blodet, kære Olaf Andersøn, og bliv her nogle Dage. Vi ville saa forinden eders Afrejse atter tales ved om denne fortrædelige Sag.»

Olaf skønnede ikke rettere, end at der var Forstand i den Tale, takkede Bisp Peder for hans gode Raad og lovede Hjælp og slog sig saa til Taals derved. Fru Gisele blev endnu samme Dag underrettet om Hr. Abrahams og Elsebys Eventyr; hun korsede sig, slog Øjnene mod Loftet og udbrød:

«O, hvilken uforbederlig Skalk er han dog ikke, denne Hr. Abraham! Dog laster jeg mest Elseby Andersdatter, den Tøjte hun er, som indlader sig med en Herre, om hvem hun maa vide, at han umulig kan tænke paa Ægteskab med en Jomfru af ufri Stand og i hendes ringe Kaar.»

Saa kom hun over Elseby som en Dommedag, varmede hendes Øren og lod hende vide, at vel vilde hun denne Gang fortie Sagen, men kun for Hr. Abrahams og Husfredens Skyld. Indlod Elseby sig oftere med Ridderen, vilde det straks blive meldt

til Dronningen. Elseby græd og lovede Bod og Bedring, men i hendes Hjerte luede Forbitrelse, og hun fattede Nag til Olaf, thi det maatte jo være ham, der havde angivet hende.

Drostinden tog saare lempelig paa sin gode Ven, den meget formaaende Hr. Abraham.

«Kære Herre,» hviskede hun til ham, da de mødtes ved Nadveren i Hallen, «nu bliver I lovlig ublu; kan I ikke holde eders Fingre fra Dronningens egne Jomfruer?»

«Hvortil sigter I, kære Fru Drostinde?» spurgte han med paatagen Forundring; men saa fik han fuld Besked, hvilket dog ikke berøvede ham Fatningen.

«O,» svarede han smilende, «det var kun Spas. En stor Skælm er Jomfru Elseby; hun ynder at gantes med Karlfolk, men det er kun som en Leg og har intet videre pan sig.»

«En farlig Leg, Hr. Abraham,» svarede Fru Gisele med Alvor, «først for den letfærdige Jomfru selv, men saa og for eder. For et Kys sætter I Dronningens Gunst paa Spil, — ved Guds Moder, jeg troede dog om eder, at I var klogere! Var eder!»

Hr. Abraham lagde sig Drostindens Advarsel paa Sinde. For en Tid blev han et Dydens Mønster, og Elseby havde et drøjt Liv under Fru Giseles aarvaagne Øjne.

Tredje Kapitel.

Gøgeungen og Gærdesmutten.

Da Hr. Abraham forlod Henrik Raspe, gik han lige tilbage til Ridderbygningen, og idet han satte sin Fod paa det første Trin af Vindeltrappen, der førte op til hans Bolig i andet Stokværk, kom hans

Smaadreng, unge Jens Hakonsøn, ilende ned og raabte:

«Herre, Ellen Povelsdatter er her; hun kom nys.»

«Jeg ved det, Jens,» svarede Hr. Abraham, «hvor stikker hun?»

«Jeg førte hende over i Køgerset,» svarede Jens, «og der bliver hun bespist.»

«Vel,» svarede Hr. Abraham, «gak derover, og naar hun har afspist, da før hende hid.»

Drengens Væsen var frimodigt, og Herren svarede venlig; man skulde ikke have troet, at saa godt et Forhold fandt Sted i den Mands Hus, der paa saa mange Maader havde gjort sig forhadt; men der findes sjælden et Hjerte saa sort, at det ikke har lyse Pletter, og en saadan var for Abraham Brodersøn Forholdet til hans Tyende, som hang ved ham med Troskab. Han styrkede dermed sit Hus og muligt, at hans Klogskab havde nogen Del deri, men han vilde dog aldrig i Længden have kunnet holde Freden, hvis alle mildere og ædlere Følelser havde været uddøde i hans Hjerte. Skønt herskesyg, rænkefuld, vellystig og pengegridsk, var han dog ikke af Naturen grum. Han yndede ikke Voldshandlinger og Blodudgydelse; intet af den Art kunde siges ham paa, og der maatte sligt til, som Heksen Maris Udfordring, før han lod det komme til legemlig Mishandling. Han brasede ikke paa og brugte Vold, som hans Ven Jep Mus i mange Tilfælde havde gjort, men fremmede helst sin Vilje med List og Lempe, skønt Folk dog sluttelig fik at mærke, at der bag Underfundigheden stak en Vilje, haard og fast som Staal.

Han var da, hvor hans Lidenskaber ikke kom med i Spillet, medgørlig og kunde endogsaa, hvor modsigende det end lyder, i enkelte Forhold vise Troskab og nære Hengivenhed; saaledes i sit Forhold til Dronningen, hvem han aldrig sveg. Men varmere og mere uegennyttigt traadte dette frem i

den Kærlighed, han nærede til sin Fostermoder eller Amme Ellen.

Hun havde i sin Ungdom været Terne hos Dronning Helvig, Dronning Margretes Moder, og havde fulgt Frøken Margrete som Kammerpige, indtil denne blev formælet med Kong Hakon, forlod Danmark og drog til Norge. Saa var hun dragen tilbage til sin Hjemstavn, en Bondegaard ikke langt fra Halmstad; hun var nemlig en Hallænderinde, og der var hun bleven gift og nogle Aar efter Enke. Hendes Husbonds Gaard hørte under Skedal, Abraham Brodersøns Faders, Broder Simonsøns Herresæde, hvor Abraham blev født. Hans Moder døde imidlertid kort efter, og da Ellen Povelsdatter dengang sad som Enke med et Barn ved Brystet, var hun bleven tagen til Amme for den nyfødte, havde opammet ham, og siden, da hendes eget Barn døde, ganske været ham i Moders Sted.

Under sit Ophold ved Hove havde hun skaffet sig nogen Dannelse og et tækkeligt Væsen, og da hun var en retskaffen Kvinde og sit Herskab oprigtig hengiven, saa havde Hr. Abraham lønnet hende ved at give hende Bopæl paa Skedal og der lade hende styre hans Hus. Kun sjælden kom han der, uagtet det var hans Fødested og laa yndigt i Fylla-Aas frugtbare Dal; men dels færdedes han stedse om i Dronningens og Rigets Tjeneste, dels forøgedes hans Ejendomme og Len efterhaanden saa meget, at han af bare Overflod paa Ejendomme ikke havde blivende Sted, indtil han nu var havnet paa Varberg. Til at tage fast Stade paa denne stærke Borg stod hans Hu, og det lykkedes ham ogsaa at holde sig paa denne Klipperede lige til sit Livs Ende og at opdynge sine Skatte der.

Ellen sad imidlertid paa Skedal næsten som en Frue, misundt af sine Jævnlige; men hendes største Stolthed og Fryd var hendes Fostersøns stigende Magt. Dog indgød hans Lykke hende tillige Æng-

stelse, thi fra høje Steder er der Fald. Nu havde en af hans Svende, der var kommen i et Ærinde til Skedal, brovtet om den Gunst, hvori hans Herre stod hos Dronningen, ja endogsaa sagt, at det var de flestes Tro, at Dronningen vilde gøre ham til sin Gemal. Ellen mente derfor, at det var paa Tiden at sige sin Fostersøn et advarende Alvorsord. Saa havde hun da ladet sit Øg sadle og var reden de ni Mile til Varberg, ledsaget af en af Gaardens Karle. Hun havde ladet Karlen og Hesten blive nede i Byen, om ellers den lille Samling Huse, som laa ved Slottets Fod, fortjente Navn af By, og var gaaet op paa Slottet.

Hr. Abraham var imidlertid langt fra at ane, i hvilket Ærinde hun kom; han tænkte, at det gjaldt en eller anden Modgang i Husstyrelsen paa Skedal, over hvilken han ved sin Myndighed skulde hjælpe hende, hvorfor han lo fornøjeligt, da Ellens svære, i meget og graat Vadmel indhyllede Skikkelse viste sig i Døraabningen, og hendes runde Ansigt med de tykke, rødbrune Kinder kom for en Dag. Dog forekom det ham, at hendes lyse Øjne saa usædvanlig alvorligt frem under de mørke, buskeds Øjenbryn. Hun var ellers af Naturen en munter Sjæl, det vidste ingen bedre end han, der endnu mindedes de mange glade Timer, hun havde skaffet ham som Barn ved sine snilde Paafund til Tidkort. Mindet om disse glade Dage i hans Barndom var som et fredhelligt Sted i hans Hjerte, og han kunde endnu have Øjeblikke, da der midt i hans syndige Livs Uro og Spænding gennem hans Sjæl gik et Længselssuk efter Barndomstidens Fred og Legetimerne paa det skønne Skedal. I hendes Øjne var han endnu et Barn, hvorfor hun, da han havde ladet sig omfavne og kysse paa bægge Kinder af hende, og hun var kommen til Sæde paa en Løjbænk, tiltalte ham i den vante, moderlige Tone:

«Ak, Abraham, stedse gaar det fremad med dig til større Rigdom og Ære; at tænke sig at du,

der dog kun begyndte med lidet, nu sidder her paa Bjærget og hersker som en Konge over ganske Halland! Om sligt drømte du ikke, Søn, da du paa Skedal red paa Kæp og legede med Træsværd.»

«Jo, Ellen,» svarede han og nikkede alvorsfuldt, «visselig stod sligt for min Tanke, alt mens jeg var Dreng; men ikke er det gaaet, som jeg dengang i min Enfoldighed forestillede mig det. Jeg har ikke taget Vejen i eet Spring; Trin for Trin er jeg klyvet op, indtil jeg nu, som du siger, sidder paa Bjærget og regerer over ganske Halland, dog ikke som en Konge, men som Fru Margretes Lensmand og tro Tjener.»

«Gud og alle hellige være priset, at det er saa, og gid det aldrig maa vorde anderledes!» udbrød Ellen, idet hun foldede sine Hænder og udstødte et Suk.

«Hvad er din Mening med den Tale?» spurgte han forundret.

«Hvo højt vil klyve, falder ofte ned,» svarede Ellen; «stands, mens det er Tid!»

«Ej, hvad er det for Snak!» udbrød Hr. Abraham og lo. «Sidder du paa Skedal og ruger over mørke Tanker? Og jeg, som mente, at du alene frydede dig over min Lykke. Hver Gang, jeg vandt frem, tænkte jeg som saa: Fader og Moder ere gangne heden og mærke intet dertil, men Ellen fryder sig og siger: jeg gav ham Die, mens han laa ved mit Bryst, og se nu, hvilken Karl, han er bleven!»

«Vel tænkte jeg stundom saa, Abraham,» svarede Ellen og sukkede atter, «men stundom og anderledes; thi hvo kender dig som jeg? En gridsk Dier var du fra den første Time af, da du lagdes til mit Bryst, hel umættelig, tog Næringen fra mit eget Barn, saa det sygnede hen og døde; men derfor maatte du og ofte skrige af Maveve. Derfor tænker jeg nu som saa: han kan ikke faa nok, den Abraham; han vil sluge det ganske Land. Betænk, Søn, at al overvættes Ting gerne faar en ond Ende.»

«Nu, Ellen,» svarede Abraham med Lune, «Borg og Fæste, Guld og grønne Skove gaa ej gennem Struben og giver ingen Mand Maveve. Vis mig den, der blev mæt af den Kost! Evnede jeg end at gabe saa højt som Bo Grip, der slugte det halve Sverige, jeg skulde vel fordøje det»

Bo Jonsøn Grip, Sveriges hedengangne mægtige Drost og Kong Albrechts svorne Modstander, havde samlet omtrent Halvparten af Sveriges Borge og Len paa sin Haand og inden sin Død ved sit navnkundige Testamente lukket for Posen, saa at Kong Albrecht ikke kunde stikke sin Haand i den. Testamentets Fuldbyrdere dannede en sluttet Magt, en formelig Sammensværgelse mod Kongen og havde Rigets Skæbne i sin Haand. Først da en af de mægtigste af dem, Karen Algotsdatters Fader, Algot Magnussøn, gik over til Dronning Margrete, havde hun Spillet vundet. Bo Grip havde tillige været en voldsom Herre og besmittet sine Hænder med Blod, hvorfor Ellen forfærdet udbrød:

«Gud Herren se i Naade til os, vil du gøre ham efter, den onde Karl, som ihjelslog Hr. Karl Ferle for Guds Alter og tog hans Gods?»

«O nej, Morlille,» svarede Abraham smilende, «hvi skulde jeg være saa grum og bruge Vold? Fru Margretes Haand er stedse opladt, og hvi skulde jeg da brække Grenene og øde Abilden, naar Frugterne af sig selv falde i min Kurv?»

Ellen sad og stirrede paa ham, idet hun overvejede, hvorledes hun bedst skulde komme frem med det, hun havde paa Hjerte. Hun kendte grant hans Skødesynd, hans Letfærdighed i Omgang med Kvinder; hun havde før rørt ved den Streng, men faaet at mærke, at Tilrettevisning i det Punkt taalte han ikke. Den moralske Følelse var ogsaa i saa Henseende temmelig slap hos hende, som hos saa mange Almueskvinder i de Tider og vel langt senere. Hun mente, at en stor og fribaaren Herre, som Abraham Brodersøn, kunde tillade sig adskilligt,

som burde være ringere Folk forment, og det var hende ikke saa meget om Dyden og Moralen som om Bevarelsen af hans jordiske Lykke at gøre; men den kunde strande paa det Skær. Dette vilde efter hendes Mening ufejlbarlig ske, hvis han var dumdristig nok til at løfte sine Øjne til Dronningen og prøve sine Kræfter paa selve Kronens Bærerske; og hun tiltroede ham sligt.

«Fru Margretes Haand er stedse opladt, sagde du,» begyndte hun endelig. «Der melder du mig noget nyt. Hvo kender hende bedre end jeg, der saa hende opvokse fra liden af og tog Vare paa hende i hendes Barndom? Jeg siger, at hun er født med en lukket Haand; hun aabner den kun, naar det tjener hendes Hensigter og fremmer hendes Planer. Jeg frygter da saare, at du for hende kun er et Redskab, hvilket hun, naar hun ikke mere har det nødigt, vil kaste til Side.»

«Nej, Ellen, nej!» svarede Abraham og saa paa sin Fostermoder med et overlegent Smil. «Du er der hel fejl paa det. Hendes Naade nærer oprigtig Godhed for mig i sit Hjerte, og det bæres mig for, at det Baand vil holde, mens vi ere oven Jorden.»

Ellen var langt fra at ane, at hendes Fostersøns skarpe Blik der havde set rigtigt, og at den Spaadom, han der udtalte, virkelig skulde gaa i Opfyldelse. Hun tænkte, at han var forblindet af Hovmod, hvorfor hun nu busede frem med det, der hele Tiden havde brændt hende paa Tungen.

«Abraham!» udbrød hun. «Nu skønner jeg, at den Tale, der gaar om dig blandt Folket dog er sand. Du har løftet dine Øjne til Fru Margrete selv og tragter efter at blive hendes Gemal.»

Mod Ellens Forventning blev Abraham ikke vred over hendes Indblanding; han svarede koldsindig:

«Saa der gaar Snak om det! Da vær vis paa, Fostermoder, at fra mig selv kommer ikke dette

Sagn, enddog jeg vel har hørt Tale om det. Til dig kan jeg tale frit, thi du er tavs og tro, og jeg vil da nu sige dig, hvad dette har paa sig. Ikke har jeg hidtil eftertragtet det, du mener; men Hendes Naades store Bevaagenhed imod mig, som vel og er Rygternes sande Ophav, har indgivet mig den Tanke, at hendes Hu staar til mig, og om saa var, hvad vilde der saa være at ræddes for? Til at styre Riger og Lande, dertil føler jeg Kraft og Evne og vil vel kunne det bedre end Fru Margretes Gemal, Kong Hakon — Gud have hans Sjæl, det Skrog! Dog er Fru Margrete ingen Sisgen, der lader sig fange paa en Limpind, det ved ingen bedre end jeg. Skal det saa være, at hendes Hjerte og Haand blive mine, da maa det gaa dermed, som med det andet; de maa falde som fuldmodne Frugter af sig selv i mit Skød.»

Men Ellen Povelsdatter lod sig ikke berolige ved den Tale; hun kendte sin Abraham og vidste, at Sanddruhed ikke hørte til hans Dyder. Dog var hun for klog til at ytre nogen Tvivl i saa Henseende; hun gik lige løs paa Sagen.

«Aldrig sker det,» svarede hun djærvt, «og forblindet er du, som tiltror Margrete Valdemarsdatter en slig Svaghed. Krone og Scepter elsker hun over alle Ting; aldrig giver hun Magten fra sig; hun vil lege med dig som Katten med Musen og til sidst, naar hun slipper dig, tage med den ene Haand, hvad hun gav med den anden, og plyndre dig ud. Saa gjorde hun som Barn ved sine Legesøstre, og derfor fik hun af Riset.»

«Nu, Ellen,» svarede Abraham, «jeg ved, at du aldrig led Hendes Naade og hun ikke dig. Et Lam var aldrig hun! Hun følte straks, da hun kom til Skelsaar og Alder, at hun var af Ørneæt med Kraft i Vinger og Klo. Jeg kan vel stille mig for, at Fru Margrete, da hun var ung og Blodet varmere, maa have været snar til Vrede og have haft en løs Haand.»

«O,» udbrød Ellen hidsig, «det er ikke for den Kindhests Skyld, Hendes Naade gav mig paa sin Bryllupsdag, fordi jeg tabte en af hendes Perler, da jeg hjalp med at rede hende til Brud, at jeg taler, som jeg gør. Fem og tyve Aar ere henrundne siden, og den Svie længst forsvunden.»

«Kan og være,» sagde Abraham og lo, «at det Øredask var som Tilbagebetaling undet eet for alle de Knubs, du gav hende, mens hun var lille.»

«Le du kun og spil Gæk med mig», svarede Ellen, som var nær ved at stikke i Graad, «enddog jeg ikke havde ventet mig det af dig, jeg som red de mange Mile herhid for at sige dig et Alvorsord til dit eget Gavn. Fru Margretes Hjerte er koldt som Is, det er min Tro. Ingen Ridder, var han end den fagreste Mand paa Jorden, vil formaa at smelte det.»

Saa tav hun og snøftede lidt, idet hun tørrede sine Øjne.

«Jeg ved det vel,» vedblev hun, «at jeg lige saa godt kunde være bleven til Huse. Hvad gælder et Ord, er det end nok saa viist, for dig, naar det kommer fra en stakkels Kvinde som mig? Dog har du ligget ved mit Bryst, Abraham, og draget Næring af det, og jeg elskede dig højere end mit eget Barn. Som Gøgeungen i Gærdesmuttens Rede, saa laa du i min Favn, indtil dine Vinger vare udvoksede. Saa fløj du fra mig, og naar nu den lille Gøgemoder hopper efter dig, vil du ikke høre hendes advarende Kvidren. Saa er det gaaet før, og saa gik det nu.»

«Du have ligefuldt Tak, Ellen,» svarede han og klappede hende trøstende paa Kinden. «Du mener mig det godt, om ellers nogen, og dum er ikke du; men du har ikke Forstand paa det, du i Dag har ført saa megen Tale om, og for hvilken Sags Skyld du har redet de mange Mile.»

Deri havde han vel Ret; men dog saa hun rigtig paa ham, naar hun frygtede for, at hans Umæt-

telighed vilde berede ham hans Undergang, kom det end paa en hel anden Maade, end hun havde forestillet sig.

Saa skiltes de, og da de næste Gang mødtes, var, som det siden vil vise sig, Gøgeungen vokset end mere og bleven end myndigere. Da blev der ikke Tale for Ellen Povelsdatter om at kvidre for ham, men kun blindt at lystre og bøje sig for hans Vilje.

Fjerde Kapitel.

I Fru Ingeborgs Kammer.

I Kongeboligens Taarn var der et Kammer, der stedse, saa langt man kunde huske tilbage, havde været Borgfruens. Det laa i øverste Stokværk, saa at man fra det havde en vid Udsigt ind over Landet, og det var udstyret i en for hine Tider usædvanlig rig og blødagtig Stil. Væggene vare helt dragne med kostbare, uldne Tapeter, i hvilke Jagt- og Elskovsscener vare indvævede, tykke Tæpper vare lagte over Gulvets Stenfliser, over Løjbænkene laa baldyrede, bløde Hynder, hvis Farver dog nu vare afblegede af Tiden, og de smaa Borde og Skrin, som fandtes der, vare af fint Arbejde og indlagte med Sølv og Elfenben. Nogle af disse Skatte hørte til Slottets Inventarium, andre vare tilføjede af Abraham Brodersøn, som greb enhver Lejlighed til at vise sit Galanteri mod Dronningen; og han vidste, at dette Kammer var hendes Yndlingsopholdsted, naar hun dvælede paa Varberg; her gik hun ofte op og kunde sidde der længe, helst alene og sysselsat med Læsning, mens der stod Vagt uden for Døren. Hun led ikke at

forstyrres her, og maatte det ske, blev det hende tilkendegivet ved en sagte Banken paa Døren.

Dette Taarnkammer var blevet indrettet og udstyret af den norske Dronning Ingeborg, og efter hende bar det sit Navn. Denne Kong Hakon den femtes skønne Datter henlevede nogle af sit eventyrlige Livs fejreste Dage paa Varberg, nemlig da hun som tyveaarig Enke efter den svenske Hertug Erik Magnussøn og Norges Regentinde med sin lille Søn, siden Kong Magnus Smek, holdt Hof her, hvor den ridderlige og ærgerrige Knud Porse var Høvedsmand. Han vandt hendes Hjerte, hun ophøjede ham i Fyrstestanden, idet hun gjorde ham til Hertug og formælede sig til sidst med ham; men Magnus Smeks Søn, Kong Hakon, havde jo været Dronning Margretes Gemal, og altsaa maatte den nu for henved tredive Aar siden hensovede Fru Ingeborg regnes for hendes Frænke. Hun havde ogsaa set hende, thi Fru Ingeborg endte sine Dage i Danmark, hvor hendes Gemal havde faaet store Forleninger; men det var i de tidlige Barndomsdage, saa at Mindet om dette Møde næsten var udvisket.

Hun ofrede da ikke Fru Ingeborgs Minde en Tanke, og allermindst faldt det hende ind, hvilken mærkelig Lighed der var mellem hendes og hendes hensovede Forgængerindes Kaar; thi som Ingeborg Hakonsdatter, saa sad nu Margrete Valdemarsdatter som Enke paa Varberg, og Borgen havde en Høvedsmand, som hverken i Fagerhed, Ærgerrighed eller Dristighed gav Knud Porse synderlig efter. Dermed hørte Ligheden rigtignok op; thi Fru Margrete var langt ud over de tyve Aar, og hendes Hjerte var ikke af Voks, som Fru Ingeborgs, havde hun end faaet at føle, at det som saa mangen anden stærk Fæstning havde sit svage Punkt, hvilket dog efter hendes Mening var skjult for Verden og uopdaget for Belejreren selv.

Hendes Tanker syslede da heller ikke med denne

hendes Hjertes Hemmelighed, da hun et Par Dage efter Olaf Andersøns Komme til Varberg var gaaet op i sit Lønkammer for at tilbringe en Stund der i uforstyrret Ensomhed; ikke heller læste hun i den Helgenbog, hun havde medtaget. Den laa paa Bordet ved hendes Side, og selv sad hun i sin Hyndestol ved Kammerets eneste Glarvindue med Hænderne fast sammenknugede og stirrede ud; hendes. Læber vare sammenpressede, hendes Blik spændt. Saaledes havde hun siddet her næsten hver Morgen, siden hun kom til Varberg, og det, som drog hende herop, var hendes brændende Længsel efter Tidender fra Krigsskuepladsen. Fra Vinduet i Fru Ingeborgs højt liggende Kammer kunde hun overse alle Veje og Adgange til Slottet lige fra Skovbrynet til Horisonten, og da det havde frosset om Natten, Jorden var snedækt og Luften klar, maatte enhver Rytter eller Vandringsmand, der viste sig, straks blive synlig for hende.

Længe havde hun siddet med Øjnene fæstede paa den Vej, som over Boraas førte fra Falkøbing til Varberg, men forgæves havde hun stirret sig blind; den hvide Sneflade blev ikke afbrudt af noget mørkt Punkt, som nærmede sig. Alt i Landskabet var fortvivlet uforandret og som fastnaglet. Havde hun dog ikke befalet sine to Hærførere Meklenborgeren Hr. Henrik Parow og Hr. Iver Lykke flittigt at sende hende Bud og ikke spare paa Hestene, for at hun stadig kunde være underrettet om Krigens Gang; og dog havde hun nu i to Uger været ganske uden Efterretninger. Det anede hende, at denne Tavshed var Forløber for vigtige, afgørende Tildragelser, som et Vindstille før Stormen, og hendes Spænding voksede med hver Dag.

Dog havde hun jo ogsaa denne Morgen siddet her forgæves, og hun vilde nu rejse sig og gaa derfra, da Døren aabnede sig, og Abraham Brodersøn traadte ind. Saa ganske mod al Hofskik og

desuden stridende mod hendes i dette Tilfælde bestemte Befaling var Ridderens uanmeldte Indtræden, at hun under sædvanlige Omstændigheder vilde være bleven vred derover; men nu var hendes første Tanke, at mulig de Tidender, efter hvilke hun længtes saa stærkt, dog vare indtrufne, og at det var dette, der havde ført ham saa rask ind til hende. Hun rejste sig derfor brat, og hendes Anelse syntes ogsaa at skulle blive stadfæstet. Efter at Hr. Abraham havde hilst hende med et dybt Buk, mens hun raabte til ham: «Hvad nu, Hr. Abraham? Nyt fra Hæren?» — traadte han hen til hende og sagde:

«Noget af den Sort, eders Naade! En Bonde, som var her i Morges med et Læs Hø, meldte mig, hvad der gaar som et Rygte over det ganske Land, at nu drages Hærene sammen ved Falkøbing. En Hovedfægtning staar for; hver Dag, ja hver Time paa Dagen kunne vi vente at spørge afgørende Nyt. Dette mente jeg uden Forhaling at burde meddele Eders Naade.»

Dronningen sank ned i sin Stol og drog et Suk. Den usikre Tidende forøgede kun hendes Spænding, som var saa stor, at hun slet ikke tænkte paa, hvor lidt denne Grund retfærdiggjorde Ridderens Dristighed, at træde uanmeldt ind. Han kunde vel have givet sig Tid til at lade unge Hakon, som stod paa Vagt uden for Døren, melde ham; men han havde ikke indskrænket sig til at undlade dette. Han havde derimod sendt Hakon bort, idet han sagde til ham, at nu vilde han selv ledsage Dronningen ned, og derved var han bleven en Lurer kvit. En saadan hos ham usædvanlig Uforsigtighed straffede sig naturligvis og bar sine Følger; men Dronningen blev glad ved at se ham og over at kunne udøse sit Hjerte for ham.

«Dette er som at være i Torturkammeret og ligge paa Pinebænken,» sagde hun, «naar skal

dette faa Ende og hvad bliver Udgangen paa det hele?»

«Sejr, Frue, Sejr!» svarede han med sit lyseste Smil. Hun saa paa ham med stort Velbehag; saa oplivende lød Klangen af hans fuldtonende Røst i hendes Øren, at hun ikke lod til at mærke Undladelsen af den sædvanlige underdanige Tiltale: Eders Naade.

«Tag Sæde, Hr. Abraham,» sagde hun og pegede paa en Løjbænk, som stod lige over for hendes Stol. «Mænd med fast Tro paa Lykken, de ere mig mest velkomne.»

«Men sømmer det sig for Eders Naade at tvivle,» spurgte han, «I, som har forberedet alt saa vel, og som i denne Sag mere end i nogen anden har vist, at I er Verdens viseste Kvinde, os Mænd langt overlegen i Fremsynethed og Sjælskraft.»

«Bliv fra mig med den Smiger,» svarede Dronningen, skønt i en saare blid Tone. Hendes udtryksfulde Øjnes Glans og et svagt Rødmesblus paa hendes Kinder viste, at Smigeren dog behagede hende. «Gud Herren raader for Sejren, ikke jeg, der kun er et skrøbeligt, kortsynet Menneskebarn. O, Hr. Abraham, Dag og Nat stige mine Bønner til Himmelen om Sejr. I har let ved at spaa; men den er ikke som en Abild, I kan plukke af Grenene og række mig.»

«Nej, deri har Eders Naade Ret,» svarede han, «fornemmelig siden Omsorgen for Eders kongelige Persons Sikkerhed holder mig bunden her, og jeg ikke kan svinge mit Sværd paa Slagmarken.»

Dronningen sad og stirrede hen for sig, idet hun tænkte, at hun mulig havde gjort uklogt i at holde ham hjemme, da han var tapper og en dygtig Hærfører. Men mens hun overvejede dette, fik hun en klarere Følelse af Aarsagen til, at hun ikke havde villet slippe ham, hvorfor det var hende godt tilpas, at han vedblev at tale, saa at hun slap for at svare.

«Men Eders Naade har givet Befalingen i dygtige og krigserfarne Mænds Hænder,» tilføjede han. «Mere kunde I ikke gøre, og hvad Lykken angaar, for hvilken Gud Herren raader i Krig som i Fred, da er jeg sikker paa, at Eders Bønner ville blive hørte. Hvad gavner desuden Utaalmodighed? Eders Naades Længsel og stirrende Blikke fremskynde ikke med et Hanefjed den Budbringers Ridt, som muligt er paa Vejen hertil fra Falkøping, ikke heller iler Solen derfor hastigere frem paa sin Bane. Vend da hellere imens eders Tanke til andre Ting. Se, her har jeg fundet noget, som vil kunne give eder Tidkort.»

Saa tog han frem en lille Bog i Pergamentsbind og overrakte hende den. Hun tog den forundret og aabnede den hurtig, thi en Bog var dengang en stor Skat.

«Ej!» udbrød hun ved det, hun saa, thi foran i Bogen stod skrevet:

Mig ejer en ædel, velbyrdig Frue, Fru Ingeborg, Hertuginde af Sverige og Halland.

I øvrigt var det et Bind Prædikener og en Beskrivelse af Kanaans Land. Bogen eksisterer endnu og opbevares paa Biblioteket i Stockholm.

«Hvor fik I dog den?» spurgte Dronningen, idet hun gav sig til at blade i den.

«Den blev forgangen Dag funden mellem noget gammelt Skrammel paa Eskildssalens Loft,» svarede Hr. Abraham, «salig Fru Ingeborg maa have glemt den her engang, da hun drog herfra i Hast. Uroligt og fuldt af farefulde Omvekslinger var jo, efter hvad der siges, hendes Liv. Hr. Peder, som er at ligne ved en prentet Krønike, saa meget ved han, og saa fast staar det i hans Hukommelse, har fortalt mig et og andet om Fru Ingeborg og hendes Gemal, Hr. Knud Porse, som jo levede, elskede og til sidst bleve formælede her paa Varberg.»

«Ja vel, det vide vi,» svarede Dronningen, som

vedblev at blade i Bogen og ikke løftede sine Øjne fra dens Blade.

«Dette Rum var jo hendes Lønkammer, som det nu er Eders Naades,» vedblev Hr. Abraham dristig. «Her har sikkert hun og hendes Ridder tilbragt lyksalige Timer med hinanden, og dertil er dette lille Kammer med al sin Hygge og sin kostelige Dragning som skabt. Kast dog et Blik paa de sære Billeder, der med saa stor Kunst ere indvævede i Vægtæpperne; skønt er især det med Ynglingen og Jomfruen.»

Han pegede paa Tapetet, paa hvilket man saa en ung Mand og en Jomfru, knælende paa hver sin Side af et lille Træ med overmaade store Blade, han i en rød Kappe og med en Falk paa den ene Haand, hun i en blaa Kaabe og med løftede Hænder skuende op i Træets Krone, hvor der sad en vinget, kvindelig Skikkelse med en Guldring om Hovedet og med en Pil i hver af de nedstrakte Hænder pegende paa de elskende.

Dronningen kastede et flygtigt Blik op paa Tapetet med den Elskovsscene, der behagede Hr. Abraham saa meget; men hun sænkede atter sine Øjne i Bogen og fortsatte uden at give ham Svar med fordoblet Iver sin Læsning. Et Blik paa hendes bevægede Aasyn sagde ham dog, at denne Iver var forstilt og hendes Fordybning i Bogen kun som et Skjold, bag hvilket hun søgte Dækning.

Denne Formodning var fuldkommen rigtig, og havde han kunnet lægge sin Haand paa Dronningens Korset, vilde han have følt, at hendes ellers saa rolige Hjerte slog hurtigt. Hun gennemskuede ham nu ganske og forstod grant Hensigten med hans dristige Besøg og med Overrækkelsen af den lille Bog, som laa i hendes Hænder.

Hun havde hidtil ikke vidst, hvad Elskov var; som Barn blev hun knyttet til sin gode Husbond Kong Hakon, der alle sine Dage mere var hendes lydige Tjener end en Gemal, til hvem hun kunde

se op, og for hvem hun bøjede sig. Nu i den modnere Alder slog hendes Time, og netop fordi den kom, da hun mente sig sikker, blev Virkningen saa meget stærkere. Omsider var hun truffen paa en Mand, hvis Skikkelse, Blik og Tale brød igennem den Mur, bag hvilken hun hidtil havde siddet tryg; en af dem, i hvem der var nedlagt en dæmonisk Magt til at bøje enhver Kvindes Vilje, selv den stærkestes. Dog saa hun ham ingenlunde i det Lys; hendes Tanke var stedse mindst klar i hans Nærværelse; kun mærkede kun Overtaget, og Følelsen af hendes Svaghed havde været en daarende Lyst for hende, saa længe han ikke overskred den Linie, der var dragen mellem Dronningen og Undersaatten. Men nu, da han havde gjort det første Skridt over den, vaagnede hun af sin Dvale og blev til sin Skræk var, hvor dybe Rødder hendes Tilbøjelighed for den tapre og snilde Ridder havde slaaet i hendes Hjerte. Mon han havde opdaget det og var bleven klar derpaa, maaske endogsaa før hun selv? Hun frygtede, at det var saa, og at hans Fingerpeg paa Tapetbilledet ikke var en Opfordring til at elske, men en Hentydning til, at deres indbyrdes Stilling i Virkeligheden var som det afbildede, elskende Pars. Kærlighedsgudinden sad ogsaa i Livstræets Krone over Margrete Valdemarsdatter og Abraham Brodersøn og havde afskudt sine Pile i deres Hjerter. Saa stod der jo kun tilbage at gøre, som Fru Ingeborg havde gjort med Knud Porse, ophøje Abraham-Brodersøn til Hertug og føre ham op ad Tronens Trin og lade ham indtage sin Plads i Højsædet ved hendes Side og som hendes Husbond. Til intet mindre end dette havde han nu, vel paa en fin, men dog fuldkommen forstaaelig Maade opfordret hende.

Men nu rejste sig det, som dog laa dybt i hendes Hjerte, og som var stærkest, Følelsen af hendes høje Byrd og personlige Værdighed og hendes Kærlighed til Magten. Hun spurgte sig

selv, om Ridderen attraaede hende for hendes egen Skyld eller kun for den Krones Skyld, hun bar. Svaret fra hendes Indre lød ikke fuldt beroligende, og nu, da hun havde begyndt at overveje, genvandt hun Herredømmet over sig selv. Tryllekresen var brudt for den Gang, men den Kuldegysning, hun følte ved Tanken om, hvor stor Faren havde været, var et Tegn paa, at den ikke helt var fjernet, og at Sejren dog mulig vilde være bleven hans, om han havde været en bedre Mand, end han var.

«Hvorom talte I, Hr. Abraham?» spurgte hun, idet hun løftede Øjnene fra Bogen og saa paa ham med dette underlig kolde, faste og lukkede Blik, som var hende ejendommelig, men som i den sidste Tid kun sjælden havde tilsløret hendes Øjnes Glans, naar de hvilede paa ham.

«Om Fru Ingeborg og Knud Porse,» svarede han med en pinlig Følelse af, at han var gaaet for rask og dristig til Værks. «Eders Naade har jo Anledningen til den Tale, Fru Ingeborgs Prædikenbog, i eders Hænder.»

«O ja, det er sandt!» udbrød hun, lukkede Bogen og lagde den fra sig; «og I priste det skønne Billede og saa i det som et Kendetegn paa Fru Ingeborgs og hendes Ridders Elskov. Vel muligt, at det har været det Bur, i hvilket de kurrede som to Duer; men Prisen for den Morskab var høj. Hun blev sat fra Regimentet og mistede Land og Rige; hendes Fjender tog hendes Gemals Liv, og selv endte hun sine Dage paa Søborg i Vanmagt og Ubemærkethed.»

«Ja, Hr. Knud spillede sit Spil slet,» svarede Hr. Abraham og saa Dronningen kækt ind i Øjnene; men hun rejste sig uden at svare og sagde i en bydende Tone:

«Kald paa Hakon; jeg maa ned.»

Hr. Abraham rejste sig, gik til Døren, aabnede den, saa ud og sagde:

«Han er her ikke; skal jeg hente ham hid?»

«O nej, det gøres ej nødig,» svarede Dronningen, tilfreds med, at der ingen havde været til at undre sig over og sladre om hendes og Abraham Brodersøns langvarige Samværen paa et saa ensomt Sted. Hun gik ned ad Vindeltrappen, aabnede selv en Løndør, som førte til hendes Gemakker, og forsvandt gennem den.

Femte Kapitel.

Olaf Andersøn faar Ledsagelse paa Vejen.

Olaf Andersøn havde faaet sit Kvarter i en af Eskildssalens Celler i Nærheden af Bisp Peder. Han havde derfra Udgang til Borgvolden eller rettere Klippefladen udenfor, som var Fjældets højeste Punkt. Der yndede han at vandre og skue ud over det brusende Hav; thi der var ensomt, og kun der havde han Fred for de Spejdere, som, det mærkede han snart, overalt vare i Hælene paa ham, saa snart han forlod Eskildssalen og dens nærmeste Omraade. Ofte naar han ved sine Vandringer gennem Slotsbygningernes vidtløftige Omraade troede sig ubemærket, havde han pludselig hørt Vaabenklirren og faaet Øje paa en Lejesvend, som enten uventet kom imod ham eller listede sig efter ham, og det paa Steder, hvor Krigsfolkene intet havde at gøre. Eftersom den stejle Borgklippe paa den ene Side beskylledes af Havet, og paa de to andre Sider var omgiven af en bred og dyb Vandgrav, var der, naar ingen Fjende laa udenfor, ingen Grund til Vagthold undtagen ved den eneste Indgang fra Nord, hvor en Dæmning, som var gennemskaaren og forsynet med en

Vindebro, førte over Borggraven. Dog følte han sig mest foruroliget, naar Henrik Raspe selv krydsede hans Vej, og Høvedsmandens sorte Øje lyste ham i Møde som en skummel Brand.

Han havde dog paa dette lurende nær, der laa i Luften og varslede om Fare, haft det fuldkommen fredeligt, og det Par Gange, han var stødt paa Slotsbefalingsmanden, havde denne hilst ham høvisk og ærbødig, som Kirkens Tjenere gerne bleve hilsede af Lægfolk, og som om der intet var foregaaet mellem Hr. Abraham og ham. Herlige Hviledage kunde den Uge, Olaf Andersøn tilbragte paa Varberg, have skaffet ham, naar ikke Elsebys Syndighed havde løftet Sløret og ladet ham se det Mørke, der her dulgte sig under den glimrende Overflade.

Imidlertid var hans Nidkærhed derover efterhaanden bleven meget afdæmpet, og hans Tankers vilde Strøm bleven ført tilbage til den romerske Kirkes moderlige Leje. Uagtet han nemlig i Nidkærhed var en værdig Discipel af Fru Birgitte, der endogsaa havde vovet at tordne mod Paven selv, saa var han dog, ligesom hun, endnu kun naaet til spredte Sandhedsglimt, og et saadant havde vist sig for ham, da han afviste Abraham Brodersøns Rosenobel og svarede paa Ridderens Begæring om Absolution med den i hine Tider mærkelige Ytring, at Syndsforladelse ikke var til fals hos ham. Ikke des mindre var han, ligesom Fru Birgitte selv, bleven stikkende i Værkhellighed og Retfærdiggørelse ikke ved Troen, men ved Gerninger, og det kom afgørende for Dagen, da han blev stedet for Dronningen, som ønskede at se ham. Han kunde ikke slippe, og da han stod for Dronningens Aasyn, hendes kloge, faste Blik hvilede paa ham, og hun tiltalte ham baade med Værdighed og Mildhed, da forgik ham al Lyst og Mod til at prædike Bod for hende; det blev tvært imod hende, der fik Tag i ham.

Først talte hun om det kære Vadstena og spurgte nyt fra Klosteret; men da hun i saa Henseende var bleven tilfredsstillet, begyndte hun at tale om Fru Birgittes Kanonisation og klagede bitterlig over, at det trak saa længe ud med den Sag, der laa hende saa stærkt paa Sinde; den skulde drives igennem, det koste, hvad det vilde. Det havde nu hendes Naade let ved at sige, thi Klosteret maatte selv betale den Herlighed, og at faa Stifterinden ophøjet blandt Himmelens hellige kostede det sluttelig ikke mindre end fem Tusinde Dukater, for de Tider en meget stor Sum Penge, som gled i Pavens og Kardinalernes Lommer og gav Klosterets Kasse en Aareladning, som den i lang Tid ikke forvandt. Til sidst sagde hun:

«Klosteret bør skikke en Udsending til Rom for at drive Sagen»; og efter at hun i nogle Øjeblikke havde fæstet sit skarpe Blik paa ham, udbrød hun: «Det tykkes mig, at netop I, Broder Olaf, maatte være Manden dertil!»

Og den Gnist fængede straks i hans Sjæl. Det var og havde længe været hans brændende Ønske at faa sin Afgud, den store Seerinde, hvis Tanker og Syner vare hans daglige, aandelige Næring, gjort til Helgeninde, og nu bares det ham for, at gennem Dronningens Mund var Kaldet fra Himmelen kommet til ham.

Herover gik han og grublede den sidste Morgen, han tilbragte paa Varberg; thi Bisp Peder havde nu udfærdiget Dronningens Svarskrivelse. Den vilde inden Middag blive overleveret ham, og saa agtede han at tage Stav i Haand og vandre derfra.

Mens han, ventende paa den af Bispen fastsatte Tid, nu gik frem og tilbage paa Klippen uden for Eskildssalen, drog store Syner forbi hans indre Øje. Han tænkte sig alt paa Vejen til den hellige Stad med de syv Høje, ja, han var der og udmalede for sig selv den Hæder, han vilde vinde,

om det lykkedes ham at drive igennem, hvad der hidtil var glippet for alle andre, og det af den gode Grund, at Fru Birgitte i levende Live i den Grad havde taget Hans Hellighed Paven i Skole og foreholdt ham og Kardinalkollegiet dets Synder, at hendes Ophøjelse blandt de helliges Tal faldt de fromme Herrer stærkt for Brystet; men nu holdt Olaf i Aanden en Straffeprædiken for dem, og de faldt til Føje.

Hans Indbildningskraft spillede denne Morgen saa meget friere, fordi den foregaaende Dag en stor Byrde var bleven tagen af hans Skuldre. Han havde nemlig haft en Samtale med Elseby og derefter en Forhandling med Bisp Peder, som førte til, at han opgav sit Værgemaal for sin Søster, idet han skønnede, at han nu i Forholdet til hende var ganske magtesløs. Hun var døv for hans Formaninger og bød ham Trods, saa at de vare skiltes uvenlig fra hinanden. Derfor havde Olaf sagt til Bisp Peder:

«Lad dem tage hende og drage Omsorg for hende, hvem hun hører nærmere til end mig!»

Bisp Peder havde da lovet at tage sig af Elseby og ved Lejlighed lægge et godt Ord ind for hende hos Jakob Akselsøn, som næppe vilde vægre sig ved at unde hende, der jo havde været optagen næsten som Barn i hans hedengangne Broders Hus, sin Beskyttelse; og for dette Bevis paa Velvilje havde Olaf ydet Bispen sin hjerteligste Tak.

Nu var Elseby ikke alene uden for hans Værgemaal, men ganske ude af hans Tanke, og han var saa henreven i Aanden, at han var i Færd med at tilbede Fru Birgitte, som om hun alt var kanoniseret. Da han paa sin Vandring kom til Eskildssalens vestlige Ende, standsede han, og idet han stirrede ud over Havet, oplod han sin Røst og sang med sine Lungers fulde Kraft: «Ora pro nobis, sancta Birgitta, Halleluja!» — da han, idet han derefter vendte sig om, pludselig saa, at hans

Jubelsang havde haft Tilhørere eller rettere sagt Tilhørerinder. To Jomfruer i Hættekaaber nærmede sig ham Arm i Arm, bøjede sig ærbødig for ham og bad om hans Velsignelse, som han da ogsaa straks villig gav dem, idet han lagde sine Hænpaa deres Hoveder. Den mindste af Jomfruerne, hun med de skælmske Smilehuller i de runde Kinder og de milde, lyse Øjne, kom under den højre Haand, den anden, som var af en kraftigere Bygning og havde et sundt, djærvt Aasyn og som saa ud til at være den ældste, uagtet hun var den yngste, kom under den venstre. Saa tog han Hænderne til sig og vilde gaa forbi dem, da den djærve Jomfru standsede ham.

«Fader Olaf,» sagde hun, «vil I forunde os et Øjebliks Samtale?» og den blide føjede til et vellydende: «o, ja!»

Saa kunde han ikke slippe, men forlangte, som rimeligt var, først at vide, hvem han havde for sig, og han fik da straks at vide af den djærve Jomfru, at hendes Ledsagerske var Karen Svendsdatter og hun selv Karen Algotsdatter, bægge i Dronningens Brød. Han vidste saa, at han havde to Jomfruer af stor Æt for sig, mægtige Mænds Døtre, hvorfor han med større Ærbødighed, end han hidtil havde lagt for Dagen, spurgte dem, hvad de havde paa Hjerte og om han kunde være dem til Tjeneste.

«Ja, det kan I, ærværdige Herre,» svarede Karen Svendsdatter, som nu, da hendes dristigere Navnesøster havde brudt Isen, fattede Mod og tog Ordet; «dog er det ikke nogen af os, men vor kære Veninde, Kirsten Pedersdatter af Næs, hvem det gælder, og vi vide af eders Søster Elseby, at Jomfru Kirsten er eder vel kendt fra hendes Barndom af.»

Broder Olafs Blik formørkedes, først fordi El seby blev nævnet, og dernæst fordi Kirsten Pedersdatter stod for hans Tanke som et Verdensbarn,

fuld af Hovmodsnykker fra det af, at hun kunde skønne; men han tav og lod Jomfruerne tale. De satte ham, idet de bægge skiftevis førte Ordet, grundig ind i Kirstens Stilling, en Sag, som var ham ganske ukendt, og han fik til sidst at vide, at Hvervet, de ønskede at overdrage ham, var Overbringelsen af en Hilsen, som Kirsten havde fundet Lejlighed til at sende dem, med Bøn om at lade den gaa videre til Mogens Munk. Den Hilsen lød saaledes:

«Lad Hr. Mogens snarest vide, hvor jeg er, og at jeg er i Fare; thi Jep Mus snuser omkring Klosteret og har alt en Gang været inden Muren og haft Fru Ingefrid i Tale. Bed ham komme, det snareste ske kan, og føre mig herfra, maa det end ske med Vold.»

«Eders Hjemrejse,» sagde Karen Svendsdatter, «gaar gennem de Egne, hvor Hærene færdes. Det er dog tænkeligt, at I kan støde paa Hr. Mogens. O, overbring ham da af Barmhjertighed med stakkels Kirsten denne Hilsen, der er som et Nødraab. Skønt den er overbragt os ved en Mellemmand, ere vi dog i Hu, som om vi havde hørt den fremsiges med hendes egen klagende Røst, og vi have fældet Taarer derover.»

Men Olaf løftede afværgende Haanden og svarede med megen Kulde:

«Paa ingen Vis vil jeg befatte mig med den Sag; ikke vil jeg vanhellige mit Embede som Guds Tjener ved at gaa Elskovsærinder for viltre Jomfruer, som ere deres Frænder og Værger ulydige. Allermindst vil jeg række Haand til at bryde Klosterfreden. Hyr eder et Bud til det Hverv, om I vil; I have vel Guld nok til at lønne ti Haandlangere, som kunne hjælpe Jomfru Kirsten ned i Helvedes Pøl.»

«O, Hr. Olaf,» ubrød Karen Svendsdatter, «vær dog ej saa ubarmhjertig! Skulde det da være en Dødssynd at elske i Tugt og Ære, som Kirsten

gør, og at bede om Hjælp i sin Nød af den Mand, til hvem hun er lovet?»

«Nu, jeg ønsker hende intet ondt,» svarede Olaf, skamfuld over sin egen Hæftighed, men Karen Algotsdatter afbrød ham og sagde forbitret:

«Jo, I gør! Nu skønner jeg, at Elseby dog har Ret i det, hun sagde om eder.»

«Og hvad var det, lille Jomfru?» spurgte Olaf med et spotsk Smil.

«Hun sagde, at ikke er I en from og ydmyg Guds Tjener, men en ond og haard Mand, besat af en Hovmods Djævel.»

«Nu,» udbrød Olaf rasende, «da bring hende Hilsen fra mig og sig hende, at en Skøges Lod venter hende, hun, som har givet sig i Satans Vold; thi Satan er inden dette Slots Mure, har han end paataget sig Skikkelse af en Lysets Engel, vider det! Jeg har set ham; jeg kom ham paa tværs og satte en Bom for hans Bukkespring, jeg —»

I dette Øjeblik greb Karen Svendsdatter sin Venindes Haand og drog hende med sig. De flyede forfærdede derfra i den Tro, at den Vadstena-Præst var bleven gal, og straks efter kom Brode-Jonas vraltende for at hente Olaf ind til Bisp Peder; thi han havde over dette Møde med Jomfruerne glemt Tiden.

I en oprørt Sindsstemning traadte han ind i Eskilds Kammer, hvor Bisp Peder ikke, som ellers, modtog ham med den ham ejendommelige Værdighed og Ro; han gik hæftig op og ned ad Gulvet og saa ophidset ud. Dette uvante Syn gengav Olaf hans Samling, saa at han, i Stedet for at udøse sit Hjerte for sin Velynder, spurgte ham, om han havde haft Ærgrelser.

«Aldrig er jeg uden slige,» svarede Bispen, idet han standsede brat foran Olaf; «men nu tror jeg, at Satan selv er paa Spil.»

Olaf undrede sig ikke over at høre det; han

var jo selv af samme Mening; men det gjorde ham ikke mindre opsat paa at faa nærmere Forklaring. Hans Forsøg derpaa strandede imidlertid, thi Bispen brød ham kort af og sagde:

«Det er ikke for eders Øren, Olaf! Tak I eders Helgen for den stille Klosterbo, i hvilken I kan dølge eder, og at I ikke skal færdes paa de høje Steder, hvor Foden glider og Vinden blæser snart fra den ene Kant, snart fra den anden.»

«Nu, Hr. Peder,» svarede Olaf med et Smil, «den Lignelse er ikke svær at tyde; thi og i vor Klosterbo regerer en Kvinde, i hvis Aarer rinder Fyrsteblod, er det end tyndt*), saa vi og have fornummet til de Kastevinde, hvis rette Navn er Kvindeluner. Traf jeg det ikke?»

«I faar tro det, om det kan fornøje eder,» svarede Bisp Peder tilbageholden; «men en Daare er jeg, der klynker som et Barn. Jeg bør ikke spilde Tiden og opholde eder, som længes efter at fare herfra.»

Derpaa gik han hen til sin Pult, tog Svarskrivelsen til Fru Ingegerd, som laa der, og gav ham det med en Silkesnor omvundne og med Dronningens Segl forsynede Brev, om hvis Indhold han kortelig gav ham Underretning. Derpaa aabnede han et laaset Gemme i Pulten og fremdrog et Brev af langt mindre Format og uden Segl for, kun omvundet af en Snor. Han blev staaende med det i Haanden, drejede det mellem Fingrene og sagde:

«Olaf, I sagde forgangen Dag, at jeg havde vist eder en stor Tjeneste ved at tage mig af eders Søster, og at I gerne gjorde mig Gengæld og viste mig eders Taknemmelighed i Gerningen, om det maatte blive eder forundt. Snarere, end baade I

---

*) Abbedissen i Vadstena, Fru Ingegerd, nedstammede gennem sine Bedsteforældre, Ulf Gudmarsøn og den hellige Birgitte, fra den svenske Kongeæt Folkungerne.

og jeg formodede, er Lejligheden til at indfri eders Løfte kommen. Se her denne lille Skrivelse; tag den med, læg Hjemvejen over Falkøping, i hvilken Bys Nærværelse den danske Hær efter Sigende er, opsøg Hr. Folmer Jakobsøn Lunge og giv det i hans egne Hænder, om Sagerne deroppe da stille sig saa, at I kan udrette dette Ærinde uden Fare for eders Liv. Sagen er af Vigtighed, Olaf, og maa holdes dulgt. Derfor har jeg ikke sat mit Navn under og intet Sigil for; og selve Brevet er affattet i forblommede Udtryk, saa at kun de, der kende Sagen og Forholdene, vil kunne fatte Meningen. For Hr. Folmer vil den dog straks være klar, fornemmelig naar han faar at vide, hvem der er Brevskriveren. Kun faa ere desuden de, der kunne tyde Skrift, hvisaarsag der ikke er stor Fare ved dette Ærinde, naar I først er vel uden for disse Mure.»

Olaf havde opmærksom lyttet til Bispens Ord, men det stod tydeligt at læse i hans ærlige Ansigt, at han ikke var glad ved det Hverv.

«Kære Hr. Peder,» sagde han, «der gives ingen, hvem jeg hellere vil være til Tjeneste end eder, tvivl ikke derom; men min Samvittighed byder mig oprigtig at sige eder, at jeg kun ugerne gaar Krogveje og har at gøre med Ærinder, om hvis Beskaffenhed jeg holdes i Uvidenhed. Nu bør jeg desuden lade eder vide, hvad der er underligt, at dette er anden Gang i denne Morgenstund, at det er blevet krævet af mig at gaa til Hæren med et Budskab, skønt til en anden Ridder.»

«Ej saa!» udbrød Bispen forundret.

«Men jeg sagde nej,» vedblev Olaf, «thi der blev givet mig fuld Besked, og jeg skønnede da, at Sagen var af mislig Art, enddog Meningen fra de paagældendes Side var god. Saalunde kan det ogsaa forholde sig med det Brev, I, kære Hr. Peder, der holder i eders Haand — men nu har jeg sikkert for Alvor fortørnet eder?»

«Paa ingen Vis,» svarede Hr. Peder smilende. «Eders Ærlighed og Oprigtighed gør eder dobbelt kær for mig, al den Stund disse Egenskaber stedse have været og endnu ere Kardinaldyder i mine Øjne, enddog I synes at mene, at Peder Lodehat ikke har kunnet taale Hofluften og er bleven en Rænkesmed?»

«O nej, ikke saa!» udbrød Olaf ivrigt.

«Vist saa! Vig nu ikke, men staa fast paa Sanddruhedens Klippe! Dog ville vi nu ikke strides derom. Sig mig hellere, hvo det var, for hvem I skulde gaa til Hæren med det mislige Budskab, om I da tør meddele mig det?»

«Jeg ser ikke nogen Aarsag til at holde det skjult for eder,» svarede Oluf, «tværtimod!»

Saa fortalte han, hvad der var forefaldet mellem ham og de to Jomfruer ude paa Klippen. Da han var færdig med sin Beretning, sagde Bisp Peder kun:

«Nu, ikke andet!» hvorpaa han faldt i Tanker og tilføjede: «Jeg mener dog, at I gjorde Uret i at vise de unge Piger saa barsk af; men I kender ikke denne Sags Sammenhæng, som jeg. Dog ved I vel, at Mogens Munk er en Dannemand, Jep Mus derimod en fræk og ond Karl? Nu, da maa I kunne fatte, at kan Jomfru Kirsten ikke faa Fred i Klosteret og skal hun slæbes derfra, da maa Manden hellere være Hr. Mogens end Hr. Jep.; det mindste Onde bør foretrækkes — ak, Olaf, hvor ofte nødsages vi ikke i denne onde Verden til at nøjes med et Lod, naar vi begærede et Pund! Dertil kommer, at Hr. Abraham ogsaa har sine Fingre i denne Sag og staar paa Jep Mus's Side. Jeg beder eder da: læg Jomfruernes Ærinde til mit og udret dem bægge; de ere, naar alt kommer til alt, dog af samme Art.»

Da Bispen nævnede Hr. Abraham, gav det et lille Sæt i Olaf, og nu spurgte han:

«Sig mig kun eet, Hr. Peder — gælder det, I har i Sinde med eders hemmelige Skrivelse, Hr. Abrahams Fingre?»

«Ja, saa er det,» svarede Bispen, «saa meget tør jeg sige eder.»

«Nu,» udbrød Olaf, idet hans Øjne fik Liv, «da er jeg eders Mand og skal bringe Hr. Folmer Brevet, om da Gud Herren vil føre mig lykkeligt gennem alle Farer; men hvad Jomfruernes Ærinde angaar, da lover jeg intet. Dog beder jeg eder, om I vil, bringe dem min Hilsen og sige dem, at min ubillige Vrede angrer mig.»

«Saa have I Tak, Olaf,» svarede Bisp Peder og gav ham Brevet; «I tjener en god Sag ved at gaa denne Gang for mig, enddog det er at befrygte, at Hr. Abraham nu, som saa ofte før, vil vide at trække Fingrene til sig og slippe uskadt derfra; men brug nu Forsigtighed! Læg Dronningens Brev i eders Taske, men gem mit i eders Kuttes inderste Lomme, og I maa hellere rive det sønder, end give det til nogen anden Mand end min fuldtro Ven, Hr. Folmer Jakobsøn. Dog tøv, jeg vil selv ledsage eder til den ydersre Port og med mine egne Øjne se eder vel paa Vej.» —

Kort efter gik de ned i Borggaarden, men da de naaede Ridderbygningen, traadte Hr. Abraham ud af Taarndøren og sluttede sig til dem.

«Saa I vil nu fort,» sagde Ridderen venlig til Olaf; «I faar godt tørt Vejr og fast Føre til eders Vandring; det vil sikkert nu staa paa at fryse.»

Olaf bøjede i Tavshed sit Hoved, men Bisp Peder standsede og sagde:

«En lang Vej har I for eder, Olaf, og en møjsommelig Gang; er det dog ikke bedre, at I faar et Øg at ride paa og et Par Svende til Ledsagelse?»

«Nej,» svarede Olaf, «lad mig gaa, som jeg kom; det huer mig bedst og er dog tryggest; thi et Par Svende, ere de end væbnede til Tænderne, ere dog intet tilstrækkeligt Værn, men lokke kun Røverne hid.»

Da de kom til Borgportens Taarn, standsede Bisp Peder; thi, som han havde sagt, at ledsage

Olaf til den yderste Port ved Udenværkerne, vilde dog nu, i Abraham Brodersøns Nærværelse, have været alt for paafaldende. Han bød derforher Olaf Farvel og gav ham sin Velsignelse, hvorpaa han vendte om, og Hr. Abraham til hans Beroligelse, venligt samtalende med ham, ledsagede ham tilbage helt op til Eskildssalens Dør. Dog, hvad var der egentlig at frygte for? Ridderen kunde umuligt vide noget om den hemmelige Skrivelse, Olaf bar inderst ved sin Brystdug; men alligevel steg han op i Eskildssalens Taarn, hvorfra der var en vid Udsigt. Da han efter nogen Tids Forløb skimtede en enlig Skikkelse, der som en mørk Streg aftegnede sig paa den hvide Sne, vandre Nord paa ad Vejen til Boraas. tvivlede han ikke om, at det var Olaf Andersøn, og at alt var vel. Dog lige saa rigtig den første Formodning var, lige saa fejlagtig den anden; thi fra Taarnet kunde han ikke se Udenværksporten ved Klippens Fod, og derfor blev han uvidende om, hvad der var overgaaet Olaf i Mellemtiden, inden han fik Øje paa ham.

Ved Borgporten opdagede Olaf intet mistænkeligt, uden det skulde være Henrik Raspes Nærværelse. Hans sorte Øje lyste ham lidet hyggeligt i Møde, og nu blev det levende i Olafs Hukommelse, at han under sine Vandringer paa Slottet stedse havde haft Spejdere i Hælene paa sig. Han havde talt med Bisp Peder derom, men denne havde svaret, at dette sikkert ikke var andet end tilfældige Møder med Krigsfolkene, som i deres Ledighed strejfede om overalt. Han kunde være vis, at Hr. Abraham ikke her i Dronningens Nærværelse vilde vove at krumme et Haar paa hans, en Vadstena-Broders Hoved. Dog nu, ved Synet af Henrik Raspe, kom der en lille Kuldegysning over Olaf, og hans Frygt blev ikke mindre ved, at Høvedsmanden selv ledsagede ham over Dæmningen til Udenværkets Porttaarn, især da Henrik Raspe gik ved hans Side uden at mæle et Ord, indtil de havde naaet Porten. Her

sprang en halv Snes væbnede Knægte frem og omringede Olaf, idet Henrik Raspe lod sin dybe Røst høre og sagde:

«Ind i Portgemmerens Hul med ham. men tilføj ham ingen Overlast. Hr. Abraham vil straks være her.»

Olaf gjorde ingen Modstand og mælede ikke et Ord, saa stor var hans Skræk i Overrumplingens Øjeblik. Saa kom han i Tanke om Bisp Peders Brev og overvejede, om han skulde tilintetgøre det; men inden han kom til en Beslutning, gik Døren op, Henrik Raspe traadte ind, satte sig paa Stenbænken og vendte ikke sit skumle Øje fra ham.

«Af hvad Aarsag,» spurgte Olaf, «har I lagt Haand paa mig, en Guds Tjener og Fredens Mand? I maa da vide, at dette er en formastelig Gerning og dertil kommer, at Dronningen vil straffe eder derfor, naar hun erfarer, hvad I har gjort.»

«Nu,» svarede Henrik efter et Øjebliks fortsat Stirren, «Hr. Abraham maa staa til Ansvar for Hendes Naade, om ellers dette nogen Sinde kommer til hendes Kundskab. Han byder over os, og vi have kun at lyde; men jeg maa tro, at han har en lille Aftegning med eder, som han nu vil bringe i Rigtighed; han er ej glemsom, den Herre!»

Olaf blev mod i Hu. Han tvivlede ikke om, at han jo nu skulde lide legemlig Mishandling, ja maaske endogsaa Døden, hvorfor han foldede sine Hænder og ved stille Bøn gjorde sig rede til at gaa det i Møde, som det lod til, at Gud Herren vilde lade ske.

Hans Frygt var imidlertid ugrundet; thi ihvorvel Hr. Abraham i det første Øjeblik havde følt stor Lyst til at revse den dristige Munk, saa havde han dog ved nærmere Overvejelse maattet indrømme, at det vilde være klogere, om han tog sin Vrede fangen. Den egentlige Hensigt med det Spejdersystem, han havde sat i Værk, var at komme efter, hvad en mod ham saa fjendtligsindet Person, som

den Vadstena-Præst, tog sig for, mens han var paa Varberg; men det havde jo vist sig, at han dog ikke havde vovet at gaa til Dronningen med nogen Klage, om den end havde fundet Vejen til Fru Gisele. Derved var dog ingen Ulykke sket, og sandsynligvis vilde Olaf have faaet Lov til at drage bort i Fred, hvis Hr. Abraham ikke var kommen efter, at det var Bisp Peder, der var gaaet Olaf Andersøn til Haande i denne Sag. Naar denne hans gamle Modstander havde faaet et Vaaben imod ham i Hænde, undlod han sjælden før eller senere at udnytte det og gøre ham al den Skade, han kunde, om det ikke allerede var sket. Han havde nu faaet at vide, at Bispen den foregaaende Aften havde haft en lang Samtale i Enrum med Dronningen. Det gjaldt da for ham at komme efter, hvad Bispen førte i sit Skjold, og da denne meget skrivende Herre, som Hr. Abraham vel vidste, hver Gang der gik Gud til Hæren, sendte Breve netop til de Herrer, som vare Abraham Brodersøns Modstandere, saa fik han Lyst til at se efter, om der ikke muligt hos den bortdragende Præst, med hvem Bispen havde holdt saa mange fortrolige Raadslagninger, dølgede sig et sligt Brev, der skulde smugles ud. Derfor lod han den een Gang givne Befaling, at Olaf Andersøn skulde anholdes ved Yderporten, staa ved Magt. —

Olaf for sammen, da Døren fløj op, og Hr. Abraham traadte ind, men Ridderens Tale lød straks beroligende.

«Vær uden Frygt,» sagde han; «enddog I ikke har gjort eder fortjent til nogen blid Medfart af mig, agter jeg dog den Kjortel, I bærer, og der skal ikke blive eders Person tilføjet nogen Overlast; men i disse Ufredens Tider tør jeg ikke lade nogen fremmed slippe herfra uden Ransagelse.»

«Fremmed,» udbrød Olaf, «jeg er af Fødsel en Skaaning.»

«Men I har til Huse i Sverige,» svarede Hr.

Abraham, «og hvo borger mig for, at ikke I kan være en Spejder, hvem Kong Albrecht har udskikket?»

«Nej,» svarede Olaf, «da vilde jeg vel gaa til Hæren for at spejde og ikke til ingen Gavn vove mig hid, lige ind i Løvens Hule.»

«I mener vel Løvindens,» svarede Hr. Abraham med et Smil, «eftersom det er en Frue, der bærer Kronen og fører Spiret, og netop i hendes Hule, om dette skønne Slot skal kaldes saa, kunde der være Ting af Vigtighed at lure efter. Men nu vil jeg ikke spilde flere Ord paa eder; giv mig først eders Taske!»

Da han havde faaet den i Hænde, aabnede han den, men fandt kun der Dronningens af Kansleren udfærdigede Brev og nogle Sølvpenge. Ved Synet af dem tindrede Henrik Raspes sorte Øje, men til hans store Skuffelse lagde Hr. Abraham baade Brevet og Pengene igen i Tasken, lukkede den og sagde:

«En lang Kappe kan dølge meget; drag Kutten af, at vi kunne ransage den i Folderne.»

Da greb Olaf hurtigt i sin Barm for at tage Bisp Peders Brev og rive det sønder; men i et Nu var Henrik Raspe over ham, tog ham om bægge Haandled, drejede Armene om paa hans Ryg og holdt ham fast, mens Hr. Abraham traadte til, løsnede Kjortelen, stak Haanden i Inderlommen, fandt Brevet og drog det frem.

«Se vi det!» udbrød han saa med et hoverende Smil. «Nu, det er ikke den første Gang og bliver ikke heller den sidste, at Helligheds Kaabe dækker over Skælmsstreger; men her er ingen Udskrift og intet Sigil. Hvo gav eder Brevet og til hvem skulde I bringe det?»

«Derom siger jeg eder intet,» svarede Olaf fast, «gør saa med mig, hvad I vil.»

«Lad mig hente Tommeskruen, Herre,» sagde Henrik, «da vil han snart faa Tungen paa Gled.»

Men Hr. Abraham aabnede Brevet, gik hen til

Glughullet med det, kastede et Blik i det, puttede det saa i sin Taske og sagde:

«Gøres ikke nødigt, Henrik! Nu ved jeg alt, jeg skal vel vide at ramme den Herre paa Hatten, som skrev Brevet. I forstaar mig vel, ærværdige Herre?» spurgte han saa Olaf med et spydigt Smil.

Jo, Olaf forstod; Bisp Peders Vaabenmærke var jo en Hat. Han blev nu vred paa sin Velynder, som spandt Rænker og havde lokket ham til at indlade sig paa slig Mørkets Gerning. Endnu omspændte Henriks stærke Næver hans Haandled som en Skruestikke, og det anede ham, at han dog ikke vilde slippe derfra uden Mishandling. Denne Frygt viste sig ogsaa at have været vel grundet; thi efter at Hr. Abraham havde befalet Henrik Raspe at lade Præsten føre et godt Stykke frem paa Vejen, før de slap ham, gik han derfra, og nu var Olaf ganske i de raa Landsknægtes Vold. De haanede ham, puffede og slog ham, saa han længe efter bar Mærke deraf. Da de endelig lod ham fare, og Bisp Peder saa ham vandre ad Skoven til, værkede hans Lemmer, og Smertens og Forbitrelsens Taarer fløď ned ad hans Kinder.

Imens sad Hr. Abraham i sit Kammer og studerede Bisp Peders Brev. Han var bedre oplært end de fleste af hans Lige, men dog tog det Tid at tyde den gnidrede Skrift. Omsider kom han til Ende dermed, og et hævngerrigt Smil gled over hans Aasyn, idet han foldede Skrivelsen sammen og derpaa gemte den i sin vellaasede Brevkiste. Brevet lød saalunde:

Kære Ven! Ilde gaar det nu til her paa Borgen; thi Tyren*) regerer, og Husfruen danser efter hans Pibe, enddog han løber efter hendes Terner, hvad jeg haver sagt hende, men hun vil ikke tro mig. Kun han haver hendes Øren, og af ham taaler hun alt; ja, forgangen Dag var han dumdristig

*) Abraham Brodersøns Vaabenmærke var et Tyrehoved.

nok til at gaa op til hende, mens hun sad i sit Lønkammer, jog hendes Smaadreng bort fra Døren og forblev hos hende en ganske Stund. Sandelig, var hun ikke den dydige og viljestærke Kvinde, hun er, maatte jeg gøre mig sære Tanker om hendes Færd; men og hun er kun et Menneske, og han er fræk nok til at eftertragte det højeste. Føler jeg mig end overbevist om, at han ej naar det, saa vokser dog hans Magt utilbørligt, og det kan ende med at sætte Klik paa hendes blanke Skjold, endnu værre, end da al den Sladder gik gennem Landet om hende og Broder Niels*). Derfor beder jeg dig, kære Ven, pas Lejligheden og kom hid, det snareste ske kan. Du kan bedre end jeg tage Tyren ved Hornene; thi højt staar din Stjerne hos Fruen; til faa sætter hun saa ganske sin Lid og er dig evig Tak skyldig for det, du var for hendes Søn**) paa det sidste. Give Gud, at vi havde ham end her i Jorderigs Dal, den fromme unge Herre, som var vort Fremtids Haab og vilde have bundet hans Moders Hjerte og Hu, saa at ingen Skalke vilde kunne liste sig derind. Du skal nu jage dem ud og bringe hende til Besindelse.»

Sjette Kapitel.

Hvo der raadede for Borgen.

Den næste Morgen sad Dronningen i Hallen, indsvøbt i sin Forværks Kaabe og tæt ved Kaminen, i hvilken der brændte et knitrende Baal, da Nat-

*) Abbeden i Soer, en Tid Dronningens Skriftefader. Svenskerne beskyldte hende endogsaa for at have avlet et Barn med denne Munk.

**) Folmer Lunge ledsagede Kong Olaf paa hans sidste Rejse fra Ystad til Falsterbo, hvor den unge Fyrste, som var bleven syg, døde i hans Arme.

ten havde været kold. I hendes Nærhed sad Fru Gisele og krøb sammen og noget derfra alle Jomfruerne paa Rad paa to Bænke. Elseby var iblandt dem, statelig klædt og uden Tegn til, at den Revselse, Fru Gisele havde tildelt hende, havde knækket hendes Mod. Davren var spist, og alle ventede paa, at Dronningen skulde give Tegnet til at bryde op, for at Jomfruerne kunde gaa tilbage til Fruerstuen og tage fat paa deres Dagsgerning; men Hendes Naade blev siddende, hensunken i dybe Tanker.

Elsebys Øjne søgte stadig hen til Dronningen; hendes Kinder blussede, og der var noget beaandet over hendes Aasyn og yppige Skikkelse, noget gaadefuldt, dulgt, uroligt i hendes Væsen. Hendes Hjertes Ridder havde den foregaaende Aften faaet Held til at nærme sig hende og hviske hende nogle Ord i Øret, nyt Tønder til Ilden i hendes Barm.

«Tænk ikke,» havde han sagt til hende, «at jeg har skiftet Sind, eller at jeg lader mig kyse af en Præst.»

«Var eder, Hr. Abraham,» svarede Elseby hviskende, «Dronningen ser derhen.»

«Aah, Elseby,» sagde han da, «ej heller Hendes Naades straffende Blikke gøre mig ræd. Naar alt kommer til alt, er du mig mere værd end ti Dronninger. Uden Skønhed, Ynde og Ømhed er en Kvinde intet for mig.»

Der gik den fyrige Ridder dog over Stregen; thi Dronningen kunde ikke frakendes Skønhed og Ynde, og han gjorde sig selv Uret. Fru Margretes Person havde udøvet en dragende Magt over ham, om end hendes Aandsoverlegenhed havde haft sin store Part deri. Det Maal, at overvinde den klogeste og mest viljestærke Kvinde, han havde kendt, havde i og for sig syntes ham at være en Kamp værd uden Hensyn til, at hun bar en Krone, og han havde selv Aand nok til i bedre Øjeblikke af hende at lade sig løfte op til en højere og renere

Sfære. Uden dette vilde al hans Fagerhed og ridderlige Væsen dog ikke have hjulpet ham.

Elseby troede ham paa Ordet, og hendes Hoved blev svimmelt. Saa sad da nu liden Elseby og ynkede den store Dronning, der syntes hende at være ganske blottet for Ynde og kvindelig Blidhed, saa at det var hende nægtet at faa Mænds Hjerter til at banke. Kun Ærefrygt eller Angest indgød de faste, strenge Træk og de store, kolde Øine; men i dette Øjeblik var ogsaa Udtrykket i Dronningens Øjne ualmindelig strengt og hendes Træk skærpede, som af en angribende Overvejelse eller Sindslidelse. Det kendtes paa hende, at Bisp Peder havde været hos hende. Opskræmmet af Sladderen om Hr. Abrahams dristige Besøg hos Dronningen i Fru Ingeborgs Kammer, havde han taget Bladet fra Munden, dog ikke saaledes, at han nævnede denne Kendsgerning med Ord eller tillod sig at udtale nogen ligefrem Dadel over Dronningens Gøren og Laden, men idet han som Kirkens Tjener og en berettiget *censor morum* klagede over den Letfærdighed, der begyndte at indsnige sig ved Hove, fordi de, der vare højt stillede og burde foregaa de andre med et godt Eksempel, ikke tæmmede deres Lidenskaber eller vogtede paa deres Handlinger — af det Hib kunde saa, tænkte Bispen, Fru Margrete tage sin Part. Blodet, som skød op i hendes Kinder, syntes at tyde paa, at hun gjorde det; men nu fik hun Beretningen om Hr. Abrahams og Elsebys Møde i Kældergangen, saaledes som Hr. Peder havde den af Olaf Andersøns Mund. Hun studsede ved dette Bevis paa sin Yndlings Letfærdighed, som ingen hidtil havde vovet at blotte.

«For at skaane, ikke Hr. Abraham,» sagde Bisp Peder saa, «men den unge Jomfru, nøjedes jeg med at give Fru Gisele Kundskab om de Efterstræbelser, for hvilke Elseby er udsat. Sluttelig har jeg dog fundet det raadeligst og mest betryggende, at Sagen kom til Eders Naades egen Kundskab;

thi jeg har lovet Jomfruens Broder at tage mig af hende. Hvis Hr. Abraham faar hende i sin Vold og fordærver hende, som han har gjort ved andre Jomfruer før, da kunde det lægges mig til Last, om jeg havde tiet.»

«Vel, Hr. Bisp,» svarede Dronningen unaadigt og barsk, «den Sag skal vorde undersøgt; og vi haabe. at det da vil vise sig, at dette kun er Bagvadskelse eller grov Misforstaaelse.»

«Vent ikke det,» svarede Bispen djærvt; «men jeg ved vel, at Eders Naade, hvad Hr. Abraham angaar, har et Bind for Øjnene. Dog skal det nu siges, Frue, at han er en Herre af løse Sæder, ganske utugtig og samvittighedsløs i det Punkt og ikke nogen dydig Kvindes Venskab værd.»

«Sig det til de dydige Kvinder, som begære hans Venskab,» svarede Dronningen, idet hun brusede op. «For os er han kun en tro og nyttig Tjener.»

«Vel, Eders Naade,» sagde Hr. Peder; «men der er dog noget, som staar over Brugbarheden og Nytten, det ved I, og et slet Redskab vil til sidst saare den Haand, der bruger det.»

«Man skulde tænke,» udbrød Dronningen spydigt, «at det var et Barn, der talte, og ikke vor kloge Kansler; thi det ved I, at om vi vilde lade hver os nyttig og hengiven Tjener staa Skrifte og sigte vort Raad saa skarpt, hvor mange vilde der da blive til Rest?»

Bisp Peder blev bange for, at han til ingen Nytte havde rettet det Slag mod Hr. Abraham, og at Lynet vilde komme til at ramme Jomfruen og ikke Ridderen; men alligevel havde hans Ord trods Dronningens afvisende Holdning gjort et stærkt Indtryk paa hende: thi hun havde dog hørt noget om Abraham Brodersøns løse Sæder, men havde vist det af som Bagvadskelse. Nu var imidlertid hendes gode Mening om ham bleven helt rokket; hun var en ærbar Kvinde og stærk Aand med Lede

til alt dyrisk, højere end de fleste hævet over Kødets Anfægtelser.

Saa maatte nu da den fagre og snilde Ridder, paa hvem hun havde ødslet sin Gunst, synke dybt i hendes Øjne, var end for hans Vedkommende Bedrøvelsen over hans Uværdighed nok saa stærk, som hendes Harme. Det var allerede farligt nok for ham, at hun, skønt hun ikke tænkte paa at forskyde ham, dog tog Afstand fra ham i sit Hjerte; det kunde ende med hans Fald.

Men hendes Forbitrelse paa Elseby var stor og ublandet, og den skærpedes vel, uden at hun var sig det klart bevidst, af Skinsyge; og saaledes sad hun nu, fuld af modstridende og pinlige Følelser og stirrede ind i Ilden, glemmende Tid og Sted, da Hallens Dør gik op, og hun hørte de hurtige, lette Trin, som hun kun alt for godt kendte. Hun vendte sig brat og fangede i Flugten et Blik, som fra Elsebys Øjne søgte til Hr. Abraham, idet han gik forbi hende. Saa elskovsvarmt og dæmonisk glødende var dette Blik, at Jomfruen dermed var røbet og fældet i hendes Øjne.

Hr. Abraham kom for som Slottets Befalingsmand at melde, at Natten var hengaaet rolig, og at der ikke var indtruffet nogen Tidende fra Falkøping. Dronningen saa paa ham med et forskende, men dog sky Blik, rakte ham ikke som ellers til Morgenhilsen sin Haand, men sagde kun: «I have Tak!» hvorpaa hun vendte sig fra ham. Han studsede og tøvede et Øjeblik; men da Dronningen vedblev ufravendt at stirre ind i Ilden, bukkede han, drejede sig om pan Hælen og gik saa derfra uden at se hverken til højre eller venstre. Han traadte nu saa haardt, at Hallen gav Genlyd af hans Sporers Klirren; men da Døren var lukket efter ham, rejste Dronningen sig langsomt, mens Jomfruerne selvfølgelig straks stod op fra deres Sæder. Derpaa hviskede Hendes Naade et Par Ord til Fru Gisele, som saa med sin skurrende Røst forkyndte,

at de nu alle kunde gaa ind i Fruerstuen paa Jomfru Elseby nær; hun skulde blive. Da de andre havde fjernet sig, gik Fru Gisele efter Dronningen, som alt var paa Vejen til sit Kammer, og bød Elseby følge med.

Et Blik, hvast som et Sværd, ramte den blegnende Elseby, da hun traadte ind til Dronningen, og nu paafulgte et skrapt Forhør, som hurtig bragte Synderinden til Bekendelse. Hendes Forsikring, at hun elskede Hr. Abraham i Tugt og Ære, ophidsede kun yderligere Dronningen, som sagde:

«Hidtil har vor Fruerstue været en Ærbarhedens Skole; løse Jomfruer skulde ingen søge der. Nu skal den, som vi mærke, gøres til et Fru Venus's Tempel, hvor Letfærdighed trives; men deraf vorder intet; hver syg Plante i min Urtegaard skal rykkes op med Rode og kastes ud, at ikke de sunde skulle vorde smittede. Saa gjorde jeg med Kirsten Pedersdatter, og saa skal nu gøres med dig. Du skal skikkes efter hende og sættes i Klosteret. Der kunne I gøre Bod i hinandens Selskab og begræde eders Daarskab.»

Da Dronningen nævnede Kirsten, saa Elseby op med et bønligt, bebrejdende Blik.

«Eders Naade,» vovede hun at sige, «glemmer ganske, at i den Sag med Kirsten tjente jeg eder tro. Er denne min Fortjeneste nu ganske udslettet?»

Dronningen tav og faldt i Tanker; en Række pinlige Minder, som Led i en sammenhængende Kæde, gled forbi hendes nu skærpede Blik — at Abraham Brodersøn havde henledet hendes Opmærksomhed paa Elseby, anbefalet hende som brugelig til Vogterske for Kirsten Pedersdatter og tilskyndet hende, Dronningen, til at gøre Elseby til en af sine Jomfruer. Det lod næsten til, at Hr. Abraham havde alvorlige Hensigter med Elseby eller vilde indbilde hende sligt; men med Hensyn til Elseby selv tvivlede hun ikke om, at en saa listig og fripostig Jomfru, som hun, jo kunde falde

paa at tragte efter slig Højhed. Det kendtes paa hele hendes Færd, at hun betragtede sig som Kirsten Pedersdatters Søster efter Blodet. Deri tog Dronningen ikke fejl; thi Elseby stilede efter at blive Hr. Abrahams Hustru og mente i hvert Fald, at hendes Navnefaders, Bonden Anders Persøns Nedstammen fra god gammel Æt i saa Henseende kunde gøre Fyldest. Paa dette skrøbelige Grundlag havde stakkels Elseby bygget et Luftkastel, og i Haab om dets Virkeliggørelse havde hun, paa den ene Selvforglemmelse ved det uventede Møde i Kældergangen nær, forstaaet at holde Hr. Abraham i Afstand.

«Jeg viser dig min Naade deri,» svarede Dronningen, «at du slipper for Straf; men herfra skal du den Dag i Morgen.»

Dermed var Sagen afgjort. Elseby lod straks ved en af Ternerne sin ridderlige Ven underrette om, hvad der var forefaldet, og hvad der ventede hende. Nu forstod han Dronningens Kulde imod ham og tvivlede intet Øjeblik om, hvem det var, der havde spillet ham den Streg. Han tog da den Beslutning dristig et se Faren under Øjne og bytte Rollerne om, saa at han selv blev den angribende Part; Bisp Peder skulde slaas med sit eget Vaaben.

Endnu samme Aften begærede han Foretræde hos Dronningen og blev indladt; men Fru Gisele var til Stede, hvilket i dette Tilfælde var ham vel tilpas. Han tog straks Ordet og sagde med en uskyldigs krænkede Mine:

«Eders Naade har hidtil undet mig stor Gunst, og jeg tør vel mene, at jeg heller ikke har vist mig ganske uværdig dertil; men det har skaffet mig Misundere, som hidse Klaffere paa Eders Naade, om de derved kunde volde min Undergang. Jeg er vidende om den Beskyldning, der nu rejses imod mig, at jeg skulde have indladt mig i utilladelig Elskovshandel med Jomfru Elseby; men jeg haaber, at Eders Naade vil tro mig, naar jeg nu siger og

sværger eder til ved min Ridderære, at dette er en skammelig Bagvadskelse. Jomfru Elseby gaar herfra, som hun kom, ukrænket af mig, en Jomfru med uplettet Dyd.»

Gamle Fru Gisele sad og gumlede med sin tandløse Mund, som det var hendes Vane, og saa paa den veltalende Ridder med et fiffigt Blik. I Aanden sagde hun til ham: det kan være rigtigt saa og dog ikke være din Fortjeneste. Hun sagde til Dronningen, som blev siddende tavs og saa ned for sig:

«Eders Naade bør tro Hr. Abraham; han værger for sig som en ærlig Mand.»

«Dog,» svarede Dronningen, «tykkes det mig, at I, Hr. Abraham, kunde have biet med at retfærdiggøre eder, indtil I var bleven anklaget; en god Samvittighed gør tryg.»

«Og,» udbrød han, «imens jeg holdt mig stille, da at blive snigmyrdet bagfra af Stimænd! Eders Naade har Raadgivere, der ikke fortjene noget bedre Navn, og for hvem alle Midler til at naa Ærgerrighedens Maal ere lige gode. Ja, enddog de hykle Ærbødighed for Eders Naade, skaane de eder ikke og undse sig ikke for at sværte eder bag eders Ryg.»

«Til hvem sigter I?» spurgte Dronningen, idet hun brusede op.

«Det er kun for Eders Naades Øren,» svarede Hr. Abraham; «hvis I vil forunde mig en Samtale i Enrum, da skal jeg nævne Manden og fremlægge Bevis for mit Udsagn.»

Dronningen gættede straks, at omendskønt Hr. Abraham talte i Flertallet, sigtede han dog kun til en enkelt, bestemt Mand, og hun kunde ikke være i Tvivl om, hvem han mente; men ved at høre, at Hr. Abraham havde Beviser at fremlægge, studsede hun og følte stærk Lyst til at se dem. Saa bad hun da den gode Fru Gisele at fjerne sig, men blive i det tilstødende Kammer, hvilket Drostinden maatte

finde sig i, men aabenbart meget nødigt. Dog forsvandt omsider den sidste Flig af hendes Hovedlin, Døren lukkedes, og Hr. Abraham traadte nærmere hen til Dronningen, idet han med dæmpet Røst sagde:

«Jeg har længe haft en Formodning om, at Eders Naades Kansler handler bag eders Ryg. Han skikker mangr Breve under sit eget Sigil til Hæren og det faldt mig derfor ind forgangen Dag, da den Vadstena-Præst, Olaf Andersøn, drog af, at lade ham anholde ved Yderporten og hans Lommer ransage, dog uden at der ellers blev tilføjet hans Person nogen Overlast. Jeg fandt da i hans Inderlomme denne Skrivelse.»

Derpaa tog han Bisp Peders Brev frem og rakte Dronningen det, idet han sagde:

«Vel vilde den Guds Mand ikke bekende, hvo der havde givet ham Brevet, som er uden Underskrift, eller til hvem det skulde bringes; men Haandskriften, som er kendelig nok, vil straks sige Eders Naade, at Bisp Peder skrev det, og selve Skrivelsens Indhold gør os klog paa, at den er stilet til Hr. Folmer Jakobsøn, hvorom Præsten da maa have faaet mundtlig Besked.»

Dronningen greb Brevet og var allerede i fuld Læsning af det, inden Hr. Abraham havde talt ud. Hun slugte det først i Hast og læste det derpaa endnu en Gang langsommere; hendes Kinder gløddede, hendes Øjne luede af Forbitrelse, og Hr. Abraham frydede sig ved at se det. Hun drog Vejret dybt, da hun var færdig med Læsningen, foldede Brevet langsomt sammen og sagde:

«Vel, jeg skal drage mig dette til Nytte. I have Tak, Hr. Abraham, for eders Aarvaagenhed og Troskab!»

Tonen var mildere end før i Hallen, men dog rakte hun ham ikke sin Haand.

«Den bedste Tak,» svarede han stolt, «som Eders Naade kan yde mig, vil være at give mig Oprejsning og Jomfru Elseby Retfærdighed.»

Dronningen saa ham stift i Øjnene; det var et af hendes skarpe, isnende Blikke, der sænkede sig som en Sonde i dens Hjerte, hvem de ramte. Hr. Abraham holdt da heller ikke Stand for det, men slog sine Øjne mod Gulvet.

«Eders Samvittighed,» sagde hun, «maa sige eder, hvorledes det forholder sig med den Sag.»

Saa tav hun et Øjeblik, men føjede derpaa til:

«Man siger om Kvinden, at hun er fuld af Luner og staar let for Fald; men der gives Mænd, som ere mere at ynke, fordi de ere en Bold for deres Lidenskaber og derved miste al Mandighed. Slige Mænds Hjerter maa, tænker jeg, være som et Vildnis, i hvilket de til sidst næppe selv evne at finde Vej eller Sti.»

«Sigter Eders Naade dermed til mig?» udbrød Hr. Abraham, idet han blev rød helt op i Tindingerne.

«Herre,» svarede Dronningen alvorsfuldt, «I gør vel, om I sørger for eders Synder; og det bedste, jeg dernæst kan ønske eder, det er en god Hustru.»

Hr. Abraham var til Mode, som om han havde faaet et Stød og tumlede ned fra den Fjældtinde, hvorpaa han var klavret op. Han saa sig alt i Aanden forskudt, berøvet alle sine Len og sunken tilbage i Vanmagt og Ubemærkethed. Han var dog ikke den Mand, der let gav Slip, hvor man havde ladet ham faa fat, og hvor stolt han end var, saa faldt det ham dog ikke svært at trygle en Kvinde om Naade. Saa faldt han da paa Knæ for Dronningen, greb hendes Haand og saa bønligt op til hende:

«Kære Frue, forstød mig ikke, den mest tro og hengivne Tjener, I nogen Tid har haft eller faar!»

Hendes Hjerte bankede, og hun drog et Suk. Grant følte hun i dette Øjeblik, at det dog hverken var hans tro Tjeneste eller den Klogskab og Ihærdighed, hvormed han havde fremmet hendes Planer, der havde sat ham saa fast i hendes Gunst. Nej, Kilden til den laa dybere; hans Person var

hende kær, hans Nærværelse hende til større Behag end nogen anden Mands. Hun drog sin Haand blidt til sig og sagde med usikker Røst:

«Stat op! Saa var ikke vor Mening; men drag nu Lære af den Advarsel, vi have givet eder!»

Hr. Abraham rejste sig glad, da han skønnede, at det Knæfald havde reddet ham.

«Eders Naade have Tak, fordi I ikke tillukker eders Hjerte for mig; jeg skal lønne eder derfor og tjene eder tro til mine Dages Ende.»

Skøn var han, som han stod der med Haanden paa sit Hjerte og tilsvor hende Troskab; baade Blikket og Stemmens Klang tydede paa Oprigtighed. Saa viste sig da et Smil om Dronningens Læber, i hvilket der laa fuld Tilgivelse; og til Stadfæstelse af den genoprettede Fred rakte hun ham sin Haand, som han ærbødigt og varmt kyssede. Dog svøbte hun sig derpaa atter i sin kongelige Værdigheds Kaabe og sagde:

«Læg eder eet paa Sinde, Hr. Abraham! Jeg har flere tro Tjenere end eder, paa hvem jeg sætter stor Pris, og hvis Bistand jeg nødig savner. Bisp Peder er en saadan; I maa tæmme eders Vrede og holde Fred med ham.»

«Jeg skal være saa from som et Lam,» svarede Bisp Peders argeste Modstander med et Smil, «og holde mig stille, indtil den ærværdige Herre næste Gang falder over mig; men da maa det vel dog være mig tilladt at værge for mig?»

«Hold eders Skjold blankt og giv ingen Blottelse,» svarede Dronningen, «da vil ingen vove at falde over eder.»

Hr. Abraham tog det Hib uden at ømme sig, ikke fordi han lagde sig Advarselen paa Sinde, men af Klogskab. Han sagde intet mere om at faa Oprejsning og vovede ikke at nævne Elsebys Navn og gaa i Forbøn for hende; men han kunde dog ikke lade være at føre et lille Stød mod Bisp Peder.

«Det tykkes mig ellers,» sagde han, «at om

nogen har givet sig blot i den Sag, da er det eders Kansler. Skal han slippe urevset derfra, da —»

«Aah,» sagde Dronningen med et hoverende Smil, «lad mig om det!»

Hun nød alt i Aanden Hævnens Sødme og glædede sig til at straffe den myndige Bisp for hans Nærgaaenhed; men hun føjede til:

«Dog bliver det en Sag ganske mellem ham og mig; ligesom jeg og ønsker, at hvad her i denne Stund er foregaaet, skal være fortiet, ikke bringes ud og give Klafferne Næring.»

Dette Ønske gik imidlertid ikke i Opfyldelse; thi Fru Gisele havde ikke lukket Døren forsvarligt, og saaledes vidste den næste Dag alle, at Bisp Peder havde forsøgt et Træk mod Hr. Abraham, men var bleven slaaet og sat mat. Derved var imidlertid Ligevægten atter bragt til Veje, det mærkede man snart. Ingen af Parterne fik helt Overtaget hos den kloge og sjælsstærke Dronning, som ved sin Aandsoverlegenhed ragede op over alle sine Omgivelser og selv var Sjælen i Styrelsen.

Bisp Peder fik det at mærke; thi da han efter Nadveren stod i en Vinduesfordybning i Hallen, hensunken i Tanker, gik Dronningen hen til ham, tog hans Brev til Folmer Lunge frem, holdt det for hans Øjne og sagde:

«Se, dette er ved en god Vens Agtpaagivenhed kommet os i Hænde! Læs den underlige Snak og sig os, om I kan gætte, hvo der er Autor?»

Bisp Peder studsede, men fattede sig hurtigt, tog Brevet og saa Dronningen fast i Øjnene, idet han svarede:

«Autor er mig vel kendt; han gjorde saa og skrev dette, fordi Borgfruen ikke vilde høre ham, og han gjorde det skjult af den Aarsag, at en Skalk befaler paa Borgen, hvad nu er bevist; thi ellers vilde denne Skrivelse aldrig være kommen i Eders Naades Hænder, og det vilde have været bedre, ikke blot for mig, men for Eders Naade selv.»

«Mener I?» udbrød Dronningen, mens Bisp Peder stak Brevet til sig. «O, sig dog til Brevskriveren og bed ham lade sin Ven det vide, at for Varberg og for alle Borge i disse Riger og Lande raader Margrete Valdemarsdatter, Rigernes fuldmægtige Frue og Dronning, og hverken Tyren eller de gyldne Liljer*), ikke heller den brede Hat!»

Der skød et Lyn fra hendes Øjne, og i hendes Stemmes Klang laa der, uagtet hun dæmpede Røsten, en sammentrængt Kraft, som lod Bisp Peder mærke, at det ikke var tomme Ord. Han bøjede sit Hoved, dog ikke meget dybt, og svarede:

«Nu, Eders Naade, saaledes ønsker netop jeg, at Sagen skal staa;» men han tænkte, at naar Dronningen nu igen ganske var bleven sig selv, skyldtes der væsentlig ham. —

Elseby blev saa den næste Dag under behørig Ledsagelse skikket Sønder paa og ført til Bossiø Kloster, hvor Kirsten bød hende et varmere Velkommen, end hun havde gjort sig fortjent til af hende; men Dronningens andre Jomfruer glædede sig over, at de vare blevne hende kvit.

Selv bar hun med frejdigt Mod sin Unaade, thi Hr. Abraham havde faaet hende i Tale, forinden hun drog bort, og blandt andet sagt til hende:

«Vær ved trøstigt Mod! Den Dag vil vel komme, da Hr. Jep og jeg faa Ærinde i Bossiø, og da tage vi baade Jomfru Kirsten og dig af Klosteret og føre eder derfra.»

---

*) Folmer Lunges Vaabenmærke.

Syvende Kapitel.

Hærens rette Udsendinge.

Et Par Dage efter, den 27de Februar henad Aften, standsede to Ryttere deres svedige Heste ved Kroen i Kinna, en Landsby oppe i Vestgothland, paa Vejen mellem Falkøbing og Varberg.

Det var en forrygende Blæst med jagende Snebyger, saa at baade Krohusets og Ladens eller Rejsestaldens Straatage gyngede ved Vindstødene som Lagener; men i Krogen mellem Husets og Ladens fremspringende Gavl var der Ly. Selve Krohuset var en brøstfældig Lerhytte med en lav Dør, et Par Glughuller med Hornruder og langt nedhængende Tagskæg, ikke ulig en vranten Gubbe, som for at hytte sit Hoved har trukket Huen ned over Ørerne og ikke er at faa i Tale. Værten var da ogsaa i Færd med at lukke og stænge for Natten, da de to Ryttere kom farende om Ladens Hjørne, saa Isstumperne fra Vejens nys tilfrosne Vandpytter fløj raslende omkring, og Kroværten i sin Forskrækkelse lod Træstangen falde.

«Hellig Erik staa os bi, hvad er der nu løs?» raabte han.

»Nu, her er da Ly,» sagde i det samme den ene Rytter, «og vi kunne trække Vejret.»

Han sprang af Hesten, en fint bygget Skimmel, som prustede og rystede sig; det var en forstaaelig Protest mod det rasende Ridt.

«Ej, er det eder, Bengt Ebbesøn,» udbrød Kroværten. «I kyste mig ved at komme i saa djævelsk en Fart; det er dog ellers Sæd at ride sindigt for Døren. Jeg tog eder for tyske Lejesvende, det Djævelspak!»

«Rædde Hunde gø mest, Niklas,» svarede Bengt og gav sin Hests Tøjle til Henning.

«Rædde Hunde, Bengt!» udbrød Niklas krænket; «nu, ikke kaldte I mig ræd, dengang jeg trak eder af Lygnern, og I var saa blaa i Ansigtet som et Galgenbær,» hvormed han mente en hængt Tyv.

Denne nærgaaende Tiltale viste, at Bengt og Kromanden vare gamle Bekendte. Niklas havde tjent paa Bengt Ebbesøns Moders, Fru Martas Gaard Rossaryd ved Stensø nogle Mile Vester paa, og paa en Fiskefart over den i Forbindelse med Stensø staaende store Lygnern Sø havde han reddet Bengt fra at drukne. Bengt havde desuden aldrig forstaaet at indgyde sine undergivne Agtelse; det endte altid med, at de bleve nærgaaende imod ham.

«Ikke fortjener du bedre Svar paa den Velkomst, du gav os,» svarede Bengt.

«Nu,» sagde den krænkede Niklas, «ingen Tid var jeg ræd;» og det kunde han med Sandhed sige, thi han havde, inden han blev gift og kom under Mo'er Sidsels Tøffel, været en stor Slagsbroder og ikke langt fra at ende i Galgen som en Røver; — «men,» føjede han til, «den ræddes for at komme i Sæk, som har været der før, og enten Meklenborgerens eller Munkedejens Svende komme over os, saa er det lige eet; vi blive dog flaaede.»

«Var din skidne Mund,» svarede Bengt, «og skæld ikke for en Munkefrille Fru Margrete, som nu snart vil være Dronning i Sverige ogsaa og svinge sin Svøbe over dit Hoved og over alle andre Skælmers Hoveder i dette Land.»

«Kong Albrecht gav hende det Tilnavn, ikke jeg,» sagde Niklas. Bengt gik nu ind, mens Niklas fulgte med Henning og viste ham til Rette med Hestene i Laden.

«Kort for Hovedet var han, Bengt, stedse,» sagde han til Henning, «men mere end ellers i Aften. I ere da ikke paa Flugt og Tyskerne efter eder?»

«Paa det Lav nej,» svarede Henning; «Tysken er slagen og helt andre Folk i Hælene paa os. Det

gaar ad Varberg til; over Stok og Sten have vi redet i den susende Vind, og min Herre fører store Tidender. Alt det kan vel gøre en Mand hed i Hovedet.»

«Tysken slagen?» spurgte Niklas. «Hvor og naar stod da Træfningen?»

«Ved Aasle, Østen om Falkøping,» svarede Henning, som stod og gned sin Herres Hest med en Visk Halm, saa Beretningen kom stødevis; «og Sankt Matthiæ Dag var det. Fangen blev Kong Kong Albrecht selv, saa og hans Søn, unge Hertug Erik, Junker Ulrik af Stargaard, Grev Albert af Holsten og flere andre Fyrster og Riddere med dem. Nu ride de, tænker jeg, i Hob, alle med Lænke om Haand og Fod, ad Bohus til. Det vil give dyre Løsepenge, Niklas!»

«Ej saa!» svarede Niklas med temmelig Sindsro. «Saa er det da ude med ham. Nu, en Stakkarl var Kong Albrecht alle sine Dage, saa det maatte ende ilde. Skete der stort Mandefald i den Dræbning?»

«Ja, derpaa kan du sværge,» svarede Henning; «haardt bleve vi trængte; men saa sank Tyskerne i Mosen og ligge nu der som døde Sild i en Tønde. Kong Albrechts bedste Mand, gamle Hr. Fikke von Vitzen, blev paa Pladsen; men paa vor Side lod mange deres Liv og deriblandt selve Feltøversten, Hr. Henrik Parov. Saa ligger og Hr. Mogens Munk haardt saaret og ilde tilredt i Falkøping.»

«Hr. Mogens,» udbrød Niklas, «det var Skade. Han var her paa Oprykningen; en mild Herre er han og har en rund Haand.»

«Og han er min Herres fuldtro Ven,» sagde Henning.

«Ej saa,» svarede Niklas. «Det tykkes mig ellers sært, at Hr. Erik Ketelsøn, Sveriges Marsk, og de andre Herrer af Raadet ville staa med de Danske og hjælpe Fru Margrete til Regimentet. Før

tyske Herrer, nu danske, det er jo som af Dynen og i Halmen.»

Henning regnede sig, ligesom andre Hallændere, for at være Dansker, hvorfor han lo og sagde:

«Naar der er Ild i Huset, og man ikke magter at slukke den, da kalder man Naboen til. Saa er dette gaaet, Niklas! De svenske Herrer faldt vor Dronning til Fode og raabte: kære Frue, kom snarest og hjælp os mod Tyskerne! Gerne, svarede hun; ville I hellere være Danskere, da er dette mig godt tilpas!»

«Der laver du en Krønike,» svarede Niklas; «de Herrer af Raadet skulle vel vide at værne om deres Rettigheder, hvordan det end gaar os Smaafolk; paa os kommer al Tynge til at hvile, i hvo der saa raader for Riget, Svensker, Dansker eller Tysker. Ihvorvel jeg er en svensk Mand og aldrig bliver andet, saa kan det da for saa vidt være mig og mine Lige ens godt eller ilde, hvo der fører Regimentet; men siges skal det dog, at saa argt som under Kong Albrecht har det aldrig været før. Jeg vil da haabe, at dette Herreskifte vil vende Sagen til det bedre.»

Niklas dømte ikke der det tyske Regimente for strengt. Sørgeligt kvæder en samtidig Sanger om Tilstanden i Sverige under Kong Albrecht, idet han ligner Landet ved en dejlig Lund, rig paa Blomster og Frugter som Ædelstene; men Havens Ejer og Høvding slap allehaande vilde Dyr ind, Pantere, Ulve og Bjørne; og til sidst kom den lumske Ræv —

Som havde baad Hule og Grav,
der var i den aldrig saa ærlig en Kvist,
han har den fordærvet ved sin List;
der var i den aldrig saa dyb en Rod,
han har den oprevet med sin Fod.

Det gik dengang Svenskerne, som siden andre Folk:

De svenske Herrer og velbaarne Mænd,
de faa deres Ord nu intet frem
alt for den stærke tyske Tunge,
den vil fortrykke baade gamle og unge. —

Niklas fortalte nu Henning, hvad han i den Vinter havde maattet døje af Overlast og Plyndring:

«Ej hvad, Fa'er Nik!» sagde Henning, «du og dine bjærgede dog Livet, eders Tag blev helt, I have Sul i Fadeburet, Øl i Tønden og Foder i Laden — og hør, der skriger en af Mo'er Sidsels Høns! Det skulde da ikke være saa vel, at den maa lade sit Liv til Ære for min Herre og mig?»

Men da Henning kom ind i Stuen, saa han til sin Bedrøvelse, at Hønen kun skreg for sine Æg. Dog fik de et godt Maaltid, som blev fremsat for dem paa det jordfaste Bord midt i Stuen, om ellers Hyttens Indre, som udgjorde et eneste Rum, kunde kaldes saa. Det tjente baade til Køgers, Dagligværelse og Sengekammer; her var tillige Hønsesti og Gaasebænk, saa at Mennesker og Dyr levede fortrolig med hverandre som i Noæ Ark. Der var ingen Skorsten; Røgen, som maatte søge op gennem Hullet i det sodede Tag, stod over hele Rummet, og hverken Baalet paa Ildstedet eller den lille Tranlampe paa Bordet lyste synderlig vidt omkring. Dog skimtede man gennem Røgtaagen Husfolkenes Alkovesenge med deres snavsede Forhæng, nogle Lerfade og Tinkrus paa Rækkerne og nogle Buer, Økser og Fiskeredskaber, som hang paa Væggen.

Niklas sendte sin Søn ud for at passe Hestene og tog selv Plads ved Bordet hos sine Gæster, hvem hans Hustru vartede op.

«I maa have redet skrapt, Bengt,» sagde han; «eders Heste ere haardt medtagne; men jeg hører, at I bringer Bud om Sejr, og godt Budskab giver Fart.»

«Det gør saa,» svarede Bengt, da han havde faaet en Skive Flæsk ned; thi baade Henning og han vare hungrige som Ulve og slugte Maden, som

om de kun vilde holde en kort Rast. «Aarle om Morgenen efter Slagdagen red vi fra Falkøping og klarede de ni Mile til Boraas den Dag; men i Dag blev Føret saa trøgt, at vore Heste ikke orkede mere end de fire Mile herhid. Bedager Vejret sig, maa vi i Sadelen og fort igen, saa saare Maanen er oppe.»

«Da styrke alle Helgene Knoklerne i eders Ganger,» svarede Niklas; «I har otte Mil herfra til Varberg. Jeg spaar, at I bliver liggende paa Vejen; hold hellere Rast her i Nat, da ville Hestene være friske i Morgen.»

«Jeg skal sige dig, hvad der driver mig saa haardt frem,» sagde Bengt, der fra Barndommen af var vant til at vise Niklas Fortrolighed. «Der er nogle Herrer i Hælene paa os, som ville tage Sejrsbudskabets Ære fra mig, om de kunne faa Held dertil.»

«Ej, saa dette er som et Vædderidt,» udbrød Niklas med et bredt Grin paa sit rødblussende Ansigt, og idet hans vandblaa Øjne fik Liv; han selv havde i sine Dage været en stor Ynder af alt, hvad der var halsbrækkende. «Med Forlov, Bengt, hvilke ere de Herrer, som trænge eder saa haardt?»

Bengt betænkte sig, men sagde saa:

«Kan jeg lide paa dig, Niklas?«

«Til hvem vil I ellers sætte eders Lid, om I har en Haandsrækning nødig?» spurgte Niklas med et Grin; «her er ingen anden end mig og min Søn, den Hvalp.»

«I var dog stedse en spotsk Hund, Niklas,» sagde Bengt vredt.

«Der løb en Hund anden Gang over eders Tunge, Bengt,» svarede Niklas, «saa nu ved I, hvor jeg mener, at I fornemmelig har eders Skade. Men ræd Hund eller spotsk Hund, saa sviger jeg dog ikke eders Moders Søn, thi hun gav mig Brødet og hjalp mig til at sætte Bo, og hun var det eneste Herskab, som nogen Tid gjorde mig noget godt,

Gud lønne hende i Himmerige derfor! Lad da nu høre, hvilket Skælmsstykke det er, I nu har for!»

«Skælmsstykke?» udbrød Bengt. «Nej, intet af den Sort; det er en ærlig Sag; men vil du for min Skyld gøre dig til Skælm, da maa det blive din Sag.»

«Nu, den, der holder, er saa god som den, der flaar,» svarede Niklas; «og jeg haaber da og for eders Skyld, Bengt, at det ikke gælder at prikke nogen af de Herrer mellem Ribbenene og paa den Vis forsinke deres Fremfart.»

«Paa det Lav nej,» svarede Bengt; «et lidet Snit i en Hestehase eller en afbrækket Hestesko kan muligt gøre det, om de skulde komme saa hastigt efter mig, at du skønner, at jeg kunde blive indhentet. Og vid nu, Niklas, at det er unge Bent Bilde og Bo Stensøn, der ere udskikkede af Iver Lykke og Erik Ketilsøn for paa bægge Hæres Vegne at overbringe Fru Margrete Sejrsbudskabet. Jeg red ud i et andet Ærinde, enddog jeg fik Paalæg om at følge med de andre; men det huede mig bedre at ride alene, og saa brød jeg op en Stund før dem.»

«Jeg forstaar,» svarede Niklas, «I red med Forlov, men tog Forspringet uden Forlov. Mon I kommer vel fra det!»

Bengt saa paa Niklas med et tilsløret Blik og sagde:

«Lad mig derom! Gid jeg kun maa holde Forspringet og slippe vel til Varberg, saa giver Resten sig nok.»

I det samme hørtes der Bulder udenfor og en skingrende Tone af et Horn.

«Der have vi dem!» raabte Henning og sprang op.

«Fanden tage dem!» sagde Bengt og huggede Kniven, hvormed han havde spist, i Bordet. «Hvad gavner mig nu alt mit Jag og mine skamridte Heste?»

Niklas skyndte sig ud for at tage mod sine ny Gæster, og snart efter ramlede Døren op, saa

det knagede i den. Ind traadte med faste Trin en lavstammet, trivelig Herre med et rundt, rødtblussende Ansigt, Haar og Skæg pudret med Sne og Øjnene vidt opspærrede og luende af Forbitrelse; det var Bent Bilde. Efter ham gik Bo Stensøn, hvis slanke Skikkelse ragede op over ham; men der saas et Smil under hans mørke Mundskæg, og Udtrykket i hans kloge Øjne viste, at han i Modsætning til sin Ledsager, fuldkommen havde bevaret sin Sindsligevægt. Bægge bare Ridderkapper, hvis Hætter vare tilbageslagne, og under hvilke skimtedes deres Brynjetrøjer og Sværdbælter. Bent Bilde gik lige hen til Bordet, stillede sig med skrævende Ben og korslagte Arme foran Bengt og sagde:

«Ej, saa nappede vi eder dog! Som en Tyv stjal I eder af Falkøping for at tage Æren fra os, Hærens rette Udsendinge. Men hvo der stjæler fra andre, maa hænge for sig selv; og vi ville da nu tage eder i Forvaring og føre eder til Varberg som en opfanget Rømningsmand.»

«Ja, prøv derpaa!» raabte Bengt og sprang op; men da han saa de væbnede Ryttere, som udgjorde hans Modstanderes Følge, een for een træde ind, skønnede han, at Overmagten var for stor, satte sig atter og tilføjede i en mere spagfærdig Tone: «Kom til Besindelse, Bent Torbensøn! I gør ikke det, I sagde der, og I vilde kun derved blive til Latter paa Varberg.»

«Bengt Ebbesøn har for saa vidt Ret,» sagde Bo Stensøn, idet han saavel som Bent Bilde befriede sig for den svære Kappe, og bægge tog Sæde ved Bordet. «Denne lille Skælmsstreg, som nu er strandet, bør helst forties; men i Nat skal I ligge mellem Bent Torbensøn og mig, Bengt. Vi ville vogte paa eder som paa et kært Barn, at I ikke skal løbe ud i den kolde Nat og hente eder Snue. I Morgen ride vi som gode Venner ad Varberg til.»

Nej, Bo Stensøn,» raabte Bengt med et gnistrende Blik, «aldrig vorder jeg eders Ven, og eders

Spot, den skal I faa betalt, naar vi engang mødes under lige Kaar. Nu ere I sejsten mod to, og jeg faar finde mig i meget, men Regnskabens Time vil engang komme.»

Bo Stensøn vidste godt, hvad der stak bag dette dødelige Had, det havde Karen Svendsdatter betroet ham; men Bengt Ebbesøn var i hans Øjne ikke stort andet end en Dreng, uagtet han selv kun var faa Aar ældre. Da Bengt dernæst var paa Kant med sin mægtige Stiffader og uden Beskyttelse af ham, hvis Vrede vel havde noget at sige, saa tog Bo Stensøn sig Truslen meget let og svarede:

«Nu, Bengt Ebbesøn, gid den Time maa komme sent! Imens naar I vel Skelsaar og Alder, og da driver det vel over med Vreden.»

Bengt slugte i Tavshed den Pille; men man saa paa hans røde Øjne, hvorledes det kogte i ham; thi naar hans Forbitrelse var paa sit højeste, blevc hans Øjne altid underløbne med Blod. Saa blev der ikke sagt mange flere Ord, inden de efter endt Maaltid lagde sig til at sove i den paa Jordgulvet henlagte Halm, som var det eneste Leje, Mo'er Sidsel havde at byde Herrerne, naar de ikke vilde ligge i Alkovesengene, hvorfor de betakkede sig. De vilde ikke heller af Klæderne; og paa Gulvet var der god Plads til deres kære Barn, Bengt Ebbesøn, hvem de dog ikke lagde imellem sig, men inderst i Hytten og længst fra Døren, uden for hvilken der desuden stod Vagt.

Dog fik Bengt, inden han lagde sig, Lejlighed til at tale med Henning, som kom for at melde, hvorledes det stod til med Hestene. Hvor faa Ord det end var, de vekslede med hinanden, saa blev Samtalen dog saare følgerig; thi da Herrerne om Morgenen vaagnede og slog Øjnene op, opdagede de, at Bengt Ebbesøns Soveplads var tom. Da de saa harmfulde for af Halmen for at faa Rede paa Tingen, viste det sig til deres Forbavselse, at ikke alene var Bengt og hans Svend væk, men ogsaa

af deres egne rustede Karle de fire, som havde holdt Nattevagt ved Krodøren og i Stalden, i øvrigt en Omstændighed, som forklarede, at Flugten havde kunnet lade sig sætte i Værk.

«I have sovet som Svin,» raabte Bent Bilde rasende til sine Svende, da de vare komne paa Benene.

«Nødigt vilde jeg sige eder det paa, Bent Torbensøn,» svarede den kækkeste af dem, «og dog har I selv sovet saa fast, at Manden har kunnet skride hen over eder, uden at I mærkede det.»

«Karlen har Ret,» sagde Bo Stensøn; «men de Forrædere, som hjalp ham bort, skulle faa Svien at føle.»

I det samme for Bent Bilde hen til Alkovesengen og tog et Tag i Niklas, som laa der og snorkede, tilsyneladende i dyb Søvn, og han blev da ogsaa udskældt og beskyldt for at have været i Ledtog med Rømningsmændene; men han lagde saa stor Forundring over, hvad der var sket, for Dagen, at de ikke fattede Mistanke til ham.

«Hellere,» sagde han, «maatte Tysken have svedet Taget af over Hovedet paa mig, end at sligt skulde ske i mit Hus, saa gode Mænd og Fru Margretes tro Tjenere til Forklejnelse.»

«Vi burde have bundet den Skalk med Reb og surret ham til Bordstolpen,» sagde Bent Bilde, som i sin Forbitrelse gik og sparkede til Halmen, saa den raslede om Fødderne paa ham.

«Havde vi kun ikke ladet Tranlampen brænde i Nat,» sagde Bo Stensøn. «Nu kunde han se at liste sig væk; i Mørke vilde han ikke have vovet at røre sig.»

«Og dog,» udbrød Bent Bilde, «var det eder selv, Bo, som stod paa, at Lampen til større Sikkerhed skulde brænde.»

«Ja, ja», sagde Niklas og rystede paa Hovedet, «hvo der vil narre en Skælm, maa selv være halvanden!»

Det var et sandt Ord; men den egentlige Skælm, som havde lagt Planen til Flugten og sat den i Værk, det var Henning. Hans Herre havde givet ham Fuldmagt til at love Svendene en rundelig Belønning, om de vilde hjælpe ham til Flugt, og da de vare tyske Lejesvende, som ikke havde svoret Bent Bilde eller Bo Stensøn nogen Troskabsed, men kun deres egen Høvedsmand, saa gjorde de sig færre Skrupler ved at modtage Hennings fristende Tilbud. De kunde desuden gøre sig Haab om Budløn, som stedse blev givet til Overbringeren af lykkelige Tidender. Da Henning tillige mindede dem om, hvilken mægtig Mand Bengts Stiffader Hr. Abraham var, og at han sikkert kunde fri dem for Straf, saa fik han Bugt med deres sidste Betænkeligheder.

Gramme i Hu red Bent Bilde og Bo Stensøn saa ud af Kinna, og Hornblæserne glemte at støde i Hornet; men Niklas og hans Hustru bleve staaende og saa efter de bortdragende. Niklas lo, saa det klukkede i ham, og sagde:

«Den Spas er hundrede Mark værd!»

«Du vil komme ilde fra dette, Niklas,» sagde Mo'r Sidsel; «de vil tage Hævn, naar de ride tilbage; thi Sandheden vil komme for en Dag, og Bengt vil lade dig i Stikken.»

«Nu,» svarede Niklas, «jeg er sluppen af værre Klemme end denne. Ikke heller er jeg Mester for den Streg, men Henning. Jeg gik ham kun en Kende til Haande, gav ham nogle af vore gamle Klude og hjalp ham og Lejesvendene med at binde dem om Hestenes Hove, saa at de kunde ride tyst herfra. Du skulde have set, hvor fort og snildt det gik; de svøbte og bandt saa sikkert, at ingen Barselkvinde eller Amme kunde have gjort det bedre.»

«Saa,» udbrød Mo'r Sidsel ærgerlig, «nu have vi intet at lappe med, og dog ere Klæderne nær

ved at falde af dig og Lasse! Niklas, Niklas, naar vorder du klogere?»

«Ej, Mo'rlille,» svarede Niklas, «det er just Fejlen ved mig, at Gud Herren gav mig for stor Forstand.»

«Saamænd,» svarede Sidsel; «du vil ende i Galgen og gøre mig til Enke.» —

Imidlertid red Bent Bilde og Bo Stensøn med deres Følge sindigt ad Varberg til, da de indsaa det unyttige i nu at jage. Bengt var ogsaa allerede naaet halvvejs frem og holdt Rast i Widdige, hvor han forud nød sin Triumf over Bo Stensøn; thi det var hans rasende Skinsyge og Higen efter at stikke sin lykkeligere Medbejler ud hos Karen Sture, der havde fristet ham til denne Streg og fremdeles blev Drivfjedren i Værket og bestemmende for alle hans Handlinger.

Ottende Kapitel.

Hvad Karen Svendsdatter var værd.

Messen var læst og Nadveren frembaren. Dronningen skred, ledsaget af Fru Gisele og alle Jomfruerne, hen til sit Sæde for Enden af det øverste Bord, idet Tyskeren Hans Krøpelin, som for Tiden gjorde det ud baade som Køgemester og Skænk, bøjede sig for hende, og Bisp Peder og Hr. Abraham, tilsyneladende i den bedste Forstaaelse, fulgte efter — da en Tone fra Portvægterens Horn drønede over Borggaarden saa stærkt, gennemtrængende og vedholdende, at det tydede paa Fare eller dog paa noget usædvanligt. Der blev tyst i Hallen; alle standsede som fasttryllede, da Dronningen udbrød:

«Det maa være Tidende fra Hæren; Hr. Abraham, begiv eder helst selv derned og forhør, hvad det er!»

Hendes Aasyn var blegt, hendes Blik spændt; og næppe var Ridderen ude af Døren, førend hun raabte efter sin Hættekaabe, som hurtig blev hende bragt. Da den var bleven hængt om hende, gik hun hastig til Døren og ned ad Taarntrappen uden at give Ordre til noget Følge, et Brud paa Hofskikken, som hun aldrig før, det nogen mindedes, havde tilladt sig. Al Orden hørte da op; Kvinder og Mænd, Jomfruer og Svende ilede efter hende, saa at gamle Fru Gisele nær var bleven løben over Ende. Kun Bisp Peder gav sig Tid, og Hans Krøpelin blev paa sin Post med et Par af Kældersvendene, som han til deres store Ærgrelse stoppede i Farten.

Da Dronningen var kommen ned i Gaarden, standsede hun; men flere af hendes Ledsagere ilede forbi hende. Hun saa seks Ryttere paa udmattede Heste, som slæbte sig frem, een for een komme frem af Portgabet; den forreste Rytter sprang af Hesten og ilede Abraham Brodersøn i Møde, idet han svingede med Hatten og raabte: Sejr! De mødtes midt paa Gaardspladsen, hvor de bleve omringede af de tililende, og snart genlød Borggaarden af et mangestemmigt Raab, saa det gav Genlyd fra alle Mure. Alle vidste nu, at Bengt Ebbesøn var Budbringeren, og man saa det Særsyn, at Hr. Abraham omfavnede sin Stifsøn, hvorpaa de, efterfulgte af den hele Skare, ilede hen til Dronningen, som nu af Bengt selv med faa og fyndige Ord blev underrettet om, hvilken stor Sejr der var vunden, og at hendes argeste Fjende og Forhaaner var falden i hendes Hænder. Da blussede hendes Kinder, hendes Øjne stod fulde af Taarer; med foldede Hænder saa hun opad og udbrød:

«Nu have du Tak, Jomfru Maria, og alle I andre kære Helgene, som hørte vore brændende

Bønner og frembar dem for Guds Trone, saa den Almægtige bønhørte os og lod det ske!»

Saa udspurgte hun straks Bengt om de vigtigste Omstændigheder ved Slaget og udtalte sin Sorg over det store Mandefald og Feltøverstens Henrik Parovs Død; men derpaa brød hun af og gik op i Hallen, hvor hun satte sig til Bords, efter at hun havde givet Befaling til at sørge vel for Bengt Ebbesøn. Da Maaltidet var til Ende og Taflet hævet, tog hun Plads i sin Stol ved Kaminen; og som hun sad der, omgiven af sine Jomfruer, bød hun alle de tilstedeværende Herrer træde nærmere og sagde til Abraham Brodersøn:

«I har nu i Bengt Ebbesøn en gæv Søn; og ville vi nu straks lønne ham, som en Budbringer af en stor og lykkelig Tidende har fortjent det.»

Da fandt Bengt det raadeligst at tage Bladet fra Munden og forebygge Eftertale.

«Eders Naade,» sagde han, «Budlønnen tilkommer ikke med Rette mig. Ikke jeg, men to andre Mænd ere blevne udsendte for at overbringe Eders Naade Sejrsbudskabet; og det er Bent Bille og Bo Stensøn, som sikkert snart ville være her.»

«Ej!» udbrød Bisp Peder, som i sit stille Sind havde undret sig over, at denne meget unge og lidet ansete Svend var bleven valgt til Overbringer af Sejrsbudskabet. Jomfruerne stak Hovederne sammen, og fra Karen Svendsdatters ellers blide Øjne udfor et Vredeslyn, som ramte Bengt og gjorde ham lidt usikker, dog fattede han sig og tilføjede:

«Det skyldes et Tilfælde, at jeg, som red i et andet Ærinde, kom først, og jeg kunde da umulig og burde ikke forholde Eders Naade Kundskab om Sejren.»

Dronningen, som ved Bisp Peders Udraab og den iblandt Jomfruerne opstaaede Uro havde ladet

et strengt Blik glide over Forsamlingen, svarede med et naadigt Smil til Bengt:

«I have Tak, Bengt Ebbesøn, at I ikke gjorde det! Ved Guds Moder, vi have stundom været i Hu, som om hver Times længere Venten paa Afgørelsen vilde gøre os et Aar ældre. I bragte os saa dog Budskabet, og den Løn, vi agte at give eder, kan ikke gøre noget Skaar i den Ære, der tilkommer Hærens Udsendinge. Hr. Abraham, drag eders Sværd og gør en Ridder af eders Søn!»

Kun en Ridder kunde give Ridderslaget; selv Fyrster maatte, naar ingen af deres Lige vare hos og kunde gøre det, lade sig Ridderværdigheden tildele af en Undersat. Altsaa var det en Kvinde, selv om hun var Dronning, forment at udføre denne hædrende Handling; men Æren kom dog fra Dronningen, hvem hun saa lod fuldføre sin Vilje, og i dette Tilfælde kastede den nok saa megen Glans paa Uddeleren, som paa Modtageren af Naadesbevisningen.

Bisp Peder skønnede dette og drog et Suk. Abraham Brodersøn syntes at staa lige saa fast i Dronningens Gunst, som Varberg Klippe i Havets Bund; og hans Stillings Urokkelighed skærpede betydelig den ærværdige Herres Forargelse, mens han nu overværede Handlingen. Selv naar den, som i dette Tilfælde, udførtes paa staaende Fod, uden højtidelige Forberedelser med Faste, Skriftemaal og Messe, havde den dog et helligt Præg og indeholdt Formaninger, af hvilde nogle visselig lød som Spot i Abraham Brodersøns Mund.

Med et stolt Smil drog han sit Sværd, hvis gyldne, juvelbesatte Fæste funklede i hans Haand, idet han ærbødigt sænkede det for Dronningen, hvorpaa han vendte sig til den knælende Bengt og kortelig foreholdt ham en Ridders vigtigste Pligter — at elske Gud og alle hellige, ære og skærme Kirken, være sit Herskab, Dronningen, huld og tro og tjene hende og sit Fædreland af al Formue;

føre et kristeligt Levned, være tapper, sanddru, retfærdig og Enkers og fader- og moderløses Beskytter. Alt dette svor Bengt, den Skalk, at ville holde, hvorpaa Hr. Abraham tre Gange sænkede Sværdet paa hans venstre Skulder og i Guds, den hellige Mikaels og den hellige Georgs Navne udraabte ham til Ridder.

«Stat op, Bengt Ebbesøn, vær tapper og tro!» sagde Dronningen, hvorpaa Bengt rejste sig, takkede Hendes Naade og saa stededes til Haandkys.

Men nu ihukom Bengt Henning og de fire Ryttere, hvem han egentlig skyldte sit Held, og da det var en gammel Skik, at enhver ny Ridder maatte fremkomme med et Ønske, som gerne blev opfyldt, udbad han sig nu en Belønning til sine Ledsagere og anbefalede dem til Dronningens Beskærmelse, om de skulde komme under Tiltale, fordi de havde fulgt ham, uagtet de ikke stod under hans Befaling, en Sag, som Hr. Abraham paa sin Vis nærmere forklarede Dronningen. Bengt havde nemlig fortroet sig til ham, saa at han vidste, af hvad Art det Tilfælde var, som havde gjort Bengt til Overbringer af Sejrsbudskabet; og det var saare langtfra, at han dadlede sin Stifsøn for denne Streg, som ganske faldt i hans Smag. Desuden var han vel tilfreds med, at Bengt i sin Knibe maatte ty til ham; thi Bruddet mellem ham og hans Stifsøn havde medført megen Omtale og var desuden alt andet end fordelagtigt for ham. Han tog altsaa nu straks Bengt uder sine Vinger og magede det saa, at Dronningen lovede Rytterne sin Beskyttelse og gav saavel dem som Henning en rigelig Løn.

Saa ventede man paa Ankomsten af Hærens Afsendinge; men da Mørket faldt paa, uden at de kom, gik alle til Ro, Bengt kry af sin ny Værdighed, men dog med Nag i Hjertet; thi Lykønskningerne vare faldne meget sparsomt, og da han i Løbet af Aftenen havde gjort et Forsøg paa at

nærme sig Karen Svendsdatter, havde hun uden Omstændigheder vendt ham Ryggen, mens de andre Jomfruer smaalo, saa at han maatte gaa slukøret derfra.

Dog var det saare langtfra, at han derfor opgav at vinde hende enten med det gode eller med det onde; thi skønt han i Ungdommen var bleven kuet af en stærkere Haand, saa var der dog Staal i ham; men hans Mod var blindt; han saa ikke langt frem for sig. Derfor gik han nu rask videre ad den slibrige Vej, hans Lidenskab havde ført ham ind paa. Han vaagnede nemlig den næste Morgen med den Beslutning at gaa til Hr. Abraham og ganske aabne sit Hjerte for ham. Ved hans og, hvad han mente var eet, Dronningens Hjælp vilde det maaske dog lykkes ham at vinde den Brud, efter hvis Besiddelse han tørstede. Det kunde blive et vidtrækkende Skridt, thi derved bøjede han igen Nakken under det Aag, han nylig var undsluppen.

Han var saare velkommen og blev modtagen paa det faderligste. Hr. Abraham længtes selv efter en fortrolig Samtale med sin Stifsøn; thi de havde et Mellemværende, som det var meget ønskeligt for Hr. Abraham at faa jævnet uden andres Indblanding. Han skulde nemlig nu, da Bengt var bleven myndig, udlevere ham hans Mødrenearv; men han havde vægret sig derved, fordi han paastod, at hans Stifsøn var ham en stor Sum Penge skyldig, og som Pant tilbageholdt han Gaarden Rossaryd. Det var kun en af de mange Voldshandlinger, hvilke denne pengegridske Herre tillod sig, og som til sidst skulde rejse en skæbnesvanger Forbitrelse imod ham.

Han var imidlertid meget for klog til straks at røre ved det ømme Sted; han tav og lod Bengt tale, og saaledes kom han uden Ulejlighed paa det rene med Sagernes Stilling. Elskov havde gjort Bengt til en Nar, hans stridige Stifsøn var

bleven myg, og han kunde gøre med ham, hvad han vilde.

«Ej, Bengt,» sagde han og klappede ham paa Skulderen, «det er mig saare kært at høre, at du tænker paa at fæste dig en Brud og sætte Bo. Jomfruen er ikke ilde, hun er dertil vel lært, og Gammelgaard paa Als bliver nok hendes gode Medgift. Vel er Ætten ikke stor, men dog god, og Svend Kristjernsøn er i Fremgang, hvad han for en ikke ringe Part skylder Jep Mus og mig, som sagde god for ham hos Dronningen. Vi ville ikke blive plat viste af, naar vi begære Jomfru Karen til dig, og hvor meget Bos Fader, Hr. Sten, kror sig, evne vi vel at vinde ham over; thi mellem ham og mig kommer Dysten til at staa, om det da er Alvor med hans Søns Bejlen.»

«I have Hjertens Tak, Fader, fordi I vil tage eder af min Sag!» udbrød Bengt glad. «Karen Svendsdatter maa det blive, om jeg skal indtræde i Ægtestanden, og jeg satte gerne mit Liv i Vove for at vinde hende.»

«Ja,» svarede Hr. Abraham, «der er ingen Uvej for Kærlighed. Nu fatter jeg Meningen med dit Ord til Dronningen, at du red i et andet Ærinde, som var at vinde de gyldne Sporer og stikke Bo Stensøn ud.»

«Saa blev det,» svarede Bengt, «men det var ikke saaledes fra første Færd af udtænkt af mig. En god Ven bad mig ride i hans Ærinde og skaffede mig Orlov til Varberg. Jeg skulde være reden med Bent Bille og Bo Stensøn; men saa kom jeg i Tanker om at ride forud og tage Æren fra de andre. Hvorlunde det siden gik, det ved I.»

«Hvilken god Ven var det?» spurgte Hr. Abraham i en paatagen ligegyldig Tone.

«Nu,» svarede Bengt usikker, «dette er ikke for eders Øren; bedst at tie derom.»

«Bengt,» sagde Hr. Abraham i sin skarpeste Tone, «vil du have Hjælp af mig, og skal jeg

kunne være dig til Gavn, da maa du vise mig fuld Fortrolighed.»

Bengt saa ned for sig og blev lidt bleg om Næsen. Det faldt ham dog ikke let at gaa til det Forræderi, som nu paafulgte; men han skønnede, at enten maatte han gøre Skridtet fuldt ud eller gaa hjælpeløs derfra, og saa sprang han lige i det.

«Det var Hr. Mogens,» sagde han og saa op med et sky Blik; «han bad mig besørge en Hilsen til Jomfru Kirsten, om hvem han mente, at hun var her; men som jeg hører, er hun paa Bossiø, og da —»

«Hr. Mogens!» udbrød Hr. Abraham; «men forstod jeg dig ret i Gaar, da er han jo en halvdød Mand.»

«Nej, ikke ganske,» svarede Bengt; «han fik et Sværdhug i den højre Skulder og en Pilodde i Knæet, og det kan holde ham paa Lejet i Maaneder, men det bliver næppe Døden. Han var ganske ved sin Samling.»

«Og hvad sagde han da til dig?» spurgte Hr. Abraham. «Meld mig det Ord til andet, Bengt! Betænk din Stilling. Du gik fra mig og søgte mine argeste Fjender; nu vender du tilbage til mig, men ikke kan jeg efter dette Frafald sætte min Lid til dig, naar du stikker noget under Stolen. Vil du være min Ven, da maa du være Mogens Munks Uven; der gives ingen Mellemvej.»

Da blev Mindet om Slagdagens Aften levende for Bengt. Han sad atter i det snævre Kammer i Herberget i Falkøping, som kun oplystes af en lille osende Lampe, hvis røde Skær faldt paa Mogens Munks blege Aasyn og blodplettede Leje. Han var straks ilet til sin saarede Ven, thi han havde under Felttoget ganske sluttet sig til Mogens Munk, og da han ved enhver Lejlighed viste sig modig og ofte var Hr. Mogens til Tjeneste, saa havde denne efterhaanden fattet Tillid til ham.

Han blev da glad over Bengts Komme og sagde til ham:

«Kære Bengt, bed om Orlov og drag snarest til Varberg! Stor er min Hjertekvide, større end mine Saars Svie, nu da jeg ligger vanmægtig hen, og min Hjertenskær er uden Værn. Jeg frygter, at vore Fjender ville nytte Lejligheden, og at de kunne faa Overtaget; de ville indbilde Jomfru Kirsten, at jeg er død. Sig hende, at jeg er vis paa, at jeg vil gaa dette igennem og vorde en hel Mand; faa hende til at være ved godt Mod og ikke give sig. Men fremfor alt gaa til Bisp Peder, giv ham sandfærdig Besked om, hvorlunde det staar til med mig, og bed ham tage sig af Jomfru Kirsten og skaffe hende Dronningens Beskærmelse, om Jep Mus skulde pønse paa Vold — o, Herre Krist, se i Naade til os bægge i vor store Nød!»

Langsomt og afbrudt vare disse Ord blevne udtalte, men havde des sikrere sænket sig i Bengts Øren og fæstnet sig i hans Hukommelse. Nu genlød de i hans Indre og anklagede ham. At gentage dem magtede han dog ikke; det vægrede hans Tunge sig ved; men han meddelte Hr. Abraham kortelig Indholdet, og denne udbrød straks:

«Du har da ikke været hos Bisp Peder?»

«Nej,» svarede Bengt, «endnu ikke.»

«Hold dig fra ham», sagde saa Hr. Abraham, «enddog dette for saa vidt har mindre at sige; thi Hr. Peder er en lunken Ven. Skønner jeg ret, da ser han hellere Kirsten Pedersdatter i Nonnesærk og med afklippet Haar end i Brudekjortel og med Hovedguld, blev det end Hr. Mogens, der skulde hjemføre hende. Men hvad der ligger Magt paa er, at Jomfru Kirsten ikke faar nogen Hilsen fra Mogens, som kan ægge hende til Modstand. Vi ville lyve ham død, sagde han? Det gøres næppe nødigt; thi mister han end ikke Livet, hvad dog endnu kan ske, saa bliver han næppe mere, som han maa være tilredet, en ganske Mand, og til en

Krøbling er en Brud som Kirsten Pedersdatter ved min Helgen for god. Vi unde hende en bedre Mand.»

«Men er det dog ikke for haardt, Fader,» indvendte Bengt, «at forholde Jomfru Kirsten, hvad der kun er en døendes Vens sidste Hilsen?»

Men Bengts Forsøg paa at trække sig ud af det, strandede ganske. Hr. Abraham lo og sagde:

«Skørhovedet er du og dum dertil! Du ynker Jomfru Kirsten og skønner ikke, at som Jep Mus staar til hende, saa staar du selv til Karen Svendsdatter. Vilde du ynke hende, om Bo Stensøn laa tilredet som nu Mogens Munk? Du er hendes Hr. Jep; gør som han, og du vil vinde din Brud!»

Det var følgerigtigt og bragte Bengt til Tavshed; men nu begyndte Hr. Abraham at tale om deres eget Mellemværende, og Bengt spidsede Øren. Det blev ham saa lempelig, men dog tydelig nok lagt for, at vilde han staa sig godt med sin Stiffader og skulde Forbundet mellem dem holde, maatte han vedkende sig den Gæld, der var ham paaduttet og betale den eller lade Rossaryd blive i Hr. Abrahams Kløer.

Det drejede sig om 200 lødige Mark*); det var vel ikke Smaating for Bengt; men han tænkte højsindet: Karen er de Penge mange Gange værd! Dog havde han ikke for intet gaaet i Skole hos sin Stiffader.

«Noget for noget,» sagde han, «om I saa synes, Hr. Fader! Nu lade vi helst Sagen hvile, men den Dag, da jeg har sat Fæstensringen paa Karen Svendsdatters Finger, tilskøder jeg eder Rossaryd.»

«Jeg er godtroende,» sagde Hr. Abraham, som vel viste, at Bengt ikke vilde vove at bryde det Løfte; «jeg vil stole paa dit blotte Ord. Du kan gøre det, Bengt og staa dig derved, al den Stund

*) omtrent 13,000 Kroner.

Gammelgaard, som Karen Svendsdatter vil tilføre dig, er Rossaryd nogle Gange værd.». —

Op ad Dagen indtraf Hærens Udsendinge, og Hr. Abraham sørgede for, at de bleve modtagne med saa stor Glans, at Bent Bildes Vrede over Bengts Skælmsstreg satte sig.

«Det var vel,» sagde Hr. Abraham til ham, «at min Søn forud meldte eders Komme; uden det vilde vi ikke have været rede til at vise Hærens Udsendinge den Ære, som tilkommer dem.»

Bægge bleve gjorte til Riddere paa samme Vis som Bengt, og om Aftenen gav Dronningen til deres Ære en Banket, ved hvilken Lejlighed de tre nybagte Riddere lod sig se i Ridderskrud med de gyldne Kæder om Halsen og Guldsporer paa Hælene. Det gik muntert til, og Dronningens Jomfruer fik en lille Dans sat i Gang. Dronningen sad og saa derpaa, og Hr. Abraham stod hos, da Bengt dansede forbi med Karen Algotsdatter.

«Eders Søn er en rap Danser,» sagde Dronningen til Hr. Abraham.

«Saamænd, Eders Naade,» svarede han; «de gyldne Sporer give Fødderne Vinger. Bengt er godt holden, velstaaende og alt smykket med Ærens Krans. Der fattes ham nu kun eet, en god Hustru.»

«Nu,» svarede Dronningen, «hun vil vel ej blive svær at finde. Det skulde da ikke være hende, han danser med, til hvem hans Hu staar?»

«Nej,» svarede Hr. Abraham, «det er en Karen, men ikke denne.»

«Da maa det være Karen Svendsdatter, om Jomfruen da skal søges her i Hallen», svarede Dronningen.

«Netop hende,» sagde Hr. Abraham.

«Hvi har han da ikke budet hende op til Dans?» spurgte Dronningen.

«Han gjorde saa,» svarede Hr. Abraham,

«men hun er knibsk; hun gjorde sure Miner, som om min Søn ikke var god nok til hende, og saa kom Bo Stensøn farende og tog hende bort lige for Bengts Næse.»

«Nej, se til den Taske!» udbrød Dronningen og lo; thi Sejrsbudskabet havde sat hende i det lykkeligste Lune, saa hun viste sig mere munter, end nogen kunde mindes. «Vi skulle lære hende andet!»

«Ja, om Eders Naade vilde,» svarede Hr. Abraham; «ellers faa vi kedelige Eventyr her, som med Kirsten Pedersdatter. Eksemplet smitter.»

«Kirsten,» sagde Hendes Naade mere alvorsfuldt, «er af en anden Støbning end den blide Karen, som næppe vil vise sig stridig, naar det kommer til Stykket.»

«Men i Bo Stensøn,» sagde Hr. Abraham, «have vi en anden Hr. Mogens.»

«Ej saa,» udbrød Dronningen; «men hvad siger Jomfruens Fader?»

«Jeg ved intet derom,» svarede Hr. Abraham, «men jeg maatte kende Svend Kristjernsøn daarligt, om han ikke i dette som i alt helst vil det samme, som Eders Naade.»

«Betænk, kære Herre,» sagde Dronningen, «at vi brændte vore Fingre paa Mogens Munk. Vi ere ikke lystne efter at gøre det om igen med Bo Stensøn; hans Fader har en af de stiveste Nakker i Sverige.»

«O, hvad Hr. Mogens angaar,» svarede Hr. Abraham, «da har han nu tabt sin Sag; henter Døden ham ikke, da vorder han Krøbling; han er falden for en Gudsdom.»

«Det smerter mig at høre, at det staar saa ilde til med ham, han var dog en gæv Herre,» sagde Dronningen, men hverken Blikket eller Tonen vidnede om Sorg. Hun fik straks igen sin forrige livlige Mine og sagde: «Nu ville vi slutte Gildet med en lille Spas.»

Saa gav hun Tegn til, at Spillemændene skulde holde inde og stævnede hele Selskabet op til sig:

«I kære Herrer og Jomfruer,» sagde hun til dem, «nu have I danset og hoppet af Hjertens Lyst og det jo længere, des mere muntert. Men nu stunder det mod Natten, og I faa slutte. Dog ønske vi, at Dansen skal ende, som den begyndte, med en sindig Paduane; det giver Ro i Blodet, forinden I søge Sengen; og syng os saa en god Vise dertil. Men vi kedes nu ved at se alt i den samme Skik, den samme Ridder med den samme Jomfru. Vor Hu staar til Forandring, og saa ville vi da nu parre eder efter vor egen Hu, skille nogle ad, som have været for længe sammen, og føje andre tilsammen, som ved Skæbnens Ugunst bleve adskilte.»

Jomfruerne saa forundrede til hverandre og grundede over, hvad dette vel havde at betyde; thi de kendte Dronningen for vel til ikke at vide, at hun sjælden foretog sig noget uden i en bestemt Hensigt.

Hun bød nu Herrerne, een for een, træde frem og tildelte dem hver en Jomfru, idet hun nævnede Navnet. Da Bo Stensøn kom og bukkede med en Anstand, hvori de færreste kunde maale sig med ham, sagde Dronningen:

«Nu ville vi se lidt paa Danmarks bedste og unde en dansk Jomfru en af Sveriges fagreste og mest ridderlige Mænd. I træder en Dans, Hr. Bo, som havde I Vinger paa Hælene; tag Margrete Grubbe og gør hende glad!»

Saa kom Bengt.

«Ej, Hr. Bengt,» udbrød Dronningen. «Med eder er Sagen ligefrem. Vi kunne ikke gøre bedre end give eder eders gode Legesøster, Karen Svendsdatter. Træd hid, Karen, og giv din Ridder Haanden.»

Bengt bukkede, blussende af Glæde, dybt for Dronningen og sendte Hr. Abraham et taknemmeligt Blik; han var ikke i Tvivl om, hvor det kom fra; mnn Karen bevægede Fødderne saare langsomt, saa at Bengt fandt det klogest at gaa hende

i Møde, og da han tog hendes Haand, som hun ingenlunde rakte ham, bøjede hendes fine Læber sig til et trodsigt Smil. Det var ikke muligt at vise sin Modvilje tydeligere, men dog gjorde hun det saaledes, at hverken hendes personlige Værdighed eller hendes kvindelige Ynde led noget Skaar.

Saa traadte de da Dansen med hinanden; men i den første Pavse talede Bengt hende til:

«Karen, hvi er du mig saa gram og ser saa surt!»

«Om I saa synes, Hr. Bengt,» svarede Karen, idet hun fjernede sig lidt fra ham, «saa træde vi helst Dansen til Ende i Tavshed; det vil tjene eder, som mig bedst.»

Det «I» og «Hr.» kom trods alt Bengt uventet og bragte ham i Harnisk.

«Din Knibskhed nytter dig intet,» sagde han, rød af Vrede; «du skal faa at mærke, at jeg ikke lader mig spille paa Næsen af en svensk Vindhas, som Bo Stensøn. Jeg kan tænke mig, at han har sværtet mig for dig.»

«Eftersom du trænger mig saa haardt,» svarede Karen, «da faar du at høre, hvad han har sagt om dig — at du listede dig som en Tyv af Falkøping og red forud for at bringe Dronningen Sejrsbudskabet og stjæle Æren fra ham og Bent Bilde. Sligt gør ingen Dannemand.»

«Dronningen har godkendt, hvad jeg gjorde, og hædret mig derfor,» svarede Bengt; «jeg kerer mig ikke for en Pending om, hvad Bo tænker eller siger.»

«Da faar du dog lægge dig paa Sinde,» sagde Karen og vendte sig om imod ham, «hvad jeg nu siger dig. Jeg vil intet have med dig at skaffe! Paa Dronningens Bud er jeg gaaet til denne Dans med dig, men jeg gør ej sligt tiere, skulde hun end vise mig af Gaarde derfor. Jeg skal, om fornødent, sige det til Hendes Naade selv. Og bring din Hr. Fader den Hilsen fra mig, at han kan spare sig al Umage; det er ikke svært at gætte, at han stikker

bag dette. Sig ham, at ikke er jeg stillet som stakkels Kirsten. End lever min Fader, og han er Mand for at værge for mig.»

Saa gik hun fra ham, mens han blev staaende og stirrede efter hende, forbavset over den ellers saa blide Karens stolte Mod. Harmen fik dog snart Overtaget, saa at han straks, da Dansen var til Ende, og alle brød op, løb efter Bo Stensøn, greb ham i Armen og sagde:

«Hr. Bo, jeg har en stor Regning at afgøre med eder. I krænkede mig ved at holde mig fangen i Kinna, og nu har I sat ondt for mig hos min gode Legesøster, Karen Svendsdatter.»

«Aah, Hr. Bengt,» svarede Bo smilende, «Legen med hende er ude for eder. Men vil I lege med mig. da vil jeg ikke undslaa mig derfor.»

«Jeg undsiger eder herved,» sagde Bengt rasende. «Fra nu af vil jeg, hvor jeg træffer eder uden for Dronningens Gaard, falde over eder og støde eder ned som en Hund.»

«Ej, da faar jeg se at vogte mig!» svarede Bo med samme tirrende Rolighed; «dog, sov først derpaa, Bengt Ebbesøn; og saa have I mange gode Nætter!»

«Saalunde skal I ikke snige eder derfra,» raabte Bengt efter ham. «Inden Sol i Morgen gaar ned, skal Undsigelsen blive eder rettelig forkyndt.»

Saaledes tegnede det til, at der skulde udbryde Krig mellem Slægterne Pyk og Nat og Dag; thi dette var Maaden at udfægte en Strid paa. Udæskning til ridderlig Tvekamp var ganske gaaet af Brug og kom først igen i langt senere Tider. Overfald uden anden Skranke end Undsigelsen, det var Sædvanen, og heller ikke den holdt man sig altid efterrettelig.

Der blev imidlertid for denne Sinde intet af denne Krig, thi da Bengt den næste Morgen underrettede sin Stiffader om, hvad der var sket, satte Hr. Abraham ham alvorligt i Rette for hans Fremfusen-

hed og lod ham vide, at hvis han ikke afholdt sig fra Voldsgerninger, vilde alt, hvad der var gjort for ham og fremdeles vilde blive gjort, være ganske forgæves og haas Sag uoprettelig tabt.

Saa stak Bengt da Piben ind; men han gemte Naget og Hævntankerne i sit Hjerte, fast paa ved første gunstige Lejlighed at sætte dem i Værk. Det anede ham nu, at Hr. Abraham trods al sin Magt og Snildhed vilde komme til kort i denne Sag, og han selv aldrig hjemføre Karen Svendsdatter som sin Hustru.

Dronningen havde, inden hun den foregaaende Aften forlod Hallen for at gaa til Hvile, forkyndt, at hun den næste Dag vilde bryde op og drage ad Bohus til; og saaledes skete det. Inden Solen stod ret højt paa Himmelen, genlød Varberg af Bulder, Trompeters Skrald og Hestenes Vrinsken. Margrete drog nu ud for at høste Sejrens Løn og nyde den største Triumf, der blev hende forundt paa hendes glimrende Bane.

Niende Kapitel.

Hævnens Bærme.

Langsomt bevægede Dronningens Rejsetog sig Nord paa. Et gammelt Ord siger om al Rejsen, at det højeste Bjærg at komme over er Dørtærskelen; men her var det omvendt; thi aldrig var det faldet Fru Margrete lettere at bryde op, men Rejsens Langsomhed og Møjsommeligheder satte hendes Taalmodighed paa en haard Prøve.

Hun sad helst i Sadelen paa sin Gangers Ryg, og det havde egentlig været hendes Hensigt at fare fra Varberg til Hest og med et lille Følge; men

Forkyndelsen af denne Beslutning havde rejst et sandt Oprør imod hende, og i Spidsen for dette stod Fru Gisele. Drostinden vilde aldrig have tilgivet sin Herskerinde, om det var blevet hende forment at være med paa denne Fart og nyde det mærkelige Skue, en Konge og hans Vasaller i Lænker. Da hendes Forestillinger til Dronningen om, hvad Kronens Værdighed og den kongelige Anstand ved en saa vigtig Lejlighed krævede, ikke vare ugrundede og støttedes fra alle Sider, saa maatte Hendes Naade give efter.

Hun tog da hele sit Hof med og rejste i den kongelige Karm, en svær Maskine, stadselig nok ved det udskaarne Træværk paa Stolperne, den forgyldte Krone paa Himmelen og Forhængene med det indvirkede Rigsvaaben; men med et Forspand af seks Heste møjsommeligt, Fod for Fod, maatte den slæbes hen ad de bundløse og stenede Veje, mens det knagede i dens Tømmer, og de, der sad i den, ofte bleve skumplede, saa de maatte vogte sig for ikke at tørne sammen.

I dette Paulun kørte Dronningen, Fru Gisele, alle Jomfruerne og et Par Terner, alle indhyllede i Hættekaaber og Pelsværk, da de i Vinden daskende Forhæng gave kun et maadeligt Værn mod Kulden. Paa Karmens venstre Side red Hr. Abraham, der stedse var ved Haanden for at svare paa Dronningens Spørgsmaal og udføre hendes Befalinger. Paa den højre Side Bisp Peder, hvem det et Par Gange forundtes at stige af Hesten og tage Plads i Karmen for at forkorte Dronningen Tiden ved Samtale. I øvrigt styredes Forspandet af tre Stalddrenge, som red paa de nærmere Heste, medens Dronningens Hellebardister og Skytter red i sluttet Trop umiddelbart foran og efter den kongelige Karm. Bent Bilde og Bo Stensøn red i Spidsen med deres Ryttere og førte Toget, mens nogle andre Herrer og en Ryttertrop dannede Halen, og her var Bengt Ebbesøn. Hans Fader fandt det nemlig klogest

at lægge den størst mulige Afstand mellem ham og Bo Stensøn; og for at give ham noget at tage Vare paa, vare Dronningens og Jomfruernes Rideheste og alle Haandhestene med Stalddrengene, som førte dem, satte under hans Opsyn.

Saaledes gik det i Sneglegang Nord paa under en skydækket Himmel og i en bidende Vind Nu og da brød Solen igennem, og man saa da Blink af Lansespidser og Staalhuer, og de vajende Fjerbuske lysnede, et glimrende og eventyrligt Syn for Bønderne, som hist og her ilede ud af deres Huse og stod i Hobe, idet de i Tavshed og med blottede Hoveder hilste den forbidragende Dronning. Kun ved at tage nogle Timer af den maanelyse Nat til Hjælp lykkedes det i een Dagsrejse at klare de første otte Mile til Kongsbakke, hvor der overnattedes. Den næste Dagsrejse var kun halv saa lang, og Føret havde ved den tiltagende Frost bedret sig, saa at man allerede inden Mørkets Frembrud naaede Gøtaelv. Dronningen drog ind i Landsbyen Ny-Lødøse, der hvor nu Gøteborg ligger, og hvor hun agtede at holde Rast den anden Nat, for den næste Morgen med friske Kræfter at drage til Bohus og holde sit Indtog der.

Vel maatte en rastløs Aand, som Dronning Margrete, lide ved en saadan Sneglefart. Da hun nærmede sig Lødøse, fik hun dog nogen Lise; thi hun havde ved et Par forudskikkede Ryttere meldt Befalingsmanden paa Bohus sin forestaaende Ankomst, hvorfor Feltøversterne og en stor Skare Herrer vare redne hende i Møde og ledsagede hende nu tilbage til Lødøse, hvor der ved det talrige Besøg vilde være opstaaet stor Nød, hvis man ikke fra Bohus havde sendt en rigelig Forsyning af Fetalje og Hestefoder.

Her, i et ringe Herberge, ikke stort stadseligere, skønt noget rummeligere end Krostuen i Kinna, og siddende i en Træstol, hvis Tarvelighed skjultes af hendes Hermelins Kaabe, gav Dronningen ved et

rygende Kaminbaals og osende Tranlampers Skin Rigernes Stormænd og Sejrherrerne fra Aasle Foretræde og stedede dem til Haandkys. Hun samlede dem nogle Aar senere i mere glimrende Omgivelser i Kalmar; men dette første Møde af de tre Rigers Stedfortrædere blev et Forbillede paa alle senere. Den indbyrdes Skinsyge, Danskernes Higen efter Forrangen og Svenskernes Ømhed over deres Selvstændighed gav sig straks Vidnesbyrd, mens Dronningen stræbte at bevare Ligevægten mellem de rivaliserende Parter og fæstne Kronens Magt; thi ud over dette og til en virkelig Sammensmeltning af de tre Rigers Folkeslag gik næppe hendes Tanke.

Der stod Side om Side den danske Feltøverste Hr. Iver Lykke, en svær Herre med rødligt Haar og Skæg og lyse Øjne, prægtig i Klæder og Vaaben og hovmodig knejsende, og Sveriges Marsk, den mørkladne, knokkelstærke Hr. Erik Puke, som stod tilbage for Hr. Iver i Pragt, men ikke i Stolthed. Bægge vejede hvert Ord, der udgik fra Dronningens Mund, for at skønne, om der var nogen Forskel i Graden af Naade og Bevaagenhed. Der trængte sig frem den mægtige Hr. Algot Magnussøn og den snilde, kække Hr. Svend Kristjernsøn, de tvende Karen'ers Fædre. Af disse mente den første sig selvskreven til Dronningens Gunst, fordi han havde faaet Forspringet og førend nogen af de andre svenske Herrer hyldet Hendes Naade som Sveriges Dronning. Hr. Svend higede efter at naa ham, uagtet han trods al sin Smidighed dog ikke ganske syntes at svare til det Skudsmaal, Abraham Brodersøn havde givet ham, at han ikke havde nogen anden Vilje end Dronningens. Han bar dog Præget af det, han engang havde været, en forvoven Søhane og Fribytter, og noget af det Staal, der var i ham, havde hans Datter, den blide Karen, arvet. Dog holdt flere sig tilbage og deriblandt

Bos Fader, Hr. Sten, han, hvem Dronningen havde tillagt saa stiv en Nakke.

Han var en rank og statelig Herre, fra hvem Sønnen havde taget baade sin fagre Skikkelse, sin Klogskab og Koldblodighed i Arv. Han stod og saa med dyb Ringeagt paa Abraham Brodersøn, der stedse holdt sig i Dronningens Nærhed, og hvem det var overdraget at forestille de Herrer, der vare hende ukendte. Saa sagde Hr. Sten til Bisp Peder, som stod hos, og som var ham velkendt fra forhen, da Hr. Peder var Biskop i Vexiø:

«Hr. Abraham har hyttet sig vel i Vinter for Hoste og Snue; men muligvis har han dog inden Varbergs lune Mure paa sin Vis fægtet tappert nok. Mon det ender med Sejr for ham?»

Bisp Peder forstod grant Meningen af den Tale.

«Nej, Hr. Sten,» svarede han, «tro aldrig det! Dog er han som en Mand med mange Liv, der, skønt slagen, dog stedse rejser sig paa ny. Selv om Tordenen den ene Dag har rullet over hans Hoved, vorder det dog lifligt Solskin for ham den næste.»

«I vort Land vilde vi ikke taale ham,» hviskede Hr. Sten; «vi vilde gøre med ham, som Karl Ulfsøn og Erengisle Jarl gjorde med Bengt Algotsøn. Ved min Helgen, jeg laante gerne min gode Daggert til den Daad, saa led er den Karl mig.»

Han sigtede dermed til Magnus Smeks og Dronning Blankas almægtige Yndling, som af sin kongelige Velynder blev ophøjet til Hertug, men hvem Sveriges øvrige Stormænd ikke vilde bøje sig for. Det endte da med, at de to nævnte Herrer myrdede ham, en Daad, som var i frisk Minde i Sverige, uagtet der var hengaaet otte og tyve Aar, siden den blev udøvet. Ja den ene af Drabsmændene, gamle Hr. Karl Ulfsøn, var ikke alene i Live, men nærværende og stod ikke mange Skridt derfra. Bisp Peder slog da med Hovedet ad den

Kant, hvor Hr. Karls anselige Skikkelse ragede op, og sagde:

«Tys! Sig ikke slige onde og farlige Ord! Tak Gud Herren for, at eders Hænder ikke paa den Vis ere besmittede med Blod. Hvad den Herre angaar, om hvem vi før talede, da vil han aldrig naa saa højt op som Hertug Bengt og derfor heller ikke ende saa blodigt og brat.»

«Muligt, men det staar skrevet paa hans Pande, at han ikke fortjener bedre.»

Hr. Peder mødtes ogsaa med sin gode Ven Folmer Jakobsøn og fik udøst sit Hjerte for ham med Hensyn til det opsnappede Brev og det Nederlag, Hr. Abraham havde tilføjet ham.

Oppe hos Dronningen gik der kun Tale om det vundne Slag og om de fyrstelige Fanger. Der blev talt mange pralende Ord om udførte Bedrifter; men Sveriges djærve Marsk, Hr. Erik Puke, sagde:

«Nu, naar Sandheden skal siges, da maa vi dog love Mosen, som slugte vore Modstandere. Havde Kong Albrecht været en visere Herre, vilde det være blevet en haard Dyst og Sejren uvis. Men at fare blindt paa, det var jo stedse den Herres Vane, saa og her, enddog han blev advaret af sin gamle, tro Tjener Frederik von Vitzen, som fraraadede det hovedkulds Angreb. Han høstede kun Haan til Tak; thi Kongen sagde til ham: Er du ræd for de danske Mænd, da rid til en Side, mens vi fægte, men da for den gamle Herre paa som en Løve og lod sit Liv straks i det første Anløb.»

«En sørgelig Lod at lade sit Liv i saa ussel en Herres Tjeneste,» svarede Dronningen. «Men sig os, hvorlunde ter han sig nu i sit Fangenskab, Hertug Albrecht, mener jeg,» føjede hun til, idet hun lagde Eftertryk paa Ordet Hertug og derved lod alle mærke sit dybe Nag til sin Forhaaner, hvem hun i hans Fald end ikke undte Titelen af Konge.

Herrerne saa til hverandre; de skønnede, hvad der dulgte sig bag det henkastede Ord, og at Hævnen vilde blive grum.

«Som han kan bedst, Eders Naade,» svarede Iver Lykke. «Snart raser og skælder han som en Afsindig, snart klynker han som et Barn. Naar han er mest mod i Hu, raaber han: o, du graa, du graa! Havde jeg dog lyttet til din Advarsel! og dermed maa han mene gamle Hr. Frederik.»

«Nu,» sagde Dronningen med et Blik som Glimt af Staal, «vi skulle mage det saa, at den Klynken vorder til Graad med blodige Taarer!» —

Den næste Morgen ved Solopgang sad Dronningen i Sadelen. I hendes Øjne var der Ungdomsglans, paa hendes Kinder Rosengløð. Hendes Kaabehættre var slaaet tilbage; det hvide Hovedklædes Flige flagrede for Vinden, og Guldringen om hendes Hoved lysnede i Morgensolens Straaler. Saaledes red hun ud af Lødøse, og ingen mindedes at have set et stoltere Syn. Først da den besværlige Færgefart over Gøtaelv var overstaaet, kunde hun give sin Hest Tøjlen. Paa hendes venstre Side red Hr. Iver Lykke, men paa den højre Hr. Erik Puke, thi for Øjeblikket fandt hun det klogest at kæle for sine ny Børn Svenskerne. Efter hende red tre af hendes Jomfruer, Karen Algotsdatter, Karen Svendsdatter og Margrete Grubbe; saa fulgte Bisp Peder, Hr. Abraham og hele det øvrige Følge af Herrer. Til sidst kom den kongelige Karm med Fru Gisele og de andre Jomfruer. Toget anførtes af to kongelige Herolder med Hornblæsere og sluttedes af en Trop Ryttere.

Saaledes gik det rask hen ad den jævne Vej gennem Gøtaelv-Dalen, mens Bohus's gamle graa Slot med sine fire runde Taarne og stærke Mure, knejsende paa sit Fjæld, fortonede sig stedse klarere, indtil det, da alle Taager spredtes, laa for dem i Mogensolens Glans som et Guldslot. Den samme Glans faldt paa Dronningen og hele hendes Følge,

som ikke mindre end det gamle vejrslagne Slot trængte til den; thi naar et Par af de fornemste Herrer undtoges, bares der kun ringe Pragt til Skue. Slidte af Vejrliget efter det haarde Vinterfelttog vare mange af Herrernes Kapper og Trøjer, bulet mangen Hjælm og Jærnhat; men Solen lagde Guld over hver Tomme synligt Staal og gav de afblegede Klæder Farve. Den aandfulde Bisp Peder, som skønnede det, udbrød:

«Hvor skøn er ikke Guds Morgen! Alt straaler som paa den første Morgen, da der blev Lys. Himmelen, som gav os Sejr, skænker os og nu Festklædningen.»

Dronningen vendte sig paa Hesten og lod se et Smil, om hvilket de gamle tænkte, at det mindede om Kong Volmer i hans lykkeligste Dage.

Endelig naaede de den Sidearm af Gøtaelv, som omflyder Bohus, og vare saaledes ved Klippeborgens Fod. Hornblæserne lod sig høre, en skingrende Fanfare svarede fra Slottets sydvestlige Taarn; de satte over Elven og betraadte den gamle Jordbund, hvor Noræner, Sveer og Daner lige fra Hedenolden havde udfægtet saa mangen blodig Kamp, og hvor selve den faldne Konge, der nu sad deroppe sukkende i Lænker, i sine Velmagtsdage havde raset, hærjet og ladet alt uden for Slottets Mure afbrænde, baade Staden Konghelle og gamle Lødøse. Den stærke Borg mægtede han dog ikke at tage; den blev aldrig, saa længe den stod, indtagen med stormende Haand; men til sidst fældet af Tidens Tand. Alt var der beregnet paa Modstandsevne og Sikkerhed, og næsten intet Hensyn taget til Bekvemmelighed og Skønhed. Derfor var ogsaa Indgangsporten i Udenværksmuren trang, og Opfarten. der gik ad en stejl og krum Bjærgsti til selve Borgporten ved det nordvestlige Taarn, var ikke højere og bredere, end at enkelt Rytter kunde komme igennem. Dog red Dronningen derop, og straks da hun, førende sin kulsorte Ganger med

sikker Haand, viste sig inden for Udenværksporten, lød et mangestemmigt Jubelraab hende i Møde fra de paa Borgvolden opstillede Krigere, som mens de raabte, slog paa deres Skjolde, saa det blev til et vældigt Bulder, hvis Lyd trængte gennem de tykke Mure ind i Fængselets Gemme og skar de fangne Herrer i Ørerne.

Midt i Borggaarden var en Brønd og foran den et Stentrug, fyldt med Vand. Straks da Dronningen kom inden for Porten, vrinskede hendes Ganger, som var tørstig, og søgte hen til Brønden. Dens kongelige Rytterske lod den faa sin Vilje, idet hun klappede den paa dens slanke Hals og sagde:

«Mormand, du har baaret mig paa det skønneste Ridt i mit Liv, du skal straks have at drikke!» og mens Hesten drak, og Herrerne stod omkring hende med blottede Hoveder og i ærbødig Tavshed, sad hun tilbagebøjet i Sadelen og stirrede med halvt aabne Læber op til det Taarn, hvor hun vidste, at Kong Albrecht sad. Der var noget beaandet over hendes Aasyn; naar man ikke vidste bedre, kunde man have tænkt, at det var en Jomfru, der stirrede op efter sin elskede, og ikke en Kvinde, der havde Hjertet fuldt af Hævn, og hvis Læber med Vellyst nærmede sig Bægerets Rand, fast besluttet paa at tømme dets Indhold lige til Bærmen.

Hallen paa Bohus var skummel og trang; den kunde langtfra ikke rumme alle dem, som havde Adkomst til at overvære, hvad der nu skulde foregaa inden dens Vægge. Da Dronningen en halv Time efter traadte ind med sit Følge, viste det sparsomme Lys fra de snævre Vinduesaabninger, som alle sad paa den ene Side og vendte ind mod Borggaarden, at Rummet var fuldt pakket. Hoved ved Hoved stod Herrerne, saa at der kun i Midten var levnet Plads til en snæver Gang, som fra Indgangsdøren førte gennem Hallens hele Længde op til Tronstolen.

Da Dronningen havde taget Sæde der, og alle, baade Jomfruer og Herrer, havde opstillet sig omkring Tronen og bleve staaende, alene undtagen gamle Fru Gisele, til hvem der var hensat en Stol, indtraadte der dyb Stilhed. Alles Øjne vare vendte mod Døren, som endelig aabnedes med et Brag. Borgfogeden viste sig i Døraabningen, men traadte til Side og lod Fangerne gaa forbi, een for een.

Først kom Kong Albrecht, standsede et Øjeblik og saa sig om; drog Vejret dybt og gik saa frem med usikre Skridt, mens Lænken, som gik fra Haand- til Fodbøjlen, raslede. Han alene var lænket; de andre gik frit. Han var lille af Vækst, men skulderbred; hans brune, vejrslagne Aasyn blussede, og fra hans smaa, sorte Øjne glimtede snart Forbitrelse, snart Frygt, lig en Kertes usikre Flagren for Vinden. Filtret var hans mørke, krusede Skæg og lokkede Haar, der ellers plejede at være sirlig kæmmet og at dufte af Salve. Det var maaske ikke hans mindste Pine i dette Øjeblik, at han maatte fremtræde for denne store Forsamling i saa ynkværdig en Skikkelse. Det fattedes ham paa indre Højhed til at bøde paa det ilde Syn af de rakkede Klæder. Der var Rifter i hans pragtfulde, røde Trøje, i hvilken den meklenburgske Grif saa skønt var indvirket med Guld; Mosedyndets-Pletter kendtes baade paa den og paa hans gule Hoser.

Efter ham fulgte hans Søn, Hertug Erik, en slank Yngling med blide, sygelige Træk og Øjne, der vare røde af Graad. Derpaa viste sig Grev Albrecht af Holstens kraftige Skikkelse; han bar Hovedet højt, og hans lyse Øjne under de buskede, mørke Bryn sendte hovmodige og udfordrende Blikke til alle Sider. Uagtet han var Kong Albrechts Søstersøn, sporedes der ingen Slægtlighed imellem dem; snarere mindede han om sin Farfader, den kullede Greve, ligesom han ogsaa i dristigt Mod ganske slægtede sin Fader Jærn-Henrik paa. Den sidste af Fyrsterne var den meklenburgske Junker

Ulrik af Stargaard, en sirlig Herre af slank Skikkelse og ridderlig Holdning. Han hilste høvisk til alle Sider og blev ikke bragt ud af Fatning ved de mørke, fjendtlige Blikke, som mødte ham overalt, mens ikke een af Forsamlingen gengældte hans Hilsener. Det bedrøvelige Optog sluttedes af en Skare tyske Herrer, Eventyrere og Fribyttere af ædelt Blod, og et Par Svenskere, som vare blevne Kong Albrecht tro og nu maatte dele Fangenskabets bitre Lod med ham.

Men baade de og deres fyrstelige Lidelsesfæller bleve kun lidet paaagtede. Alles Blikke hvilede skadefro paa Kongen, mens han gik sin Korsegang fra Døren op til Tronen. Der stod ikke Medfølelse at læse i noget Aasyn, allermindst i hans forhenværende Undersaatters, de svenske Herrers. Da han var kommen Dronningen paa faa Skridt nær, og han standsede, saa op og blev Algot Magnussøn og Marsken Erik Puke var, undslap der ham et forbitret O! men han fattede sig straks og bøjede sig for Dronningen, ikke ydmygt, men som Lige hilser paa Lige. Derpaa saa han sky op til hende, hvis Aasyn var koldt og fast som en Mur. I nogle Øjeblikke stirrede hun i Tavshed paa ham, mens hans urolige Holdning røbede hans indre Kval. Derpaa gik der et isnende Smil over hendes Læber, og hun sagde:

«Vel mødt, Hr. Hertug! Nu faa vi takke eder for al Høviskhed, I har vist os, dog fornemmelig for den skønne Gave, Slibestenen. I haver faaet at fornemme, at jeg fik slebet mine Sakse og mine Naale vel!»

«Frue,» svarede han, «nu, da jeg er en slagen Mand og staar i Lænker for eder, bør I være tilfreds og vise Naade. Regn mig ikke den Spøg til Last; men betænk, at jeg dog er eders Frænde, og handl imod mig, som det sømmer sig en Fyrstedatter.»

Med Frændskabet havde det sin Rigtighed,

thi han var en Broder til Hertug Henrik af Meklenburg, som var gift med Dronning Margretes ældre Søster Ingeborg; men ved det Nødraab forbedrede han ikke sin Sag.

«Handlede I da mod mig som en Frænde,» svarede Dronningen, idet hun blussede af Forbitrelse, «og som det sømmer sig en Ridder, da I skældte mig for en Munkedeje? Men,» føjede hun til med et spotsk Smil, «I kommer vel dog nu som Frænde og vil staa Fadder til det Barn, I siger, at jeg avlede med Broder Niels af Soer?»

Da lød en rungende Latter gennem Hallen, og den syntes ikke at vilde faa Ende, da Hr. Abraham i det samme sprang frem, holdende i Haanden en Hætte med en lang Hale, som han trykkede paa Kongens Hoved, og raabte:

«Saa faar I dog bære Hætten, Herre, trods eders dyre Ed!»

Det var kundbart for alle, at Kong Albrecht engang i Fuldskab havde sagt over Borde, at han ikke vilde bære Hætte, førend han havde overvundet Fru Margrete og sovet ved hendes Side, og derfor blev den grove Spøg straks forstaaet. Nu blev Kongens Forbitrelse stærkere end hans Frygt. Han tog Hætten af, kastede den fra sig og raabte:

«Skaden er min, men Skammen bliver eders, Frue, saa ublu I lader en slagen og lænkebunden Mand og dertil en kronet Konge og Herrens salvede som mig forhaane.»

«O ja, Fru Margrete, lad det nu være nok!» føjede Grev Albrecht til. «Vel har min Frænde Kongen krænket eder groveligt, og eders Harme har haft skellig Grund; men nu bliver Straffen næsten større end hans Brøde.»

«Vent med at tale, indtil I bliver spurgt, Herre,» svarede Dronningen skarpt. «Dette er kun ringe Straf over Jordens uridderligste Fyrste og giftigste Spotter, en Stodderkonge, som ej har evnet at styre

det Land, Gud Herren betroede i hans Hænder, men bragte en saadan Elende over det, at hans Undersaatter i deres Nød maatte ty til os. Men nu skal det med Gud Herrens Bistand vorde anderledes og bedre for Sveriges gæve Mænd og fromme Kvinder; Retfærd og Fred skal fra nu af bo mellem Sveriges Fjælde.»

Alle, hvis Øjne i dette Øjeblik hvilede paa Dronningens ædle og strenge Aasyn, og som hørte den faste Klang af hendes Stemme, skønnede, at det Løfte ikke var noget Mundsvejr. Det blev ogsaa, saa vidt det stod til Dronningen, ærligt holdt og bar sin Frugt; men ganske vist vare adskillige af de Herrer, som hørte Ordene, og som skulde være Dronningens Redskaber til at gøre dem til Sandhed, ingenlunde Venner hverken af Retfærd eller Fred. Dog var Indtrykket af hendes sjælsstore og viljestærke Personlighed i dette Øjeblik saa stærkt, at alle bleve revne med og istemmede det: «Hil Dronningen, hil Fru Margrete,» som rungede gennem Hallen.

Da det atter var blevet tyst, traadte Junker Ulrik frem og bad om Tilladelse at sige et Ord. Den blev ham given, dog med Tilhold om at fatte sig kort; men det barske Svar gjorde intet Afbræk i hans Anstand. Han bukkede ærbødigt for Dronningen og sagde:

«Maa det være mig tilladt at spørge Eders Naade, om den Lænke, hvormed min stakkels Frænde Kongen, er belagt —»

«Hertugen, Hertugen,» afbrød Dronningen ham skarpt.

«Nu,» svarede Junker Ulrik mindre sagtmodigt, «det ender vel med, at han maa frasige sig Kronen; men end har han ikke gjort det, og Kongenavnet tilkommer ham da med Rette. Dog,» føjede han formildende til, «ønsker han sikkert nu intet bedre end at drage i Fred tilbage til sit Stamland og derfor —»

«Vi ønske ham Lykke paa Rejsen,» raabte en Stemme, «og give ham gerne nogle Tønder Nødder med til Tidkort paa Vejen!»

Nu rungede Hallen atter af en øredøvende Latter; thi enhver vidste, at Kong Albrecht, hvis Hjerte altid vedblev at hænge ved hans kære Landsmænd og især ved hans Landsmandinder, ødslede mange Penge paa Gaver til dem og fornøjede sig med endogsaa at sende dem Mundgodt og Nødder.

Dronningen løftede Haanden og paabød Tavshed.

«Siden vi have forundt denne veltalende Herre Ordet,» sagde hun, «faa vi vel høre ham til Ende. Far fort, Junker Ulrik!»

«Jeg skal gøre det kort,» svarede Junkeren, og tilføjede, idet han saa sig om og hævede Hovedet, «og jeg skal se at mage det saa, at jeg ikke tiere frister disse Herrers store Vid. Mit Spørgsmaal er dette: betyder den Lænke, hvormed min Frænde Kongen er betynget, og den haarde Behandling, han har lidt, at han skal holdes i varigt Fangenskab? Vil det ikke blive ham forundt, som Sæd og Skik er, at købe sig fri? Hans Frænder og Underdaner i Meklenburg ville sikkert stræbe at skyde Summen sammen, bliver den end stor. Med dette for Øje beder jeg nu Eders Naade at lade hans Fangenskab formilde og unde ham sømmelig Behandling. Vi andre, hans Ulykkesfæller, vente det samme af Eders Naades Retfærdighed; vi ville tilsige Eders Naade ingen Sinde mere at føre Vaaben imod eder.»

«Nej, Junker Ulrik,» svarede Dronningen uformildet, «ingen ydmyge Ord, ingen løjet Underkastelse skal lokke Pantet, den Herre, hvem I kalder Konge, af vore Hænder, før han har frafaldet alt Krav paa Sveriges Krone og overgivet til os hver Borg og hver Stad i Riget, som endnu er lukket for os. Hans Søn, Hertug Erik, maa dele Kaar med ham; men Grev Albrecht og eder selv, Junker Ulrik, staar det frit for at købe eder løs og,» føjede

Dronningen til, idet hun hævede Stemmen og saa op, «det samme skal være de andre Herrer forundt, medmindre nogle af dem skulde foretrække at gaa i vort Brød; de skulle slippe omsonst.»

Efter et Øjebliks Tavshed lød der et hørligt Ja fra flere af Herrerne, der altsaa paa Lejesvendes Vis vare rede til at gaa over.

«Nu,» sagde derpaa Dronningen, «derom skal vorde forhandlet siden. Vi agte at blive en Stund her paa Bohus og selv bringe alt i Rigtighed. Dog ønsker ingen hellere end vi at faa hastig Ende derpaa, saa at der kan blive Fred i Rigerne. Derfor ville vi nu straks i alle disse gode og tro Herrers og flere af vore Raaders Nærværelse adspørge eder, Hertug Albrecht, I, som end kalder eder Sveriges Konge — vil I ganske og for stedse give Afkald paa den svenske Krone og oplade for os Stockholm, Kalmar, Axeval og Rumlaborg, hvilke Stæder og Borge eders Mænd endnu holde til eders Haand, da er Løsesummen betalt, og I kan drage fri og frank herfra.»

Kong Albrecht løftede stolt sit Hoved, og Følelsen af den kongelige Værdighed, der ellers ofte fattedes ham, blussede op i ham.

«Nej, Frue, nej!» svarede han med fast og høj Røst. «Jeg gør det ej! Mit Krav paa Sveriges Krone opgiver jeg aldrig. Det skal i hvert Fald efterlades som en hellig Arv til min Søn. Hvad de Stæder og Borge angaar, som I nævnede, da evner jeg ikke engang at give dem op, selv om jeg vilde; mine tro Mænd ville ikke adlyde en Befaling, om hvilken de maa vide, at den er mig aftvungen.»

«Nu,» svarede Dronningen, «I skulde dog forsøge det! Det kunde dog hænde, at eders tro Mænd ere forstandigere end I selv. Dog vid, at de Kaar, jeg nu har budet eder, ikke blive til at rokke, og i Lænker skal I sukke til eders sidste Time, om I ikke falder til Føje.»

«Det faar ej hjælpe,» svarede Kongen med

uventet Fasthed. «Saa er det og lettere at true end at holde det i Gerningen. Ikke er jeg, skønt overvunden i Marken og lænkebunden, en hel vanmægtig Fyrste. Kejseren er min Ven, og Stæderne staa med mig. I skal faa det at mærke, Frue, om I spænder Buen for stramt!»

«Saa fort med ham!» raabte Dronningen ophidset. «Giv ham en Lænke til og fæst den i Muren! Da har han let ved at maale sit Riges Grænser, til hvilke der ikke skal vorde lagt en Alen, om saa alle Stæderne og det ganske hellige romerske Rige faa til Sinds at true os.» —

Dermed endte dette mærkelige Møde; men Dronningen blev i længere Tid paa Bohus og lod sin ulykkelige Fange lide en saa haard Behandling, at han til sidst for saa vidt gav efter, som han afstod de to omtalte stærke Borge. Derpaa blev han ført ned til Lindholm Slot i Skaane og maatte sidde der og sukke i Fængsel i syv Aar, indtil med Stockholm den sidste Fodbred svensk Jord var overgivet til Nordens Dronning, og Fængselsdøren endelig aabnede sig for ham, som der staar i Folkevisen:

> Paa Lindholm han sad i Vintre syv,
> da lod Fru Margret sig miskunde.
> Saa drog han hjem baade fro og glad
> og døde paa Meklenburgs Grunde.

Kongenavnet beholdt han dog, det fik Fru Margrete ham ikke fravristet; men det gik ikke i Arv til hans Søn, som døde før ham. Nu skulde man have troet, at der ikke vilde være blevet forskrevet flere Konger fra de «Grunde», allermindst af Fru Margrete; og dog var hun netop i Færd med sligt og forkyndte Raadernes Herrer, inden de brød op, at hun til Sommeren haabede at fremstille for dem den unge Fyrste, som hun havde udkaaret til sin Efterfølger og allerede, mens hun levede, vilde overlade Regimentet, nemlig hendes kære Søsterdattersøn, unge Hertug Henrik af Pommern, som

siden blev omdøbt til Erik. Han var imidlertid tillige Kong Albrechts Broderdattersøn, og det viste sig, at det meklenburgske ukongelige Blod havde Overtaget hos ham. Han og Kong Albrecht lignede hinanden som to Æbler, der ere faldne fra den samme Stamme; men uagtet de danske, norske og svenske Herrer ytrede stor Glæde ved den Tidende, at de skulde have en Konge, og de intet havde imod de store Festligheder, som ved den Lejlighed ventede dem ved Sankt Hans Tide paa Helsingborg, saa brød de dog ikke deres Hoveder meget med den Sag. De følte sig overbeviste om, at saa længe Fru Margrete var oven Jorden, vilde ung Erik aldrig blive andet, end hvad hans Morfaders Broder nu var, en Konge af Navn.

Tiende Kapitel.

Hr. Mogens gør et Løfte.

Samme Dag, som Bohus's Borggaard genlød af Jubelraab for Nordens sejrende Dronning, og Kong Albrecht maatte drikke den beske Most, han selv havde brygget, vandrede en kutteklædt Mand paa den Vej, som fra Falkøping førte op til Gudhem Kloster. Han gik med hurtige, faste Trin; Pilegrimsstaven i hans Haand brugte han ikke som Støtte; men nu og da fægtede han med den i Luften, som om han kæmpede med en usynlig Fjende; og ofte standsede han, som hensunken i Grublen og Bøn, indtil han slog Kors for sig og atter vandrede videre.

Det var Vadstena-Præsten Olaf, som var kommen paa den fejle Side af Vettern, den vestlige; thi Vadstena Kloster laa paa denne skønne Søs østlige Bred. Da hans Lomme alt paa Varberg var bleven

lenset for Bisp Peders hemmelige Skrivelse, havde han jo intet Ærinde til Hæren, hvor Folmer Lunge var; men Forbitrelsen over Abraham Brodersøns Voldshandling imod ham var saa stor, at han alligevel styrede Kaasen ad Falkøping til. Han vilde i det mindste give Hr. Folmer Underretning om, at Bisp Peder havde givet ham Brevet, og at det var blevet ham frataget med Magt; men da han naaede Falkøping, var Krigen til Ende, Hæren til Dels bortdragen og Hr. Folmer alt paa Bohus.

Saa var det først hans Agt at drage videre; man da han fik at vide, at der laa mange saarede og døende Krigere i Staden, og han, som saa mange af hans Stand dengang, ikke alene havde lært at sørge for Sjælene, men ogsaa at helbrede Legemerne, sagde han til sig selv:

Endskønt kun Nidkærhed i denne Verdens Anliggender og syndig Hævnlyst drog mig herop, styrede dog Herren og hans hellige mine Fjed; thi nu kan jeg bringe mine lidende Brødre Hjælp i deres Vaande og, hvad der er end vigtigere, bringe Trøst og Oprejsning til døende Syndere.

Og hans Hjælp gjordes nødig og var velkommen; thi der var kun een Badskær i Staden, og de Brødre, som fra et omliggende Kloster vare blevne sendte hid, forslog ikke. Saa blev han der i to Uger, indtil Døden havde formindsket de lidendes Antal, og de levende vare uden Fare. Imidlertid havde han i Falkøping faaet at vide, at Mogens Munk var bleven haardt saaret i Slaget og ført til Gudhem Kloster, hvor han blev plejet af en Cistercienserbroder, der var saare navnkundig for sin Dygtighed som Saarlæge.

Nu kom han i Hu det Ærinde, Karen Svendsdatter saa bønligt havde bedet ham om at røgte, en Bøn, som han med saa stor Haardhed havde afslaaet, og han besluttede at se ind paa Gudhem, hvilket han saa meget lettere kunde gøre, som det ikke var stort af hans Vej. Han skulde dog op i

den Retning ad Skøfde til, for derfra at vinde ned til Færgestedet og blive skibet over til Vadstena.

Imidlertid havde han alligevel nær opgivet sit Forsæt, fordi han kom i Tanker om, at det Budskab, han havde at bringe, den i Fare stedede Jomfru Kirstens Raab om Hjælp, vilde ilde passe for hendes Ven, der henlaa vanmægtig, ude af Stand til at følge Kaldet, ja maaske endogsaa med Døden for Øje; men han kunde jo lempe sin Handlemaade efter Omstændighederne, fortie Budskabet, hvis Ridderens Tilstand var haabløs, meddele det, hvis der var Haab om Helbredelse, og i hvert Fald var Samtalen med Bisp Peder, Hr. Mogens' Ven, tilstrækkelig Grund til Besøget. — Desuden kunde der muligt blive Lejlighed til at yde den lidende Herre, hvad han sikkert led Mangel paa i Gudhem, nemlig aandelig Trøst; thi Brødrene i Gudhem vare nedsunkne i Kødelighed og Vellevned, nok dygtige til al verdslig Gerning, men døde i Aanden. Man forargede sig højlig over dem i Vadstena, og Olaf selv havde ikke gjort nogen Hemmelighed af sit Hjertes Mening, mens man i gamle Gudhem Klosterbo var yderst forbitret over den store Anseelse, den af Fru Birgitte stiftede Frelserorden havde opnaaet, og over det ny Kloster, der var bygget paa den anden Side af Søen. Det var godt for bægge Parter, at Søen laa imellem dem; men dog naaede Rygter med vidunderlig Hurtighed fra Vadstena til Gudhem og omvendt, og netop nu levede man højt hos Cistercienserne af den megen Tale om Abbedissen, Fru Ingegerd Knudsdatter, som nylig var bleven valgt for at behage Dronning Margrete, hvis Legesøster hun jo havde været. Hun syntes at betragte Klostret mere som et verdsligt Len, hun kunde gøre sig nyttigt, end som en hellig Arv efter Stifterinden, hendes Mormoder, mens hun stræbte at forvandle Nonnerne til Hofjomfruer og gerne modtog Opvartning af Munkepræsterne — en Sagernes

Stilling, hvortil Broder Olaf svagt havde hentydet i Samtalen med Bisp Peder.

Det var altsaa en mislig Sag for Olaf at vove sig til Gudhem; men Abbeden var personlig kendt af ham, og han havde tidligere staaet i et venligt Forhold til denne kloge og ingenlunde ulærde Herre. Ikke heller havde han nogen Forestilling om, i hvilken Grad Fru Ingegerd allerede var Genstand for Folkesnak. Derfor vandrede han tryg ad Klosteret til, men ogsaa uden klart at indrømme, at det, der drev ham stærkest frem, dog var, hvad han selv havde stemplet som syndig Hævnfølelse. Endnu følte han Taget af Henrik Raspes haarde Hænder, og hans Legeme bar Mærker af Landsknægtenes Slag. Ikke heller havde han glemt Bisp Peders Ord om Mogens Munks og Kirsten Pedersdatters Ulykke, at ogsaa i den Sag havde Abraham Brodersøn haft sine Fingre, saa at bægge Ærinder, baade Bispens og Jomfruernes, vare Slag, rettede mod denne mægtige Voldsmand.

Da han nærmede sig Gudhem, glødede det gamle Klosters graa Mure og de omstaaende mægtige Graner og Hængebirke i Aftenrøden. Han standsede for at nyde det skønne Syn. Han troede, at ingen lagde Mærke til ham; men det var ingenlunde Tilfældet; thi Portnerbroderen, den tykke Lavrentius, stod ved Portlaagens Hul og kiggede ud. Han skønnede straks af Dragten, hvorfra Manden med Pilegrimsstaven skrev sig, og vendte sig derfor til en Lægbroder, som var hos ham, og udbrød:

«Der have vi ved Sankt Benedikt en af Fru Birgittes tretten hellige!»

Præsternes Antal i Vadstena var nemlig sat til tretten som Stedfortrædere for de tolv Apostle og Paulus.

«Det er Olaf Andersøn,» sagde Lægbroderen, som nu ogsaa kiggede ud, mens Olaf rask nærmede sig.

«Ej saa,» svarede Broder Lavrentius, «Fru Birgitte maa vide, hvad der fører ham hid! Han er en af de nidkæreste, siges der, hvisaarsag han kan have Gavn af at øves en Kende i Taalmodighed.»

Saa skød han Brættet for Hullet, lod sig synke ned paa Stenbænken og fortsatte den Gerning, i hvilken han var bleven afbrudt, nemlig at tømme et stort Krus Øl. Olaf maatte en Stund forgæves trække i Klokken og banke paa Porten, indtil den stærke Larm lokkede nogle af de andre Brødre til, og Broder Lavrentius omsider maatte aabne Lemmen og laane Øre til Olaf, som i en utaalmodig Tone sagde, hvo han var, og at han begærede Abbeden, Hr. Erik, i Tale.

«Ej, ej!» udbrød Broder Lavrentius. «Ikke troede jeg, at en af de Vadstena-Herrer vilde værdiges at se ind i vor ringe Klosterbo; men maaske er I kommen for at prædike for os? Dog vid, at det ikke gøres nødigt; vi kende den Mosts Brygning og ønske intet af den Tønde.»

«Spar eders Vid, Broder,» svarede Olaf, «og gør eders Pligt, som er at melde min Ankomst til Hr. Erik.»

«Ej, ser man det,» udbrød Broder Lavrentius, idet hans brede, blussende Aasyn blev endnu rødere, og hans graagrønne Øjne stirrede arrigt ud fra Dørhullet. «Saa I vil belære mig om, hvad min Pligt er? Onde Tider disse; før havde vi kun een Pave, og han var langt borte, men nu have vi fjorten, en i Rom og tretten, som er os nær paa Livet.»

«I glemmer dog een,» svarede Olaf med et muntert Smil, som sjælden saas paa hans alvorsfulde Aasyn, «ham i Avignon, saa det bliver femten!»

Man hørte en skraldende Latter fra Cistercienserbrødrene, som usete hørte paa Samtalen; thi de fleste af dem havde et Horn i Siden paa tykke Broder Lavrentius, som var i stor Gunst hos Abbeden, og de frydede sig nu over Forvirringen i hans af Øldunster omtaagede Hjerne, saa at han

ikke huskede Skismaet i Kirken, og at der var to Paver, Bonifacius i Rom og Klemens i Avignon.

«Nu lad saa være,» sagde Broder Lavrentius rolig; «og dog tog jeg Munden vel fuld, al den Stund de tretten komme paa een Haand eller under eet Skørt. I sige mig dog, Broder Olaf, hvor lider Hendes muntre Naade, Fru Ingegerd? Beder hun Hjort og Hind med sin Skriftefader Hr. Anders og pokulerer derefter med ham i sin Celle, som hun gjorde sidste Jul?»

Nu forsvandt Smilet fra Olafs Læber, og han raabte forbitret:

«I skal staa mig til Ansvar for de onde, løgnagtige Ord; de skulle nu straks blive eders foresatte meldte, og I vil blive straffet.»

«Nu, da skrid straks til Værket,» svarede Broder Lavrentius og aabnede Portdøren, gennem hvilken Olaf kækt skred ind. Han saa sig straks omringet af en Flok Cistercienserbrødre, der stirrede nysgerrig og lidet venlig paa ham; og da de nu begyndte at skrige op og udspørge ham om Fru Ingegerd, lignede de i deres hvide Kutter med de sorte Hætter og Bælter i hans Øjne skrigende Maager eller andre Uvejrsfugle. Han valgte det fornuftige Parti ikke at unde dem noget Svar, dog rigtignok ikke med den trøstende Bevidsthed, at Fru Ingegerds Sag stod godt; tværtimod fik han en uhyggelig Anelse om det modsatte, hvad Fremtiden ogsaa stadfæstede. Han holdt sig Formaalet for sin Rejse til Gudhem for Øje, forlangte straks at blive ført ind til Abbeden, og omsider blev da hans Ønske opfyldt, og han stod for Hr. Erik.

Den renlivede Herre opholdt sig i en rummelig Celle, paa hvis Vægge der hang skønne Tapeter, og som var forsynet med flere Løjbænke med bløde Hynder. Selv sad han i en magelig Hyndestol, og paa Bordet ved hans Side stod en Kande Vin, et Par Sølvbægre og en Bakke med Bagværk. Al denne Overdaadighed forargede i

den Grad den asketiske og strenge Birgittinermunk, at han i det første Øjeblik tabte Mælet. Vel var han vidende om det løse Levned, der havde indsneget sig hos Munkene, men han havde dog aldrig set det saa aldeles uden Sky baaret til Skue; og dog paabød denne Ordens Regel i ganske særlig Grad streng Afholdenhed og forkastede al Pragt, endogsaa i Kirkerne.

Hr. Erik selv var en kraftig, vel næret Herre i sine bedste Aar med et bydende Aasyn og et tykt Mæle. Han modtog den lidet velkomne Gæst med en Velsignelse og indbød ham derpaa til at tage Sæde, idet han skænkede et Bæger fuldt til Randen, kredensede det, rakte ham det og sagde:

«Drik, Broder Olaf, og kvæg eder efter den møjsommelige Gang! At I lader eder byde at vandre saa mange Mil paa eders Fod! Men Fru Ingegerd har vel andet Brug for Klosterets Heste, kan jeg tro, hm! Hvad, I vil ikke smage min gode Vin? I maa dog vel have Indulgens for Rejsen og har ej nødigt at plage eder med streng Faste.»

Olaf tog nølende Bægeret, drak en Slurk og sagde derpaa:

«Sandelig, Hr. Erik, den Most har Kræfter og giver Varme i Blodet; den gør mig vel; men farligt er det at lade for meget af den glide over Tungen, og vil jeg da helst lade det blive ved dette ene Maal.»

«Nu,» svarede Abbeden med et Smil, «det første maa tømmes, forinden I kan skride til det andet. Hver Ting til sin Tid og i det rette Maal, baade Styrkelse og Faste. For stor Afholdenhed er og en Fristelse, det siger selve Fru Birgitte, som I ved, saa det Ord maa I vel lade staa ved Magt.»

Men Olaf gik ikke i Fælden og indlod sig ikke i en Ordstrid. Fru Birgitte havde skrevet Ord, som stod i Modstrid med hverandre, og han vidste af

Erfaring, hvor svært det var at bringe Samklang deri. Heller ikke hørte han til dem, der blindt forgudede den fromme Kvinde eller satte hendes Aabenbaringer over den hellige Skrift. Der stak en dobbelt Kætter i ham, men han var endnu uklar paa sig selv. Dog skønnede han grant den store Fare ved at give sig blot for en Mand, som Abbeden i Gudhem, hvorfor han lod den tilkastede Handske ligge og gav sig til at forklare Hr. Erik, i hvilket Ærinde han var kommen.

«Jeg ønsker at blive indført til Hr. Mogens,» sagde han, «og bringe ham venlige Hilsener fra gode Venner; saa og mulig sige ham et Trøstens Ord.»

Abbeden tog èn Slurk af sit Bæger, fæstede sit skarpe Blik paa Olaf og sagde:

«Ej, jeg forstaar, I agter den Sjælesorg, vi yde ham, ringe og vil forbedre den efter Fru Birgittes Opskrift?»

«Det siger I, Hr. Erik,» svarede Olaf, «ikke jeg. Ikke heller er jeg saa hovmodig at mene, at om I har skriftet Hr. Mogens efter eders Pligt, og eders Ordens hellige Patroners, Sankt Benedikts og Sankt Bernhards Aand har været over eder ved den Gerning, der da skulde være noget at forbedre.»

Det Hib ramte; Hr. Erik drejede det nys tømte Bæger mellem sine Fingre og saa ned i det. De hellige Skytspatroners Ord havde han i sin Hjerne, men deres Aand havde aldrig boet i ham.

En jævn stigende Rødme bredte sig over hans fyldige Aasyn, idet han saa op og sagde:

«Den saarede og lidende Herre er ikke i en Tilstand, som taaler ophidsende Tale. Ikke er han kommen til os i Sjælenød, men for at faa sit saarede Legeme helet. Vi have paataget os med Guds og alle helliges Bistand at helbrede ham og bør fornemmelig have det for Øje. Jeg tør ikke tilstede eder Adgang til ham.»

«Jeg ønsker kun at dvæle hos ham en lille Stund,» svarede Olaf. «Jeg drager atter af ved Morgengry; jeg kommer fra Varberg og har her i min Taske en vigtig Skrivelse fra Fru Margrete, vor naadige Dronning — nu bør vi kalde hende saa — til Fru Ingegerd, og jeg har kun tøvet alt for længe paa Vejen herop.»

Da Abbeden hørte, at Olaf kom fra Varberg og havde Brev med fra Dronningen, stemte han Tonen ned og sagde til sidst:

«Eders Ønske skal blive opfyldt, om da Broder Martin, som plejer Hr. Mogens, tilsteder det. Han raader ogsaa for, hvor længe I tør dvæle i Sygecellen.»

Saa blev da Olaf omsider ført til Maalet for sin Vandring. Han fik imidlertid en saare ublid Modtagelse af Broder Martin, som dog maatte give sig; men han vilde ikke vige fra sin Post. Han blev siddende i en Krog af Cellen paa sin Briks og rørte i en Salvekrukke.

Med dødblegt Aasyn og lukkede Øjne laa Mogens Munk paa sit Smertensleje. Da Olaf traadte hen til Sengen, slog Hr. Mogens Øjnene op og stirrede paa ham med et spændt Blik. De vare ikke ganske ukendte med hinanden; Hr. Mogens havde engang set Olaf paa Næs og vidste, at han var Elsebys Broder. Han genkendte ham da ogsaa, og saa ganske og stadig vare hans Tanker fæstede paa et og det samme, at Elsebys Forhold til Kirsten straks vakte det Haab hos ham, at Elsebys Broder mulig bragte ham Tidender fra hans Hjertenskær. To røde Pletter viste sig paa hans blege Kinder, hans Øjne fik Glans, og han gjorde en Bevægelse, som om han vilde rejse sig i Sengen; men Broder Martin, hvis Øjne ikke veg fra ham, lod straks sin brummende Røst høre.

«Rør eder ikke, Hr. Mogens,» sagde han; «springer Saaret op, da er I en Dødsens Mand.»

Hr. Mogens lod Hovedet atter falde ned paa

Puden, drog et Suk, saa mildt til Olaf og spurgte med svag, skønt tydelig Røst:

«Kommer I med Bud fra Jomfru Kirsten? Hvor lider hun?»

«Ak, kære Herre,» svarede Olaf, idet han satte sig paa en lille Træbænk, som stod ved Sengen; «tænker I kun paa hende? I har dog været ved Gravens Rand og skuet ind i Evigheden.»

«Ved I intet om hende?» spurgte Hr. Mogens hæftig. «Hvorfra kommer I og hvad er eders Ærinde?»

Olaf sagde ham nu, hvorfra han kom, men slap for den Gang at sige noget om sit Ærinde; thi Hr. Mogens afbrød ham straks og sagde:

«Fra Varberg? Da maa I have set hende. Saa I intet til Bengt Ebbesøn? Jeg gav ham Bud og Hilsen med til hende; tal, Mand, eller —»

«O, kære Hr. Mogens», sagde Olaf, «baader det eder i eders nuværende store Svaghed at tale om, hvad der gaar eder saa nær til Hjertet og dog ikke bringer Trøst? Vend eders ganske Hu derhen, hvor Trøsten og Kraften er at finde.»

«Ha!» udbrød Hr. Mogens, «I bringer onde Tidender! Sig, hvad det er; bedre at vide det værste end at leve i Uvished, som er værre end Helvedes Pine. Ikke er jeg en døende Mand; tal frit og skaan mig ikke! Er hun død eller —» her svigtede Mælet ham.

Nu skønnede Olaf, at han maatte ud med Sproget; han var tillige en Mand, der ikke kunde faa en Usandhed over sine Læber. Han vilde dog meddele de onde Tidender saa skaansomt som muligt, og derfor tøvede han og overvejede, hvorledes han skulde gribe Tingen an, da Broder Martins Røst pludselig lød i hans Øren; Martin havde listet sig hen til ham.

«Er I kommen for at tage Livet af Manden?» hviskede han. «Vær ham til Vilje i alt, anden

Udvej er der nu ikke, enddog jeg vilde ønske, at Satan —»

Men Broder Martin fik ikke sit fromme Ønske, som formodentlig gik ud paa en hurtig Fjernelse af Olaf ved dæmoniske Kræfter, udtalt; thi Hr. Mogens, som havde lukket sine Øjne, slog dem nu op, og Olaf gav sig da straks til med faa Ord og ligefrem at fortælle, hvad han havde erfaret paa Varberg. Saaledes fik Mogens Munk at vide, at Kirsten paa Grund af den skriftlige Hilsen, han havde sendt hende, var falden i Dronningens Unaade og forvist til Bossiø, hvor hun nu opholdt sig og, for at slippe for Jep Mus's Overhæng, gav sig Mine af at ville tage Sløret — saaledes omtrent havde Karen Svendsdatters Beretning lydt; men Olaf nævnede hende ikke, og Hr. Mogens's første Spørgsmaal blev da, fra hvem han havde den Tidende. Olaf maatte saa nævne sin Kilde, og saaledes tog det ene det andet, indtil Spørgeren havde faaet Kirstens Hilsen til ham, først kortelig gengiven, men derpaa Ord til andet, saaledes som Olaf grant huskede den; thi i hine Tider, da saa lidt blev skrevet, bevaredes mundtlige Budskaber stedse tro i Hukommelsen.

«Lad Hr. Mogens snarest vide, hvor jeg er, og at jeg er i Fare; thi Jep Mus snuser omkring Klosteret og har alt een Gang været inden Muren og haft Fru Ingefrid i Tale. Bed ham komme, det snareste ske kan, og føre mig herfra, maa det end ske med Vold.»

Saaledes havde Kirsten sagt til sit Bud, en Lægbroder i Klosteret, som var barnefødt paa Næs og hende og hendes Slægt tro hengiven; saaledes var Hilsenen kommen til Karen Svendsdatter og naaede nu saa godt som uforandret gennem Olaf Andersøns Mund sit Maal.

Der gik en Skælven gennem den lidende Herres Legeme, hans Hænder knyttede sig krampagtig, og Blodet strømmede ham til Hovedet, mens hans

Øjne lyste med Feberglans. Da kom Broder Martin hastig til med en Svaledrik, som den syge ivrig drak og derpaa drog Vejret friere; men Broder Martin sagde:

«I kom over det, Herre; men lad det nu være nok og bryd af! Skik fra eder denne Dødbringer. Ved Sankt Benedikt, hans Ord ramme dybere og bide haardere end baade Sværdseg og Pilsodde.»

«Nej,» svarede Hr. Mogens og nu med fastere Røst; «han har bragt mig Liv. Nu ved jeg, at Jomfru Kirsten kommer mig i Hu og er mig tro; nu skal al min Tragten gaa ud paa dette ene, at vorde karsk og ile hende til Hjælp — Sankte Knud og Sankte Kjeld staa os bi, at jeg ikke kommer for silde!

«Kære Hr. Mogens,» sagde da Olaf alvorsfuldt, men blidt, «fæst ikke eders Hu saa ganske til denne Verdens Ting. Eders Haab kan vorde bedraget og Broder Martins Kunst, han være end den lægekyndigste Mand under Solen, kan blive til Skamme. Eders Liv er i Gud Herrens Haand, og hvad hans Vilje er, det sker muligt, at I ikke skal leve, og at Jomfru Kirsten skal vorde en andens Brud, jeg haaber Herrens Brud; og da vil hun være bedst faren. Bered eder til at bøje eder for den Almægtiges Vilje; vær ydmyg af Hjertet og sagtmodig, og Saligheds Løn er eder vis! O», vedblev han, idet han pegede paa et Krucifiks, der hang paa Væggen ved Sengen, «tag Lære af ham, Sagtmodighedens Fyrste! Hvad er eders Smerte mod hans, som for vore Synders Skyld lod sig nagle paa Korset, og som bar al Verdens Synd? Hvad er al denne Lyst mod Himmeriges Glæde — som en kort Feberdrøm mod en salig Opvaagnen til evig Klarhed og Fred! Lad fare alt, som tynger eders Sjæl mod Jorden, ja alt, siger jeg, selv hende, den Jomfru, I har saa kær! Velsignelse skal komme deraf, om I gør eders Regnskab op og er beredt til at fare herfra. Lever I

endda, da vil I rejse eder fra eders Smrtensleje som en visere og bedre Mand. Men hvad jeg allersidst ønsker eder, det er Held til at krænke et Klosters Hellighed og føre eders Brud derfra med Vold; thi deraf vil kun komme Forbandelse i Tid og Evighed.»

Hr. Mogens hørte fuldkommen rolig paa Olaf, men Smilet om hans Læber viste, at om hans Hjerte var der et Panser, mod hvilket alle Stød gled af.

«I mener mig det vel, Fader Olaf,» sagde han; «I er er hellig Mand og jeg er en Synder. Visselig vilde jeg lytte til eders Formaning, om jeg havde Dødens Frygt i mine Aarer, og jeg skønnede, at min sidste Time stod for; men jeg føler grant, at jeg vil vorde karsk og leve. Mens jeg er paa denne Jord, vil jeg gøre min Pligt som en ærlig og tro Ridder, hvem det er paalagt, og som har svoret at beskærme fader- og moderløse. Jomfru Kirsten har hverken Fader eller Moder; hun er i onde Frænders Vold, og da maa vel jeg, den Mand, hvem hun gav sin Tro og til hvem hendes Fader lovede hende, være hendes rette Værn.»

«Det lyder skønt, Herre,» svarede Olaf, «men er dog forfængelig Tale —»

Men nu brød Hr. Mogens ham kort af.

«Munk, hør mine Ord: Kirsten Pedersdatter skal vorde min! Sidder hun endnu i Bossiø som Jomfru, naar jeg kommer, da tager jeg hende derfra, skal jeg end sprænge baade Porte og Døre; men kommer jeg, hvad Gud og alle hellige forbyde, for sent, have de taget hende med Vold og er hun Jep Mus's, den Niddings, Hustru, da gør jeg hende til Enke, inden Aaret er omme!»

«Elskovs og Sygdoms Feberglød forvilder eders Hjerne og taler af eders Mund,» udbrød Olaf; men Broder Martin sagde henne fra sin Krog:

«Ret saa, Herre, det maa jeg lide! Jeg lover eder, at inden Sankt-Hansdag skal I atter være en

ganske Mand, saa sandt hjælpe os Sankte Salvador og den hellige Georg! I skal vinde eders Hjertenskær, vorder det nu som Jomfru eller Enke, det ser jeg grant i Aanden.»

Hr. Mogens drog Vejret dybt og saa et Øjeblik opad; derpaa sagde han:

«Broder Martin, bring mig mit Sværd!»

Munken gik hen til Krogen, hvor Mogens Munks Rustning laa hengemt, omhyggelig pudset af Kjeld, som var fulgt med sin Herre til Klosteret og Dag og Nat afløste Broder Martin i Sygeplejen, naar denne trængte til Hvile. Der stod ogsaa det store Slagsværd, som var til at føre med bægge Hænder, en Arv fra Mogens Munks kække Fader, Hr. Peder. Det var et vældigt Værge, næsten seks Fod langt, af hvilke den haandbrede Klinge udgjorde de fire og det korsdannede Haandfæste de to; paa Enden af Fæstet var der en stor, flad, sølvforgyldt Knap. Broder Martin saa til det farlige Vaaben og sagde:

«Men, Hr. Mogens, hvad vil I dermed?»

«Ikke undlive eder», svarede Hr. Mogens med et svagt Smil; «før det hid og ræk mig Fæstet!»

Det gjorde da Broder Martin, og da Hr. Mogens kunde naa Fæstet, lagde han sin højre Haand paa Knappen og sagde med fast Røst:

«Ved de hellige Ben, som ere indlagte i dette Gemme, ved mine gode Helgene, hvem jeg stedse ærede, Sankte Magnus, Sankte Kjeld og Sankte Knud, sværger og lover jeg herved, at naar det er fuldbragt, hvortil min ganske Hu staar og hvoraf min Livslykke hænger, naar jeg har hjemført Kirsten Pedersdatter som min Hustru, da vil jeg bygge Altre i Holbeks*) Kirke for disse mine kære Helgene, pryde dem skønt og lægge Gods dertil, Guds fattige til Nytte; og vil jeg ihukomme dette

*) Landsby ved Randers, i hvis Sogn Mogens Munks Stamgaard, Holbekgaard, laa.

Kloster, hvor jeg fandt Ly og Pleje for mit saarede Legeme, og om Gud Herren lader mig drage karsk herfra, skænke en sølvgylden Kalk og et Purpurklæde, baldyret med Guld, til Sankt Nikodemi Alter her i Gudhem Kirke.»

Langsomt og med Afbrydelser, men tydeligt fremsagde han Ordene, og da han tav, udtalte Broder Martin et tydeligt Amen og føjede til:

«Uskønsomme maa de gode Helgene være, om de ikke staa eder bi!»

Men Olaf Andersøn rystede paa Hovedet og lod se et medlidende Smil. Han efterfulgte sit store Forbillede, Fru Birgitte, ogsaa deri, at han sjælden anraabte Helgene, alene Jomfru Maria undtagen. Derpaa rejste han sig brat og sagde:

«Den Herre Kristus være med eder, Hr. Mogens! Han bringe eder til Besindelse og føre eder paa ret Vej.»

Saa udtalte han Velsignelsen, gjorde Korsets Tegn og skiltes venlig fra Ridderen, men dog sørgmodig i Hu over, at denne havde afvist hans Formaning og vraget den Sjæletrøst, han bød ham.

Den næste Morgen drog han fra Gudhem og skibede tilbage til Vadstena, hvor han i nogen Tid holdt sig stille. Her gennemgik han svære Kampe baade med indre Anfægtelser og ydre Vanskeligheder, indtil han, anden Gang paamindet derom af Dronningen, paatog sig at drage til Rom som Klosterets Udsending og der virke for den af mange saa længselsfuldt attraaede Kanonisation af Birgitte Birgersdatter. Saaledes slap han af Klosterets snævre Baand og ud i den vide Verden, hvor han i fremmede Lande traf Aandsfrænder, som styrkede ham i hans kætterske Meninger, saa at han ikke fik store Fortjenester af den Helgenglorie, man omsider fravristede Hans Hellighed, Pave Bonifacius. Dog naaede han til Rom; men der forsvandt hans Spor. Det ene Aar gik efter det andet, uden at han vendte tilbage, eller man fik Tidender om ham,

saa at man til sidst troede, at han var død, mulig omkommen paa Hjemrejsen. —

Imidlertid var Jep Mus, da Efterretningen om Sejren havde naaet ham, straks brudt op fra Helsingborg og dragen Nord paa. Han kom til Bohus to Dage efter Dronningen og traf saaledes alle Herrerne endnu samlede der. Han fik sin Videlyst om den vundne Sejr tilfredsstillet, nød den Øjenslyst at skue Kong Albrecht i sin Fornedrelse og gav med Hensyn til den fyrstelige Fanges Behandling Raad, som viste, at han var dybt indviet i Torturens Hemmeligheder; men til hans store Misfornøjelse bleve de ikke fulgte.

Saa drog han Sønder paa med sin Ven Hr. Abraham og var i nogen Tid hans Gæst paa Varberg. Dog vare de ikke alene, thi Bengt Ebbesøn fulgte nu sin Fader som hans Skygge, og Hr. Abraham havde desuden, som det viste sig, sin Hensigt med at tage ham med til Varberg.

Det var nemlig hans Agt at drage med Jep Mus til Helsingborg og blive der en Stund. Bengt mærkede af de to Herrers mange fortrolige Samtaler, at de lagde Raad op om et eller andet, og formodede, at det gjaldt Jomfru Kirsten; men han var nu ganske ligegyldig ved den Sag, opfyldt af sit eget og fuld af Bitterhed og mørke Hævntanker.

Han hørte derfor med Tilfredshed, at hans Fader og Hr. Jep agtede at forlade Varberg; og nu blev han den behagelige Overraskelse til Del, at Hr. Abraham viste ham den Tillid under sin Fraværelse at indsætte ham som Borgfoged paa Varberg. Saa høstede han dog nogen Ære og Gavn af sin Stiffaders Venskab og sad nu og kroede sig paa Klippeborgen, mens Hr. Abraham og Hr. Jep gladelig red Sønder paa som to Ynglinge, der hige efter at plukke Glædens Roser og smage Livets Sødme.

TREDJE BOG

Første Kapitel.

En fangen Fugl.

Det er sidst i April; Valborgsdagen nærmede sig. Vaaren var varm, Urter og Blomster myldrede frem i Bossiø Klosters Have, ja nogle stod alt i fuld Flor, og hist og her lysnede i de vidtstrakte Skove omkring Ringsø enkelte udsprungne Bøgegrene, som de første Silkesting paa et Klæde, hvis brune Bund snart skulde baldyres over det hele og blende ved sin Pragt.

Grønnest var der omkring Bossiø, hvor Kastanjetræerne allerede halvt havde udbredt deres Bladskærme. Paaskeliljer og Hanekamme prangede i Havens af lave, klippede Buksbomhække indfattede Bede, Bierne summede i det klare Solskin over dem, og den nærliggende Skov gav Genlyd af Bogfinkens Kvidren og Solsortens Fløjten.

Abbedissen undede Nonnerne at nyde den skønne, friske Morgen, hvorfor de nu efter endt Gudstjeneste vandrede om i Haven, sladrende eller sysselsatte med at plante og vande i det lille Stykke Jord, som var overladt enhver af dem til eget Brug. To Jomfruer havde fjernet sig fra de andre og vandrede sammen ned ad Kastanjegangen, som langs med Hegnet og i hele Havens Længde fra Nonnehuset førte ned til den stejle Brink ved Søen.

Selv paa langt Hold vare de kendelige, disse to Jomfruer, Kirsten med den ranke Skikkelse, det stolt løftede Hoved og de hurtige, faste Trin; Elseby med sin lavere Statur, den fulde Barm, den smalle Midje, den spændstige Gang og de livlige Bevægelser. Bægge vare de verdslig og stadselig klædte; thi da det kom til Stykket, havde Kirsten fast vægret sig ved at lade sig iføre Ungsøstrenes hvide Kjortel. Hendes Farbroder, som selv havde ledsaget hende til Klosteret, havde desuden ladet Abbedissen mærke, at det var bedst at lade Jomfruen nyde fuld Frihed inden Klostermuren; men uden for den maatte hun ikke komme, og selv paa dette afgrænsede Omraade maatte hun aldrig lades af Syne. Søster Justa sad da ogsaa med et Strikketøj mellem Hænderne paa en Bænk oppe for Enden af Kastanjegangen og holdt stadig Øje med de to frem og tilbage vandrende Jomfruer.

Rigtignok havde Fru Ingefrid fra Bisp Peder faaet en Skrivelse med en hel anden Efterretning om den Maade, hvorpaa hun skulde omgaas Jomfru Kirsten; men paa det Brev modtog Hr. Peder følgende trøstesløse Svar:

Jeg siger eder, ærværdige Herre, at denne hoffærdige Jomfru elsker Verden saa højt, at hun aldrig bliver en af vore; ja, hun vil maaske gøre det, man mindst skulde tro hende til, for at slippe herfra og svælge i Ære og Lyst. Ved Guds Moder, jeg er alt led ved at vogte paa hende og vil takke alle gode Helgene den Dag, da en Ridder kommer og fører hende herfra, han hedde nu Jep eller Mogens. —

Denne Svarskrivelse modtog Bisp Peder paa Varberg og ved det samme Bud, som bragte Kirstens mundtlige Hilsen og Nødraab til Karen Svendsdatter. Han undlod ikke i sit Svar at formane Fru Ingefrid til Taalmodighed og til ikke at tabe af Syne det hellige Formaal, han havde haft for Øje, da han overtalte Dronningen til at sende Jom-

fru Kirsten til Bossiø; men det var saare langtfra, at denne Formaning gjorde noget Indtryk paa den myndige Abbedisse. Tværtimod henvendte hun sig nu i en Skrivelse til Dronningen selv og bad Hendes Naade snarest at fritage hende for det brydsomme Hverv at vogte paa Jomfru Kirsten og fri Klosteret for en Gæst, som hverken hørte til Søsterlavet eller til Skolen, og som ved sin Særstilling og den Frihed, der var hende undt, indvirkede skadeligt paa Klostertugten. —

Det varede noget, inden Dronningens Svar kom; men da det endelig indtraf, fulgte med i Tilgift — Elseby, som ingenlunde fik nogen blid Modtagelse; men da Fru Ingefrid havde læst Dronningens Brev, vendte Bladet sig. Det var en med megen Klogskab affattet Skrivelse, hvori der ikke stod et Ord om Elsebys Brøde, eller at hun var vist af Gaarde i Unaade. Sagen blev givet det Udseende, at Elseby kun var sendt til Bossiø for at holde Jomfru Kirsten med Selskab og lette Fru Ingefrid Tilsynet. Dernæst var der tilføjet en Forsikring om, at Abbedissen trygt kunde sætte sin Lid til Elseby Andersdatter og stole paa hendes Agtpaagivenhed.

Dette var kun alt for sandt. Gamle Fru Gisele havde overtydet sig derom, da hun inden Afrejsen tog Elseby for og lagde hende paa Sinde at gøre sit til at pille Elskovsnykkerne ud af Kirstens Hoved og tale Jep Mus's Sag. Dette, sagde Drostinden, var Vejen til at genvinde Dronningens Naade. Dernæst havde hun haft en Samtale med Dronningen, som fik en afgørende Indflydelse paa Affattelsen af Brevet til Fru Ingefrid; men hvad Drostinden der stilede efter uden ganske at naa det, var nu fuldbyrdet. Efterretningen om Mogens Munks Ulykke og, som Dronningen troede, Umulighed som Bejler, havde ført hende til den Beslutning ganske at trække sig ud af Sagen og lade

Kirstens Formynder og Frænder raade for hende og gøre med hende, hvad de vilde.

Elseby medbragte imidlertid en Skrivelse fra Abbedissen fra Bisp Peder, som gjorde den værdige Kvinde noget mere klog paa Sagens Sammenhæng. Hun blev deri underrettet om, at Hr. Peder foreløbig havde paataget sig Værgemaalet for Jomfru Elseby og anbefalede hende nu paa det bedste til Fru Ingefrids Omhu, idet han slog paa, at Jomfruens Forhold ved Hove ikke ganske havde været, som det burde. Dette overraskede dog ikke Fru Ingefrid, som kendte Elseby ud og ind, og som havde gjort flere forgæves Forsøg paa at vække Alvor i den letsindige Piges Hjerte. Abbedissen var tilstrækkelig inde i Forholdene og klog nok til at forstaa Meningen af Dronningens Brev. Derimod drog hun af Bisp Peders Skrivelse den fejlagtige Slutning, at denne ellers saa kloge Herre i denne Sag havde ladet sig sætte en Voksnæse paa. Sluttelig var hun tilfreds med Elsebys Nærværelse, lod hende og Kirsten saa vidt mulig skøtte sig selv og levede i Haabet om, at det, som Sagerne nu stod, snart vilde ende med, at Jomfru Kirsten anden Gang og for stedse blev ført bort fra Klosteret for at gaa til Brudeskammelen.

Men Kirsten selv modtog sin Legesøster og Barndomsveninde med aabne Arme og trykkede saa varmt et Kys paa Elsebys Mund, at Skamrødmen kom op i Forræderskens Kinder derved. Den hjertelige Modtagelse rev hende med og afvæbnede hende, saa at hun i de første Dage glemte sit Hverv og ikke sagde et Ord om Jep Mus.

Frydefulde bleve for Kirsten disse Dage, inden Efterretningen om det blodige Slag og hendes Hjertensvens Ulykke naaede Bossiø; men de vare kun faa. Et sympatisk Baand knyttede hendes og Elsebys Hjerter til hinanden og gav Forstaaelse; thi de elskede bægge. Nu i sin Nød var Kirsten mindre overlegen og mere overbærende. Vistnok

af Klosteret og søgt Beskyttelse hos en af Mogens Munks Venner. Hun tvivlede om Dybden og Varmen af Kirstens Kærlighed, og denne Tvivl var ikke ugrundet. Kirstens stolte Sjæl var mere koldsindig end hendes, og hendes Hjerte at ligne ved en stærk befæstet Borg, som ikke toges i eet Stormløb, hvorimod Elsebys lignede et ubefæstet Hus, hvis Port springer op paa vid Gab, naar den rette Mand kommer og banker paa. Kirstens Møder med Mogens Munk havde jo kun været korte og flygtige, hvorfor hun, uagtet hendes Hjerte ikke var blevet uberørt og hun selv havde det Forsæt at holde sit Løfte, dog ikke endnu var naaet til den Lidenskabens Højde, som fik Elsebys Hjerte til at banke. Den ædle, ridderlige Mogens Munk blev elsket renere, men ikke saa varmt, som Synderen Abraham Brodersøn.

Elseby tav en Stund; først da Vildandens Vingesus var hendøet i det fjerne, spurgte hun:

«Og hvis du nu havde slige Vinger, Kirsten, hvortil vilde du da bruge dem?»

«Kan du spørge derom?» svarede Kirsten, idet hun vendte sit blege, alvorsfulde Aasyn imod Elseby. «Jeg vilde paa Stand ile til Falkøping til min Vens Smertensleje.»

«For at skue en vanheldet Mand,» spurgte Elseby, «maaske et Lig?»

«For at skue ham, hvordan han saa er,» svarede Kirsten, «blev det end for sidste Gang.»

«O ja, om saa var,» sagde Elseby, «da vilde jeg intet sige derimod; thi da vilde Baandet blive overskaaret, og du atter være fri. Men holder du fast ved en Krøbling, Kirsten, uskikket til at føre nogen Jomfru med Ære til Brudeskammelen, vil du lægge Lænker paa dig, som du dog ikke evner at bære.»

Kirstens Kinder bleve endnu blegere, og der gik en Skælven over hendes Læber, som om hun vilde tale; men det blev ikke til Ord.

«Dog,» vedblev Elseby, «er det tænkeligt, at du trygt kunde gøre det; thi staar det til med Hr. Mogens, som de sige, og vi have ingen Aarsag til at tvivle derom —»

«Vi have ikke Vished,» udbrød Kirsten.

«Jeg skulde dog næsten tro det,» svarede Elseby; «men eet er vist, Kirsten, og det er, at der den ganske Vinter og heller ikke nu, tvende Maaneder efter Slaget, er kommet noget Bud eller Hilsen fra ham til dig. Sikkert maa det da staa ilde til med ham, medmindre han skulde være en koldsindig Elsker —»

«Elseby, du lyver!» raabte Kirsten.

«Nu, forstaa mig ret,» vedblev Elseby. «Han er en ædelsindet Herre, og nu forestiller jeg mig, at om du kom til ham i hans nuværende Vanmagt, da vilde han sige: opgiv mig! Ikke skal min Elende drage dig, du unge Blod, ned i et sorgfuldt Liv.»

Kirsten blev rød og atter bleg; det bares hende for, at hun saa Mogens Munks alvorsfulde Aasyn, nu blegt af Lidelse, for sig og hørte ham tale saa; men hun for op og sagde:

«Frist mig ikke, dit hjerteløse Kryb!»

Altsaa indrømmede hun, at Fristelsen var der, og at hun et Øjeblik havde følt dens Magt; men Elseby vedblev ufortrøden:

«Husk paa din Stilling, som den i Sandhed er! Vil du ikke i Klostercellen, saa maa du gøre Springet i Jep Mus's Arme.»

«Tal ikke om ham,» svarede Kirsten heftigt; «han er en led Karl; jeg taaler ikke Synet af ham.»

«Ja,» svarede Elseby, «bedre, om han var nogle Aar yngre, og om han havde et glattere Ansigt; men han er dog en ganske Mand og ikke saa ilde endda. Ære og Magt og Dronningens Naade, det kan vel nok dække over en grim Næse og stride Haar. Og du vil kunne vinde ham om en Finger; sidder du først som Husfrue paa Helsingborg, da vil du faa fæstet ikke alene Fadeburets og Krydder-

skrinets, men selve Borgportens Nøgle til dit Bælte. Du vil blive den sande Befalingsmand paa Helsingborg.»

«Jeg gør det ikke, Elseby,» svarede Kirsten med fast Røst; «jeg har givet Hr. Mogens min Tro og vil blive ved ham, mens han er oven Jorden, han være nu sund eller syg, en ganske Mand eller en Krøbling.»

«Det er let at sige, men svært at gøre,» svarede Elseby. «Nød bryder Tro og Ed. Jeg har givet dig mit bedste Raad og tænkte som saa, at eftersom du er fast besluttet paa at forlade Klosteret, og du ikke vil drage dig ud af Klemmen ved at svøbe dig i Helligheds Kaabe, da bliver der kun een Udvej tilbage for dig; og saa tykkes det mig, at du bedst vil bjærge din Værdighed ved at gaa frivilligt dertil og ikke lade dig drage ved Haarene som et flæbende Barn, man truer med Riset.»

«Mon de ville bruge Vold?» udbrød Kirsten; det kom næsten som et Skrig. Elseby havde der ramt et ømt Punkt; thi Kirsten var et forkælet Barn, der aldrig havde smagt legemlig Tugtelse, og som lige fra lille af havde været øm over sin Værdighed. Tidlig var hendes Moder død fra hende, og i Klosteret havde man aldrig vovet at røre den stolte Jomfru fra Næs; men Elseby, som trods Kirstens Godhed for hende dog ikke sjældent havde faaet at mærke, at hun i sin stolte Halvsøsters Øjne kun var et Kryb, iagttog med Skadefryd Virkningen af sine Ord og tænkte: der fik Hr. Mogens Dødsstødet! —

Ventetiden blev ikke lang; allerede den næste Morgen blev Kirsten kaldet ind til Fru Ingefrid, som lod hende vide, at hun den foregaaende Aften havde faaet Bud fra Næs, hvor hendes Farbroder for Tiden opholdt sig, med den Underretning, at han en af de første Dage vilde komme og hente sin Broderdatter.

Fru Ingefrid sad ved dette Møde i sin Hynde-

stol og holdt sig endnu rankere og stivere end sædvanligt. Benediktinerordenens sorte Hovedklæde, som omfattede hendes smalle Aasyn, gjorde de skarpe Træk endnu barskere, og hendes hvasse, graa Øjene stirrede ufravendt paa Kirsten, der stod for hende bleg som Døden og saa ned for sig.

«Hvad dine Frænder ville gøre med dig,» sagde Fru Ingefrid, «naar de nu føre dig herfra, den Sag vedkommer ikke mig. og det er mig lige godt, til hvilken Mand de give dig. Du har været under min Varetægt alt som Barn og inden du var en fuldvoksen Jomfru, hvisaarsag jeg mener at have et Ansvar. Desuden bør jeg betænke, i hvilken Hensigt min fromme, ærværdige Ven Hr. Peder fik dig skikket hid, hvorfor jeg da nu end en Gang adspørger dig, om du ikke vil forsage Verden, tage Sløret og blive en Søster af Bossiø?»

«Nej,» svarede Kirsten, idet hun saa op og hendes store blaa Øjne funklede og bleve næsten sorte. «Jeg kan det ikke, jeg vil det ikke!»

«Nu,» svarede Fru Ingefrid koldsindigt, «jeg havde ikke ventet andet Svar af dig, men dog maatte Spørgsmaalet gøres. Du har stedse som en uværdig Ætling af din ædle Farfader Thor agtet hans Klosterbo ringe. Gak da nu herfra og tag den Løn, som Verden vil give dig!»

Men da Kirsten efter dette kom ind til Elseby i deres fælles Kammer, og Elseby lykønskede hende til, at hun nu sluttelig havde vist Nonnekronen fra sig og vendt sin Hu til Brudekronen, kom hun i fuldstændigt Raseri.

«Forbandet være den Stund,» raabte hun, «da jeg fødtes! Forbandet være mit glatte Aasyn, som drog Mændenes Blikke paa mig! Gid jeg var død, gid —»

Hun faldt i en Krampegraad, som berøvede hende Mælet, smed sig paa sin Seng og laa der længe og hulkede, mens Elseby sad hos og forgæves søgte at berolige hende, indtil hun hensank

i en Døs, nu og da afbrudt af et dybt Suk. Netop som hendes Udmattelse var størst, genlød Klostergaarden af den Hestetrampen, hvorefter Elseby saa ofte længselsfuldt havde lyttet, og kort efter kom Søster Justa farende ind med den Melding, at Jakob Axelsøn var kommen med Jep Mus og Abraham Brödersøn i Følge, og at Jomfru Kirsten straks skulde indfinde sig i Talestuen for at stedes for sin Farbroder.

Kirsten rejste sig langsomt i Sengen og stirrede paa Søster Justa med et tomt Blik, som om hun ikke straks forstod Ordenes Mening; men hun lod sig dog føre op af Sengen, sit Haar rede og sin Kjortel ordne. Viljeløst fulgte hun Søster Justa ind i Talestuen, hvor hendes Farbroder stod, saa tyk som han var, med skrævende Ben, opspilede Øjne og en barsk Mine.

«Ej, hvad er dette?» udbrød han, da Kirsten traadte ind. «Du er jo bleg som en Dødning og dine Øjne røde af Graad. Dog vid, min Dukke, at nu hjælper ingen Tænders Gnidsel eller Hulkegraad. Du skal paa Stand i Sadelen og med os til Næs; derind skal du drage ved Hr. Jeps Side; han er selv med. Nogle gode Frænder vente os der; i deres Nærværelse sætter han i Morgen Fæstensringen paa din Finger, og naar Fæstensøllet er drukket, da drage vi til Helsingborg, hvor Brylluppet snarest skal staa.»

Da Kirsten stod og stirrede paa ham uden at give Svar, stampede han i Gulvet og raabte:

«Hvi staar du der og maaber? Sig dog et Ord! Du vil ikke? Nu, da slæbe vi dig herfra og —»

«Farbroder,» sagde Kirsten endelig, «sig mig eet — sker dette med Dronningens Minde?»

«Dronningen lader det ske, og det maa være dig nok; vent ingen Naade der, medmindre du fremtræder for Fru Margrete som Jep Mus's Fæstemø.»

«Nu,» svarede Kirsten, «da maa det vel ske!»

Hendes Aasyn blev end blegere, idet hun tvang Ordene frem, og hendes Stemme lød brudt.

«Nu, det maa jeg lide!» udbrød Jakob Axelsøn og klappede hende paa Kinden. «Nu er du atter min gode Kirsten, og nu skal alt vorde godt for dig.»

«Tro ikke det, Farbroder,» svarede Kirsten, idet hendes Kinder fik Farve og en mørk Ild tændtes i hendes Øjne. «Jeg har Hr. Mogens kær og hader Jep Mus. Vort Samliv vil blive som de onde Aanders i Helvede, og det volder du! Forsvar det for Gud, om du kan! Vitterligt skal det vorde, at jeg kun viger for Vold!»

«Men du viger dog, min Dukke,» svarede Hr. Jakob med et grumt Smil, «og da giver Resten sig nok. Du vil ikke, kender jeg dig ret, raabe det ud for alle. at du gaar den Gang til Brudeskammelen af Nød. Du vil te dig, som det sømmer sig en Jomfru af din Æt, og redde Æren. Sidder du først som Husfrue paa Helsingborg under din gode Husbondes Værn, yndet af Dronningen og æret af alle, da ville nok de mørke Griller forgaa dig.»

Kirsten indlod sig ikke paa at svare paa den Tale, hun sagde kun:

«Men eet begærer jeg. Ikke vil jeg føres herfra nu paa Stand, i usømmelig Hast. Jeg vil have Frist til i Morgen og i Dag i Ensomhed fatte mig og berede mig til at se min Skæbne i Øjnene.»

«Det skal tilstaas dig,» svarede Hr. Jakob. «Det vil være en Vinding, om vi i Morgen faa dig at skue uden svulne Øjne og i en mere fager Skikkelse. Hr. Jep og Hr. Abraham dvæle her sikkert gerne til i Morgen; de ere ikke fremmede for de gode Søstre i Bossiø og kende fra forhen Fru Ingefrids Kødgrøder, hi, hi!»

«Dog endnu eet,» sagde Kirsten, som alt havde Haanden paa Dørklinken — «Elseby maa følge mig.»

«Forstaar sig, forstaar sig,» svarede Hr. Jakob. «Elseby skal blive hos dig, og din Husbond være

hendes Værge; det har han alt lovet mig og gør mig derved en Venskabstjeneste. Jeg har ved min Helgen nu faaet nok af at vogte paa Jomfruer og torteres af deres Nykker.»

Dermed skiltes de; men den næste Morgen maatte Kirsten modtage sin Bejler i Talestüen. Først vare de alene; Hr. Jep kom stateligt trinende, bukkede høvisk og sagde med sin haarde, skurrende Røst:

«I have Hjertens Tak, Jomfru Kirsten, at I omsider bønhørte mig!»

«Tal ej det søde Sprog til mig,» svarede Kirsten koldt og fast; «jeg ledes ved at høre det.»

«Ynder I da bedre det sure?» spurgte Hr. Jep i en spydig Tone.

«Se Tingen an, som den er, Herre,» svarede Kirsten i samme Tone. «Ikke af Lyst gaar jeg med eder; I faar en uvillig Hustru i mig.»

«Nu,» sagde Hr. Jep med et Smil, «dette er dog ærligt talt og uden Svig. Faar jeg end ikke en blid Hustru i eder, saa dog sikkerlig en ærlig og god. I vil se paa mit og mit Huses Bedste og vorde en god Moder for vore Børn, om Gud skænker os nogle.»

Kirstens Aasyn blev purpurrødt, og hendes Blik var som Dolkestik.

«Af mig,» vedblev Jep Mus ufortrødent, «har I kun godt at vente. Jeg skal ære eder og være eder til Vilje i alt, hvad I med Rimelighed kan forlange, ja mere end det. Eders Kamre skulle vorde dragne og smykkede som Dronningens egne, og eders skønne Person vorde klædt, som var I en Kongedatter.»

«Jeg takker,» svarede Kirsten spotsk. «Den Medgift, jeg bringer eder, vil holde eder rigelig skadesløs for de Vægtæpper og de Kjortler.»

«Dog evnede jeg at gøre saa selv uden Medgiften,» svarede Hr. Jep, idet han rettede sin rangglede Krop og sendte Kirsten et af sine glubende Blikke. Han tav et Øjeblik og sagde derpaa uden

Vrede og uden Sleskhed, med det Præg af tør Forstandighed, som sikkerlig klædte ham bedst: «Nu vil jeg vende den Formaning, I før gav mig, mod eder selv og sige til eder: kære Jomfru, se Tingen an, som den er! Eders Samtykke til Trolovelsen har I givet, og efter det maa eders fosse og hovmodige Færd mod mig kaldes hel barnagtig og uforstandig. Bedst vilde det være, ikke alene for mit, men ogsaa for eders eget Velvære, om vi snarest kom paa en taalelig god Fod med hinanden og dog for Verdens Øjne dækkede over det, der ikke er, som det burde være, men som ved Guds Moders og den hellige Katharinas Bistand engang vil vorde det.»

Saa greb han efter hendes Haand; men hun traadte hastig tilbage og sagde:

«Om I saa synes, da kom ikke min Person for nær!»

«Vogt eder, lille Jomfru,» sagde han med dirrende Stemme, «for at drive den Leg med mig for vidt! Jeg har tet mig mod eder, næsten som var I Guds Moder selv. Større end Fru Margrete er I da vel ikke, hvorfor jeg nu beder eder naadigst at stede mig til Haandkys.»

Der var et ondt Glimt i hans Øjne, som gjorde Kirsten ræd. Saa rakte hun ham da sin Haand, som han kyssede og en Stund holdt fast med sine Jærnfingre, hvorefter han begyndte at tale om Trolovelsespagten og dens Vilkaar, og derpaa hørte hun i Tavshed, indtil endelig Fru Ingefrid, Jakob Axelsøn og Abraham Brodersøn traadte ind og lykønskede hende til den, som Fru Ingefrid noget spydigt sagde, gode og fornuftige Beslutning, hun havde taget.

«Alle vore Frænder ville love dig derfor,» sagde Hr. Jakob. «Nu har du atter forligt dig med din Slægt, og sandt er dog det Ord, Kirsten, at hvo der er langt fra sin Æt, er nær sin Uret.»

Men nu traadte Hr. Abraham hen til hende,

vinkede hende hen med sig i Vinduesfordybningen og talte hende til i sin mest indsmigrende Tone og med dæmpet Røst.

«Tillad mig, kære Jomfru Kirsten,» sagde han, «at sige eder et Par Ord, jeg, som dog er eders vordende Husbondes gode Ven og af mit ganske Hjerte ønsker og at turde kalde mig eders Ven. Jeg fatter grant, hvor svært det er faldet eder at gøre dette Skridt, forvildet og misledet, som I var —»

«Saaledes er det ikke, Herre!» svarede Kirsten heftigt.

«Nu,» vedblev Hr. Abraham, «derom ville vi ikke strides. Jeg agter eder højt, fordi I bøjede eders Vilje under eders gode Farbroders og var ham hørig og lydig. I vil næppe komme til at angre det. Hvad der er gaaet forud, lader jeg uberørt. Jeg vil kun bede eder være forvisset om min oprigtige Hengivenhed; stedse vil jeg være eder til Tjeneste og jævne eders Vej, hvor jeg evner det. Alles Glæde ved Hove over, at vi have vundet eder tilbage, vil blive stor og ikke mindst vor gode Dronnings, Gud signe hende! Sandelig, det vil blive en Glædesdag for os, naar I drager ind paa Helsingborg som Husfrue og spreder Ynde og Hygge om eder! Gik det end ikke i denne Sag efter eders Sind og faar I nu ikke den Mand til Husbonde, til hvem eders Hu stod —»

«Hr. Abraham,» faldt Kirsten ind med dæmpet, bævende Røst, «o, sig mig dog, hvor gaar det Hr. Mogens?»

«I bør nu ikke mere tænke paa ham,» svarede Hr. Abraham barsk, men tog sig straks i det og sagde i en mildere Tone: «dog vil jeg ogsaa heri være eder til Vilje og sige eder, hvad jeg ved. Han ligger i Gudhem og nyder god Pleje hos Cistercienserne; hans Liv hænger i en Traad. Dog er det muligt, at han bjærger det; men vanfør og lam, det bliver han alle sine Dage.»

Da brød Taarerne frem hos Kirsten, men Hr. Abraham greb hendes Haand og sagde:

«Kære, lille Jomfru, I maa fatte eder og se at komme over dette. Som jeg vilde have sagt eder før — en stor og skøn Lod venter eder; megen Ære og Glæde, men og store Pligter bie paa eder. Dog mener jeg om eder, at i eders unge Sjæl er der Kraft til at bære Byrden og drage Læsset.»

«Kære Hr. Abraham,» svarede hun, «jeg takker eder for eders Venskab; det har i denne tunge Stund været mig til Lise.»

Saa var hun nu kommen i et venligt Forhold til den Mand, hvem Mogens Munk havde lastet i stærke Udtryk og afmalet for hende som en Nidding. Men hvor kunde hun tænke andet, end at Abraham Brodersøn var bleven malet for sort? Det var jo virkelig ogsaa Tilfældet, for saa vidt som han endnu kunde have gode Øjeblikke, og dette havde været et saadant. Han mente det oprigtigt med det Venskab for Kirsten, og det laa ham paa Sinde som en Æressag, at alt skulde gaa vel af mellem Jep Mus og hende.

Saa indtog de et Maaltid i Refektoriet, ved hvilket Kirsten var en stum Gæst, men Elseby des mere talende. At Mænd og Kvinder sad til Bords sammen, var mod Klosterreglerne, men Hr. Abraham bød, at saa skulde det være, og Fru Ingefrid maatte føje sig. Saa glad var hun desuden over at blive Kirsten Pedersdatter kvit, at hun gerne havde givet de Herrer, som førte hende fra Bossiø, hver et Kys til Tak. Da Maaltidet var endt, tog de Afsked, Kirsten og Elseby med Nonnerne hver især, og Søster Justa fik en skøn Ring til Mindegave og fældede en Taare, som det lykkedes hende at frempresse, fordi hun mente, at det hørte sig til.

Derpaa steg de til Hest og red ud af Klostergaarden, mens saa mange Øjne, som der var i Bossiø, fra alle Døre og Glughuller stirrede efter dem.

Rask gik det saa gennem den grønnende Skov, langs den blinkende Sø ad Næs til. Forrest red

Kirsten mellem sin Farbroder og Jep Mus, efter dem fulgte Hr. Abraham og Elseby; og hvo der saa dem fare forbi, maatte tænke, at ikke den blege Jomfru og hendes barske Ridder, men de to, som fulgte efter, vare i Færd med at give hinanden deres Tro, saa glødende Blikke vekslede de, og saa mange skæmtende Elskovsord faldt der imellem dem.

Saa stod Fæstensøllet paa Næs, og der dvælede de en hel Uge, hvorpaa de alle drog til Helsingborg, hvor Dronningen imidlertid var indtruffen. Kirsten skulde nemlig nu atter indtage sin Plads blandt Dronningens Jomfruer indtil Bryllupppet; thi det var Jep Mus's Ønske, at det skulde staa paa Helsingborg, og Jakob Axelsøn haabede, at Dronningen vilde vise Kirsten, som flere af hendes Jomfruer før, den Ære at gøre Bryllupppet, et Haab, som heller ikke slog fejl. Nu da Kirsten havde føjet sig, faldt Naadens Straaler rigeligt paa hendes Hoved og paa Elsebys med; thi Dronningen belønnede nu hendes Troskab og gav hende fuldkommen Oprejsning ved endelig at gøre hende til en af sine Jomfruer, og dermed var hun kendt for ægte og god.

Andet Kapitel.

Kirsten bjærger sin Samvittighed.

Aldrig havde der paa Helsingborg været en større og mere glimrende Forsamling end i denne Vaar, og dens Beskaffenhed var et Vidnesbyrd om en Storhed og Magtfylde hos Nordens Dronning, der overgik alle hendes Fædres. Baade Danmarks, Norges og Sveriges Stormænd strømmede til, og med deres Følge af Svende og Heste fyldte de baade Slottet og Byen, saa at hvert Rum var op-

taget til det sidste. Herrerne kom vel alle under Tag, maatte end adskillige af dem tage til Takke med et Leje af Straa i Stedet for bløde Bolstre. Svendene maatte for en stor Del blive ved Hestene og lejre sig under aaben Himmel. Denne viste imidlertid baade Dag og Nat et mildt Aasyn, og Vejrliget var saa varmt, at Friluftsfolkene fik en sundere Søvn end de mellem fire Vægge sammenstuvede Herrer.

Hvor fast Skillingen end ellers sad hos Dronningen, naar det ikke gjaldt Gaver til Kirker og Klostre, saa viste hun sig dog ved denne Lejlighed rundhaandet og gjorde sit yderste for at hævde sit Huses Ære og sørge for sine Gæsters Bekvemmelighed. Der blev udfoldet stor Pragt i Klæder og en ingenlunde ved hendes Hof sædvanlig Overdaadighed i Mad og Drikke, saa at Livsmodet og Lystigheden steg til en ikke ringe Højde hos alle Deltagerne i disse mindeværdige Dages Hoffester.

Iblandt dem var Bengt Ebbesøn, som paa sin Stiffaders Opfordring havde sluttet sig til Dronningens Følge, da hun paa Tilbagerejsen fra Bohus overnattede paa Varberg; thi Ævred var ingenlunde opgivet med Hensyn til Karen Sture; men hun følte sig nu mere tryg, fordi baade hendes egen og Bo Stensøns Fader vare fulgte med til Helsingborg.

Til dette Centrum for et storladent og stærkt pulserende Liv førtes nu ogsaa Kirsten og skulde færdes i det paa samme Vis som før, men dog under andre Kaar, indtil Brylluppet, som var fastsat til Peter og Povelsdag, den 29de Juni, umiddelbart før Dronningen agtede at forlade Helsingborg. Den Hvirvel, i hvilken hun saaledes droges ind, greb hende trods al hendes Hjertekvide og indre Modstræben med overvældende Magt. Nu da hun atter var midt i denne store Forsamling af sine Standsfæller, mellem Frænder og Venner, rullede Blodet raskere i hendes Aarer. Den naadige, næsten hjertelige Modtagelse, hun havde faaet af Dronningen,

hendes Veninders søsterlige Omfavnelse og jublende Glæde ved Gensynet, den Hyldest, man viste hende som Helsingborgs vordende Husfrue — alt dette glædede hendes Hjerte og smigrede hendes Stolthed.

Hun havde derfor i Begyndelsen Øjeblikke, da hun glemte, for hvilken Pris Herligheden var købt; men denne Rus varede ikke længe. Hun blev paa en uventet Maade vækket og revet ud af den. Hendes Fæstemand, som for en Tid var bleven taalelig behandlet af hende, fik atter Grund til Klage, og hendes høviske Ven, Hr. Abraham, rettede saa skarpe Bebrejdelser til hende, at Venskabet mellem dem bristede.

Det skete nemlig en Aften, da der var Banket paa Slottet, og hun traadte Dansen med Bo Stensøn — Jep Mus var klog nok til at unde hende al Frihed — at en høj, mørkladen Herre traadte ind i Hallen. Han bar en fin, men sort Klædning, som stak af mod de mange brogede Dragter omkring ham, og paa hans Bryst funklede den gyldne Ridderkæde. Han gik langsomt frem i Trængselen, men naaede hen til Kirstens Plads, da Bo Stensøn satte hende af og forlod hende, fordi et Par af hans Venner kaldte ham hen til Skænken, hvor de vilde drikke et Bæger Vin med ham.

Kirstens Blik faldt paa den høje, mørkt klædte Herre. Hun studsede og blegnede, thi hun saa ham ikke nu første Gang; det var Mogens Munks Broder, Hr. Stig; og saa stor var trods nogen Forskellighed i Trækkene baade i Blik, Skabning og Holdning Ligheden mellem de to Brødre, at det for i hende, som havde hun set Hr. Mogens selv.

Da Bo Stensøn havde forladt Kirsten, gik Stig Munk hen til hende, bukkede dybt og sagde:

«Vær hilset, Jomfru Kirsten, i eders Lykkes Glans! Lider I vel og savner intet?»

Den dybe Stemmes Klang gav Genlyd i hendes Hjerte, saa lig var den Mogens Munks; men Tonen var spydig.

«Forhaaner I mig i min Ulykke?» udbrød Kirsten heftigt, men tilføjede med et Suk, «I kommer vel fra Hr. Mogens, og dette er en Hilsen fra ham. Han maa nu være mig gram; ingen Sinde vil det forundes mig paa denne Jord at retfærdiggøre mig for ham; thi hvad jeg har gjort, Hr. Stig, det gjorde jeg af Nød.»

Da Stig Munk ikke gav noget Svar, men kun saa hende ind i Øjnene, som om hun for ham var en Gaade, han grublede over, men ikke kunde raade, sagde hun sørgmodigt og bønligt:

«Tænk det bedste om mig, kære Herre, og vær mig god! Sig mig, hvorlunde det gaar eders kære Broder. Døjer han svare Smerter?»

«I gættede ret før,» svarede Stig Munk i den samme kolde Tone, «jeg kommer fra ham. Det gaar fremad med ham, skønt langsomt. Han er oven Senge; Krøbling vorder han ikke, saa sagde Broder Martin i Gudhem, som plejer ham og har helet hans Saar.»

Kirstens af Ringe funklende Fingre syslede skælvende med Rosenkransen, der hang ved hendes Bælte, som om hun bad; hendes stumme Læber bleve ganske hvide.

«Jeg bør sige eder mere end dette,» vedblev Stig Munk med dæmpet Røst; «thi enddog I ikke har vist eder at være, hvad min gode Broder troede, at I var, en Jomfru, tro som Guld og standhaftig indtil Døden, tvivler jeg ikke om eders Dyd og end mindre om eders Forstandighed. Loddet er nu kastet; I er ved en ubrødelig Pagt knyttet til Hr. Jep Mus og kan ikke vorde min Broders Hustru, det jeg, naar jeg skal være ærlig, nu heller ikke mere ønsker, selv om det var gørligt.»

Nu kom Bo Stensøn, men Kirsten vinkede ad ham med Haanden. Han forstod da, at hun ikke ønskede at afbrydes i sin Samtale med Stig Munk, hvorfor han gik tilbage til sine Venner, mens Kirsten med Spænding lyttede til Hr. Stig, som nu sagde:

«Alt mens min Broder genvinder sin Helsen, mister han sit Vid. Han vil endda ikke slippe eder og jeg frygter saare, at han omgaas med den Tanke at tage eders Fæstemands, snart eders Husbondes Liv.»

Der tændtes en Glædesild i Kirstens Øjene. Nu først omstødte Kærligheden alle Skranker i hendes Hjerte; hun følte, at hun elskede Mogens Munk dybt, brændende og til Døden. Hr. Stig læste det i hendes Øjne, og det angrede ham, at han havde talt; men hvad der var begyndt, det maatte nu føres til Ende.

«Ønsker I,» spurgte han, «min Broders Hænder besmittede med Blod og hans Samvittighed betynget med Brøde; ønsker I dertil hans Død? Det vil, tænker jeg, komme ud paa eet; thi ringe er dog hans Magt mod Jep Mus's, og selv vorder han næppe den Mand til at føre et Værge og staa en Dyst, han var forhen. Til eder siger jeg nu og lægger eder det paa Sinde: se paa min stakkels Broders sande Vel og vis eder tro i den Pagt, I nu har sluttet. Giv mig et Ord med til min Broder og lad ham vide, at I for stedse har opgivet ham, og at han nu maa tage sin syndige Lidenskab fangen; lad mig paa eders Vegne sige ham —»

Men i det samme nærmede Bo Stensøn sig atter, Kirsten vinkede ad ham, han tog hendes Haand, og de gik med hinanden i Dansen, mens Stig Munk blev staaende og saa efter Kirsten med et harmfuldt Blik. Saa stod han et Øjeblik uvis, men drejede sig derpaa om paa Hælen, gik ud af Hallen og red kort efter ad Berritzholm til, hvor han skulde tage sig af sin Broders Sager. Luften ved Hove var for Tiden ikke god for hans Slægt; alene for at sige Kirsten det Alvorsord og faa et Middel til at helbrede sin Broders syge Sind havde han lagt Vejen om ad Helsingborg. Nu red han sorgfuld derfra, idet han tænkte: ustadig og falsk er Kvinden, snart svag som et Rør, der falder for det første

Pust, snart stiv som en Tjørn, som ingen Storm kan bøje, og paa hvilken man river sig til Blods; og i denne Jomfru, hvem min Broder har holdt for en kurrende Due, dølger sig en Tiger, det læste jeg i hendes tindrende Øjne; gerne saa hun det halve Ridderskab ligge i Blod, hende til Ære.

Men Genstanden for denne haarde Dom pintes af en svar Uro. Mens Gigernes og Fløjternes Toner skingrede i hendes Øren, og Latter og munter Tale lød omkring hende og Bo Stensøn, som svingede hende i Dansen, syntes hun at høre den dumpe Lyd af Sværdslag, Kampraab, Dødsrallen; og da et Bæger Vin blev væltet henne paa Skænken, tyktes det hende, at det var Blod, der flød hen ad Gulvet.

Hendes Fæstemand kom trampende hen til hende og sagde til Bo Stensøn:

«Nu, Bo, have I Tak for eders Riddertjeneste hos min Hjertens Dame! Nu vil jeg selv tage min Rosenblomme i Favn og svinge hende i Dansen »

Saa maatte hun gaa med ham, men medens hun drejede sig rundt med ham paa Gulvet, forestillede hun sig, at hun dansede med ham hen til Randen af en Afgrund, som han ikke saa, at hun stødte ham ned i den, at det bidske Smil, som krummede Mundskægget under hans Høgenæse, blev til et Dødsgrin, og hans skurrende Latter, da en af hans Venner i Forbifarten tilraabte ham et Par skæmtende Ord, til et Dødshyl.

Hun ønskede ham død, og hun følte sig til Mode som en Morderske; thi hun havde jo ikke medgivet Stig Munk den Hilsen, som ene vilde magte at holde hans Broders Sværd i Skeden. Hun tvivlede ikke mere om, at hendes Hjertensven jo før eller senere vilde komme for at tage Hævn, og hun troede ikke paa den megen Tale om hans Vanmagt; hun følte en indre Overbevisning om, at naar han kom, vilde Jep Mus's sidste Time slaa.

Da hun den Aften var kommen til Sengs og

laa ved Karen Svendsdatters Side — de delte nemlig Leje med hinanden — sagde hun:

«Karen, hør et Ord og giv mig oprigtigt Svar! Om du nu ved Fæstensringen var lænket til Bengt Ebbesøn, som jeg til Jep Mus, og nogen sagde til dig: Bo Stensøn stræber din Fæstemand efter Livet og vil myrde ham; gør din Pligt og sig til Bo, at han bør afholde sig fra slig Udaad og ikke besmitte sine Hænder med Blod — hvad vilde du da gøre?»

«O, Kirsten,» udbrød Karen, idet hun brat rejste sig i Sengen, «hvilke ræddelige Syner du har! Mener du, at sligt vil times mig?»

«Hvor dum du er,» sagde Kirsten og greb hende i Armen. «Jeg talte om mine Kaar, ikke om dine. Jeg er stillet, som jeg der sagde og lagde kun Sagen til Rette for dig, saa du grant kunde skønne min Stillings sande Art og give mig dit bedste Raad.»

Nu bad Karen om nærmere Forklaring; hun fik den, grundede nogle Øjeblikke og sagde saa:

«Ikke vilde jeg røre en Finger for at bjærge Bengts Liv og det saa meget mindre, som han har undsagt Bo, og jeg læser i hans onde Øjne, at han pønser paa hans Død — o, Kirsten, jeg levér hver Dag i Kvide og Angest, som du!»

«Bengt, den Pjalt!» udbrød Kirsten. «Han vogter sig vel for at røre Bo; han har det kun i Munden og i Øjnene. Tænk nu kun paa mig! Jeg har givet Jep Mus min Tro, blev jeg end truet og tvunget dertil; men jeg gjorde det dog. Løftet binder mig, men dog vilde det fryde mit Hjerte, om jeg saa ham død. Hvorlunde skal jeg forlige det ene med det andet og bjærge min Samvittighed!»

«O, nu har jeg det,» sagde den snilde Karen; «var Hr. Jep ad og lad saa Hr. Mogens gøre, hvad han vil. Da har du en frelst Samvittighed.»

«Tak,» svarede Kirsten, «dit Raad er godt; jeg vil følge det.»

Og det gjorde hun. Den næste Dag sagde hun til Jep Mus:

«Hr. Mogens's Broder Stig var her i Gaar under Banketten; saa I ham ej?»

«Ved min Helgen nej,» svarede Hr. Jep, «end ikke Fligen af hans Kappe.»

«Men han var her,» vedblev Kirsten, «kom til mig i Hallen og lod mig vide, at Hr. Mogens pønser paa Hævn. Naar han vorder karsk, og der er ej længe til, da vil I spørge ondt nyt fra ham. Det er min Pligt at sige eder det og vare eder ad, hvad jeg nu har gjort.»

Hendes Blik var saa koldt, og Ordene faldt saa tvungent, at Jep saa til hende med et mistænksomt Blik.

«I have Tak, lille Jomfru,» sagde han saa; «men vær ikke ængstelig for mig! Paa Hr. Mogens's gode Vilje til at gøre det af med mig, tvivler jeg ved Guds Moder ikke; men ikke frygter jeg en Fjende, som maa komme paa Krykker. Hav dog Barmhjertighed med den stakkels Herre,» føjede han spydigt til. «Naar I næste Gang kommer Hr. Stig til Ords, da bed hellere ham vare sin Broder ad; thi kommer kan inden mit Sværds Rækkevidde, da turde det hænde, at jeg huggede til Finker, hvad der er blevet til Rest af ham.»

Kirstens Had til hendes Fæstemand voksede, og hendes Samvittighed tav ganske. Hver Gang Jep Mus red ud, haabede hun, at han vilde blive baaret død hjem; men han vendte hver Gang usaaret, frisk og munter tilbage. Dag efter Dag gik, uden at hun spurgte nyt fra Hr. Mogens. Der var nu ikke langt til Sankt Hans Dag, det sidste Sting paa hendes Brudekjortel var syet, og Modet sank i hendes Bryst.

Tredje Kapitel.

Blodig Sæd.

Nu paafulgte der imidlertid i Anledning af Pommeranernes Ankomst en saadan Festtummel, at saavel Mænd som Kvinder paa Helsingborg for en Stund glemte deres hemmelige Sorger, og selv hos Kirsten kom Livsmodet op, saa at Jep Mus atter fik en taalelig Naadens Tid.

Nogle Dage før Sankt Hans Dag indtraf Herskaberne, Hertug Vratislav, Hertuginde Maria og deres tolvaarige Søn Henrik, nu kaldet Erik, der af Dronningen var udset til at bære Nordens trende Kroner og til at tage i Arv hele den Magt og Herlighed, som hun ved sit Snilde, sin ubøjelige Viljekraft og sin gode Lykke havde samlet paa sin Haand.

Modtagelsen, da Kogen, det store Skib, som havde overført de fyrstelige Gæster, lagde til ved Bryggen ved Helsingborg, blev saa glimrende, som en stor af Guld og Staal funklende Skare Riddere og Væbnere til Hest, Lansemænd og Bueskytter i Brynjer, vajende Fjerbuske, Trompeters og Pavkers Skrald og Buldren kunde gøre den; men midt i denne Ring af blinkende Staal, som en broget Urtekost, fæstet til en Ridders Hjælm, saas Dronningen med sine Jomfruer og alle de Fruer, hvem Dagen havde draget til Hove.

I sin blaa Hermelins Kaabe, med Guldringen om det hvide Hovedlin, som paa bægge Sider omfattede hende Aasyn og i bløde Folder faldt ned paa hendes Skuldre, stod Fru Margrete tæt ved Bryggen, da hendes Gæster, førte af Hofmesteren Erik Bydelsbach, gik i Land. I hendes Holdning laa der saa kongelig en Værdighed, og af hendes Aasyn lyste saa klar en Følelse af hendes personlige Overlegenhed og Magt, at Hertug Vratislav bøjede sig dybere for hende, end han havde haft

til Hensigt, og kyssede næsten ydmygt hendes behandskede Haand, som hun rakte ham. Han var en plump, firskaaren Herre med rødligt Haar og Skæg, grove Træk og et Par lyse, listige, men tillige vildt glimtende Øjne. De prægtige, guldstukne og af Ædelstene og gyldne Bjælder funklende Klæder, han bar, klædte ham ilde. En Staalhat og en Brynje vilde passe ham bedre; han lignede mest en Viking, og han havde heller ikke forsmaaet nu og da at øve Hærværk som Røver og Søhane.

Men straks efter blev Dronningen lutter Blidhed og omfavncde hjerteligt sin Søsterdatter, Hertuginde Maria, i hvis fagre og blomstrende Aasyn Slægtligheden med hende selv svagt sporedes. Straks derpaa tog Hertuginden sin unge Søn ved Haanden og førte ham hen til Dronningen, som et Øjeblik saa ham fast i Øjnene og derpaa omfavnede og kyssede ham, mens alle Herrerne og hele Menneskeskaren, som havde samlet sig ved Bryggen, brød ud i et rungende Tilraab: Hil Dronningen, hil Hertug Erik!

Alle, der stod nær nok dertil, gjorde som Dronningen og fæstede Blikket paa Barnefyrsten for i hans Aasyn at læse, hvad der mon var at vente af og bygge paa hos ham. De saa en velskabt, kraftig Dreng med et fint, skønt Aasyn, rødmende som en Piges, silkebløde, brune Haar, som faldt i Lokker om hans Hoved, og et for en Dreng paa hans Alder mærkelig stolt, fyrigt og selvsikkert Blik. Man fik straks det Indtryk, at han havde et heftigt, opbrusende Sind; men den Anstand, hvormed han nu, til Tak for det jublende Tilraab, bukkede og med sin lille Fjerhat hilste til alle Sider, viste, at Høviskhed maatte være ham indpodet fra Barndommen af.

Der var da Øjenlyst nok ved ham, hvorfor især Kvinderne fulgte ham med beundrende Blikke, da han sprang i Sadelen paa en med et prægtigt Ridetøj udstyret Nordbakke, Dronningens første Gave

til ham, og ved sin Faders Side og fulgt af den hele Skare Riddere red op ad Bakken ad Slottet til. Dronningen, Hertuginden, hendes Jomfruer og Fru Gisele agede i den kongelige Karm, men alle Dronningens tolv Jomfruer vare til Hest og red i en lang Række to og to bag Karmen. Omkring dem flokkedes snart de unge Herrer; thi det lange Tog, som end ikke havde forladt Bryggen, da de forreste Ryttere alt havde naaet Slotsporten, skred kun langsomt frem, under jævnlige Standsninger og Brud paa Ordenen.

Hr. Abraham havde maget det saa, at han kom til at ride med Karens Fader, Hr. Svend; thi han greb enhver Lejlighed til at indynde sig hos ham og vinde ham for Bengt.

«En fager og yndefuld Jomfru er eders Datter,» sagde Hr. Abraham; «lykkelig den Ungersvend, der vinder hende!»

Hr. Svend bøjede høvisk sit Hoved og svarede smilende:

«Jeg takker eder for eders gode Mening om hende; dog er der i Jomfruernes Rad dem, der stikke hende. Tænk ikke om hende, at hendes Hjerte er gjort af Voks; hun har en Vilje, og alt mens hun smiler og kæler, naar hun stedse sit Maal.»

«Ej, Hr. Svend,» udbrød Hr. Abraham, «er I saa svag en Fader? Ved min Helgen, havde jeg en Datter, hun skulde ikke have anden Vilje end min!»

«Hidtil,» svarede Svend, «har Karen og jeg været saa lykkelige, at vore Viljer i alt, hvorpaa det kommer an, gik med hinanden som to Strømme i et Leje; men skulde det ske, at hun satte sig op mod mig, da skal jeg ty til eder for at lære den Kunst at tæmme en Jomfru. Deri er I sikkert en Mester.»

Saaledes trak Karens Fader snildt Hovedet ud af enhver Snare, Hr. Abraham satte for ham, og magede det dog saaledes, at det ikke kom til noget

Brud; men i det samme opstod der Tummel, og Hestene bleve urolige.

«Ej,» udbrød Hr. Abraham, «det er Bo Stensøn og min Søn, som trænge hinanden, og bægge ville ride ved eders Datters Side. Se, hvor Øjnene gnistre i Hovedet paa dem! Bengt kom først; vi maa derhen og hævde hans Ret.»

Da drev en statelig Herre de to Medbejlere bort og red nu selv ved Karens Side; det var Bos Fader, Hr. Sten.

«Ej, Jomfru Karen,» sagde han, «jeg ser, at og I er bleven et usaligt Stridens Æble og forrykker Hovedet paa de unge Karle.»

«Ikke med min gode Vilje,» svarede Karen og saa sky til Bos strenge Fader; «ikke ser jeg ens til alle.»

«I ser vel, som I kan og maa, lille Jomfru,» sagde Hr. Sten; «I har Ild i eders fagre Øjne og Gnister tænde, hvor de flyve hen, snart her, snart der. I burde snarest hjemgiftes, og da ville alle Parter vorde helbredede, eders Husbonde, fordi han fik eder, de andre, fordi Visen da var ude for dem, og de maatte kvæde en ny et andet Sted.»

Karen blev rød som et dryppende Blod og gav et Ryk i Tøjlerne, saa hendes Hest stejlede. Hr. Sten greb den ved Milen og fik den tæmmet, hvorpaa han, idet han bøjede sig over til Karen, sagde:

«Sig mig — hvem af de to undte I Pladsen ved eders Side, Bengt Ebbesøn eller min Søn?»

«Den sidste,» svarede hun og saa op med et straalende Blik.

Hr. Sten skønnede, at de Øjne løj ikke; han nikkede venligt til hende og sagde:

«Vel! I Morgen skal jeg tale med eders Fader. Jeg kunde have gjort det før, men jeg ønskede ikke min Søn en uvillig Hustru.» —

Nu vare de oppe ved Slottet, der lig en Leviatan slugte hele den store Skare. Snart var Hal-

len fyldt, saa der kun levnedes nogen Plads oppe i den øverste Ende, hvor Dronningen og hendes fyrstelige Gæster vare. Da alle vare komne til Stede og Velkomstbægeret tømt, greb Dronningen, som ved en pludselig Indskydelse, den unge Hertug, nu hendes Fostersøn og Arving, ved Haanden, førte ham nogle Skridt frem i Hallen og forestillede ham for Forsamlingen.

«Vender eders Hjerter til ham,» saaledes sluttede hun sin Tale, «modtager ham med Kærlighed, sætter med mig eders Haab til ham, og jeg vil bede Gud Herren at lønne eder derfor!»

De Ord bleve sagte med Kraft og dyb Bevægelse, og de fandt saa stor Anklang, at et bekræftende Ja, Ja lød fra alle Sider. Nogle af de ivrigste hilste endogsaa den unge Hertug med Kongenavn, saa det hele kom til at ligne en formelig Hylding, hvad det dog ikke var.

Saa skønt blev en af Danmarks og Nordens uheldigste Konger indført i Riget, han som trods sin gode Vilje i eet og andet skulde skuffe alle Forhaabninger og væsentlig aldrig blive andet, end hvad han nu var, et lunefuldt Barn; men han sprudlede allerede nu af Livslyst og gav Beviser paa sin Fremmelighed i Udvikling, der saa ofte kun er et Blendværk og ikke giver nogen Borgen for Fremtiden.

Ved den glimrende Banket, Dronningen den næste Aften gav, gik det muntert til og mere frit end ellers. Pommerinke Vratislav var en lystig Fætter, og det var et Under, at han den Aften kunde gaa til sit Sengekammer og ikke maatte bæres; men han havde givet sin Gemalinde det Løfte at tage Reb i Sejlene ved det danske Hof, hvor Sæderne under hendes dydige Mosters Regimente vare strenge. og hvor han desuden, hvis han vilde slaa Gækken løs her som hjemme, let kunde skade sin Søns Sag. Der skete saaledes ingen anden Ulykke, end at nogle af Jomfruerne gik der-

fra med smaa Mærker af hans hertugelige Naade, fordi han kneb dem i Kinderne og i Armene.

Broget var Skuet i Hallen med den myldrende Menneskemængde og de farverige Dragter. Der var ikke sparet paa Vokskerter, som tidlig maatte tændes, da Dagslyset kun sparsomt faldt ind ad de smaa, smalle Vinduer, saa at der ikke engang ved højlys Dag var synderlig lyst. Tæt sad Kerterne i de fra Loftet nedhængende Trækranse, og da dertil kom Armstager i Væggene, fik Lysene nogenlunde Bugt med Skumringen i den gamle Hal med det sodede Loft og de mørktpanelede, lysslugende Vægge.

Det var alt ud paa Natten; Vinen begyndte at gøre sin Virkning, og Dansen gik stedse livligere. De mange gyldne Smykker og Ædelstene, Ringe, Kæder og Bælter, hvormed alle, baade Mænd og Kvinder, vare prydede, lysnede, mens de svingede sig rundt, og de smaa Sølv- og Guldbjælder, hvormed deres Trøjer, Bælter, ja hos nogle endogsaa Skosnablerne vare behængte, lod deres fine Toner høre og sang en underlig Sang, som trængte igennem og hørtes trods Fløjternes Hvinen, Trompeternes Skrald og Paukernes Buldren. Mange Ord bleve vekslede, høviske og falske, spotske og skarpe, venlige og ærlige, ømme og kærlige, thi højt gik Lidenskabernes Bølgegang, naar hin Tids Mennesker samledes. Havde Dronning Margretes strenge Blik ikke hvilet paa dem, vilde det næppe være blevet ved Ord, af hvilke de fleste vejredes hen som Skalmejens Toner eller det hvirvlende Støv, men ikke alle; nogle af dem vare som Sæd, der skulde spire og bære Frugt.

Midt paa Hallens ene Sidevæg stod Dronningens Tronstol med Himmel over og pragtfulde Hyndestole til hendes fyrstelige Gæster, som dog ofte forlod deres Sæder for at tage Del i Dansen; men ikke saa Dronningen. Hun gav aldrig sin Værdighed hen paa den Maade; end ikke Abraham Bro-

dersøn havde nogen Sinde kunnet faa hende til at træde en Dans. Hertuginde Maria derimod forsmaaede ikke Dansens Glæder, og de svenske Herrer behagede hende især ved deres mandige Skønhed og ridderlige Anstand. Dog lod hun kun nu og da en af Herrerne opbyde til Dans, og hendes Gemal holdt mere af at sladre med de unge Jomfruer end at svinge dem i Dansen; men unge Hertug Erik brugte den Frihed, der denne Aften blev ham tilstaaet, med samme Vildskab som en Plag, der slipper ud af Stalden.

Folk saa paa hans Færd med forskellige Øjne; de uvenligste Blikke fik han af Abraham Brodersøn, og det havde sin særegne Grund, idet der var overgaaet ham en følelig Krænkelse. Da han nemlig efter Ankomsten blev forestillet for Hertug Erik, havde denne indskrænket sig til næppe mærkeligt at bøje sit Hoved, og uagtet hans Moder bød ham at række Hr. Abraham Haanden, adlød han ikke, men vendte Ryggen til og gik hen til sin Fader. Især havde det dog krænket Hr. Abraham, at Dronningen, som saa derpaa, ikke havde revset den unge Hertug for hans Uvornhed, mens hans Fader stod og lo i Skægget deraf.

«Der stikker en Djævel i den pommerske Unge,» sagde Abraham Brodersøn til Jep Mus, som stod med ham i en Vinduesfordybning og saa paa Dansen; «vi ville faa vort Læs med ham.»

«Det er kun Drengenoder,» svarede Jep Mus; «ujævn som Tordenregn falder stedse Herregunst, endsige da her, hvor Herren er et Barn.»

«Der stikker nogen bag ved dette,» sagde Hr. Abraham. «Af egen Drift vilde han næppe have vovet at krænke mig saa groveligt. Hvo det end er, han skal finde sin Mand i mig.»

«Var dig,» svarede Jep Mus; «gennem denne pommerske Dreng, af hvem Fru Margrete vil gøre en Konge, gaar nu Vejen til hendes Hjerte — ej se, der løber han af med Kirsten!»

Kirsten havde denne Aften hidtil ganske holdt sig fra Gulvet. Dronningen undte sine Jomfruer Frihed til at danse, men forlangte dog, at en af dem stedse skulde være i hendes Nærhed. Det skulde være gaaet paa Omgang; men Kirsten havde udbedt sig Tilladelse til at maatte blive hos Dronningen og gøre Tjeneste den hele Aften. Dette huede Dronningen godt, da hun fandt, at det sømmede sig bedst for en trolovet Jomfru at holde sig fra Dansen, naar ikke hendes egen Fæstemand bød hende op. Saaledes havde Kirsten faaet Held til at sidde i Ly bag Herskaberne, undtagen naar hendes aldrende Fæstemand kom og hviskede hende Ord i Øret, som ikke bragte en Draabe Blod op i hendes blege Kinder, men kun lokkede Hadets Glimt frem i hendes Øjne.

Da kom Hertug Erik, hidkaldt af Dronningen, som stoppede ham i Farten og bød ham unde sig nogen Hvile.

«Nu, Erik,» spurgte Dronningen, «hvorlunde huer det dig paa Helsingborg?»

«Over al Maade vel, Fru Moder,» svarede han, thi det var blevet ham paalagt at give Dronningen Modernavn, «om da mange Dage og Aftener blive som denne. Men end har jeg ikke danset med den fagreste af eders Jomfruer, som har siddet ledig her den ganske Aften; tør jeg byde hende op?»

«Ej hør,» udbrød Hertug Vratislav, som sad i sin Stol, blussende af Vin, «Drengen forstaar sig alt paa Kvindfolk!»

Dronningen sendte ham et hvast Blik, men vendte sig dog til Kirsten og sagde:

«Kirsten, nu kan du ikke slippe; Hertug Erik begærer at danse med dig.»

Kirsten rejste sig, og der var næsten moderlig Værdighed i den Maade, hvorpaa hun rakte Drenge-Hertugen Haanden; men han førte hende saa vel, at det blev et smukt Syn at se derpaa, og da de havde danset en Stund, tog han hendes Haand og

førte hende, ikke tilbage til Dronningen, men til en Løjbænk i en Vinduesfordybning.

«Jeg maa tilbage til Dronningen,» sagde Kirsten modstræbende.

«Det har ingen Hast,» sagde Hertug Erik; «tag Sæde her og lad os sladre lidt med hinanden. Du huer mig godt, thi du har ikke sagt et sødt Ord til mig, som de andre.»

Kirsten saa overrasket paa ham, smilte og sagde:

«Vel muligt, at det beske ligger fremmest paa min Tunge, og derfor burde Eders Naade lade mig fare.»

«Jeg ved Aarsagen,» svarede han med et snu Blik og idet han lagde Fingeren paa Næsen: «den tykke Karen, som danser der med din Broder, har fortalt mig derom.»

«Om Eders Naade saa synes,» sagde Kirsten og blev rød, «saa tale vi helst ikke om mine Sager.»

«Som du vil,» sagde Hertug Erik med en krænket Mine. «Men var jeg Konge, da skulde du blive fri for den glugøjede Jep Mus, og jeg vilde give dig til ham, til hvem, som jeg hører, din Hu staar.»

«Ej,» udbrød Kirsten og lo tvungent, «Eders Naade har end ikke traadt eders Børnesko og kun været her i tvende Dage, og dog leger i alt Konge og vil give Jomfruer bort! Dog, lad os blive ved den Leg, men da helst straks gaa til større Ting. Om I nu var Konge, hvad vilde I da foretage eder?»

«Nu,» svarede den lille Hertug efter et Øjebliks Betænkning, «først vilde jeg gøre nogle Riddere.»

Den Lyst fik han til sin Tid styret, thi ved sin Kroning senere i Kalmar gav han ikke mindre end et Hundrede og tre og tredive Herrer Ridderslaget.

«Dog,» føjede han til med dæmpet Røst og idet han bøjede sig hen til Kirsten, «der gaar nogle Riddere om her i Hallen, af hvis Hæle jeg vilde hugge de gyldne Sporer og rive Kæden af deres Hals.»

«Ej,» udbrød Kirsten, «hvo kan det være, som alt har paadraget sig eders Unaade?»

«Jeg vil blot nævne een,» hviskede Hertugen, «Hr. Abraham.»

«Ej saa!» sagde Kirsten livligt. «Hvori har han da forset sig?»

«Jeg skal betro dig, hvorledes det forholder sig dermed. Da vi drog herover, sagde min Fru Moder til mig: Den mægtigste Mand i Danmark, og hvem din vordende Fostermoder, Dronningen, ynder mest, det er Abraham Brodersøn; hans Venskab maa du vinde. Men hvad tror du, at min Hr. Fader sagde? Lige det modsatte, nemlig disse Ord: før du har vundet Abraham Brodersøn over, vil du intet gælde; staa ham imod, hvor du kan! — og det Raad huer mig bedst; thi han er en hovmodig Karl. Da han blev forestillet for mig, var det kun til Nød, at han bøjede sin Nakke, og han gaar her og knejser som en Paafugl og ter sig, som var han Konge.»

Kirsten lyttede med Forundring til den Tale. Hun glædede sig over den vordende Konges fjendtlige Stemning mod Hr. Abraham, men frygtede for at give sit Hjerte Luft for en aabenmundet Dreng. Endelig sagde hun:

«Muligt dog, at eders Fru Moders Raad var det forstandigste, og at det ikke var vel overvejet af eders Hr. Fader at ophidse eder til, hvad I dog ikke magter.»

«Sig mig eet,» bad Hertug Erik; «er det saa, at Dronningen har ham kær og vil gøre ham til sin Gemal? Saa gik Talen hjemme paa Stolpe.»

«Nej, nej,» svarede Kirsten, «det har sikkert intet paa sig.»

«Men du ynder ikke Hr. Abraham,» vedblev Hertug Erik ivrigt. «Jeg kan læse det i dine Øjne, at du hader ham. Klavs, min Kammerdreng, sagde i Gaar til mig, at han er en Tyran, hvem alle ønske Døden.»

«Hr. Hertug,» svarede Kirsten, «hør nu et godt Raad! Hvad I er til Sinds at gøre med Hr. Abraham, det bør I dølge, indtil I har Magt til at gøre det. End er I ikke Mand, end sidder Kronen ikke paa eders Hoved, og I magter intet.»

Kirsten gav der den vordende Konge en Lære i den for en Regent og Statsmand navnlig i hine Tider saa nyttige Forstillelseskunst. Hun tænkte, at Drengehertugen, længe inden han blev Mand og Konge, vilde glemme hendes Raad og have overvundet sin Skinsyge mod Abraham Brodersøn; men deri tog hun Fejl. Hvor mange gode Raad han end overhørte, saa næmmede han dog dette og bevarede det i sit Hjerte, hvor det laa som et Frø, hvis Spire voksede med ham selv, indtil det til sidst bar blodig Frugt. Hans Adfærd i Øjeblikket var ogsaa skikket til at vække Formodninger om sligt; thi efter at han i nogle Øjeblikke havde siddet og stirret paa Kirsten med dæmonisk Kløgt i sine store Øjne, rejste han sig og gik fra hende uden at sige et Ord.

Men ikke langt derfra stod Bo Stensøn og Karen Sture, straalende af Fryd; thi alt havde nu tilsyneladende jævnet sig for dem. Karens Fader havde vist sig fast og var bleven enig med Hr. Sten om, at deres Børns Forening snarest muligt skulde fuldbyrdes; men da de kendte Abraham Brodersøns Planer med Bengt, som skulde paatvinges Karen, saa havde de med stor Klogskab jævnet Grunden for sig hos Dronningen. De havde ikke alene faaet Folmer Lunge, som var Svend Stures gode Ven, til at tale Bo Stensøns Sag, men endogsaa henvendt sig til Hertuginde Maria, der straks havde fattet Godhed for den tækkelige og yndefulde Karen, og som med Varme tog sig af hendes Sag. Dronningen havde jo ogsaa alt i Forvejen kun ringe Lyst til at blande sig i dette Familieanliggende og syntes i det hele taget i disse Dage opsat paa at fordele sin Gunst mere ligeligt og

vise Abraham Brodersøn tilbage inden for de rette Grænser. Udfaldet blev derfor et fuldstændigt Nederlag for ham og Bengt. Dronningen tilbød at gøre Brylluppet; det skulde finde Sted samme Dag som Kirstens, og med Hensyn til Jaordet kom Folmer Lunge dem til Hjelp og fik det indrettet saaledes, at det om et Par Dage skulde staa hos hans Frænde, Johan Lunge, som boede paa det kun en Mils Vej nord for Helsingborg liggende Gundestrup (Kulla-Gunnarstorp).

Herom stod nu de to lykkelige og talte, glade ved hinanden, og saa Fremtiden i et Rosenskær. Der kunde ikke tænkes noget lifligere Skue end Karens Aasyn, naar Øjnene straalede, og Smilehullerne kom frem. Bo Stensøn var saa fager og ridderlig en Skikkelse, at man kunde forstaa, at Karens Øjne straalede, naar hun saa paa ham; men der var dog i hans Blik og Holdning noget, der vidnede om Overmod og sorgløs Letsind. Karen havde mærket noget dertil ved den ringeagtende Haan, han ved enhver Lejlighed viste Bengt. Ganske vist havde hun selv, tvungen dertil ved hans Paatrængenhed, vist Bengt eftertrykkeligt af; men hun frygtede ham dog eller rettere hans Fader, som stod bagved. Hun havde da ogsaa nu, da alt var afgjort efter hendes Ønske, af sin kloge Fader faaet Tilhold om at vise sig venlig og imødekommende mod Bengt, om han atter skulde nærme sig hende; og dette skete nu paa en overraskende Maade.

Han kom hen til dem, rakte Bo sin Haand og sagde:

«Lad der nu ikke mere være Fjendskab mellem os! Jeg har trukket det korteste Straa, og det er gaaet mig nær til Hjerte. Dog ønsker jeg helst, om da I, Bo Stensøn, intet har derimod, nu som før at kalde Karen min gode Veninde. hvad hun dog var alt fra Barnsben af.»

Karen saa Bengt skarpt ind i Øjnene; det tyktes hende, at Blikket var falsk og Smilet tvungent;

men Bo havde set for meget ned paa Bengt til at kunne fatte noget dybt Nag til ham, og hans Lykke gjorde ham godtroende, hvorfor han straks rakte Bengt sin Haand og sagde muntert:

«Det maa jeg lide, Bengt Ebbesøn! Jeg havde ved min Helgen ikke tiltroet eder saa megen Fornuft. Er dette ærligt ment, da skal I fra nu af være Karens og min Ven.»

«Det er saa,» svarede Bengt, idet der viste sig et ondt Glimt i hans Øjne; men det forsvandt straks igen.

Karen gav ham tøvende sin Haand, idet hun sagde:

«Dette kommer ellers noget hastigt, Bengt; men kært er det mig, om du ikke mere bærer Nag til Bo og mig.»

«Hastigt?» spurgte Bengt paa sin opbrusende Maade, men fattede sig og svarede med et Smil. «Det tykkes mig ellers, at Hastværket er paa eders Side. Jaord om tre Dage og Bryllup om syv —»

«I har Ret, Bengt,» svarede Bo, «dette er mod al Sædvane og næsten ikke sømmeligt; men baade Karens Fader og min ønskede det saa. Jeg er nær ved at tro,» føjede han til med et Smil, «at de have frygtet, at I skulde komme med eders og eders Faders ganske Magt og voldføre Karen. Drag eder til Minde, at I undsagde mig den Aften paa Varberg.»

«Ha, ha!» lo Bengt og blev rød. «Ja, da var jeg kruset i Hovedet; men nu tale vi helst ikke mere derom.»

Saa blev han noget hos dem og sladrede med dem, og i de følgende Dage holdt han til med Bo Stensøn, opsøgte ham stadig og teede sig som hans bedste Ven. Dette undrede for saa vidt Karen mindre, som det stedse lige fra Barnsben af havde været saa med Bengt. Han kendte ikke til at holde Maade; det skulde straks være saa hedt med Venskabet, eller det bristede; men hun havde ondt

ved at tro paa hans Oprigtighed nu. Dog vilde det sandsynligvis, om Bengt havde faaet Lov at skøtte sig selv, være endt med, at han opgav sit Nag; thi hans Kærlighed til Karen var hverken dyb eller sand, kun en Elskovsrus, dreven til Spidsen af hans krænkede Forfængelighed. En stærkere Haand havde skudt ham frem og holdt Traadene, saa at Bengt maatte danse, naar der blev trukket i dem.

Hr. Abraham var nemlig rasende over sit Nederlag og over den Kulde, Dronningen i den sidste Tid havde vist ham. Han tørstede efter Hævn og skønnede, at Bengt i sin nuværende ophidsede Sindstilstand vilde blive et villigt Redskab til at fuldbyrde den. Der behøvedes kun et Pust for at faa den ulmende Glød til at slaa ud i Flamme. Netop nu ved Banketten, da Hr. Abraham stod og iagttog de to elskende midt i deres sorgløse Nydelse af deres Lykke, modnedes hans Beslutning.

Han vinkede Bengt hen til sig, pegede paa Bo og Karen og sagde:

«Taaler du det Syn?»

«Hvad skal jeg gøre derved,» svarede Bengt med et mørkt Blik; «jeg nødsages vel til at taale det.»

«Er da alt Mandsmod nu veget fra dig?» spurgte Hr. Abraham.

«Men, Fader,» udbrød Bengt, «har I glemt, at da jeg paa Varberg vilde undsige Bo, formanede I mig selv til at holde Fred?»

«Ja,» svarede Hr. Abraham, «dengang var der noget at tabe ved at yppe Strid; men nu staar Sagen helt anderledes. Vi ville mage det saa, at der kommer en Slæde i Vejen for det Bryllup. Bo Stensøn maa faa Forfald.»

«Hvad mener I, Fader?» spurgte Bengt hviskende og saa paa Hr. Abraham med et spændt Blik.

«Ikke det værste, om det kan undgaas,» lød Svaret, «men kunde det ikke fryde dig, Bengt, at skamfere Ansigtet en Kende paa denne svenske

Straajunker, som har snappet din gode Brud bort lige for vor Næse?»

«Visselig,» udbrød Bengt, «længe har min Hu staaet til sligt; dog tager jeg helst hans Liv.»

«Nu,» svarede Hr. Abraham undvigende, «snildt maa det i hvert Fald gøres; helst saalunde, at du faar Retten paa din Side. Slut først Fred med Bo og gør ham tryg; da gaar han lettest i Fælden. Siden tales vi nærmere ved om den Sag.»

Og Bengt fulgte, som vi have set, sin Stiffaders lumske Raad. Begyndelsen viste, at han havde et godt Greb paa Tingen, ret som om han havde været Hr. Abrahams Søn efter Blodet. I saa Fald vilde Hr. Abraham dog næppe have sat hans Liv i Vove alene for at slukke sin Hævntørst. Vel vilde han ikke sin Stifsøns Død; men vist var det dog, at om det alligevel gik saa, at Bengt og ikke Bo blev skamferet eller lod sit Liv, da vilde han ikke fælde en Taare. Det tænkte Bengt ikke paa, blind som han var i sin Lidenskab.

Fjerde Kapitel.

Hr. Abraham som Sandhedsvidne.

Da Hr. Abraham den næste Morgen overvejede, hvorledes det Overfald paa Bo Stensøn, som han tilsigtede, skulde sættes i Værk, indsaa han, at Bengt maatte have en snild og modig Hjelper. Et Øjeblik havde han tænkt paa at lade det hele udføre ved Lejesvende; men de kunde forraade ham, og derfor opgav han den Plan. Bedriften skulde gaa paa Bengts Kappe, han vilde ikke brænde sine Fingre derved; men han var dog ikke hjerteløs nok til at lade sin Stifsøn i Stikken; han vilde gøre

sit til, at han havde sin Samvittighed fri, selv om det værste skulde ske.

Han havde bægge sine Haandlangere ved Haanden; thi baade Stopatz og Henrik Raspe havde med en Deling af deres Skytter og Landsknægte ledsaget Dronningen til Helsingborg og laa i Lejr uden for Staden. Henrik Raspe blev paa sine Enemærker, naar ikke Tjenesten kaldte ham derfra; men Stopatz viste sig nu og da ved Hove; thi Ridderkæden gav ham Adgang til Dronningens Banketter. Der behandlede Fruerne og Jomfruerne ham med temmelig Ringeagt; men han kunde ikke trives uden Kvindegunst, og derfor tyede han gerne til Elseby.

Hendes Stilling var trods Dronningens Gunst trykket; oftest naar Dansen gik, sad hun ledig; de unge Herrer holdt sig fra hende, dels fordi ikke engang al hendes Skønhed i deres Øjne kunde dække over hendes tvivlsomme Byrd, dels og maaske mest fordi de vidste, at Hr. Abraham havde kastet sine Øjne paa hende.

Under disse Omstændigheder maatte Stopatz være velkommen, og der opstod et Venskabsforhold mellem ham og Elseby, dog ikke fordi hun paa nogen Maade fandt Behag i ham, tværtimod; men det var dog bedre at føres i Dansen af denne forlorne Ridder end at være helt uden for Spillet. Han teede sig saa sømmeligt og viste hende saa stor Ærbødighed, at ikke engang Elsebys Ven og hans Velynder, Hr. Abraham, blev skinsyg derover. Han var endogsaa Stopatz taknemmelig for dette Galanteri og optog det som en Opmærksomhed, der var vist ham selv. Det endte da med, at Stopatz nu og da gik hans Ærinde som Elskovsbud til Elseby. Saaledes var nu Kong Peters Ridder kommen i Gunst og nød Behagelighederne derved, mens Henrik Raspe blev glemt. Det var jo ogsaa en Selvfølge, at naar Skuepladsen for Hr. Abrahams Rænker var de bonede Gulve, kunde en uop-

dragen Lejesvend som Henrik Raspe ikke bruges, og Stopatz var stedse til Tjeneste for intet. Han gjorde tilsyneladende alt for sin egen Fornøjelse, og skønt Hr. Abraham ikke tvivlede om, at den forlorne Ridder jo ventede Løn, var det dog ikke nødvendigt altid at have Haanden i Pungen, naar man trængte til hans Hjælp. Hans Mod var hævet over al Tvivl, og Hr. Abraham var nu kommen efter, at der under hans Naragtighed dølgede sig stor Snuhed. Han var altsaa den rette Mand til at vogte paa Bengt og sørge for, at den paatænkte Hævndaad blev udført baade sikkert og snildt.

Hr. Abraham lod ham derfor hente og sagde til ham:

«Hr. Stopatz, I kan vise mig en Tjeneste. Der er overgaaet min Stifsøn en stor Krænkelse; han har fra Barndommen af haft Karen Svendsdatter kær og haabede engang at hjemføre hende som sin Hustru; men hendes Fader vil nu give hende til Bo Stensøn. Har I intet hørt om den Sag?»

«Visselig,» svarede Stopatz, «jeg har baade Øjne og Øren; men desforuden har Jomfru Elseby fortalt mig noget derom.»

Hr. Abraham saa skarpt paa Stopatz, som fik en Følelse af, at han i sin Indbildskhed havde gjort en Bommert.

«Nu,» vedblev Hr. Abraham, «saa er I vel ogsaa vidende om, at Bengt fnyser af Harme og for enhver Pris vil tage Hævn over Bo Stensøn?»

«Nej,» svarede Ridderen forsigtigt, «derom ved jeg intet;» men han læste i Hr. Abrahams Øjne, at han atter havde været uheldig; før havde han været for meget, nu var han for lidet vidende.

«Da er det dog saa,» sagde Hr. Abraham barsk; «jeg evner næppe at styre ham og frygter, at han skal komme i Ulykke derved. Dog er hans Harme retfærdig, og Bo fortjener en Revselse. Jeg kan ikke følge Bengt paa alle hans Veje og

vogte paa ham, det Brushoved han er. Vil I paatage eder den Gerning?»

Udtrykket i Stopatz' Aasyn blev med eet alvorligt; det sødlige Smil forsvandt, og i hans stirrende Blik laa tydelig det Spørgsmaal: hvad er den Tales sande Mening?

«Jeg skal,» vedblev Hr. Abraham, «skaffe eder nogle Dages Orlov, saa kan I gaa og komme, som I lyster. Slut eder til Bengt, vind hans Fortrolighed og staa ham bi. Jeg skal lade ham vide, at jeg har udset eder til at være hans Hjælper og —»

«Herre,» udbrød endelig Hr. Stopatz, «den Part af Gerningen er let nok. Hr. Bengt og jeg ere alt vel kendte med hinanden; det vil ikke falde mig svært at vinde hans Tillid. Men hvorom drejer det sig? Skal Bo Stensøn skilles ved Livet? Tilkendegiv mig eders Vilje, da ved jeg, hvad jeg gaar til, saafremt jeg da paatager mig Hvervet.»

«O,» svarede Hr. Abrahum, «jeg vil intet i den Sag; det er min Stifsøns Vilje, som skal fuldbyrdes, og han under Bo Stensøn det værste, men jeg ikke. Drab er en dyr Spas; at slaa den Karl til Krøbling vil være nok.»

«Men Udfaldet af en Dyst lader sig ikke forud beregne,» indvendte Stopatz. «Ere Sværdene først af Balgen, da gaar Døden i Hælene paa de kæmpende. Saaledes gik det min Ven, Wikman von Hugenez, der en Dag fægtede med Albert von Sage, og det endda kun for Spøg; men de bleve hidsige, i et Nu havde Wikman sin Modstanders Kaarde gennem Livet og faldt, idet han raabte: Sankte Kuni — thi den hellige Kunibertus var hans Skytspatron — men han fik ikke Stunder til at fuldføre Ordet, Blodet vældede frem, han var stum og kort efter død. Jeg kan ikke borge for Bo Stensøns Liv, saa lidt som for eders Søns. Blander jeg mig i Striden, da kan og jeg blive paa Pladsen.»

«Vidste jeg ikke bedre,» svarede Hr. Abraham med et spydigt Smil, «da maatte jeg af den Tale

slutte, at I var en Fredens Mand, raadløs og usnild, naar det gælder; men jeg ved, at I før har gjort som denne Albert von Sage og det med koldt Blod. Sagen kan ikke gives i bedre Hænder end i eders. I skal hindre Bengt i at fare bus paa i Utide, I skal passe Lejligheden og vælge Stedet, og naar I mager det saa, at I og Bengt træffe Bo Stensøn ene, saa I bliver to mod een, vilde det være sært, om han da ikke maa bukke under. Kan det ikke være andet, da maa han blive paa Pladsen.»

Nu forstod Ridderen grant Hr. Abrahams Mening, og vidste, hvis Vilje det var, der skulde fuldbyrdes. Han besluttede da, at den, der bestilte Spillemanden, ogsaa skulde betale Musikken.

«Hr. Abraham,» sagde han tvivlraadig, «dette er en saare vovelig Sag. Hr. Bo er en Mand af stor Æt og i Gunst hos Dronningen. Dernæst ved I, hvor strengt Hendes Naade plejer at straffe enhver, som ypper Strid og tager sig selv til Rette. Eders mægtige Beskyttelse kan muligt bjærge Hr. Bengt; hans store Ungdom og skuffede Kærlighed vil desuden tale til Undskyldning for ham. Men hvad skal undskylde og bjærge mig? Lov er lagt, at den skal holdes; naar den krænkes, da kræver den sit Offer, og det turde da hænde, at jeg blev Syndebukken.»

«I vil da ikke?» spurgte Hr. Abraham.

«Lad høre de Vilkaar, I byder mig,» sagde Stopatz ligefrem.

«I skal ikke gøre det omsonst,» svarede Hr. Abraham; «men I overdriver Faren. Selvfølgelig vil min Beskyttelse og vorde eder til Del; og naar I tirrer Bo Stensøn, saa han bliver den angribende, da er det kun Selvforsvar.»

«Og hvor er vore Vidner?» spurgte Stopatz. «Det tykkes mig, I sagde før, at Hr. Bengt og jeg skulde se at træffe Bo Stensøn ene, saa vi bleve to mod een? Men,» vedblev han og slog storladent med Haanden, «I skal ikke ængste eder om, hvor-

ledes Sagen bliver stillet an. Paatager jeg mig Hvervet, kan I lide paa, at intet skal blive forsømt for at dække Hr. Bengt og mig det mest mulige; men for intet vover jeg ikke Liv og Ære i en Sag, som ej vedkommer mig.»

Hr. Abraham strøg sit Skæg og tænkte efter; endelig sagde han:

«Jeg kan ikke fortænke eder deri. Det har ikke heller været min Mening, at I skulde gaa ulønnet derfra. Lykkes Sagen, og alt gaar efter Ønske, skal jeg lønne eder kongeligt.»

«Nej, ikke saa!» udbrød Stopatz. »Naar jeg gør Tingen og i alle Maader handler forsvarligt, da maa jeg have min Løn, hvordan end Udfaldet bliver.»

«Nu, hør da,» svarede Hr. Abraham. «Jeg har en god Gaard i Haslev ved Hallandsaas; den vil jeg skænke eder kvit og frit.»

«Det vilde ikke være ilde,» sagde Stopatz, «om det var sikkert.»

«Hvad?» for Hr. Abraham op, «tvivler I om min Ærlighed og mener, at jeg vil bryde mit Ord?»

Det gjorde Stopatz, og han vilde have tvivlet end mere, hvis han havde vidst, at Hr. Abraham engang havde smurt Henrik Raspe om Munden med det samme Løfte eller i det mindste givet ham Haab om engang at naa denne Herlighed, Gaarden i Haslev, som hørte til Skedal, men laa Ejeren afsides og ubekvemt, og tillige ikke var nogen god Gaard. Stopatz svarede imidlertid med sit sødeste Smil:

«Paa ingen Vis, Hr. Abraham! Eders Ord er mig nok; det er hørt og skal vorde husket. Jeg skal ikke undlade til sin Tid at gøre mit Krav gældende, om jeg kommer levende derfra; men om jeg end alt havde Laasebrevet i min Lomme, hvad Gavn vilde jeg faa deraf, om jeg blev lagt i Jærn eller muligt jaget ud af Riget? Giv mig straks

ti Mark Sølv*), da ere vi kvit, om Planen mislykkes; men gaar alt efter Ønske, da staar dog eders Løfte om Gaarden i Haslev ved Magt. Paa disse Vilkaar er jeg eders Mand. Mindre kan ikke gøre det. Tykkes I ikke derom, da vend eder hellere til en anden.»

Det var imidlertid ikke raadeligt at indvie flere i den Sag, og da Hr. Abraham skønnede, at det ikke nyttede at prutte her, slog han til. Stopatz fik Pengene, bar dem i en Pose under sin Kappe til sit Telt og gemte dem i den svære, jærnbeslagne Kiste, som stod der, og i hvilken laa alle Lykkeridderens Ejendele.

Derpaa vendte han tilbage til Slottet og opsøgte Bengt, som blev saare glad ved den Makker, hans Stiffader der sendte ham; thi han var i Forlegenhed med, hvorledes han nu under et rimeligt Paaskud skulde komme Bo Stensøn til Livs. Der var dog for megen Ridderlighed i ham, til at han gad indlade sig paa ligefrem Stimandsgerning. Det var derfor næppe blevet til noget, hvis Sagen ikke var bleven lagt i Stopatz' Hænder. Da denne i slige Bedrifter saa erfarne Herre havde talt lidt med Bengt og faaet de Oplysninger om Bo Stensøns Gøren og Laden, som han ønskede, havde han straks sin Plan fiks og færdig.

Han fik nemlig at vide, at Bo Stensøn, som ofte færdedes nede i Helsingborg By og plejede Omgang med Borgemesteren og nogle af de fornemste Købmænd, havde ladet sig optage i Stadens Sankt Knuds Gilde og yndede at overvære Lavets Møder. Bengt vidste, at et saadant skulde holdes samme Dags Aften, og at der vilde blive en større Forsamling baade af Mænd og Kvinder og med Dans. Ved en slig Lejlighed turde Gildebrødrene medbringe et Par Venner hver, og nu foreslog Stopatz Bengt at bede Bo Stensøn om at tage dem

*) ca. 600 Kr.

bægge med. Ridderen mente, at Bo, som var en munter Herre, ret slog Gækken løs blandt Borgerne og vilde gaa derfra hed af Vin. I hvert Fald maatte han sørge for, at det skete, og saa vilde det næppe falde vanskeligt paa Hjemvejen at yppe Klammeri og gøre det af med ham.

Bengt gjorde, som Stopatz havde tilraadet, og Bo var straks villig til at medtage baade ham og Stopatz og indføre dem i Gildet. Han foreslog Bengt at lade sig gøre til Knudsbroder og glad i Hu, som han i disse for ham saa lykkelige Dage var, bsekrev han, hvor muntert det ofte gik til ved disse Forsamlinger og lovede Bengt en fornøjelig Aften. Saa tillidsfuld og venlig viste han sig ved denne Lejlighed, at Bengt med de Hævn- og Mordtanker, han bar paa, følte sig helt ilde til Mode derved; men Loddet var nu kastet; han kunde ikke trække sig ud af Sagen uden at staa for Stopatz som en Nar og fej Karl, og derved krympede hans falske Æresfølelse sig.

Imidlertid tog Stopatz sine Forholdsregler. Han havde fraraadet Bengt at komme med noget stort Følge af Svende, da det kunde vække Mistanke; kun Henning skulde tages med. Ligesaa agtede han selv kun at lade sig ledsage af sin Skytte, som plejede at bære hans Kappe; men han sikrede sig i Smug seks Skytter, haandfaste Karle, paa hvilke han kunde stole. Han bød dem gaa ned i Byen, som om de vilde gøre sig en glad Aften der, og tage Post hos en Ølkone, som havde sin Bod ikke langt fra Gildehuset. Der skulde de rolig blive, indtil de fik Bud fra ham, hvilket vilde ske, naar han brød op for at gaa hjem. Naar han med sine Venner var gaaet ud af Gildehuset, skulde de følge efter, men ubemærket og i nogen Afstand, dog ikke længere borte, end at de, naar han stødte i sin Pibe, i en Fart kunde være ved Haanden. Han bød dem komme væbnede med Sværd og Dolk, ikke sladre til nogen af deres Fæller om, at de

gik i hans Ærinde, og lovede dem en god Løn, hvis de nøjagtig fulgte hans Befalinger.

Udsigt til et Sværdskifte af denne Art satte stedse Stopatz i dæmonisk muntert Lune, og han mente, at Kaarene ved denne Lejlighed vare særdeles gunstige for ham selv. Han skulde kun hidse to Hanekyllinger paa hinanden og havde ikke nødig at bryde sig synderlig om Udfaldet. Det var nemlig hans Forsæt aldeles ikke at blande sig i Haandmænget, naar han ikke blev angreben. Faldt Bengt, blev Hr. Abraham for saa vidt hævnet, som Bo Stensøn som Drabsmand maatte fly af Landet, og det vilde da have lange Udsigter med hans Bryllup. Den Mandebod, Hr. Abraham vilde kræve for sin Stifsøns Drab, vilde dernæst blive høj; han vilde hyle af Sorg og ophidse Dronningen, men i sit Hjerte glæde sig, fordi han var bleven sin besværlige Stifsøn kvit. Der var størst Sandsynlighed for, at Kampen vilde faa dette Udfald, thi Bo Stensøn var Bengt overlegen baade i Styrke og Vaabenfærdighed. Mere tvivlsom blev Sagen, hvis Bo Stensøn faldt; men da maatte han give det Udseende af, at han havde gjort sit til at forebygge Kampen; og i dette Tilfælde maatte Hr. Abraham endda være vel tilfreds, eftersom Hævnen blev fuldbyrdet og Bengt maatte fly, saa Hr. Abraham for lange Tider kunde blive ham kvit. Mindst tilfredsstillende, men ogsaa mindst sandsynlig var den tredje Mulighed, at det hele løb af uden Mandefald. Han havde det imidlertid i sin Magt, om han mente det tilraadeligt, selv at gribe ind. Det gjaldt kun om at mage det saa, at de bleve ene med Bo Stensøn. Stopatz havde jo desuden sine Skytter ved Haanden, og han mente ved gode Haandpenge at kunne faa dem til at vidne, hvad det skulde være.

Iført sin stadseligste Klædning, smykket med Ridderkæden og muntert smilende indfandt Stopatz sig til den fastsatte Tid paa Slottet. Han blev

straks var, at Bengt Ebbesøns Holdning var usikker og spaaede ilde. Snart saa han mørkt hen for sig, snart lo han overstadigt og forsikrede et Par Gange uden særlig Grund Bo Stensøn om sit Venskab. Dette overraskede ham dog ikke; men det undrede ham og gjorde ham tillige urolig, at Bo Stensøn ogsaa lod til at være i et saare ærgerligt Lune. Han fik snart Forklaringen, thi Bo gjorde en Undskyldning for den noget uvenlige Modtagelse, han havde givet sine Gæster.

«Tag mig ikke min Vrantenhed ilde op! Min Hjertenskær har voldet det. Hun lider ikke, at jeg gaar til de Gilder og danser med Borgernes Døtre, og det var heller ikke min Hensigt at vedblive dermed; men alt for længe siden har jeg givet Løfte om at indfinde mig til dette Broder- og Søstermøde og turde ikke svigte. Det gav saa en liden Tørn mellem min Hjertenskær og mig, den første; men den kom lovlig hastigt, alt forinden Trolovelsen. Jeg lovede hende imidlertid, at denne Gildesgang skulde blive den sidste. Saa bleve vi forligte, og hun lod mig gaa.»

«I handlede mandigt og klogt,» svarede Stopatz; «det gaar med stridige Kvinder, som med stædige Heste. Faar man ikke Overtaget i den første Dyst, vorde de aldrig tæmmede.»

Den Lignelse syntes Bo Stensøn ikke om, hvorfor han svarede:

«Hvilken Snak! Der findes ingen blidere Jomfru i det ganske Land end Jomfru Karen. Det bæres mig for, at hun dog havde Ret; jeg burde blive til Huse; men nu kan det ikke gøres om, uden at jeg kommer til at staa for hende som en Nar. Lad os da se at komme fort!»

Saa gik de ud af Slottet og ned til Staden, idet Stopatz tænkte, at naar Hr. Bo først var nede i det muntre Selskab, vilde alle Griller tabe sig, og det slog ogsaa til. Det blev et overstadig lystigt Gilde; Bo Stensøn drak mere, end han havde godt

af, og det vilde ikke have frydet Karen Sture, hvis hun havde kunnet se, hvor frit han tumlede sig i Dansen og om hun havde kunnet høre alle de smukke Ting, han hviskede Købstadjomfruerne i Ørerne. Han brød dog af i rette Tid og gik, fulgt af Bengt og Stopatz, ud af Gildehuset, allerede inden Natten faldt paa.

Saa vandrede de i Aftenskumringen op ad Bakken tilbage til Slottet, Bo Stensøn og Bengt foran, idet Stopatz holdt sig noget tilbage for at se, om hans Skytter vare komne paa Benene og fulgte efter.

Bo havde en halv Rus, og Munden løb paa ham, men Bengt sagde ikke et Ord; han havde ogsaa drukket tæt, men jo mere han drak, des mørkere i Hu blev han.

«Du er i ondt Lune i Aften, Bengt,» sagde Bo. «Hvi ser du saa mørkt? Tog du Forargelse af, at jeg kyssede Borgemesterens Juliane? Jeg ved, at du er en renlivet Yngling; men tænk nu ikke det værste om mig og forraad mig ikke for Karen! Det var kun Spas af mig, som af den glade Jomfru selv; skønt lidt løs paa det er hun. Ak, Bengt, de dydige Dannekvinder i Stæderne er ikke mange. Anselmus, Graabroderen, som løber med Tiggerposen, sagde forgangen Dag til mig: der er ikke flere dydige Kvinder her i Staden, end at jeg kan bære dem ud i min Sæk; men han har en ond Tunge.»

Mens han saaledes sladrede, gik han hurtigt op ad Bakkestien, og da Afstanden fra Gildeshuset til Slottet kun var kort, vare de allerede ikke langt fra Borgporten, da Stopatz indhentede dem. Da han saa, at de gik ganske som før, Arm i Arm, tænkte han, at Bengt havde tabt Modet, og at det ikke vilde blive til noget; men i det samme brød Bengt løs. Bo var vedbleven at snakke og sagde til sidst:

«Men nu hører min Gildesgang op, Bengt!

Fra den Dag af, at jeg har sat Fæstensringen paa Karens Finger, og vi have drukket Fæstensøllet —»

I det samme rev Bengt sin Arm ud af hans, sprang fra ham, trak sit Sværd og huggede efter ham, idet han raabte:

«Det skal aldrig ske; før skal det blive Gravøl!»

Det var vel ikke meget ridderlig gjort, eftersom Bengt ikke gav sin Modstander Tid til at faa Sværdet ud af Skeden; men det skete i Raseri og ikke efter lumsk Beregning. Bengt havde slet ikke set efter Stopatz, og saa vel rettet og kraftigt faldt Hugget, at det vilde være gaaet Bo Stensøn ilde, hvis ikke Faren i et Nu havde klaret hans Hoved og gjort ham ædru. Let og smidig, som han var, sprang han til Side, idet han raabte:

«Du er drukken og galen, dit Svin!»

Bengts Sværd kløvede kun Luften, Bos for af Balgen som et Lyn, og da Bengt løftede Armen for at hugge til igen, stak Bo efter ham, thi hans Værge var en Stikkemetz eller Kaarde, og ramte ham lige i Armhulingen. Bengts Sværd faldt ham af Haanden, han skreg op og faldt næsegrus til Jorden, hvor han blev liggende uden Samling.

Det gik lige saa hastigt, som med Stopatz's Ven, Wikman von Hugenez; men Stopatz, det være sagt til hans Ære, kom nu selv under samme Uberegnelighedslov, glemte sit lumpne Forsæt at holde sig uden for Haandmænget og drog sit Sværd for at hævne Bengt, da i det samme et Sværd lynede for hans Øjne, og Henrik Raspes grove Røst lød i hans Øren.

«Kast Sværdet og overgiv eder,» raabte han; «I er min Fange! Jeg skal lære en Ridder af Landevejen som eder at bryde Dronningens Fred lige uden for hendes Borgport.»

«Vi faa se!» raabte Stopatz og stødte i sin Pibe, hvis Lyd hidkaldte Skytterne; men allerede inden de naaede derhen, opdagede han, at Henrik Raspe ikke var alene. Bag nogle Tjørnebuske stod

en stor Hob af hans Landsknægte, hvorfor han stak sit Sværd i Skeden og sagde koldsindigt:

«Der pudsede I mig, Henrik; men se eder vel for, inden I foretager mere i denne Sag, al den Stund dette ikke er mit Værk; en større Mand staar bagved.»

«Netop hvad jeg formodede,» svarede Henrik; «og I har ikke nødig at nævne hans Navn. Han vil nu skønne, at han kunde have henvendt sig til en klogere Mand end eder for at faa sit Anslag sat i Værk, hvilket det end har været; dog næppe saa lige det, at Hr. Bengt skulde undlives af sin Medbejler.»

Saaledes bleve alle Stopatz's snu Beregninger gjorte til Skamme. Han havde ikke skænket Henrik Raspe en Tanke eller forestillet sig den Mulighed, at han kunde blive overlistet af ham; og dog var det gaaet helt naturligt til. Stopatz's egen Svend havde sladret; det var blevet omtalt i Lejren, at han var gaaet til Byen i Selskab med Bengt Ebbesøn og Bo Stensøn, og at han havde befalet en Deling Skytter at følge sig i Smug. Ikke saa snart var dette kommet til Henrik Raspes Kundskab, før han gav sig til at forske videre i Sagen, og det lykkedes ham at komme efter, at Stopatz om Morgenen havde været hos Hr. Abraham. Henriks Skinsyge paa Stopatz og Forbitrelse over, at han i den sidste Tid var bleven stukket ud af den forlorne Ridder og syntes helt glemt af Hr. Abraham, var imidlertid saa stor, at han besluttede at drage ud med nogle af sine Folk og lægge sig paa Lur for at komme efter, hvad det var, Stopatz havde for og muligt forpurre det. Han naaede, som vi have set, sin Hensigt og frelste efter al Sandsynlighed Bo Stensøns Liv; thi Stopatz havde ikke sin Lige i Vaabenfærdighed og Kendskab til alle da brugelige Finter og Fif.

Imidlertid havde Bo givet sig til at undersøge Bengts Tilstand og søgte at standse Blodet med sit

Lommetørklæde. Da vaagnede Bengt af sin Bevidstløshed, og Bo saa til sin Trøst, at Saaret ikke lod til at være dødeligt. Saa skulde der tages en Bestemmelse om, hvor den saarede skulde bæres hen; men Henrik Raspe afbrød al Forhandling og tog Befalingen. Paa hans Bud omringede Landsknægtene Stopatz og afvæbnede ham; det skete i et Nu. Derpaa bød han Skytterne, som nu tabte Modet, at løfte Bengt varsomt op, og bære ham ind paa Slottet.

«Nej, Karle,» raabte Stopatz bestyrtet, «ikke den Vej; til Byen med ham!»

«Hører ikke efter ham,» sagde Henrik Raspe, «men gør, som jeg byder! Da skal jeg mage det saa, at I gaa fri for Straf. I begribe vel ogsaa, at om I slæber Hr. Bengt den lange Vej ned til Byen, ville I tage Resten af hans Liv og blive medskyldige i hans Død.»

Skytterne adlød, dannede to og to af deres sammenknyttede Hænder en naturlig Bærebør, paa hvilken Bengt blev lagt, idet han stønnede af Smerte. Saa gik det langsomt op ad Slottet til med ham; men da Toget var kommet i Gang, sagde Stopatz til Henrik Raspe:

«I vil komme til at angre dette! I gør det ikke af Pligtiver, en Røver og Voldsmand, som I selv er, og ikke heller af Medlidenhed med Bengt Ebbesøn, men af Ondskab mod mig.»

«Ha, ha!» lo Henrik Raspe med sin dybe Røst. «Det har sin Aarsag, naar Ulven æder Faaret! Men naar nu eders mislykkede Bedrift vorder kundbar, vil Dronningen ikke bryde sig om, af hvad Aarsag jeg gjorde dette, men hun vil lønne mig for min Agtpaagivenhed, mens Hr. Abraham vil trække Fingrene til sig og lade eder i Stikken.»

«I vil vel saa ikke,» sagde Bo til ham, «undlade at vidne, at Hr. Bengt var den angribende Part og faldt over mig uden mindste Varsel. I saa jo, hvorlunde det gik til.»

Henrik holdt ham tilbage og sagde til ham med dæmpet Røst:

«Jeg baade hørte og saa, min kære Herre, al den Stund jeg var paa Siden af eder, allerede forinden Hr. Bengt for løs paa eder. Jeg havde nær stukket i at le, da jeg mærkede af eders Tale, at I og Jomfru Juliane havde drevet lidt Kælenskab med hinanden. Men vær tryg; jeg skal ikke forraade eder for Jomfru Karen!»

Bo tav skamfuld. Det harmede ham, at han paa den Vis skulde blive denne lumpne Lejesvend Tak skyldig; men det blev ham en gavnlig Advarsel. Han undgik for Fremtiden at nedværdige sig ved slige letfærdige Streger, saa at Karen fik Glæde og Ære af ham.

Da de vare komne ind i Borggaarden, mødte Lyden af Strengeleg deres Øren, og da Stopatz saa op, blev han til sin ubehagelige Overraskelse var, at uagtet det var langt over Sengetid, brændte der Lys i Hallen, og der færdedes baade Mænd og Kvinder ude paa Svalen.

Der var nemlig kommet en omvandrende tysk Leger eller Sanger, og da en Prøve viste, at han havde usædvanlig Færdighed i sin Kunst, havde Dronningen ladet ham kalde op, dog mest for at fornøje sine Gæster. Hun havde sit Modersmaal kært og var ingen Ynder af det tyske Sprog, endnu mindre af de sødlige, tyske Elskovsviser; men til en saadan var det, at baade hun og hendes fyrstelige Gæster sad og lyttede, idet de ude paa Svalen nød den stille Sommeraftens friske Luft. Det var Kong Wenzels Vise. Denne Bøhmens gæve, nu snart for et Aarhundrede siden hensovede Konge havde ogsaa ladet sin Røst høre midt i Riddertidens elskovsglødende Kor og sunget:

Wer die schönen Frauen
in die Länge anschauen,
der vergisst alle Sorgen,
die in ihm lagen verborgen.

De Ord lød nu ned fra Svalen til stakkels Bengt, hvem Livet havde lært noget ganske andet, og til den skamfulde Bo Stensøn, der paa sin Vis havde faaet at mærke, hvortil det kan føre — «die schönen Frauen in die Länge anschauen.«

Men nu forstummede Sangen brat. Man var bleven dem var fra Svalen, og Borggaarden genlød af forvirrede Raab, indtil Dronningens Røst lod sig høre, og der blev Tavshed, mens hun spurgte og Henrik Raspe svarede. Med faa og fyndige Ord meldte han, hvad der var sket, hvorpaa atter en Storm af forvirrede Udraab brød løs, mens Hr. Abraham og Hr. Sten, efterfulgte af flere, ilede ned i Gaarden.

Dronningens Forbitrelse over dette grove Brud paa Freden var imidlertid saa stor, at hun erklærede, at hun ikke vilde gaa til Sengs, førend hun havde faaet Rede paa Sagen. Hun bød derfor, at saa snart den saarede Bengt var bleven bragt til sit Kammer og givet under Saarlægens Behandling, skulde hver Mand, som havde været Vidne til Kampen, indfinde sig i Hallen og afgive sit Vidnesbyrd for hende. Kun med Møje lykkedes det Hr. Sten at fri Bo for at blive afvæbnet og ført op som Fange.

Saa strømmede alle til Hallen, og Svalen blev tom. Kun Kirsten stod der endnu med Karen, som grædende faldt hende om Halsen og sagde:

«Nu se Guds Moder i Naade til Bo og mig! Der sank vor Lykke i Grus!»

«Jeg kan ikke tro det,» svarede Kirsten. «Bo er ingen Slagsbroder, Bengt maa være den skyldige. Jeg har læst Ondskab i hans Øjne, mens han smiskede for Bo og dig; og af hvad Aarsag mon han trak Stopatz med paa den Fart? Jeg er vis paa, at dette har været et Anslag mod Bos Liv. Tak du Gud og alle Helgene, fordi det er mislykket.»

«Dog gruer jeg for Følgerne,» sagde Karen; «thi hvis det er, som du tror, da stikker vel Hr.

Abraham bagved, og saa vil alt blive udlagt til Skade for Bo.»

«O, Karen,» udhrød Kirsten lidenskabeligt og trykkede hendes Haand, «det være, som det være vil, jeg byttede dog gerne med dig! Din Plageaand ligger slagen; men naar kommer det hævnende Sværd over min? Om ikke mange Dage er jeg hans Fange, og min Lod ikke bedre end en Trælkvindes.»

Nu saa Karen gennem Døraabningen, at Dronningen traadte ind i Hallen og tog Sæde i sin Stol, hvorfor hun ilede derind, efterfulgt af Kirsten.

Hallen var fuld indtil den sidste Plads. Alle vare trængte derind, baade Mænd og Kvinder, Herrer og Svende, Fruer, Jomfruer og Terner. Livdrabanten, som stod Vagt ved Døren, var bleven trængt til Side og havde helt opgivet Evred, mens Dronningen ikke lod til at lægge Mærke til denne Uorden, eller hun muligt netop ønskede, at det, der nu foregik, skulde blive vitterligt for alle.

Jep Mus stod ved hendes Side. Det tilkom nærmest ham som Slotsbefalingsmand at afhøre de skyldige, og det gav han sig nu paa Dronningens Befaling i Færd med. Han begyndte med Bo Stensøn og talte ham bidsk til; men Bo lod sig ikke skræmme. Han gav en kort og klar Beretning om det forefaldne, og da han havde udtalt, var der ikke mange i den store Forsamling, der tvivlede om hans Uskyldighed. Karen, hvis Øjne ikke vare vegne fra ham, mens han talte, drog et lettende Suk, da han tav. End gladere blev hun, da Henrik Raspe, som dernæst blev udspurgt, i alle Maader stadfæstede hans Udsagn; men Hr. Jep brød ham kort af og fremkaldte Stopatz.

Han traadte frem med sin vante Sirlighed, lagde Haanden paa Hjertet, da han bukkede for Dronningen, og begyndte saa med at udtale sin dybe Beklagelse over den Ulykke, der var sket.

«I øvrigt,» sagde han derpaa, «er jeg ikke i

Stand til at vidne om andet, end det, jeg har set. Jeg var, som Eders Naade alt har erfaret baade af Hr. Bos og Henrik Raspes Beretning, ikke nærværende, da Striden begyndte. Jeg kom først til i det Øjeblik, da Hr. Bengt faldt, gennemboret af sin Modstanders Værge, og jeg blev i højeste Grad overrasket, al den Stund jeg havde set bægge Herrerne forlade Gildehuset Arm i Arm og i den bedste Forstaaelse. Jeg tænkte derfor straks og vover endnu at tro, at hele Skylden ikke kan være paa den ene Side. Hr. Bo maa dog sikkert have ladet tirrende Ord falde, som han muligt nu ikke mere mindes.»

Bo gjorde Mine til at give Svar, men hans Fader tog Ordet og sagde, idet han henvendte sig til Dronningen:

«Med Eders Naades Tilladelse, da vil jeg spørge Hr. Stopatz, hvor det kom sig, at han havde en hel Hob af sine Skytter ved Haanden og kunde stampe dem op af Jorden? Henrik Raspe sagde nys, at Hr. Stopatz drog sit Sværd for at angribe —»

«Ja,» faldt Stopatz ind, «uridderligt vilde det have været af mig, om jeg ikke havde følt Lyst til at hævne min gode Ven, Hr. Bengt, og havde jeg gjort det, da vilde, haaber jeg, Hr. Bo paa Stedet have faaet den Straf for sin Misgerning, han har fortjent. Dog opgav jeg det for ikke at volde stor Blodsudgydelse. Henrik Raspe tog Parti for Hr. Bo, og vare vi røgne sammen, da vilde det have gjort en hel Dræbning.»

«Men Skytterne, Skytterne,» raabte Hr. Sten, «hvor kom de fra?»

«Aah,» svarede Stopatz, «deres Nærværelse var et Tilfælde. De havde med Orlov været i Staden og gjort sig en glad Aften hos Ølkonen og vare paa Hjemvejen.»

«I lyver,» raabte Henrik Raspe; «I skikkede dem selv til Staden.»

«Det er en fræk Beskyldning!» raabte Stopatz. «Bevis den, om I kan!»

«Oho!» udbrød Hr. Sten. «Nu ere vi paa Sporet! Eders Naade maa tro,» vedblev han, idet han vendte sig til Dronningen, «at dette har været et Anslag mod min Søns Liv. Vi vide dog alle, hvor nidkær Bengt Ebbesøn har været paa ham for Jomfru Karens Skyld, saa sligt vel tør tiltros ham.»

«Kald Skytterne frem og afhør dem,» sagde Henrik Raspe.

«Nej,» raabte Jep Mus, «dertil giver jeg ikke mit Minde. Hr. Stopatz er en Mand af Ære; hans Ord bør staa til Troende; Eders Naade maa forlade mig, men hvad her foregaar, er ganske utilbørligt. Jeg skulde efter Eders Naades Befaling afhøre de skyldige, men Parterne tage Sagen af min Haand og mundhugges. Om Eders Naade saa synes, da bryde vi nu af, bringe baade Hr. Bo og Hr. Stopatz i sikker Forvaring for Natten og fortsætte i Morgen.»

Der hørtes Mishagsudbrud fra flere Sider, og en Stemme raabte:

«Skam faa I, Hr. Jep! I tager Parti og holder med Niddingen.»

Nu fortrød Dronningen, at hun havde indladt sig paa selv at overvære Forhøret, og eftersom hun maatte give Jep Mus Ret i hans Klage over Krænkelsen af hans Myndighed, vilde hun til at indrømme ham den forlangte Udsættelse; men i det samme traadte Bisp Peder hen til hende og sagde:

«Jeg beder Eders Naade om at lade ske, som Henrik Raspe tilraadede. Hvor priselig er ikke den retfærdige Harme, som før lod Eders Naade sige, at I ikke vilde gaa til Hvile, før I havde faaet Rede paa denne ulykkelige Sag. Jeg bønfalder derfor Eders Naade om at holde ud til Enden og —»

«Nu, nu,» faldt Dronningen utaalmodigt ind, «siden jeg saalunde bliver taget paa Ordet, og jeg mærker, at selv ellers vise og sindige Mænd lade

sig henrive til Utaalmodighed, maa Sagen helst nu til alles Beroligelse føres til Ende. Hr. Jakob —»

Men inden hun fik udtalt, trængte Hr. Abraham gennem den tætte Skare, som omringede Dronningen, og sagde ophidset:

«Eders Naade, det er ufornødent ut foretage videre i denne Sag og møjsommeligt søge efter Sandheden; jeg bringer eder den. Jeg kommer fra min usalige Søn, som trods sine store Lidelser var ved sin fulde Samling og tilstod for mig sin Brøde. I et Anfald af Nidkærhed og Hidsighed, fremkaldt af den store Hjertesorg og Skuffelse, han har døjet, faldt han over Bo Stensøn, uden at denne gav ham nogen Anledning dertil. Han indrømmer, at Hr. Bo er uden Skyld og ganske sagesløs.»

Alle stirrede med Forbavselse paa ham, og da han tav, herskede der et Øjebliks Dødsstilhed i Hallen. En slig Falden til Føje og frivillig Indrømmelse af Sandheden var paa det Sted noget saa uhørt, at de fleste tænkte, at der maatte stikke noget bagved. Over Stopatz's blege og spændte Aasyn gik der en livlig Glædesrødme, saa overraskende kom Frelsen for ham. Dronningen troede aabenbart paa sin Yndlings Oprigtighed. Hun saa til ham med et mildt Blik og sagde:

«Nu, da er det ikke nødvendigt at forhøre og tortere dem, der maa være ganske uden Skyld. Der skal intet foretages videre i den Sag, Hr. Jakob. Og med Hensyn til eders Søn, Hr. Abraham, da ligger han paa sine Gerninger, og det maa være Straf nok. Er hans Forseelse end grov, bør det dog regnes ham til gode, at den blev begaaet i Hidsighed og uden Overlæg, og hans ærlige Tilstaaelse har afvæbnet vor Vrede.»

Hr. Abraham takkede paa det skønneste Dronningen for hendes Mildhed. Hun forlod Hallen, og Forsamlingen skiltes efterhaanden ad; men de fleste gik i høj Grad skuffede derfra, og nogle følte sig aldeles overbeviste om, at Dronningen var bleven

ført bag Lyset. Bisp Peder, som mindedes sin Samtale med Bos Fader om Abraham Brodersøn i Ny Lødøse, sagde nu til ham:

«Det er det gamle Spil, Hr. Sten! Hver Gang vi tro at have Løkken om denne Skalks Hals — I gætter, hvem jeg mener — trækker han med djævelsk Snuhed Hovedet til sig og slipper uskadt derfra.»

«Nu,» svarede Hr. Sten, «denne Gang skal det være ham vel undt. Glad er jeg, fordi Bo slap lykkeligt fra dette, og Fæstensøllet ikke bliver forpurret» —

Det stod da ogsaa to Dage efter med Fryd og Gammen paa Gundestrup. Kirsten var med til Gildet og fældede Taarer, som flød af en dobbelt Kilde, Medfølelse for sin Veninde i Lykken og Græmmelse over sin egen haarde Skæbne, der ikke syntes at skulle afvendes.

Karen var lystelig at skue den Dag; men kun een kendte den dybeste Aarsag til hendes Tryghed i Glæden. Hendes Fæstemand, som, da det kom til Stykket, var for stolt til at leve af Henrik Raspes Naade, havde inden Trolovelsen aabent skriftet sine Smaasynder fra Dansen i Gildehuset og spurgt hende, om hun endda vilde have ham til Fæstemand; og hun havde uden lang Betænkning tilgivet ham. Hun sankede gloende Kul paa hans Hoved ved at vise ham fuld Tillid, og han lønnede hende ved aldrig mere at svigte den.

Men Hr. Abraham kogte i sit Inderste af Forbitrelse, og Stopatz havde sit Læs med at formilde ham. Han lod sig udskælde som en Hund og trøstede sig med sine ti Mark Sølv; han var dog kommen næmt til dem. Derimod tog det en gal Fart med Bengt. Hans Ulykke vakte det gamle Nag til hans Stiffader; han lod til andre falde Ord om Hr. Abraham, som kom til dennes Kundskab og gjorde ham i høj Grad betænkelig. Han besluttede derfor snarest muligt at fjerne ham; og da

Bengts Saar viste sig at være mindre farligt, end man fra først af havde troet, og han selv længtes efter at genvinde sin Frihed, indvilligede han i at trække sig tilbage. Ikke længe efter drog han op til Rossaryd og blev en Tid siddende i Stilhed, idet han rustede sig til at genoptage Retstrætten med sin Stiffader. Han havde nu Tid nok til Selvprøvelse, og der var en Gæring i hans Sind, om hvilken han selv næppe vidste, til hvilken Side den vilde føre ham.

Femte Kapitel.

Kirstens Korsegang.

Solen skinnede klart Peter- og Povelsdag, da de to Bryllupper skulde fejres, og de tvende Brude, den villige og den uvillige, føres til Alteret. Karen stod straks op, da Morgensolens Straaler lo ind ad Glarruderne til hende og Kirsten. Hendes Hjerte bankede af Fryd, da hun efter en sund Søvn rejste sig fra sit Leje; men Kirsten, som havde ligget vaagen den halve Nat, rørte sig ikke og holdt sine Øjne til, som om hun ved at lukke Dagens Lys ude kunde forhale dens Komme. Dog maatte også hun omsider sætte Fødderne paa Gulvet og berede sig til sin Korsegang.

De bleve redede, det vil sige, iførte deres Brudekjortler og smykkede, hver i sit Kammer og af sine Frænker. Dronningen saa til dem bægge og dvælede længst hos Karen, hvor alt var Fryd og hvor de gode Kvinder udførte deres Gerning med Lyst. De havde aldrig hængt Kæder og Ringe eller fæstet Hovedguld paa en mere yndefuld og lykkelig Brud. Sidst gik Dronningen til Kirsten, og der havde Visen en anden Tone.

Kirstens Haar blev kæmmet og flettet, da Dronningen traadte ind. Som en gylden Flod bølgede det ned over hendes Kinder og over hendes Skuldre. Det var et skønt Syn, et dejligt Billede, indfattet i en prægtig Ramme; men hendes Aasyn var blegt, Trækkene skærpede og Blikket mørkt; hun saa ud, som om hun paa een Nat var ældet flere Aar.

«Ej,» sagde Dronningen i en opmuntrende Tone, «hvilken Fylde af fagert Haar du dog har! Du kunde være Brudekronen foruden og endda fremtræde herlig smykket for Guds Alter.»

«Gid de Lokker vare faldne for Saksen i Bossiø!» udbrød Kirsten bittert.

«Er det et Svar at give Dronningen, naar hun kommer naadigt og venligt til dig?» sagde Kirstens Moster, Margrete Grubbe; «men saa har hun været den ganske Morgen. Eders Naade maa ikke vente at se andet end sure Miner hos denne Brud; og beske og hvasse falde Ordene fra hendes Læber.»

«Bossiø,» gentog Dronningen, «ja, hvi blev du da ikke i din Helligheds Pavlun? Det var dig jo ikke forment.»

Da vendte Kirsten sig mod Dronningen med en saa heftig Bevægelse, at Haaret fløj ud af Hænderne paa hendes Kammerpige Birthe.

«Og det siger Eders Naade,» udbrød hun, «som lod mig i Stikken og gav Voldsmændene fri Hænder?»

Hendes Øjne funklede, og hendes Kinder glødede; det var de eneste Roser, der viste sig paa dem den Dag. Fruerne stirrede forskrækkede paa hende og saa derpaa til Dronningen, som om de ventede, at nu vilde der bryde et Uvejr løs; men det skete ikke.

«Din Adfærd,» sagde Dronningen sindigt og fast, «er hel barnagtig og din Beskyldning mod os ubillig. Du ved med dig selv, at om du havde villet det, da havde du nu været Kristi Brud, og

vi havde ikke haft nødig at trækkes med dig, den Stivnakke du er!»

«Men jeg vilde det ikke,» raabte Kirsten, «og Eders Naade ikke heller. Havde Farbroder da turdet true med at slæbe mig af Klosteret med Vold, som han gjorde? Nej, hvad der nu sker, det er Eders Naades Værk; det er eders Vilje, som fuldbyrdes, og paa eder falder Ansvaret for det, der kan følge efter.»

Blodet skød op i Dronningens Kinder; men hun tæmmede sin Vrede og sagde med et Smil:

«Hvad mon det skulde være? Bier du end paa Hr. Mogens, at han skal komme og voldføre dig i den yderste Stund? Det staar at læse i dine Øjne, at saaledes er det. Vi havde tiltroet dig større Forstand. Vid, lille Jomfru, at enddog vi have taalt dette og tilladt dig at rase og sætte den Ærbødighed, du er os skyldig, til Side, saa maa det dermed være forbi. Vil du gøre dig selv til en Fabel og blive til Latter som en vægelsindet Jomfru, der gaar fra sit Ord, siger ja den ene Dag, nej den næste, da kunne vi visselig ikke hindre dig deri, al den Stund vi ikke agte at lade dig slæbe bunden paa Hænder og Fødder til Brudeskammelen. Dog frygte vi intet saadant. Du vil skikke dig; og hvad os angaar, da have vi kun ladet din Formynders og dine Frænders Vilje nyde Fremme. Er der noget at angre, da bliver Ansvaret deres.»

«O ja,» svarede Kirsten med et sygeligt Smil, «Eders Naade har Ret. Tilgiv mig min Opfarenhed! Ingen er at laste uden jeg, som havde en Vilje og dog lod mig kue. Jeg er led ved mig selv; jeg har vist mig uværdig til den faste Tro, min ædle Hjertenskær satte til mig. Vær tryg, han umager sig næppe hid for at voldføre mig.»

«Lad det saa være nok med den Snak,» sagde Margrete Grubbe, «ellers forgaar Taalmodigheden Hendes Naade.»

«O nej,» sagde Dronningen; «dette maatte have Luft; derefter vil nok alt vorde godt. Ret betænkt, Kirsten, da mishager din Frimodighed os ikke; den viser, at du er intet Lam. Du vil ikke segne under Byrden af det, som nu i dine Øjne er et tungt Kors. Hustrutankerne ville snart drive Jomfrunykkerne ud; din Forstand, som er over din Alder, vil vise dig den rette Vej; du vil stille din Husbonde tilfreds og gøre din Slægt Ære. Dertil sætte vi vort Haab; vi vil bede til Guds Moder og anraabe hende om, at dit Ægteskab maa vorde kristeligt og godt. Gør du selv ligesaa!»

Men det stod tydeligt at læse i Kirstens Øjne, at det ikke var derom, hun vilde bede Guds Moder. Dog sagde hun intet; Dronningen fik en stum Hilsen, da hun kort efter forlod Kammeret, og til hendes Frænker vankede der ikke flere Ord, hverken beske eller søde. Hun lod sig uden Modstand smykke, ja hjalp til sidst selv til, for at faa Ende derpaa.

Dejlig i sin Brudekjortel, men hvid i sit Aasyn som en Lilje og med et stirrende Blik skred hun ind i Hallen, hvor Brudefølget samledes. Smilet døde hen paa Karens Læber, da hun saa hende; men hun førte sig med Anstand og gav intet Anstød. Kun lignede hun en Søvngængerske og gjorde alt, hvad hun skulde og maatte, som i Drømme.

En stor Menneskeskare, baade Borgere og Bønder, var strømmet sammen og stod langs Vejen for at se Dronningen, hendes fyrstelige Gæster og det prægtige dobbelte Brudetog ride ned i Staden til Kirken; og Mængden var ikke stum. Navnlig hilstes Dronningen og unge Hertug Erik med jublende Raab. Ogsaa en og anden Herre i Følget, som var folkeyndet, fik sin Hyldest, ja blev ligefrem talt til; thi Almuen var dengang endnu frimodig og ingenlunde slavisk og ydmyg lige over for de store. Der faldt ogsaa hist og her et skæm-

tende og drøjt Ord, som blev hilst med Latter; men da Jep Mus kom, blev der tyst.

Han red frem, struttende af Fløjl og Guld og funklende af dyre Stene. Stiv og strunk sad han i Sadelen, og bidsk og sur var hans Mine. Ved hans Side red Hr. Abraham; thi han havde kun faa Frænder og var paa Kant med dem, hvorfor han havde bedet sin Ven om at være hans Forlover. Hr. Abraham gjorde det gerne og var den rette Mand dertil; thi uden ham vilde Jep Mus aldrig have faaet Kirsten i sin Vold. Da hun kom, og Folk saa hendes Aasyn, indsaa de, hvorfor Jep Mus saa saa vred ud paa sin Bryllupsdag.

«Hr. Jep har der fæstet sig en Stenbrud,» sagde en Borger; «hun ser saa stift og strengt som Sankte Karen med Sværdet og er lige til at sætte op paa et Alter.»

Lysteligere at skue var Brudepigernes Skare, og i den straalede Elseby. I hendes Øjne var der Liv og Glans og Blus paa hendes Kinder; tillige var hendes Kjortel prægtig. Hr. Jep havde skænket hende den; han var jo hendes Værge og viste hende stor Yndest. Til hende satte han sit Haab og ventede, at hun ved sin Indflydelse hos Kirsten skulde jævne hans Ægteskabssti, som tegnede til at blive tornet.

Den ridderlige Bo Stensøn og især hans yndige Brud fik mange venlige Tilraab. Da en Lærke, idet Karen red ned ad Bjærget, standsede i Luften og slog sin Trille over hendes Hoved, saa Folket deri et lykkeligt Varsel., Lærken spaaede ikke fejl, hvis den kvidrede til Ære for Karen Svendsdatter; thi hun skulde blive Stammoder til Helte, de yngre, navnkundige Sturer. Hendes og Bos Søn Niels antog nemlig sin Mødreneslægts Navn.

Kirken straalede af Kerter og duftede af Røgelse. Alle de gode Helgene viste sig paa deres Altre i Højtidsskrud, og ingen ringere end Lunds

Ærkebisp, Magnus Nielsøn, forrettede Vielserne. Der skete intet uventet og kom ingen Frelse for Kirsten. Som Jep Mus's ægteviede Hustru gik hun fra Alteret; men det Ja, hun gav ham, var næppe hørligt; ja, nogle paastod endogsaa, at hendes Læber vare fast lukkede, og at der ikke var kommet en Lyd over dem.

Taareløs gik hun efter Vielsen ned ad Kirkegangen ved sin Husbondes Arm. Hun bar ikke Hovedet mindre højt end sædvanlig, og der sporedes ingen Svaghed eller Modløshed hos hende, før hun nærmede sig Udgangen. Da rev hun pludselig sin Arm til sig, løftede sin højre Haand, raabte «Jesus» og sank afmægtig om i Armene paa Hr. Jep. Alle strømmede til, og der opstod stor Forvirring; men Afmagten varede ikke længe. Snart slog hun igen Øjnene op, saa sig om med et vildt Blik, drog derpaa et Suk, fattede sig, samlede Brudesløret med sine rystende Hænder og sagde, at nu var det ovre, hvorpaa hun hastig gik ud af Kirken uden at se til sin Husbonde eller bie paa ham. Da han havde indhentet hende og vilde hjælpe hende i Sadelen, stødte hun ham fra sig, hvorpaa Hr. Abraham traadte til, tog hende i sine stærke Arme og satte hende paa Hesten. Saa lagde han Tøjlen i hendes Haand og sagde til hende:

«Nu sidder I trygt, Frue! Det staar til eder selv, om I skal fare vel eller knække Halsen.»

Blodet for hende op i Kinderne, og hun sendte ham et Blik, som glødede af Had; men hendes Husbonde, som imidlertid var kommen i Sadelen, tog fat i Tøjlen, førte hendes Hest frem og raabte med en Stemme, som dirrede af Arrigskab: «Nu fort!» Saa maatte hun ride med ham op til Slottet og der gaa sin Korsegang, først til Gildebordet og derpaa, omringet af de støjende og leende Frænker og Veninder, til Brudekammeret; men hendes Øren vare som døvede, og hun saa alt som gennem et Slør. For hendes indre Øje stod det Syn, hun

havde set i Kirken, og som havde slaaet hende med Afmagt; men ingen havde set det uden hun.

Da hun nemlig nærmede sig Kirkens Udgang, var hun bleven en Skikkelse var, som stod i Krogen til venstre, indhyllet i en Kappe og med Hætten over Hovedet, saa at Ansigtet næsten var dækket. I det Øjeblik, hun saa derhen, løftedes Hætten og fra et blegt, indfaldent Ansigt stirrede et Par mørke, dybtliggende Øjne hende i Møde med sælsom Glans. Det Blik gik som et Sværd gennem hendes Hjerte, og hun segnede; thi Manden var Mogens Munk.

Efterretningen om Kirstens Trolovelse og forestaaende Bryllup var naaet op til Gudhem Kloster og havde bragt hans Sind i Oprør. Uagtet hans Saar ikke vare fuldkommen lægte, og Broder Martin spaaede ham det værste, om han allerede nu gav sig paa Rejse, havde han dog forladt Klosteret og var reden Sønder paa, kun ledsaget af Kjeld. Det var hans Haab, at han kunde naa Helsingborg inden Peter- og Povelsdag, og i saa Fald vilde han rejse Indsigelse mod den fuldbyrdede Trolovelse, som, det følte han sig vis paa, kun var kommen i Stand ved at udøve Tvang, og kunde det bevises, da var den ugyldig. Han vilde samle sine Frænder og Venner om sig og rejse en saadan Storm ved Hove, at Dronningen maatte give sig, opsætte Brylluppet og henvise Sagen til Afgørelse ved Herredagen; men hans Legeme var svækket og lystrede ikke hans stærke Vilje. Han maatte nøjes med at gøre smaa Dagsrejser og var først naaet til Helsingborg samme Morgen, da Bryllupsklokkerne ringede, og Brudetoget var paa Vejen til Staden. Dog slæbte han sig, hvor udmattet han end var, straks efter sin Ankomst hen til Kirken, og det lykkedes ham at trænge sig derind, men først efter at Vielsesceremonierne vare til Ende og alt forbi.

Nu var der intet for ham at gøre; Ægteskabets Baand var uløseligt og kunde kun overskæres af Døden. Han vilde nu helst være uset og ikke i

sin nuværende Vanmagt give sig til Kende. Dog kunde han ikke modstaa Fristelsen til at tøve for at se Kirsten gaa ud af Kirken, og saaledes kom han mod sin Vilje til at røbe sin Nærværelse for hende; men han var vel tilfreds dermed, og Virkningen voldte ham dæmonisk Glæde. Han havde dog Øjeblikke, da han tvivlede om hendes Troskab, og et saadant var dette, da hun kom skridende med løftet Hoved og i al sin Pragt ved Jep Mus's Side. Dog holdt han oftest sin Tro paa hende oppe; men hvordan det nu end var med hende, og enten det vilde føre ham til Maalet for hans brændende Attraa eller volde hans Undergang, saa svor han i denne Stund atter Jep Mus Døden; men hans Legemssvaghed nødsagede ham til at give Tid. Han maatte samle Kræfter, inden han kunde lade det hævnende Slag falde; og saa var det bedst at forsvinde, for at hans Dødsfjende kunde føle sig tryg. Jep Mus var i hans Øjne ikke mere værd end en Hund eller snarere et skadeligt Kryb; det var en god Gerning at udrydde ham af Jorden. Det var derfor ingenlunde hans Agt paa ridderlig Vis at advare ham ved en Undsigelse; Hævnen skulde komme over ham som en Dommedag, uden Varsel.

Han holdt sig den Dag skjult i sit Herberge, og da alle for Brudefærdens Skyld strømmede til Slottet, og Byen var mennesketom, lykkedes det ham ikke at blive opdaget. Aarle den næste Morgen gik han om Bord paa en Skude, som laa ledig ved Bryggen, og som Kjeld havde hyret til ham. Skipperen førte ham lykkeligt til Jyllands Kyst og kastede Anker ved Indløbet til Randers Fjord, hvor hans Fædreneborg Holbækgaard laa.

Der, i sin Hjemstavn levede han saa en rum Tid stille, styrede sin Gaard og tog sig af sine smaa Sønner. Hans Legemssvaghed maatte gælde som Undskyldning for, at han afsondrede sig og ikke omgikkes sine Naboer; men den sande Aarsag var hans mørke Sindsstemning, Græmmelsen over

hans Lykkes Tab og Harmen over hans Vanmagt, som kunde stige til Raseri.

Efterhaanden genvandt han dog sit Helbred og sine Legemskræfter, og hans Broder Stig, det eneste Menneske, hvis Tilnærmelse han taalte, glædede sig baade derover og over den Ro, der syntes at være kommen over hans Broder; thi denne viste ham et glat Aasyn og dulgte den Hævnplan, over hvilken han rugede. Da Stig en Dag bad ham hæve Afspærringen, atter modtage Besøg af sine Frænder og Venner og vise sig blandt dem, svarede han:

«Giv Stunder, Broder! Min Time er ikke kommen endnu; men naar den er der, og jeg rider fra Holbækgaard for atter at drage ud i Verden, da vil det spørges, og du vil undre dig. Da staar min Hu til at forandre mig.»

Disse Ord mente Stig Munk, kunde jo kun tydes paa een Maade. Hans Broder agtede at tage sig en Hustru, og han glædede sig over, hvad der i hans Øjne var et sikkert Kendetegn paa, at Broder Mogens nu ganske havde overvundet sin usalige Lidenskab og slaaet Kirsten af Tankerne.

Sjette Kapitel.

En Anvisning paa Himmelen.

Dagen før Opbrudet fra Helsingborg gav Dronningen Abraham Brodersøn Foretræde i sit eget Gemak og uden Vidners Overværelse. Han havde nemlig udbedet sig en Samtale under fire Øjne med hende, og hun havde ikke haft Betænkeligheder ved at opfylde hans Ønske. Siden den Dag paa Varberg, da han ved sit Knæfald havde formildet hende og atter sat sig fast i hendes Gunst, havde

han strengt holdt sig inden for den undersaatlige Ærbødigheds Grænse og ikke i nogen Henseende givet Anstød.

Desuden deltes nu deres Veje. Dronningen agtede sig op i Sverige for at tage sit ny Rige i Besiddelse, lade sig hylde der og udskrive Skat, mens Hr. Abraham havde faaet det vigtige Hverv som øverstbefalende for Hæren at træffe Forberedelser til det Tog, der paatænktes mod Stockholm. Nu skulde han altsaa faa Lejlighed til at bruge sit Sværd i Dronningens Tjeneste. Uagtet han ikke vægrede sig ved at lyde Kaldet og gøre sin Pligt, nærede han dog den Mistanke, at hans Modstandere i Raadet stak bag ved dette og havde paatvunget ham denne Ære for at faa ham tjernet fra Dronningen.

Han rykkede ikke straks frem med det Ærinde, som havde ført ham til Dronningen, saa at hun begyndte at nære den Mistanke, at han kun var kommen for endnu en Gang at dvæle i hendes Nærhed og samtale med hende; men om det ogsaa var Tilfældet, saa var hun dog ikke til Sinds at vredes paa ham derfor; thi hun var selv blød om Hjertet. Hun hastede da ikke med at udspørge ham om hans Ærinde og gav sig til at tale om Bengt.

«Jeg har ondt af eders Stifsøn,» sagde hun; «jeg undte ham det bedste; men min Magt har, som det desværre ofte viser sig, sin Grænse. Mon han vil genvinde sin Førlighed?»

Hun talte venligt og ligefrem og brugte under hele denne Samtale ikke en eneste Gang det kongelige «Vi». Hr. Abraham syntes ikke at lægge Mærke til hendes store Nedladenhed. Han stod hensunken i Grublen, for nu op som af en Drøm og sagde:

«Bengt? O, Eders Naade, med ham har det ingen Fare; og jeg haaber, at den Revselse, han har faaet, vil være ham til Gavn, saa at han, mens hans Saar heles, ogsaa helbredes for den Frem-

fusenhed, han har i Blodet, og en anden Gang ser sig bedre for.»

Det Ønske var for saa vidt oprigtig ment, som Hævnen var glippet, fordi Bengt var faret blindt paa og i et Øjeblik, da han ikke havde sine Medhjælpere ved Haanden; men hvem, som ikke vidste bedre, skulde ved at se paa Hr. Abraham og høre ham tale med saa faderlig Værdighed faa nogen Anelse om, at han havde ægget sin Søn til denne Udaad og saaledes selv var den egentlig skyldige? Saa vant var han nu til at hykle og lyve, at enhver Usandhed gled let over hans Tunge, og ofte var han i den Grad inde i sin Rolle, at han maaske endogsaa i Øjeblikket troede paa sine Løgne.

«Vent ikke det,» svarede Dronningen; «de medfødte Fejl, som stikke os i Blodet, blive vi ingen Sinde kvit. Derpaa tænker jeg med Ængstelse, naar jeg iagttager min Fostersøns Færd; ogsaa Hertug Erik er et født Brushoved. Det skorter ham ikke paa Forstand, men Sindet regerer ham, i Dag saa, i Morgen anderledes; ustadig er han som Vinden og holder end ikke ved med nogen Leg.»

«Muligt dømmer Eders Naade ham dog for ringe i den sidste Post,» svarede Hr. Abraham, idet hans Blik formørkedes. «Hertugen kan være vedholdende nok, om ikke i Leg, saa dog i Had. Paa mig har han lige fra den første Stund kastet sin Unaade, og end er det ikke lykkedes mig at aflokke ham et Smil eller et naadigt Ord.»

«Drengestreger, ikke andet,» sagde Dronningen: «jeg har dadlet ham derfor; det skal vorde anderledes.»

«Det tykkes vel Eders Naade at være sært af mig,» svarede Hr. Abraham, «men det bæres mig for, at dette ikke vil forandre sig. Det gaar med os Mennesker, som med Dyrene; vi drages til hinanden eller stødes bort formedelst en uvilkaarlig Følelse og ofte uden fornuftig Aarsag. Jeg har

aabenbart ved det første Syn indgydt Hertugen Modvilje, uanset om nogen skulde have sat ondt for mig hos ham. Selv om saa var, maatte det dog kunne lykkes mig at modvirke en slig fjendtlig Indflydelse. Jeg tør nok sige, at jeg i Underdanighed og Iver for at være ham til Behag intet har forsømt; men alt forgæves. Straks naar jeg kommer ham for Øje, formørkes hans Aasyn. Jeg tænker da, naar han engang kommer til Skels Aar og Alder og faar Tøjlerne i Hænde, da vil jeg i Gerningen faa at mærke, hvad han nu kun tør tilkendegive ved Blik og Miner.»

«Ej, Hr. Abraham,» udbrød Dronningen, «hvor I der tænker langt frem! Det ligner ikke eder at tage Varsel af et Barns Luner.»

«Men dette Barn,» svarede Hr. Abraham, «vil om ikke mange Aar være myndigt og da, om Eders Naade holder fast ved eders Forsæt, vorde Rigernes mægtige Konning. Selv forinden vil han finde Øjentjenere nok, som ville være villige til at fremme hans Hensigter.»

«Lad ikke det volde eder nogen Bekymring,» sagde Dronningen skarpt; «saa længe jeg er oven Jorden, vil jeg selv have Indseende med Rigernes Styrelse, og hvorledes der handles med mine tro Undersaatter.»

«Ja, Eders Naade, det er mit Haab,» svarede Hr. Abraham, «og det vil for Rigerne og Folkene være en Lykke. Ikke heller nærer jeg nogen Tvivl om, at saaledes vil det jo blive, om Eders Naade da er oven Jorden; men jeg tænkte nu paa min egen ringe Person og Lykkens Ustadighed. Dernæst tænkte jeg ikke alene langt frem, men og paa den Tid, som nærmest staar for. Jeg drager nu bort og kommer Eders Naade af Syne. Da ville mine Fjender faa travlt med at sværte mig og gøre Eders Naades Hjerte koldt imod mig. Jeg beder Eders Naade, lyt ikke til dem! Tvivl ingen Sinde om min Troskab og unddrag mig ikke eders Gunst!»

Han sagde dette i en saa inderlig og bønlig Tone, at Dronningens Hjerte rørtes.

«Hvortil dog den Tale?» udbrød hun. «Tænker I om mig, at jeg lytter til Klaffere og er som et Siv, der svajer hid og did; kender I mig ikke bedre? Eller mener I, at jeg ikke har været skønsom nok og ikke lønnet eder efter Fortjeneste? Begærer I mere?»

«Eders Naade mistydede der grusomt mine Ord,» svarede han. «Eders Velgerninger mod mig have været store, og mit Hjerte er fuldt af Taknemmelighed. Nej, Eders Naade, ikke er jeg i Dag kommen for at begære mere af eder. Tværtimod, det er mit Ønske som Bevis paa min undersaatlige Hengivenhed at bringe et lidet Offer, om Eders Naade vil værdiges at modtage det.»

Idet han sagde dette, tog han et Papir af sin Brystlomme og rakte hende det. Det var et Bevis for en betydelig Pengesum, hvormed han havde forestrakt Dronningen, og som skulde være tilbagebetalt ham allerede til Sankt Hans Dag; men da han vidste, at der paa Grund af den kostbare Krig og denne Sommers store Udgifter til Hofholdningen var Ebbe i det kongelige Skatkammer, havde han ingen Vanskeligheder gjort, da Rentemesteren forlangte Henstand. Dog havde han sagt, at han ønskede at ordne denne Sag med Dronningen personlig. Hun var bleven uuderrettet herom og tænkte, at hans Mening dermed havde været, ikke at afkræve hende Pengene, men at forlange Pant i Jordegods og derved gøre sig Fordel. De rige Jorddrotter drog nemlig gerne Fordel af Kronens Pengemangel for paa denne Maade at faa Fingre i dens Godser, og hvor svært det faldt bagefter at vriste Byttet fra dem, det havde baade Kong Valdemar og nu hans Datter erfaret. At tilbagevinde des tabte Krongods havde været et af hans vigtigste Formaal. Dronning Margrete var traadt i hans Fodspor, og hun var naaet endnu videre frem

dermed; men hvor meget ondt Blod det satte, det have vi set ved Bjørn Skaldres Forbitrelse over Tabet af hans to Gaarde.

Hr. Abrahams Tale om at bringe et Offer forekom da Dronningen helt ubegribelig. Hun sad med Papiret i Haanden og saa spørgende paa ham, da han sagtelig tog det fra hende, rev det sønder og kastede Stumperne i Kaminen.

«Hr. Abraham,» udbrød hun og løftede Haanden, «hvad gør I dog der!»

«Jeg gjorde det med velberaad Hu,» svarede han, «og i den Tro, at Eders Naade vil vise mig den Ære at modtage dette Mammon som en Gave fra mig, eders tro Underdan og hengivne Ven.»

Han læste i Dronningens bevægede Aasyn, hvor stærkt et Indtryk dette Bevis paa Uegennyttighed gjorde paa hende. Hun var husholderisk og sparsommelig, stundom indtil Gerrighed. Hun havde Pengene kær og vidste bedre end de fleste at vurdere og bruge dem; hun slap dem nødig, og det samme var Tilfældet med ham. Deri samstemmede de, og hun var da i Stand til at værdsætte Betydningen af det Offer, han der bragte; men det var hende velkomment, og hun betænkte sig ikke paa at modtage det. Pengemellemværende mellem Fyrste og Undersaat hørte jo ogsaa dengang til Dagens Orden og havde intet nedværdigende ved sig, hvortil kom, at den Overflødighed, af hvilken han gav, for største Parten havde sin Oprindelse fra Naadesbevisninger af hende selv, saa at en Del af Strømmen kun vendte tilbage til sit Udspring.

«I have Tak,» sagde hun med et huldsaligt Smil; hun henfaldt derpaa et Øjeblik i Tanker og tilføjede saa: «men skønt jeg modtager eders store Gave, som er mig velkommen, skal I ikke have gjort dette omsonst.»

«Jeg beder Eders Naade ikke forringe min Ære og min Glæde ved noget Vederlag.»

Hun saa alvorsfuldt paa ham, og nu kom dette

mærkelige Udslag af hendes Hengivenhed for ham og hendes Gudsfrygt, som er blevet navnkundigt i Historiens Aarbøger, men ofte mistydet.

«Jeg vil gøre et Løfte,» sagde hun, idet hendes Øjne fik Glans. «For det Mammon, I har skænket mig, vil jeg stifte en Messe til eders Sjæls Frelse.»

Hr. Abraham saa overrasket op. Man stiftede jo ellers kun Sjælemesser for sine nærmeste, alene det særegne Tilfælde undtaget, at det skete som Bod for Drab til den dræbtes Sjælefrelse, og det vides ikke, at en fyrstelig Person hverken før eller siden paa den Maade har betalt sin Gæld til en Undersaat. Gunstbevisningen var altsaa aldeles usædvanlig; men dog var det en hellig Sag, en Anvisning paa Himmelen og intet Elskovspant.

Han modtog Tilbudet, og de takkende Ord, der flød fra hans Læber, bar Præget af en hos ham sjælden Varme og Oprigtighed. Det var ikke Æren alene, der voldte ham Glæde; hvor stor en Synder han end var, saa troede han dog paa Sjælemessers Kraft, altsaa paa en Gud, hvis Straf han maatte frygte, og hvis Vrede kunde afvendes paa denne Maade ved Velgerninger mod den hellige Kirke. Han gik stolt og tilfreds fra sin fyrstelige Veninde, men ikke, som hun muligt forestillede sig, bedre; ikke løftet af den Aand, som i dette Øjeblik virkelig havde besjælet hende, men kun gjort mere tryg ved det Fribrev, han havde i Vente, og for at synde videre.

Den næste Dag brød Dronningen op med hele sit Hof og forlod Helsingborg. Selv drog hun med unge Hertug Erik ind i Landet, Hertug Vratislav og hans Gemalinde skibede tilbage til Pommern, og den store Skare af Rigernes fornemste Mænd og Kvinder, som havde været samlet i Helsingborg, spredtes til alle Sider.

Hr. Abraham dvælede dog et Par Dage hos sin Ven paa Helsingborg, for, som han spøgefuldt

sagde, at se, hvorledes Hr. Jep teede sig som Ægtemand; men Elseby vidste bedre Aarsagen til hans Tøven. Hun fik nogle Kærlighedsord og skønne Løfter at leve paa; men hun tænkte sukkende, at de sagtens aldrig vilde blive indfriede. Vel havde det været for hende, om hun havde faaet Ret deri, og om den Mand, der holdt hendes Hjerte i sin Haand, aldrig var vendt tilbage til hende; men han var som Falken, der aldrig taber sit Bytte af Syne, om der end maa gøres Omveje for at naa det. Nu kaldte Pligten ham bort, og han var trods alt dog ikke den Mand, der svigtede den for et Elskovseventyrs Skyld; men intet var vissere, end at han, naar Lejligheden kom, atter vilde vide at finde hende.

Han drog først ad Varberg til, ledsaget af Hr. Stopatz og Henrik Raspe med deres Lejesvende; men den forlorne Ridder og hans uhøviske Fælle forligtes nu kun daarlig. Hr. Abraham havde desuden et Horn i Siden paa Henrik paa Grund af hans Indblanding i Overfaldet paa Bo Stensøn, hvorfor han sendte ham Nord paa til Hæren, hvorimod han tog Stopatz med sig til Varberg, og da han senere drog derfra, efterlod han ham som Borgfoged der. Henrik Raspes Forbitrelse over denne Begunstigelse af hans Rival var stor. Han havde ladet, som om han ingen Anelse havde haft om, hvem det var, der stak bag ved Anslaget mod Bo Stensøn, og som om det havde været hans Hensigt at frelse Bengt Ebbesøn af Stopatz's Kløer; men disse Kunster nyttede ham intet. Han var for stedse falden i Unaade hos Hr. Abraham og svor i sit Hjerte, at Stopatz før eller senere skulde komme til at undgælde derfor.

Og nu sad Kirsten paa Helsingborg med sin bidske Ægtefælle og Elseby. Hun bar ikke sin Nedværdigelse som et Lam; hendes ægteskabelige Liv blev fra den første Dag af en evig Krig med korte Vaabenstilstande. Elseby havde fuldt op at

gøre med at mægle Fred mellem de stridende Parter, og nu kom dog det gode, der var i hende, frem. Hun oprørtes nemlig over Jep Mus's Raahed og stillede sig oftest paa den svagestes Side. Kirsten havde derfor Trøst af hendes Nærværelse og fik hende lige saa kær som fordum.

Men Jep Mus, som ikke sjælden kom tilkort i sin Kamp med to snilde og modige Kvinder, bandede sin Skæbne. Hans Svend Niels fik derfor en ilde Medfart, da han en Dag mindede sin Herre om det Løfte, denne havde gjort sin Helgen Sankt Jakob.

«Nu, Herre,» sagde han, «har I jo den gode, fagre Brud, I anraabte eders Helgen om, og eders Fjende, Hr. Mogens, er slagen med Vanmagt. Nu er det Tid at bygge det Alter, I lovede Sankte Jakob.»

«Ti med den Snak,» raabte Hr. Jep forbitret, «eller jeg lader dig smage Stigremmen. God er ikke Bruden, jeg fik, men en sand Djævelinde, og ikke slog Sankt Jakob Hr. Mogens med Død; han lever end. Sankt Jakob faar bie, Niels, indtil han lærer bedre at høre efter mine Bønner.»

«Gud Herren forlade eder de syndige, formastelige Ord,» svarede Niels djærvt. «Jeg frygter saare, at Sankt Jakob vil straffe eder for dem, men fornemmelig fordi I bryder eders Løfte og ikke bygger ham det Alter.»

Til Svar tog Hr. Jep sit Ølkrus og kylede det efter Niels, som dukkede sig og saa skyndsomst løb ud af Hallen.

«Blide Dage havde jeg aldrig i Hr. Jeps Brød,» sagde han ved den Lejlighed til en af sine Medtjenere; «men nu er her at være som i Helvede.»

FJERDE BOG

Første Kapitel.

En glad Aften.

Næsten et Aar hengik for Kirsten i stor Trængsel; men henimod Slutningen af det kom en Naadens Tid; de Storme, der plejede at rase omkring hende og i hendes eget Hjerte, lagde sig, og det blev stille.

Den Dag nærmede sig nemlig, da Hr. Jeps Haab at faa en Livsarving skulde gaa i Opfyldelse; og hvor grum han end var, saa vilde han dog ikke myrde sit eget Kød og Blod; men, hvad Kirsten bar under sit Hjerte, var jo ogsaa hendes Kød og Blod, skønt avlet i Had og ikke i Kærlighed. Moderfølelsen arbejdede sig langsomt frem i hende og kom til sin Ret.

Da Barnet, en Søn, var født, og hun holdt det i sine Arme, fældede hun Taarer, som flød af Kærlighedens Kilde, var der end Ynk over det og hende selv blandet deri. Faderens Nag forvandledes for en lille Stund til Glæde og saa megen Blidhed, som hans kolde Hjerte kunde rumme. Fuldkommen død og sløvet maa den Sjæl være, i hvilken ikke engang Livets to Hovedtildragelser, et Menneskebarns Indgang i Verden og Udgang af den, vække nogen Bevægelse. Djævelen blev dreven ud af Jep Mus, og nogle gode Engle fik Bud til ham og bleve

indladte. Han strøede Guld paa Moderens Seng og kælede for Barnet.

Det naaede at blive kristnet og fik sin Faders Navn; men han havde ved sin Raahed og Voldsomhed givet det sit Ulivssaar alt i Moders Liv. Svag kom Drengen til Verden, og han døde efter nogle Ugers Forløb.

Da brød Uvejret løs, og denne Gang blev det til en Orkan. Hr. Jep beskyldte sin Hustru for ved Ligegyldighed med Plejen at have voldet Barnets Død, men hun gav ham Beskyldningen tilbage og lod ham vide, at han var Morderen. Da for han løs paa hende, og havde Elseby ikke været der og kastet sig imellem, vilde Kirsten ikke have undgaaet legemlig Mishandling. Ja hun tænkte, at han vilde have dræbt hende; det skete nemlig under Maaltidet, og han sprang op med sin Kniv i Haanden.

Fra nu af tænkte hun kun paa Flugt; men det var ikke let at sætte i Værk, og Elseby turde ikke række Haand dertil. Dog vilde Kirsten nu ikke, det koste, hvad det vilde, fortsætte Samlivet med sin Ægtefælle, hvorfor hun opslog sin Bopæl i et afsides liggende Rum, som kaldtes det røde Kammer, og var i ondt Ry for Spøgeri. Der gik det Sagn, at en Borgfrue i gamle Dage var bleven myrdet der af sin Gemal. Hun valgte en Dag, da Hr. Jep var fraværende, til at iværksætte Flytningen, og alle Elsebys Modforestillinger vare frugtesløse.

«Guds Moder se i Naade til os, hvad gør du nu?» udbrød hun. «Vil du bo hos et Genfærd og end en Gang ægge din Husbonde til at tage Livet af dig?»

«Ja gid han vilde det!» udbrød Kirsten. «Da maatte jeg takke ham; men han under mig det ikke saa godt; det volder ham større Glæde at tortere mig langsomt til Døde. En Trøst skal det være mig, om nu Fru Ermegaards Aand vil aabenbare sig for mig og vise mig Vejen til Himmerige; da fanger jeg vel Mod til at søge Døden.»

Kammerets Dør var af stærkt Egetræ, og der var indvendig en svær Jærnbolt at skyde for. Kirsten mente sig da i det mindste sikker for, at Hr. Jep straks i sin første Forbitrelse kunde trænge ind til hende, og muligt kunde hun imens finde Udvej til Flugt. Forgæves forestillede Elseby hende, at Hr. Jep sikkert straks, naar han kom, vilde lade Døren slaa ind og trække hende ud ved Haarene.

«Jeg vil ikke se ham mere,» svarede Kirsten. «Synet af ham svier mig ind i Sjælen; Fred vil jeg have for en Stund, skal det end koste mig Livet.»

«Du har mistet Forstanden,» svarede Elseby og gik raadløs og mistrøstig fra hende.

Elseby genvandt dog sin Fatning og besluttede, at hun vilde støtte Kirsten til det yderste. Elseby havde trods sin Letsindighed et varmt Hjerte, og hendes Samvittighed levede endnu. Det tyngede paa hendes Sind, at hun havde hjulpet til at spille Kirsten i Jep Mus's Hænder, og nu vilde hun gøre Bod ved at udsætte sig for det værste for at hjælpe sin ulykkelige Søster. Hun vilde gaa Hr. Jep kækt i Møde, naar han kom, og tage det første Stød. Hun haabede, at det vilde lykkes hende at jage ham Skræk i Blodet ved at forestille ham, at hvis han brugte Vold mod sin Hustru, vilde det sikkert ende med, at hun tog sig selv af Dage.

Dog er det et stort Spørgsmaal, om det vilde være lykkedes hende at kyse Hr. Jep med den Trussel, hvis han var vendt tilbage til Hjemmet alene; men han havde en Gæst med sig, og det viste sig til Elsebys frydefulde Overraskelse at være ingen anden end Hr. Abraham. Han var nu i Høsten vendt tilbage til Varberg for at unde sig nogen Hvile og se Hr. Stopatz efter i Sømmene. Saa havde han, som han sagde, følt Længsel efter at gense sin gamle Ven paa Helsingborg og forlyste sig hos ham med Harejagten. Fluks var han dragen af Sted, og da han kun var en Mil fra Hel-

singborg, havde han mødt Hr. Jep selv, som fra en anden Side vendte tilbage fra sin Udfart.

Jep Mus havde paa Ridtet hjemad været temmelig tilbageholden og undset sig ved at indvie sin Ven i sin ægteskabelige Elendighed. Han haabede, at Kirsten, naar han kom med en Gæst, vilde vide at overholde Anstanden, og det var hans eget Forsæt at gøre ligesaa. Men der stod ingen Kirsten for at tage imod dem, kun Elseby; og det var saare langt fra, at Hr. Abrahams Nærværelse lukkede Munden paa hende. Nu fik hun tværtimod Tungen lettere paa Gled, idet hun haabede at finde en medforbunden i ham, og hendes Forventning blev heller ikke skuffet.

Efter at Hr. Jep havde raset en Stund og Hr. Abraham let i Skæget ad ham, sagde denne:

«Jomfru Elseby har Ret. Du har været for haard mod din Hustru og bør ikke drive Krigen videre. Lad hende have sin Vilje og sove i det røde Kammer i Nat, ja i ti Nætter, om hun vil. Hun vil nok blive ked af det; men saa snart vi mærke, at hun er bleven roligere i Sindet, vil jeg bede om at faa hende i Tale, og det skal ikke være min Fejl, om jeg ikke bringer hende til Fornuft.»

«Nu, Tak, om du vil,» svarede Jep Mus tvært, «men jeg frygter for, at det vil være omsonst; thi hvor der ingen Fornuft er inde, nytter det ikke at banke paa.»

Han indskrænkede sig da til straks at postere en Skytte som Vagt for Kammerdøren. Dette viste sig at være meget virksomt; thi det hindrede al Udsigt til Flugt, hvorfor det ogsaa lykkedes Elseby den næste Morgen at faa hende i Tale. Følgen blev da, at Kirsten saavel som hendes Kammerpige Birthe, der trofast og trods Fru Ermegaards Spøgeri havde fulgt sin Frue til det røde Kammer, atter kom for en Dag.

Kirsten frabad sig dog al Forhandling med Hr. Abraham, og hun kapitulerede kun paa det Vilkaar, at hun maatte beholde det røde Kammer til Soveværelse og Asyl. Jep Mus gik efter sin Vens Raad ind derpaa.

«Giv efter for hendes Nykker og lad som intet,» sagde Hr. Abraham, «da vil alt jævne sig. Du er i Omgang med Kvindfolk det største Dummerhoved, jeg har kendt.»

Jep Mus gav sig, og saaledes kom alt i den gamle Skik, for saa vidt som Kirsten indfandt sig ved Maaltiderne og gjorde Fyldest som Værtinde; men stadig havde hun Tanken om Undvigelse for Øje, og haabede bedst at naa sit Maal, naar hun ved Forstillelse gjorde sin Gemal tryg. Jep Mus havde altsaa dog i dette Tilfælde vist, at han forstod Kirsten Pedersdatter bedre end Hr. Abraham; men denne høviske og glattungede Herre havde en sjælden Gave til at lægge en glinsende Fernis over alt, hvad der var ormstukkent og hult, saa at Brøstfældigheden ikke faldt i Øjnene. Det lykkedes ham da ogsaa nu paa Skuepladsen for saa hidsige ægteskabelige Kampe at fremtrylle et Samliv med et skuffende Skin af Fred og Hygge. Jep Mus var undertiden nær ved at indbilde sig, at alt virkelig var vel eller dog snart vilde blive det.

Men Kirsten hjalp ogsaa selv til, det bedste hun kunde. Hvor led hun end var i sit Hjerte ved sin falske og tvetungede Gæst, saa lærte hun dog nu at paaskønne hans sjældne Gaver som behagelig og munter Selskaber. Ved et skæmtefuldt og træffende Ord hjalp han hende ofte over kedelige Vanskeligheder, idet hendes bidske Husbondes Gnavenhed da med eet kunde slaa om til Latter, og det kunde endogsaa hænde, at hun selv blev reven med og et Øjeblik glemte Sagernes sande Stilling.

Forunderligt nok var den ellers saa livlige Elseby det tavseste og mindst virksomme Medlem af det lille Selskab, over hvilket en Troldmand svang sin

Tryllestav, saa at det trods alle Hindringer dansede skønt i Takt. Mellem hende og Hr. Abraham svævede der noget i Luften, som næppe vilde være undgaaet Kirstens Opmærksomhed, hvis hun havde været aandsfri og ikke saa stærkt optagen af sit eget. Der viste sig kendelige Tegn paa en hemmelig Forstaaelse mellem de to; men først bagefter kom Kirsten i Tanker om, at der hele Tiden havde været noget dulgt og mistænkeligt over Elseby.

Nu nærmede sig imidlertid Enden paa Eventyret. Hr. Abraham havde dvælet i tre Uger paa Borgen, da han endelig en Dag sidst i September Maaned meddelte, at han aarle den næste Morgen agtede at bryde op og drage tilbage til Varberg. Det beklagede hans Ven og Vært oprigtigt; men da Hr. Abraham ikke lod sig overtale til at forandre sin Beslutning, bød Jep Mus sin Hustru at lade brase dygtig op til det sidste Aftensmaaltid og sætte de skønneste Sølvstobe og Bægre paa Bordet. Selv sørgede han for, at den ældste og kosteligste Druesaft, han havde i sin Kælder, blev fyldt i Kanderne.

Saa samledes de da alle fire om det skønt dækkede Bord, det samme, ved hvilket Dronningen plejede at sidde og holde Taffel, og det stod paa sin gamle Plads i den store Hal, Skuepladsen for saa mange vigtige Møder og glimrende Banketter, men ogsaa for Tildragelser, der havde grebet ind i deres eget Liv.

Jep Mus syntes imidlertid ikke at gøre sig Tanker om sligt; han aad og drak med sin vante Graadighed, og naar han pustede, begyndte han stedse forfra igen med at skænde paa Hr. Abraham, fordi man ikke kunde bringe ham til at forlænge sit Besøg. Kirsten var nedslaaet og tavs; hun maatte tilstaa for sig selv, at det dog var Hr. Abraham, der havde holdt sit Skjold over hende; naar han drog bort, da var hun uden Værn. Hun tænkte nu, at han, hvor slet han end var, dog i dette Tilfælde

havde handlet, som han gjorde, i en god Hensigt, og saaledes oplevede hun, hvad hun mindst havde ventet, nemlig at føle Sorg ved at skilles fra ham.

Over Elseby var der Uro. Hun blev ikke længe ad Gangen siddende paa sin Plads, paatog sig en Tjenerindes Gerning og gjorde sig overflødig Ulejlighed med Opvartningen. Naar Kirsten saa paa hende, undgik hun hendes Blik, og der for en Skamrødme over hendes Aasyn.

Kun Hr. Abraham var fuldkommen behersket, ridderlig og høvisk, men med et passende Skær af Hjertelighed. Da Maaltidet nærmede sig sin Ende, greb han sit Bæger og sagde:

«Nu er det Tid at sige Tak til min gode Vært og hulde Værtinde for den nydte store Gæstmildhed. Kun alt for længe har jeg dvælet her, tryllet fast ved Venskabs Lænke og ved tvende skønne Kvinders Huldsalighed. Jeg beder eder, Fru Kirsten, tilgive mig, at jeg ved mit langvarige Besøg har voldet eder saa stor Ulejlighed!»

Da de Ord om de skønne Kvinders Huldsalighed ramte Elseby's Øren, blev hun rød som Blod og rejste sig halvt af Sædet, som om hun vilde bort for at dølge de frembrydende Taarer; men et Lynglimt fra Hr. Abrahams Øjne naglede hende til Bænken.

«O, jeg beder Hr. Abraham,» begyndte Kirsten; men hendes Husbonde, hvem Vinen begyndte at stige til Hovedet, tog Ordet fra hende og sagde barsk:

«Nu ikke flere søde Ord! Du gør Kvinderne galne med din Smiger, Abraham! For Fanden, naar jeg byder en Ven til Gæst, spørger jeg ikke min Hustru, om det er hende tilpas. Det er da vel, skulde jeg tro, kun hendes Skyldighed at staa for Huset og gøre sit bedste.»

Hr. Abraham saa paa ham, som om han tænkte: Du er og bliver et Asen! men han kom ikke til at give Svar. Der lød Fodtrin paa Fliserne, og da

han vendte sig om, saa han for sig Elsebys Kammerpige Martha.

Hun var en meget tækkelig Jomfru, lille og væver, men velskabt. Hun tog sig nydelig ud i sit røde, velsnørede Livstykke, de hvide Hængeærmer og det blaa Skørt. Et guldstukket Bælte omfattede hendes smalle Midje, og et blaat Fløjls Pandebaand, fæstet bagtil med et Guldspange, holdt hendes gule, krøllede Haar sammen. Blikket fra hendes lyseblaa Øjne var dristigt, og hendes Hoveds Rejsning, den lille Opnæse, de halvt aabne, friske Læber, som altid villig bøjede sig til Smil, gav hendes Fremtræden noget paa een Gang fripostigt og fornøjeligt, udfordrende og i samme Nu afvæbnende. Hun var ogsaa en Hallænderinde, en ægte Affødning af det livlige og snilde Folkefærd nord for Hallandsaas.

Hun lod, som om hun slet ikke saa Hr. Abraham og Elseby, kastede et stjaalent Blik til den strenge, unge Husfrue, i hvis Aasyn hun læste Mishag, gjorde et Kniks for Herren og sagde:

«Hr. Jakob, Niels staar uden for Døren og begærer eder i Tale.»

«Niels, hvad vil han?» brummede Hr. Jep; «hvi kommer han ikke ind selv?»

«Han var ræd ved at forstyrre eders Madro, Herre,» svarede Martha, «men sagde, at han maa have eder i Tale. Jeg kom netop ned ad Taarntrappen, og paa hans Begæring gik jeg herind for at kalde eder ud.»

«Du kom netop ned ad Taarntrappen,» sagde Hr. Jep, idet han med pibende Stemme søgte at efterabe Marthas spæde, men klare Røst. «Du er en Rendemaske, stedse at træffe paa Gange og ved Døre, hvor du intet har at skaffe. Fort med dig og sig til Niels, at han faar umage sig selv herind.»

Martha snurrede rundt og fløj ud af Hallen som en Vind, idet Hr. Abraham sagde:

«Men, Jakob, det kunde dog være, at hvad Niels har at melde, ikke er for andres Øren.»

«Vis vas!» svarede Hr. Jep, der stedse, naar Vinen gik ham i Hovedet, blev stædig og gjorde netop det, man fraraadede, var det end nok saa galt. Nu kom Niels trampende, gjorde sit Buk for Herskaberne og begyndte paa sin tvære Maade:

«Jeg vilde kun lade Herren vide —» men saa standsede han, idet han saa sky til Husfruen.

«Hvad i Djævelens Navn vilde du lade mig vide?» spurgte hans Herre i sin mest bidske Tone.

Kirsten vinkede Niels hen til sig, skænkede Vin i et Bæger og rakte ham det.

«Drik først, Niels,» sagde hun; «det giver Mod, om det er en ond Tidende, du har at bringe;» og saa smilte hun skadefro, som om hun tænkte, at en Tidende, der var slet for hendes Gemal, maatte være god for hende selv. I saa Fald blev hendes Forventning langt overtruffen.

Niels tømte Bægeret til Bunds og saa usædvanlig mildt til Fruen, idet han takkede og satte Bægeret fra sig.

«Bliver det til noget?» brølte hans Herre og knugede sit Bæger i Haanden, som om det skulde samme Vej som det Tinkrus, han havde kylet efter Niels hin Morgen for et Aar siden.

«Nu, Herre,» sagde Niels hastig, «det er snart fortalt. Mogens Munk er landet her ved Bryggen i Nat og drog med ti Svende i Følge alt inden Daggry Øster paa.»

Der blev et Øjeblik tyst; en livlig Rødme for over Kirstens Aasyn, og hendes Øjne bleve klare som en fangen Fugls, der ser Burets Dør blive aabnet paa Klem. Hr. Jep, som blev Glædesglimtet i hendes Øjne var, sagde med dirrende Røst:

«Og hvad saa? Hvad rager det mig, hvor Hr. Mogens færdes?»

«Herre,» svarede Niels, «det er kundbart over

det ganske Land, at han har svoret eder Hævn, og jeg mente da, at det var min Pligt —»

«Hold din Mund og pak dig,» raabte Hr. Jep rasende og sprang op; men Niels lagde Haanden paa Fæstet af den Kniv, der stak i hans Bælte, saa sin vrede Herre fast i Øjnene og sagde:

«Skik eder, Jakob Nielsøn! Lægger I Haand paa mig, da ved min Helgen —»

Men i det samme sprang hans Herre ind paa ham, og hvis ikke Abraham Brodersøn havde kastet sig imellem, vilde det være gaaet løs med en rasende Holmgang; men nu blev Jep Mus omsluttet af sin Vens stærke Arme og kastet tilbage paa Bænken, saa det knagede i den.

«Nu fort med dig, Niels,» raabte Hr. Abraham; «din Herre er drukken og ved ej, hvad han gør.»

«Fanden have ham,» lød Niels's Svar; «nu vil jeg ikke længere være hans Hund!»

Saa gik han, og først nu opdagede Hr. Abraham, at Kirstens og Elsebys Pladser vare tomme; de vare flyede ud af Hallen, da Hr. Jep sprang løs paa Niels. Hr. Abraham pegede derhen, hvor de havde siddet, og sagde:

«Din Hustru har du kyst af hendes Æressæde og krænket din troeste Svend. Det vil tage en gal Ende med dig, Jep, lærer du ikke at tæmme dit Sind.»

Jep sad der, hvid om Kind og med dirrende Læber. Endelig genvandt han Mælet og sagde:

«Jeg saa det paa hendes Øjne, Abraham, at hun frydede sig, da hun hørte, at Mogens Munk er i Landet; det gjorde mig rasende og ikke Vinen, jeg drak. Jeg er ikke mere drukken end du.»

«Nu, det er vel,» svarede Abraham; «da kan du sanse et Alvorsord. Du maa være paa din Post, Jep! Mogens Munk vil have dit Liv, derom nærer jeg ingen Tvivl, og efter hvad jeg har

hørt, da er han nu en ganske Mand og fører et Sværd saa godt som du og jeg.»

«Jeg blæser ham et Stykke,« svarede Jep, skænkede sig et Bæger Vin og tømte det i et Drag; «jeg skal vide at hytte mig og min kære Hustru med,» føjede han spotsk til. «Vi ville holde os smukt hjemme en Stund, enddog det er at gøre for megen Ære af en Stakkarl, som Mogens Pedersøn. Ikke tvivler jeg om, at han jo ønsker mig Døden; men tro kun mig, han vil dog ikke driste sig til at foretage sig noget mod mig; det kunde blive ham en dyr Spas.»

«Nu, jeg har varet dig ad,» sagde Abraham, «det var min Pligt som din fuldtro Ven; og jeg vil dertil føje end en Advarsel: omgaas din Hustru lemfældigere. Du vil kun vinde derved; naar det gælder Kvinder, da kommer man længst ved at fare med Lempe.»

«Jo, jo!» udbrød Jep. «Du forstaar Kunsten, Abraham; men det sværger jeg dig til, at havde du med Kirsten Pedersdatter at gøre, da vilde selv du med din glatte Tunge komme tilkort. Hun er ikke som andre Kvinder, hvem man kan smøre om Munden med Snak; men jeg skal vide at tæmme hende.»

«Da er det hidtil kun lykkedes slet for dig,» sagde Abraham.

«Ja,» svarede Jep, «men det har du voldet, som kom og tog Brodden fra mig; det har gjort hende kry. Nu, Abraham, det har været gode Dage, mens du dvælede hos os; de gik glat; naar du er fort, da vil det gamle Svil igen begynde; men nu vil jeg tage Skeen i en anden Haand. Skikker Kirsten sig ikke, da sætter jeg hende fra Styret og lader Elseby staa for mit Hus; saa vil hun nok besinde sig; thi raadelysten er hun.»

Da Jep nævnede Elseby, strøg Abraham sig over Panden, som om han vaagnede af en Drøm og saa paa Jep, som om han vilde sige noget;

men Jep lod Munden løbe og fortalte videre, at han om fornødent vilde gribe til Indespærring, indtil han omsider brød af og sagde:

«Men du kedes ved min Snak; lad os nytte den sidste Aften bedre, Abraham! Jeg vil drukne mine Sorger i Vin; kom, pokuler nu med mig. Skulde det give en lille Rus, og du sover over dig, hvad gør saa det! Dvæl her da til i Overmorgen; det kommer dog ikke an paa en Dag. En glad Aften ville vi have os trods Djævelen, som har været her paa Spil.»

Saa skænkede han i Bægrene og drak. Jep blev lystig og kvad en Vise: men Abraham sagde ikke mange Ord og stjal sig jævnlig fra at tømme Bægeret. Til sidst sagde han:

«Naar du vaagner i Morgen, Jep, og det skulde befindes, at jeg har spillet dig et lille Puds, da bliv ikke vred!»

«Ho, ho,» svarede Jep med et tykt Mæle, «pudser du mig, da vil det ikke — være — første — Gang.»

Saa sank han ned af Bænken og gav ikke mere et Kny fra sig. Hr. Abraham tog da en af Kerterne og gik efter Niels, for at han skulde hjælpe ham med at bære sin drukne Herre til Sengs; men han fandt Niels's Kammer tomt. Dragkisten stod aaben, og det meste Tøj var udtaget; det saa ud til, at han var rømmet.

Deri har Karlen gjort klogt, tænkte Hr. Abraham; ellers vilde han sikkert i Morgen faa sin Ryg stribet og muligt ikke ret længe se Solen skinne, men sidde i Fangehullet med en Krukke Vand og en Brødskorpe. Dog Pest ramme ham; thi hvad skal jeg nu gribe til? Jeg kan dog ikke lade stakkels Jep ligge paa de kolde Fliser.

Saa gik han tilbage til Hallen, løftede sin drukne Ven op fra Gulvet og bar ham ind i hans Kammer, hvilket var et drøjt Stykke Arbejde, thi Jep Mus's svære Knokler vejede tungt. Da han

lod ham falde paa Sengen, aabnede Jep Øjnene og brummede en Kende, men vendte sig derpaa om paa Siden og snorkede.

Da Hr. Abraham atter kom ud paa Gangen, skinnede en Kerte ham i Møde, og en Kvinde i Hættekaabe ilede hen til ham; det var Martha.

«Ej, min Dukke,» sagde han, «er du alt paa Benene?»

«Herren være lovet, at jeg fandt eder,» sagde Martha hurtig. «Dagen gryr alt; det er paa Tide, at vi komme fort; Hestene ere sadlede og eders Svende rede.»

«Jeg vil tale med Elseby først,» svarede Hr. Abraham og vilde gaa forbi Martha; «muligt er det dog bedst, at vi lade den Daarskab fare.»

«Daarskab,» raabte Martha og greb ham i Armen; «saa kaldte I det ikke, da I lokkede min Frue.»

«Frue?» gentog Hr. Abraham barsk.

«Ja, Frue,» svarede Martha og saa ham kækt i Øjnene; «saa vil jeg fra nu af kalde hende og det vil jeg sige eder, Herre, at hvis I ikke nu, da hun har givet sig hen til eder og I har røvet hende hendes Ære fra, tager hende med eder og skærmer hende, da er I den ringeste Karl, jeg traf paa min Vej.»

«Ikke saa hidsig, Martha,» svarede Hr. Abraham og klappede hende paa Kinden. «Staar Elseby ved sit Forsæt og vil følge mig, da faar jeg lade hende have sin Vilje. Men hvorlunde komme vi herfra nu ved Nattetide uden at gøre Alarm og bringe Skytterne paa Benene?»

«Alt har vendt sig til det bedste,» svarede Martha. «Niels har sluttet sig til vort Parti.»

«Hvad,» udbrød Hr. Abraham, «jeg troede, at han var rømmet; hans Kammer staar tomt.»

«Det er og hans Agt,» svarede Martha; «men jeg fik ham i Tale først; vi lagde vore Hoveder i Blød og fik Tingene i Orden. Portgemmeren vilde gerne have sig en Friaften og gaa til Stads; det

vidste Niels, gav ham den paa sin Herres Vegne og lovede at skaffe en Stedfortræder. I vil finde ham ved Porten, rede til at lukke os ud og ride med; thi I under ham vel en Plads i eders Følge?»

«Og du venter af mig, at jeg skal gøre eders Bryllup?» spurgte Hr. Abraham med et Smil. «Du ér en stor Skalk, Martha; men hvad, om jeg har et Par flere eller færre af den Sort efter mig, gør intet til Sagen. Saa lad os komme i Sadelen og fort; og Sankt Julian*) være med os paa Rejsen!»

Andet Kapitel.

Mild Straf.

Det holdt haardt den næste Morgen at faa Hr. Jep rusket vaagen; men det maatte ske; thi der herskede stor Forvirring paa Borgen. Alle vare i Oprør over Jomfru Elsebys, Marthas og Niels's Forsvinden, og raabte, at der burde gøres noget, men ingen turde udstede Befalinger, uden det skulde være Husfruen. Hun prøvede ogsaa derpaa, idet hun bød Gøste, en af Skytterne, at tage nogle af sine Fæller med sig og sætte efter de flygtende; men Gøste kendte Jep Mus for vel til, at han paa egen Haand vovede at gøre saa meget, som at lade en Hest sadle. Han gjorde da det, som ogsaa laa nærmest; han gik ind for at vække sin Herre.

Gøste var en Svensker, en smuk, granvoksen Karl med Kæmpekræfter. Hans Herre yndede ham paa Grund af disse Fortrin og den Lydighed og Troskab, han hidtil havde udvist, og Gøste saa med Ærbødighed op til den mægtige Befalingsmand.

*) De rejsendes Helgen.

Han listede sig da ind paa Tæerne i Sengekammeret; men da han saa sin Herre ligge oven paa Dynen med Klæder og Støvler paa, saa skønnede han, hvorledes det var fat med ham. Da hans Kalden ikke frugtede, brugte han sine store og stærke Næver saa vel, at han fik Hr. Jep lysvaagen og paa Benene.

«Hvad nu?» raabte han. «Gøste, er det dig? Hvor er Niels, den Galgenfugl?»

«Rømmet, Herre,» svarede Gøste.

«Rømmet!» raabte Hr. Jep og sprang op fra Sengekanten, hvor han sad.

«Og ikke nok dermed,» vedblev Gøste. «Jomfru Elseby og Martha, de ere ogsaa fort; de ere alle tre ündvegne i Nat. Fru Kirsten er af den Mening, at Hr. Abraham har taget dem med sig.»

«Saa han er og fort?» udbrød Hr. Jep. «Nu hjælpe os alle de hellige tre Konger i Köln!»

«Gak ind i Fruerstuen, Herre,» sagde Gøste; «der er en farlig Tummel. Fru Kirsten er i stort Sindsoprør, og Pigerne græde og hyle.»

Hr. Jep gav sig straks paa Vej og mærkede allerede paa Afstand, at det var saaledes, som Gøste havde sagt; men da han viste sig i Døraabningen, blev der Tavshed.

«En skøn Niddingsdaad er bleven forøvet i Nat,» sagde Kirsten heftigt, «og eders fine Ven, Hr. Abraham, er Manden.»

«Ej saa!» udbrød Hr. Jep. «Det skal dog først bevises. Jeg beder eder, lille Frue, at vare eders Mund og ikke i vort Tyendes Paahør at sætte Klik paa min bedste Ven.»

«O, en ryggesløs Karl er han,» svarede Kirsten. «Pigerne ere gaaede til Bekendelse. De have vidst Besked, men Martha lukkede Munden paa dem med Pengegaver, som Hr. Abraham havde givet hende til det Brug. Jeg formoder, at Niels, som maa have hjulpet dem ud, ogsaa er bleven købt dertil; ja, jeg tænker, at den ganske Besætning er

i Hr. Abrahams Sold, og at I ikke har været mere Herre i eders eget Hus end Gaardhunden. O, stakkels Elseby! Guds Moder se i Naade til hende, som er bleven saa skammelig voldført!»

«Saa sagte, min Dukke, saa sagte!» svarede Hr. Jep, som allerede et Par Gange havde søgt at komme til Orde. Han var ganske bleg om Næsen, og hans Stemme rystede. «Tal ikke her om Voldførelse; at Elseby var løs paa Traaden, det har jeg længe tænkt. Hun er gaaet godvillig med Hr. Abraham, lid derpaa. Lad os dog se efter i hendes Kammers; jeg formoder, at hun har taget baade Klæder og Klenodier med sig.»

Saa skred han derind og raabte straks, da han var kommen over Dørtærskelen:

«Ej, se her! Dragkisten aaben og tom; ikke en Pille i den, og Smykkeskrin og Bønnebog borte;»

«De førte ogsaa tvende Pakheste med sig,» sagde en af Pigerne.

«Det er ret,» raabte en anden, «der er fem Baase tomme i Stalden.»

«Fem Heste stjaalne ud af min Stald!» raabte Hr. Jep. «Og hvor var Nattevagten? Jeg lader den Karl piske!»

«Men hvad mon dette er? udbrød Kirstens Kammerpige Birthe, som var gaaet ind i Kammeret og saa sig om. Hun pegede paa en Papirseddel, der var stukken fast i Sengeomhænget med en Naal. Hr. Jep kom til, løste Seddelen af, saa paa den og sagde:

«Ej, hvad har hun der griflet, den Taske? Fanden tyde de Kragetæer, ikke jeg!»

Elseby var bleven navnkundig i Bossiø paa Grund af sin skønne, tydelige Haandskrift, saa at det var en højst uretfærdig Beskyldning mod hendes sirlige Bogstaver at kalde dem Kragetæer; men Hr. Jep var ikke stiv i den ædle Kunst at læse. En af Pigerne kaldte sin Frue til, Kirsten

tog Seddelen af Hr. Jeps Haand, og mens hun læste det skrevne, flød hendes Taarer.

«Om I saa synes,» snærrede Hr. Jep, «da lad os vide, hvad det er, der bringer Vand i eders Øjne!»

«Som I vil,» svarede Kirsten og læste nu Brevet, idet hun nu og da af Sindsbevægelse maatte standse, men kom dog omsider til Ende dermed.

Hav Tak, Kirsten, stod der, for al Kærlighed, du haver udvist mod mig ufortjent. En Forræderske har jeg været mod dig og stod fra først af i Ledtog med Hr. Mogens's Fjender. Jeg gjorde mit til, at du kom i din Husbondes Vold, det vil jeg ærligt sige dig nu, da jeg har faaet min Straf, saa du maa ynke mig. Vanæret følger jeg nu den Mand, som forledte mig til at svige dig, Gud forlade ham hans store Synd og forbarme sig over mig og over dig i din Elende! Tak dog Hr. Jep for al Godhed, han udviste mod mig, men bed ham lade mig fare. Ingen Sinde mere, Kirsten, vil jeg komme dig for Øjne; men naar du har forvundet din Vrede, da bed for mig!

«Dette er overmaade begrædeligt,» sagde saa Hr. Jep, og ilde skurrede hans Røst i Kirstens Øren; «ikke havde jeg tænkt, at Elseby var en slig Taareperse; men hun skal have sin Vilje. Gerne lader jeg hende fare og er glad ved, at den liderlige Jomfru er ude af mit Hus.»

«Men I er dog hendes Værge,» svarede Kirsten; «det er eders Pligt at drage Hr. Abraham til Regnskab; ja, I bør straks stige til Hest og sætte efter ham. Gør I ikke det, da maa vi tro, at I spiller under Dække med ham og har givet Elseby i hans Vold.»

«Lige glad er jeg, hvad I tror,» svarede Hr. Jep. «Tænk ikke, at jeg vil rage i Fejde med min bedste Ven for en Skøges Skyld. Jeg har handlet mod Elseby, saa jeg kan forsvare det og ikke forklejnet hende for en Pending; ej heller har

jeg haft mindste Kundskab om, at hun vilde løbe bort med Hr. Abraham. Dog ikke,» vedblev han hidsigt, «er det Sandhed, hvad I sagde før, at Besætningen er i hans Sold. Enddog jeg ikke tvivlede om, at I, som lignede mig med Gaardhunden, jo helst saa mig bunden med en Lænke som dens, saa kan jeg ikke tjene eder i at takke af og krybe i et Hul, for at I kan faa Lejlighed til at gøre som Elseby og løbe af Gaarde med en Galan. Jeg skal ved min Helgen nu vise eder, at jeg er Herre i mit eget Hus.»

Arrigskaben kvalte hans Røst; men han kom snart til Mælet igen, vinkede ad Gøste og de andre Karle, som havde samlet sig i Fruerstuen, og da saa mange, som Elsebys Kammer kunde rumme, vare trængte derind, tog han til Orde og sagde:

«Hør nu, hvad jeg vil sige eder! Stor Efterladenhed have I udvist, eftersom det har kunnet lade sig gøre, at Niels er sluppen ud i Nat selvtredje og har stjaalet fem Heste af min Stald. Om Jomfru Elseby og Martha ere løbne med Hr. Abraham eller med Niels, det maa Fanden vide og er mig lige eet; men intet af den Sort maa ske igen, og rækker nogen af eder Haand til sligt, da klynger jeg ham op paa Portstolpen og lader ham hænge der til Føde for Ravne og Krager, saa sandt hjælpe mig min gode Helgen, Sankt Jakob af Compostella!

Han drog Vejret og føjede saa til:

«Ingen maa lades ud eller ind uden mit Minde; ja skulde end eders Husfrue komme og begære at lukkes ud, da vise I hende tilbage. Nu vide I min Vilje. Pak eder saa herfra og giv Rum!»

Folkene rørte sig først ikke af Pletten; det saas tydelig paa dem, at de vare i en ophidset Stemning; men da Hr. Jep gentog sin Befaling, fortrak de dog, skønt langsomt og tvært. Han bød Gøste at blive og sagde saa til Kirsten:

«Gaa nu til det røde Kammer og forbliv der!

Eders Hu staar jo saa meget til Ensomhed, og nu skal den blive eder forundt. Jeg skal sørge for godt Lukke og sikker Vagt. Du skal tage Post ved Døren, Gøste, og med dit Liv indestaa mig for, at Fruen ikke kommer over Dørtærskelen, eller nogen indlades til hende.»

«I vil mure mig inde?» raabte Kirsten blegnende. «Betænk eder vel, inden I gør det! Mine Frænder ville hævne det og befri mig.»

At blive muret inde var slemt nok, men betydede dog ikke bogstavelig denne Handling, derimod streng Indespærring, stundom for Livstid; foretaget uden Dom, var det selvfølgelig en utilstedelig Voldsgerning.

«Det kan vel blive dertil,» svarede Hr. Jep; «men nu ikke mere Snak. Fort med eder!»

«I er den værste Bøddel, der findes paa Jorden,» sagde Kirsten. «Gøste,» raabte hun saa, «staa mig bi i min Nød! Kald Skytterne hid! Var jeg eder ikke stedse en god Madmoder? I ville ikke taale, at der handles saa med mig —»

«Tier I ikke nu,» raabte Hr. Jep, «da lader jeg eder ved min Helgen knævle.»

Saa tog han hende ved Armen, men hun sled sig løs og gik, fulgt af den grædende Birthe, til sit Fængsel. Hr. Jep gik selv med og traf sine Anstalter med Omsigt. Han lod Smeden hente, den svære indvendige Jærnskodde brække fra og en forsvarlig Jærnkrampe med en Hængelaas blev sat udvendig. Kirsten stod med kryslagte Arme og saa roligt derpaa, mens Hammerslagene genlød i Gangen og overdøvede Birthes Hulken.

Da Smeden havde fjernet sig og Døren var lukket, stak Hr. Jep Nøglen til sig og sagde til Gøste:

«Forbliv nu her i Gangen og hold god Vagt! Ingen maa nærme sig Døren eller faa min Frue i Tale. Du skal siden blive afløst.»

«Vel, Herre,» svarede Gøste. «I byder, og det

er min Pligt at lyde; men forlad mig min Dristighed, at jeg giver eder et godt Raad. Lad dette ikke staa for længe paa og brug ikke Vold mod eders Hustru, ellers svarer jeg for intet. Folkene ynde hende og vare helt opsætsige. Havde jeg ikke snakket dem til Rette, vilde det gaaet eder ilde.»

«Ej hør!» udbrød Hr. Jep. «Sig mig dog, hvo det var, der vilde staa for det Oprør?»

«De vare alle ophidsede alt forinden,» svarede Gøste, «thi der gik i Morges den Tale i Borgestuen, at I i Gaar vilde myrde Niels; og da nu dette kom til —»

«Vel, Gøste, vel,» sagde Hr. Jep, «jeg skal vide at tumle de Karle; vær uden Frygt for mig! Dog var det ret, at du varede mig ad. Gør fremdeles din Pligt og vær tro, da skal jeg lønne dig rundelig.»

Saa gik han ned i Borggaarden og lod støde i Lur, hvilket var Tegnet til, at alle skulde møde paa Pletten; og da Folkene havde indfundet sig, talte han dem til.

«Jeg har mærket,» sagde han, «at I ere fortrydelige over, at jeg har spærret eders Madmoder inde. Dog kan det ikke være eder ubekendt, at hun ofte har været opsætsig imod mig; ja, hun har jo nys i eders eget Paahør krænket mig grovelig. Nu spørger jeg eder — naar en af eders Hustruer sætter sig paa Bagbenene, mon I da ikke giver hende en Kindhest eller prygler hende med en Kæp? Jeg har kun lukket min inde, for at hun kan komme til Besindelse; ellers skal der ikke vederfares hende noget ondt. Se, det kalder jeg en mild Straf. I skulle imens ikke komme til at savne hende; jeg skal sørge vel for eder.»

Folkene fandt, at der var Forstand i den Tale; ingen af dem vovede at kny; og da Hr. Jep saa lod brase op for dem og lod Øllet flyde, tabte de al Lyst til Oprør.

Derpaa gik Hr. Jep op i Hallen, lod sin Davre

frembære og læskede sin tørre Hals med en varm, krydret Morgendrik. Mens han slubrede den i sig, for mange Urostanker gennem hans Hoved. Han forudsaa, at det, han havde gjort, næppe vilde løbe stille af. Naar det rygtedes, da vilde hans Hustrus Frænder komme farende for at mægle og udfri hende af hendes Fængsel; men han vilde lade staa til. Formentlig vilde de dog staa paa hans Side, især naar de hørte, at Mogens Munk var i Farvandet; men hvad skulde han gribe til for at faa Bugt med sin Hustrus genstridige Sind og for stedse bringe hende under Aaget? Han bandede den Time, da han havde bejlet til hende og mindedes med et Suk sine gode, sorgløse Ungkarledage. Han bandede Abraham Brodersøn, som havde hjulpet ham til Hustruen; og der, ved hans Ven Abraham og hans sidste Streg, bleve hans Tanker hængende.

En Fandens Skælm er han dog, den Abraham, sagde han i Aanden til sig selv. Som han gik mig under Øjne og indbildte mig, at han dvælede her for min Skyld, og saa var det Elseby, den Tøjte, der holdt paa ham; for hendes Skyld var han saa from. Jeg burde have gættet det. Forunderligt var det dog, at han var hos mig i trende Uger uden i nogen Maade at gøre sig Fordel. Han snød mig ikke saa meget som med et Hestekøb; — men Sankte Jakob se i Naade til mig, jeg blev dog af med fem gode Øg! Han varede mig ad paa det sidste, og sagde, at han vilde pudse mig; det maa jeg lade ham; men den Streg var for grov. Dog er han en stor Taabe; hvad vil han med Pigebarnet? Hun bliver ham snart kun til Byrde, og der vil gaa stor Sladder om den Sag. Noget bør jeg dog for Skams Skyld gøre. Jeg vil skikke ham en Skrivelse, begære Elseby udleveret og fordre mine Heste eller Vederlag for dem.

Det gjorde han da; men da han selv ikke var stærk i Pennen, lod han sin Skriver fæste Ordene

til Papiret, og da Skrivelsen var fuldført, kradsede han sit Navn under; saa meget evnede han dog. Saa skikkede han et ridende Bud med Brevet til Varberg; men det vendte tilbage uden Svar; thi Karlen havde ikke truffet Hr. Abraham. Han havde ikke været der, siden han drog til Helsingborg, og Hr. Stopatz havde ikke siden set ham eller faaet noget Bud fra ham; han vidste ikke, hvor Hr. Abraham var dragen hen. Hestene kom derimod tilbage, førte af en fremmed Karl fra Haslev, hvor Hr. Abraham havde overnattet; men Karlen vidste ikke andet, end at Hr. Abraham var dragen videre Nord paa.

Hr. Jep blev glad, da han fik sine Heste igen. «Der handlede Abraham dog ærligt og redeligt,» sagde han og slog sig dermed til Taals.

Saa hengik et Par Uger i Stilhed. Hr. Jep satte ikke Foden i Stigbøjlen og blev hjemme. Ingen blev lukket ud og ingen, uden det var haardt fornødent, indladt paa Borgen. Vindebroen var Dag og Nat ophejset og Vagtposter udstillede paa Borgvolden, saa at Borgerne nede i By begyndte at tro, at en Fejde stod for.

Men saa kom det, Hr. Jep havde forudset, nemlig Frændernes Skare; først Kirstens Farbroder, Jakob Axelsøn, derpaa hendes Svoger, Niels Svendsøn Sparre fra Ellinge med sin Hustru, Kirstens Søster Pernille, som var svagelig og ellers aldrig forlod Hjemmet, men hvem Rygtet om hendes Søsters Nød havde sat i Bevægelse; og siden flere, kun ikke Oluf Geed og Fru Mette, Kirstens Frænke, hvem hun helst havde set.

Nu begyndte en drøj Tid for Kirsten. Hængelaasen blev tagen fra Døren og Frænkerne indladt til hende. Baade hendes Søster og de andre prædikede Fornuft for hende; men de fandt kun døve Øren; ja, de opnaaede end ikke at lokke hende ud af hendes Asyl, og en Gang, da Hr. Jep selv indfandt sig for at tale hende til Rette, slog hun

Døren i lige for hans Næse. Saa sagde Fru Pernille og de andre, at hun var sindssvag, og hendes Farbroder lod et Ord falde om, at det var bedst at give hende en Spændetrøje paa; men saa faldt hun med eet for saa vidt til Føje, at hun kom for én Dag og lod sig se ved Maaltiderne, ligesom dengang Hr. Abraham var der i Besøg. Deri saa hendes Frænker et Tegn paa Bedring og bleve glade, men ikke Jep Mus selv. Han saa kun et nyt Fif deri og grundede over, hvad der monstro stak bagved; men det lykkedes ham ikke at komme efter noget. Han slog sig da til Taals og fandt sig for en Stund i Sagernes Stilling. Han var ikke ugæstfri og nød nu ved Frændernes oplivende Nærværelse et lignende Velvære, som da hans Ven Abraham var hos ham, mens hans Gæster havde det saare vel hos ham og ikke gjorde Mine til at bryde op. Der blev afholdt Jagter, de drog nu og da ud paa Besøg hos Naboer, og Hr. Jep indbød nogle Gange disse til sig.

Kirsten holdt sig rigtignok stadig hjemme, og der kunde være Dage, da hun slet ikke lod sig se; men hun teede sig roligt, naar hun kom til Syne, og gav intet Anstød. Hendes Frænder tænkte da, at nu vare de over det værste med hende. Det anede ingen af dem, at det rolige Aasyn, Kirsten bar til Skue, kun var en Maske. Vel havde hun opgivet al Tanke om Flugt; hun vidste heller ikke, hvor hun skulde hen; men hun havde udtænkt et Middel til Frelse og i Smug givet sig i Færd med at sætte det i Værk.

Det var hendes faste Beslutning at skilles fra sin Ægtefælle, men til at naa det Maal var der kun een Udvej, den samme, som kunde have friet hende fra Giftermaalet, nemlig at forsage Verden og gaa i Kloster. Paa den Maade kunde Baandet blive løst, og sligt var sket før.

Der var, mente hun, nu ikke levnet hende noget andet Haab. Om Mogens Munk maatte hun

tro, at han havde opgivet sine Hævnplaner; thi man hørte intet om ham. At han var kommen til Skaane, hvor han havde et Pantelen, vilde jo i og for sig ikke sige noget. Dog havde ogsaa af andre Grunde den Glæde, hun et Øjeblik havde følt ved Efterretningen om hans Ankomst, snart tabt sig. Hvad vilde det nemlig gavne hende, at Mogens Munk skilte Jep Mus ved Livet og hun blev Enke? Det vilde efter det falde Hr. Mogens svært nok at bjærge sig selv, endsige hende, paa hvem der sikkert vilde falde Mistanke om, at hun havde staaet i Forbund med ham og tilskyndet ham til Drabet.

Dog nedslog hende allermest den Tanke, at Mogens Munk nu maatte ringeagte hende. Det var jo Aar og Dag siden hun havde hørt om ham, og dengang var hun endnu ikke bleven Jep Mus's Hustru. Nej, der var intet Haab om Lykke mere for hende paa denne Jord. Hun var led ved Livet. og det vilde være bedst for hende at dølge sig i et Kloster.

Hun gav sig da i Færd med at affatte et Brev til Bisp Peder. Det laa jo nær for hende at henvende sig til ham, hendes fordums Velynder. Hun følte sig overbevist om, at hos ham vilde hendes Beslutning, at forsage Verden finde Støtte, hvis hun kunde overtyde ham om, at hun havde gyldig Aarsag til at rejse Anklage mod sin Ægtefælle og forlade ham; og det mente hun, skulde nok lykkes hende. Ikke alene forelaa der bevislige Voldshandlinger; men hun kunde rejse den svære Anklage imod ham, at han havde sveget sin Pligt mod sin Myndling, Elseby, og rolig taalt, at Abraham Brodersøn tog hende med sig for at gøre hende til sin Frillekone.

Hun havde altsaa Vaaben nok i Hænde, og hun brugte dem vel. En hel Uge gik hen med Affattelsen af denne Skrivelse, som bar Sanddruhedens Præg, og blev et Vidnesbyrd om Brevskriverindens Aandsmodenhed og klare Tænkeevne, men

dog ikke om stor Længsel efter Himmelen eller Lyst til hellige Gerninger.

Saa gjaldt det at skaffe et paalideligt Bud til at overbringe Brevet. Bisp Peder var med Dronningen højt oppe i Sverige, og Rejsen var lang; men Birthe hjalp sin Frue ud af den Forlegenhed; thi hun og Gøste havde et godt Øje til hinanden, og han var, skønt en Kæmpe og modig i Vaabenfærd, dog saare svag lige over for Kvinder.

Han paatog sig altsaa Hvervet og gjorde sine Sager snildt. Han løb ikke fra Borgen som Rømningsmand, men gik til Hr. Jep og bad om Orlov til at drage hjem til sin Fødestavn oppe i Vermeland, idet han foregav, at han ved en Bissekræmmer havde faaet den Tidende, at hans Fader var død.

Hr. Jep, som trods sit Løfte til Gøste om rundelig Løn dog ikke havde lukket Pungen op, mente ikke at burde nægte Gøste dette billige Ønske. Gøste fik altsaa Orlov, Hr. Jep gav ham en god Hest at ride paa og stillede kun det Virkaar, at Gøste skulde være tilbage inden en Maaned.

Saa drog Gøste bort, medførende en saa velfyldt Madpose, at han i mange Dage fik Aarsag til at mindes Birthe, hvis trofaste Hænder havde stoppet den fuld; og hans Frue opsendte mange Bønner til Sankt Julian og Guds Moder om lykkelig Rejse for sin Budsvend. I stor Spænding ventede hun paa hans Tilbagekomst, og hvad Svar han vilde bringe; men dog viste hun alle et roligt Aasyn og gav daglig Beviser paa sin sjældne Sjælsstyrke.

Tredje Kapitel.

Nøgleknippet.

Skønt Elseby havde fældet modige Taarer, da hun skrev den angerfulde Afskedshilsen til Kirsten, og hun med Angest og Bæven i Nattens Mørke red fra Helsinborg ved Hr. Abrahams Side, genvandt hendes spændstige Sind dog snart sin naturlige Munterhed, og hendes Smil glattede Rynkerne i Hr. Abrahams Pande.

Da de red over Hallandsaas, dalede Solen for snart at sænke sig i Kattegat og kastede et gyldent Strejflys over Havets næsten spejlblanke Flade og det vidtstrakte Landskab, som de oppe fra Højderne kunde overskue. Det havde været mildt og klart Vejr lige fra Morgenstunden af, en af disse skønne Eftersommerdage, som Oktober Maaned stundom bringer, og Aftenen blev Dagen lig. I straalende Pragt viste sig den frodige, skovrige Slette, som laa for deres Fødder, og gennem hvis grønne Enge og brogede Skovfelter Aaer og Vanddrag drog sig som Sølvbaand.

Det Syn var som et Billede paa den Fremtid, Elseby havde udmalet sig, naar hun tænkte sig ved sine Ønskers Maal. Nu havde hun naaet det; hun red ved Hr. Abrahams Side, skønt ikke som hans Hustru; men hvad, tænkte hun, er en Frillekones Lod end ikke ærefuld, saa er den dog heller ikke helt i Foragt; hun bliver dog taalt. Lader Hr. Abraham mig fæste Nøgleknippet ved mit Bælte, jeg faar Lov til at styre hans Hus, og jeg lever skikkelig og bliver ham tro, da er alt, paa Brudemessen nær, vel og som det skal være.

Men da de nu gennem en Hulvej red ned ad Aasen, blev hun var, at Omgivelserne vare hende fremmede. Dette var ikke Vejen til Laholm og

altsaa heller ikke til Varberg; og dog havde Hr. Abraham lovet hende, at han vilde føre hende til Varberg; ja han havde endogsaa en Aftenstund, da de vandrede alene med hinanden paa Helsingborgs Borgvold, med Ord, som vare en Skjald værdige, udmalet for hende, hvorledes hun skulde sidde i Fru Ingeborgs Kammer og i den samme Stol, hvor Dronningen havde siddet, mens han vilde ligge for hendes Fødder, lig en anden Knud Porse. Hvad der havde skræmmet Rigernes fuldmægtige Frue, det daarede stakkels Elseby; men dette var ikke en Leg for hende, som for ham. Hun havde nu givet sig hen til ham; han havde hendes Skæbne i sin Haand. Hun var en falden Kvinde, men den Lidenskab, der havde ført hende til Fald, var dyb og sand. Hun var dog ikke en af dem, der, naar det første Skridt er gjort, med et let Sind vandre videre ned ad Lastens Bane. Hun mærkede det paa sig selv, at hvis hun blev forstødt, vilde hun fortvivle; bar det ikke, da maatte det briste. Hun havde allerede i enkelte Øjeblikke haft mørke Anelser, og nu kom de igen. Hun stansede sin Hest, saa paa Hr. Abraham og sagde:

«Dette er ikke den rette Vej; vi ere redne vild.»

«Vist ikke,» svarede han. «Lad os ikke tøve, men ride fort, at vi kunne komme under Tag, inden Natten falder paa.»

«Drage vi da ikke ad Varberg til?» spurgte hun.

«Ikke lige derhen,» svarede han undvigende; «først til Skedal; der ville vi dvæle en Stund; og nu overnatte vi hos min Brydje her i Haslev.»

De drog saa ind paa Gaarden i Haslev, den samme, som Hr. Abraham havde lovet først Henrik Raspe og siden Hr. Stopatz; men der var kun knap Lejlighed, saa at Brydjen eller Gaardstyreren og hans Hustru bleve helt forskrækkede over, at deres Herre kom med et stort Følge af Svende og endda en fornem Kvinde og hendes Kammerpige; ringe var Herberget og Kosten grov.

«Hvilket sært Lune af Hr. Abraham,» sagde Martha om Morgenen til Elseby, «at føre os til denne usle Bondebo; vi havde kunnet ligge paa bløde Bolstre i Laholm og der drukket Malvasier for blaasur Mælk.»

«O, Martha,» svarede Elseby, «det bekymrer mig kun lidet, hvad vi æde og drikke og hvorpaa vi ligge; men det huer mig ilde, at min Herre fører mig ad afsides Veje.»

«Lad det ikke sætte eder Krøller i Panden, Frue,» sagde Martha. «Udgangen paa Rejsen kan endda blive god. Vis kun et glat Ansigt og lad som intet. Sure Miner og Veklager, dem døjer Hr. Abraham ikke; Smil og Gammensord binde ham længst.»

Men i dette lille Ord «længst» dulgte sig jo den Tanke, at intet Baand vilde kunne fængsle ham for stedse. Havde Elseby da ventet sig sligt? Hun kendte jo Rygterne om hans Ustadighed og mange Elskovshandler, saa man skulde synes, at hun forud maatte vide, hvad hun vovede og gik ind til, naar hun indlod sig med ham; men hvor langt ser man frem, naar Lidenskaben regerer! Hr. Abrahams Smiger og daarende Elskovsord havde gjort hende svimmel; hun havde indbildt sig, at det var hendes Lod, hvad ingen anden Kvinde havde magtet, nemlig at fængsle den ustadige Herre, saa Baandet holdt. Uagtet hun vel vidste, at hun nu ved at ofre sin Ære havde mistet sin Ret, saa havde hun dog ikke forestillet sig Muligheden af, at han allerede nu kunde tænke paa at svigte hende. Det var hendes Stolthed for meget; hun agtede ingenlunde at følge Marthas Raad og vise et glat Ansigt. Herren skulde faa at mærke, at gamle Thors Blod flød i hendes Aarer; hun vilde have fuld og klar Forklaring.

I en mørk Stemning red hun ud af Gaarden og holdt sig tilbage, saa at hun blev den sidste i Toget. Solen skinnede klart ligesom den foregaaende Dag; dens Straaler kastede Glans over den lille

Skare Ryttere, alle udsøgte Karle paa skønne, kraftige Heste, rigt klædte og udrustede. De blanke Jærnhatte, Staalskinnerne, Sværdfæsterne og Hestenes Bidsler glimrede i Solen, og deres Herres Vaabenmærke, det graa Tyrehoved med de gyldne Horn, som var syt paa Svendenes Vaabenkjortler, tegnede sig skarpt frem. Den foregaaende Dag havde dette prægtige Syn kildret hendes Forfængelighed; nu skar det hende i Øjnene.

Straks uden for Haslev skyder Stenaa sig forbi. Strømmen var paa Grund af en stærk Regn for nogle Dage siden opsvulmet og flød i rasende Fart hvirvlende hen under Broen. Da Elseby kom ud paa Broen, holdt hun sin Hest an og stirrede ned i Strømhvirvlerne. En Gysen kom over hende; hun tænkte, at dette var et Billede paa hendes egen Skæbne. Med samme Fart havde Lidenskaben drevet hende frem, og som Aaens Vande hastede mod Havet for at forsvinde der, ilede vel hun sin Undergang i Møde.

Men hendes Hest blev urolig, og da Hr. Abraham saa det, sendte han en Rytter ud for at føre hende sikkert over. Dette Bevis paa Omhu glædede hende dog ikke meget; thi han kom ikke selv. Dog kaldte han hende hen til sig, og saa red hun videre ved hans Side, men tavs uden Smil og Kærlighedsord. Ogsaa han var ordknap, saa at denne Dagsrejse, den anden og sidste, kun blev lidet lystelig. Først da de om Aftenen nærmede sig Fylle-Aa, ved hvis frodige, skovrige Bred Skedal laa, fik Elseby Tungen paa Gled, og det kom frem, som trykkede hende.

«Dette er min Fødeegn,» sagde Hr. Abraham, «og nu drage vi ret straks ind paa min Fædrenegaard.»

«En stor Ære for mig at komme der i Følge med eder,» svarede Elseby spotsk; «men dog fatter jeg ikke, af hvad Aarsag I har ført mig herhid.

I har jo ikke til Huse her, men paa Varberg, og der lovede I at føre mig hen.»

«Jeg har Ærinde her,» svarede han; «men af hvad Aarsag er det eder ellers saa haardt imod, Elseby, at dvæle paa Skedal og se ind til min Fostermoder Ellen?»

Da Elseby saa ham forskende ind i Øjnene uden at svare, vedblev han:

«Ellen er en god Sjæl og tillige husholderisk; hun holder skøn Orden paa Gaarden; hun vil sørge vel for eder.»

«Sørge vel for mig?» udbrød Elseby. «Nej, Herre, deraf bliver der intet! At jeg skulde være, hvor I var, fæste Nøgleknippet ved mit Bælte og styre eders Hus — saa lød eders Tale, inden vi drog fra Helsingborg. Gaar I nu fra eders Ord?»

«Ih nu, Elseby,» svarede han med et Smil, «I skal komme til Varberg, visselig skal I saa! Vær nu blot en føje Stund Ellens Gæst her paa Skedal. I er dog ogsaa min Gæst, eftersom Gaarden er min og jeg er Husets Herre.»

Elseby tav et Øjeblik for at standse de frembrydende Taarer. Endelig havde hun Fatning til at tale og sagde:

«Tænk vel over, hvad I gør ved mig! Regnskabstimen kunde ellers let, naar den engang kommer, vorde eder for tung.»

«Tal ikke slige mørke Alvorsord,» svarede han; «de klæde eder ilde. Saa gør I og klogest i, Elseby, som Sagen staar, at nyde, hvad Glæde Øjeblikket giver og ikke se for langt frem. Jeg skal sørge vel for eder; det har jeg lovet og det Løfte skal jeg holde; men I maa finde eder i Rimelighed og tage de Kaar, jeg byder eder.»

Nu brusede Elseby op og sagde:

«Bild eder ind, at jeg gør det! At leve her under en Bondekvindes Regimente, deri finder jeg mig ej!»

«Men har jeg da sagt, at I skal staa under

Ellens Befaling?» svarede han. «Ellen har været mig i Moders Sted og er mig tro og hengiven; min Vilje er en Lov for hende.»

«Ja, om jeg kendte eders Vilje og vidste, hvilken den er,» udbrød Elseby; «men I taler i Gaader. Det skal I dog vide, at hvis I efterlader mig her, da —» saa brød Taarerne frem, og Mælet forgik hende.

«Da vil I løbe efter mig?» spurgte Hr. Abraham.

«Gid jeg laa under sorten Muld!» raabte Elseby, og saa hulkede hun atter.

«Tys,» sagde han, «skrig ikke saa op; Svendene kunde høre det; vær stille og skik eder, da vil alt gaa bedst.»

Det gjorde hun da; men da de kom ind paa Gaarden, og Ellen viste sig i Døren for at tage imod dem, sank Hjertet i Elsebys Bryst; ikke fordi Ellens plumpe Skikkelse og barske Aasyn skræmmede hende, men paa Grund af den Modtagelse, hun fik; thi da Ellen havde hilst sin Fostersøn og Herre ved, som hun plejede, at omfavne ham og kysse ham paa Kinden, stirrede hun paa Elseby med et spørgende, meget sigende Blik, gjorde et lille Kniks og vendte hende Ryggen.

Saa gik de ind; men straks forsvandt Hr. Abraham og Ellen i et Sidekammer, og derfra lød nu ind til Elseby et Bulder af Skænderi, indtil Hr. Abraham atter kom til Syne og saa helt ophidset ud.

«Den gamle gør sig ud til Bens,» sagde han; «men lad, som om I intet har mærket, Elseby. Jeg skal ved min Helgen snart faa hende tæmmet!»

Ellen lod sig ikke mere se den Dag; men en af Gaardens Piger indfandt sig og førte Elseby og Martha til deres Kamre, som vare de bedste i Huset. Dette var kun en Bygning paa eet Stokværk og gammelt, men dog smukt holdt ved lige og vel udstyret med Bohave.

«Her er ikke ilde at være,» sagde Martha, da hun løste op for Sækkene, tog Elsebys og sine

egne Klæder frem og hængte dem i et stort Skab, som stod i Elsebys rummelige Kammer. «Lad os dog se et Smil, Frue; de Taarer ødelægge Sagen.»

«Der vil rinde flere, Martha,» svarede Elseby. «muligt ogsaa fra dine Øine. Den gamle Kvinde, som raader her, vil os ilde. Hun saa paa mig før, da jeg gik ud af Stuen, som om hendes Hu stod til at smide mig ud. Vi ville faa vort Læs med hende.»

«Paa det Lav nej!» svarede Martha kækt. «Ikke skal hun evne at presse Taarer af mine Øjne. Staar Hr. Abraham paa vor Side, da vil jeg le den gamle Drage lige i Ansigtet. Vær tryg, jeg skal vide at tumle hende!»

Den næste Dag kom Ellen dog til Syne og opførte sig sømmeligt imod Elseby; men det gik med Suk, Hovedrysten og medlidende Blikke og blev saa pinefuldt for Elseby, at hun næsten vilde have foretrukket aaben Krig. Imidlertid viste Hr. Abraham hende nu stor Ømhed og veg ikke fra hende. Han færdedes med hende i Omegnen; Jagten gik gennem Skoven, som genlød af Jægerhornets Klang og Hundenes Halsen. Bønderne begyndte at undre sig; men Elseby viste sig i al sin Færd saa ganske at være Hr. Abrahams Lige, at de alle hilste hende med Ærbødighed, og nogle troede, at hun virkelig var hans Hustru.

Martha haabede, at hun endnu skulde blive det, og en Dag slog hun paa den Streng for Hr. Abraham; thi hun havde stedse frit Sprog hos ham.

«Da I red af Helsingborg med Jomfru Elseby, Herre,» sagde hun, «tog I med eder det bedste, som var og nogen Tid har været inden de Mure, og dog satte mange Jomfruer deres Fødder der, ja de fagreste og snildeste i det ganske Land. Hvo rider og træder en Dans som Elseby Andersdatter, hvo fører sig saa yndefuld? Og Ordene flyde liflig fra hendes Læber, ret som den klare Vin.»

«Ej, Martha,» udbrød Hr. Abraham, «da tyk-

kes mig dog næsten, at hun end maa kunne lære af dig, saa vel taler du.»

«Det fryder mig at høre, at I mener det, Herre,» svarede Martha, «men paa Jomfru Elsebys Vegne. Dog vil jeg sige, at gaa mine Ord eder ikke til Hjerte, da har jeg ikke talt vel.»

«Nu,» sagde Hr. Abraham, «det var unødvendigt at sige det, du der sagde; jeg ved det kun alt for godt.»

«Men da,» svarede Martha, «maa I dog vide. at bedre Hustru finder I ikke. Hun elsker eder og vil være eder tro til Døden. Før hende til Brudeskammelen og genopret hendes Ære, da handler I lige saa kristeligt, som klogt.»

«Ej,» sagde Hr. Abraham spøgende, «nu staar Verden ikke længe! Ingen Sinde før prædikede en Kammerterne Dyd for mig. Dog jeg skal overveje det, du der sagde om Ægteskab, og lægge mig det paa Sinde.»

Martha vidste ikke ret, hvad hun skulde tro. Den Tone, hvori Ordene bleve udtalte, og det Blik, som ledsagede dem, modsagde deres Indhold. Dog var hun langt fra at gætte, hvad der dulgte sig under dem; men hvad der fulgte paa var talende nok.

Den næste Morgen nemlig, mens hun og Elseby endnu laa i Sengen, kom Ellen ind til dem og sagde:

«Hilsen fra Hr. Abraham! Han drog af, inden Sol stod op, og bød mig sige eder, Jomfru Elseby, at nødagtige Sager kaldte ham til Varberg. Han vilde, sagde han, spare eder Afskedens Pine.»

Elseby havde rejst sig i Sengen. Hendes brune Haar faldt ned over hendes Skuldre, hun støttede sig med begge Hænder og stirrede paa Ellen, mens Farven veg fra hendes Kinder.

«Jeg har lovet at drage Omsorg for eder,» vedblev Ellen og saa sky til den stirrende Elseby, «og jeg skal holde mit givne Ord, om I da skikker eder hvad jeg og sagde til Abraham. Han er min Herre, hvem jeg maa lyde. Ingen Sinde satte jeg

mig op mod ham uden een Gang, og dét var den Dag, da I kom hertil. Da var han til Sinds at flytte Nøgleknippet fra mit Bælte og hen til eders; men da sagde jeg til ham: Abraham, du har diet mit Bryst og jeg har været dig i Moders Sted. Derefter har jeg nu tjent dig tro i to Gange ti Aar og stedse kun set paa dit Bedste; og nu vil du sætte mig fra Styret og jage mig af Gaarden for en —.»

«Var eders Mund, I gamle Hegle!» raabte Martha, som hurtig var faret i Klæderne og nu kom til. «Ter I eder ikke sømmeligt mod min Frue —»

«Frue!» gentog Ellen, satte begge Hænder i Siden og lo. «Paa den Slags Fruer er der ved min Helgen godt Køb.»

«Vær ikke saa kæphøj,» sagde Martha og traadte nærmere. «Den Dag i Gaar lod Hr. Abraham til mig falde et Ord om, at han vil gøre —»

«Din Frue til sin?» faldt Ellen spotsk ind. «Nu, vent da helst med Æresnavnet, indtil Æren er der. Han gør det aldrig, og en Taabe maatte han være, om han gjorde det. Han har drevet Gæk med dig, det tør jeg sværge paa.»

«O ja,» svarede Martha. «I maa vel kende ham! I to Gange ti Aar var I hans lydige Tjenerinde og Koblerske.»

«Koblerske!» raabte Ellen, blev blodrød i Ansigtet, sank om paa Løjbænken, som stod ved Sengen, og stak i at græde. «At jeg maa lade mig det byde og høre Ukvemsord af en Tøjte som dig!»

Saa stønnede hun, tørrede sine Øjne, og rejste sig.

«Du ved, at du lyver! Aldrig hørte du eller nogen om mig, at jeg gjorde noget uskikkeligt eller rakte Haand til min Herres Skælmsstreger. Han maa forsvare for Gud og sin Helgen, hvad han gør; jeg kan ikke derfor.»

Saa stønnede hun atter og stak Lommeklædet til sig.

«Jeg skal lige fuldt,» vedblev hun, «handle kristeligt mod eder, Jomfru Elseby! I er nu mest at ynke; men de Fruenykker, dem maa I ved Gud helst slaa af Hovedet og se Tingen an, som den staar. En Tort er det for mig, at jeg skal huse eder; men jeg skal gøre det, eftersom min Herre har forlangt det af mig, og antage mig eder, indtil I paa anden Maade bliver forsørget.»

Saa gik hun, idet Elseby, der hidtil havde siddet i Sengen som en Støtte, sank tilbage paa Puden og brast i krampagtig Graad.

Fjerde Kapitel.

Den bløde Seng.

Fjorten Dage efter, en Aften henimod Slutningen af Oktober, sad Elseby med Martha i sit Kammer. Kun sjældent i de sidste to Uger var hun gaaet over Dørtærskelen; enten sad hun ørkesløs og stirrede hen for sig, eller hun vandrede frem og tilbage i Stuen i stor Ophidselse og udgød sig i bitre Klager, paa hvilke Martha hørte taalmodigt, efter at hun havde udtømt hele sin Skat af Trøstegrunde og gjort mange forgæves Forsøg paa at sætte Mod i Elseby. Saaledes var det ogsaa gaaet denne Aften, indtil Elseby omsider udbrød:

«Jeg udholder ikke dette Liv i Længden, Martha! Jeg maa herfra. Vil du som jeg, da drage vi sammen ud i Landet og dølge os i en Afkrog. Jeg har mine Smykker og en lille Slump Mønt. Niels har ogsaa nogen Mønt i sin Pose; gift dig med ham. Vi finde vel en Hytte i Skovens Skjul, hvor I kunne sætte Bo, og jeg vil da være til Huse hos eder.»

Niels var bleven paa Skedal; thi Hr. Abraham vilde ikke have ham, en Rømningsmand, i sit Følge; men Martha nærede ikke nogen brændende Kærlighed til sin tvære Bejler. Hun havde indladt sig med ham, fordi hun haabede, at hans Herre vilde lønne hans lange og tro Tjeneste med en god Forsørgelse, saa at hun kunde faa gode Dage som hans Hustru; men nu var det Haab glippet. Det andet, at Hr. Abraham skulde tage sig af ham, havde nu ogsaa kun ringe Udsigt til at gaa i Opfyldelse. Hun var da ikke synderlig ivrig efter at gaa til Brudeskammelen med ham.

«Giv Stunder, Frue,» sagde hun derfor til Elseby. «Der kan end komme Bud med gode Tidender fra Hr. Abraham, eller hvo ved, han kan selv vende tilbage til eder. Lad ham gaa og komme, som han vil og kan. Anderledes er ikke heller de fleste Hustruers Kaar, naar deres Ægteherrer færdes om i Dronningens og Rigets Tjeneste. Frydelige Dage havde han dog her med eder; han kan føle Længsel efter at nyde slige igen, og saa kommer han.«

«Men de frydelige Dage vare saa faa,» svarede Elseby, «og hvor dyrekøbte! Ikke heller fatter jeg, af hvad Aarsag han sneg sig herfra uden Afsked, naar det var hans Agt at vende tilbage. Ak nej, Martha, nej, jeg har set ham for sidste Gang!»

Alligevel plejede hun at fare sammen ved enhver Lyd i Gaarden og løbe til Vinduet, naar Hundene gøede, et Bevis paa, at hun dog endnu haabede paa et Gensyn; og dette gentog sig netop nu, faa Øjeblikke efter at hun havde talt. Der lød Bulder i Gaarden, hun og Martha løb til Vinduet og denne Gang ikke forgæves. En Rytterhob svingede ind ad Ledet, og Elsebys Hjerte tog voldsomt paa at banke; men det var ikke Hr. Abraham. Med Undren saa Elseby sin galante Ridder fra Banketterne paa Helsingborg, Hr. Stopatz, ride for Døren.

«Hr. Stopatz,» udbrød Martha glad. «Han

kommer med Bud fra Hr. Abraham, muligt for at føre os til Varberg. Nu skal I se, Frue, at alt vorder godt! Jeg vil ud og spørge mig for.»

Hun løb ud af Stuen, mens Elseby blev tilbage i stor Spænding; men Martha kom snart tilbage, ikke mere klog, end hun var gaaet derfra. Ellen havde nemlig været paa Pletten og gennet hende væk, saa at hun ikke fik Stopatz i Tale, og Svendene, hvem hun havde udfrittet, vidste intet om Stopatz's Ærinde, eller de lod saa.

«Vi maa sove derpaa,» sagde saa Martha. «I Morgen vil det klare sig.»

Og det gjorde det. Da Elseby efter en søvnløs Nat var staaet op, indfandt Ellen sig og teede sig uvant mildt og høvisk, idet hun bragte Hilsen fra Stopatz og spurgte, om Jomfru Elseby vilde unde ham en Samtale under fire Øjne. Selvfølgelig svarede Elseby ja, Martha maatte rømme Stuen, og straks efter traadte Stopatz ind.

Han havde paataget sig den mest smægtende Mine og lagde Haanden paa Hjertet, idet han bukkede meget dybt.

«Hvor lider I, Jomfru Elseby?» spurgte han. «Behager det eder vel paa Skedal?»

Da Elseby stirrede paa ham uden at svare, vedblev han:

«Jeg frygter nej. Eders fagre Kinder ere saa blege og eders Blik tungsindigt. Det fatter jeg godt, her er sørgeligt ensomt. Ak, det er ikke mere for eder og ikke heller for mig, som i gamle Dage, da jeg svingede eder i Dansen paa Helsingborg. Mindes I det?»

«Herre,» svarede Elseby omsider, «hvortil den Snak? Kommer I fra Hr. Abraham? Har I Bud til mig fra ham, da udret eders Ærinde og gør mig Pinen kort!»

«Visselig kommer jeg fra Hr. Abraham,» svarede Stopatz, «men dog i mit eget Ærinde. Vi ville imidlertid ikke straks tale derom. Det maa

være eder nok at vide, at Hjertet har drevet mig hid. Svarlig har jeg sukket af Længsel efter eder, Jomfru Elseby! Jeg mente, at I dog havde nogen Godhed for mig fra forhen, og at det ikke vilde være eder ukært at gense mig. For at være eder til Behag og forkorte eder Tiden, er jeg kommen og —»

«Er det sket med Hr. Abrahams Minde?» raabte Elseby, idet en dyb Rødme for over hendes Kinder, og hendes Øjne funklede.

«Visselig,» svarede Stopatz, «ellers vilde jeg ikke have dristet mig dertil, og I, lille Jomfru, burde af den Aarsag have givet mig en mere sømmelig Modtagelse.»

Elseby stirrede et Øjeblik paa ham; men derpaa for hun som en Pil forbi ham og ud af Døren, som hun smækkede i efter sig. Hun løb saa gennem de mellemliggende Rum ud i Køgerset, som var Ellens sædvanlige Opholdssted, og hvor hun ogsaa nu sad, fordybet i Samtale med Martha, hvis Aasyn vidnede om en høj Grad af Overraskelse. Begge sprang de op, da Elseby kom farende, og troede, at der var sket en Ulykke, eller at Stopatz grovelig havde krænket hende; men Elsebys første Udraab forklarede dem straks Aarsagen til hendes Heftighed.

«Jeg vil det ikke! Ved Guds Moder, nej; jeg lader mig ikke skænke bort, som var jeg en Hund eller et Stykke Kvæg! Dette er over al Maade skændigt! Ellen, I maa beskærme mig — medmindre denne frække Karl lyver? Ja, det gør han sikkert —»

«Nej, lille Jomfru,» lød det bag hende med Stopatz's Røst; thi han var gaaet efter hende. «Ellen Povelsdatter kan bevidne, at Hr. Abraham har skikket mig hid.»

«Det er, som Herren siger,» sagde Ellen, idet hun greb i sin Taske, tog en Ring frem og holdt den op.

Elseby kendte kun alt for godt den Ring. Hr. Abraham plejede at bære den paa sin højre Pegefinger, og i Stenen, en stor Rubin, var hans Vaabenmærke, Tyrehovedet, udskaaret. Han brugte den ogsaa som Signet, og den var saa god som et Kreditiv, Vidnesbyrd om, at han havde givet Overbringeren Fuldmagt til at handle i hans Navn. Elseby stod og stirrede paa den, mens Farven veg fra hendes Kinder, da Stopatz sagde:

«Jeg beder eder, Jomfru Elseby, at være uden Frygt! Det smerter mig dybt, at min Nærværelse saa højlig mishager eder; men jeg vil ikke forulempe eder.»

Elseby saa paa ham med et sky Blik. Den Tone, hvori han talte, tydede paa Oprigtighed. Det var virkelig Tilfældet, at Elseby havde sat hans Hjerte i Brand; men den Ømhed, han lagde for Dagen, foruroligede hende allermest.

«Jeg tager eder paa Ordet,» svarede hun. «Jeg gaar nu tilbage til mit Kammer og haaber, at I ikke oftere, mens I er her, vil trænge ind til mig og krænke mig. Martha, kom!»

Saa gik de; men da de vare komne ind i Elsebys Kammer, lukkede hun Døren, skød Skodden for, vendte sig saa mod Martha og udbrød:

«Gætter du, hvad han vil?»

«Jeg ved det,» svarede Martha. «Han kommer i en god Hensigt; ikke for at krænke eder, men for at gøre eder til sin Hustru.»

«Jeg hans Hustru!» raabte Elseby. «Den Landstryger og Ugerningsmand!»

«I burde dog overveje den Sag, inden I viser ham af,» svarede Martha og saa paa Elseby med et fiffigt Blik. «Han evner dog at gøre eder til Ridderfrue og føre eder tilbage til de høje Steder, hvorfra I kom. Han tager Skammen bort og giver eder med Brudekronen Æren tilbage. Saa bringer han eder og en god Gaard, siger Ellen, netop den i Haslev, i hvilken vi overnattede paa Oprejsen.»

Elseby for sammen. Hun saa for sig den usle Gaard, og hun stod i Aanden atter paa Broen og stirrede ned i Stensaaens hvirvlende Vande.

«Der,» vedblev Martha, «agter han at føre eder hen, for at Præsten i Haslev kan —»

«Martha,» sagde Elseby, idet hun gik hen til hende og greb hende i Armen, «jeg tror ikke den lumske Karl; men om han end mente det ærligt, vilde jeg dog ikke følge ham. Jeg flyr herfra i Nat, sig det til Niels; men selv om I begge svigte mig, bliver jeg dog ved mit Forsæt og gaar herfra paa mine Fødder og alene.»

Martha drog et Suk og sagde:

«Ak, Frue, hvortil nu dette høje Sind? Hvor var det henne, da I gav eder Hr. Abraham i Vold og løb med ham? Ved Guds Moder, var jeg i eders Sted, da greb jeg til. I er jo som en skibbrudden, hvem en frelsende Haand bliver rakt, netop da I er i Færd med at synke. Det er min Tro, at Hr. Stopatz mener det ærligt.»

«Han skal ikke faa Held til at røre mig med en Finger,» svarede Elseby, idet hendes Øjne tindrede. «Før vil jeg søge Døden; men jeg vil ikke spilde flere Ord paa dig, der taler om Højsind, mens mit Hjerte fortæres af Kærlighed og er nær ved at briste. Du ved ikke, hvad Elskov er; du regnede det stedse ud med Pendinge.»

«O,» svarede Martha, som blev rød og drog et Suk; «det turde dog hænde, at jeg vidste noget derom; men Elskov gjorde mig ingen Sinde dum, som det er Tilfældet med eder. I sanser intet. Hvor er al eders Snildhed? I vil fly herfra, siger I, og dog har I nu selv gjort eders bedste til at forpurre det. I Stedet for at tage sømmelig mod Hr. Stopatz og smøre ham om Munden med Snak — I kunde jo have begæret nogle Dages Betænkningstid, saa I gjorde ham tryg — har I nu stødt saaledes i Lur, at Fjenden er paa sin Post.»

Elseby brast i Graad og kastede sig paa Sengen, hvor hun blev liggende en Tid i stum Fortvivlelse, mens Martha sad hos og trøstede hende.

«Jeg skal ikke forlade eder,» sagde hun. «Jeg kan ikke bære det over mit Hjerte; I var stedse mild og god mod mig.»

Elseby rejste sig op i Sengen. Hendes Øjne lyste med en sælsom Glans, hun drog Martha til sig, kyssede hende og sagde:

«Guds Moder lønne dig for din store Kærlighed og Troskab! Jeg faar ingen Sinde Held dertil, det føler jeg grant; med mig vil det snart være ude.»

«Hvad er det for Snak!» sagde Martha. «Tab nu ikke Hovedet; jeg vil straks gaa og tale med Niels. Saa snøre vi vore Bylter for at være rede, om der dog skulde blive Lejlighed til Flugt.»

Men da hun tog i Dørklinken for at gaa, viste det sig, at Døren udvendigfra var laaset. Hun fik altsaa Ret; Fjenden var paa sin Post; formodentlig havde Hr. Stopatz luret ved Døren og hørt deres Tale om Flugt. Martha løb til Vinduet og saa ud; men i det samme gik en af Stopatz's Skytter forbi, og da han kort efter vendte tilbage og efter nogle Øjeblikke tredje Gang kom igen, saa kunde der ikke være nogen Tvivl om, at han var stillet paa Post for at holde Vagt.

Dog opgav Marta ikke Ævred; thi Skytten og hun vare gamle bekendte fra Helsingborg, og hun blev rød i Kinderne ved at se ham. Det var en ung velvoksen Karl ved Navn Klavs. Stopatz havde i sin Tid hvervet ham ovre i Holsten. Han havde længe haft et godt Øje til Martha, og det var paa ham, hun tænkte, da hun sukkende sagde til Elseby, at ogsaa hun vidste noget om Kærlighed; men Klavs var fattig som en Kirkerotte og tillige en lystig Fætter; der var ikke meget at bygge paa der. Dog drog Hjertet Martha til ham, og det gik da i en Haandevending, at hun fik Glarvinduet paa

Klem, og at han, da han blev hende var, straks var ved Haanden.

«Klavs,» sagde Martha, «vil du staa os bi og hjælpe os til Flugt?»

«Det turde være halsbrækkende Gerning, min Dukke!» svarede Klavs; «men om jeg nu vover det, hvad giver du mig da til Gengæld?»

«En Rosenobel,» svarede Martha.

«Ej, er mit Liv dig ikke mere værd?» spurgte Klavs og greb hendns Haand. «Giv mig den,» vedblev han og trykkede Haanden, «da følge Rosenoblerne med, saa mange der er i din Taske.»

«Snak!» svarede Martha og tog Haanden til sig; «Rosenoblerne ere min Frues; jeg har ingen.»

«Nu,» sagde Klavs med et Smil paa sit rødmussede, kække Aasyn, «des mere fornødent er det, at du bøder med din Person. Giv mig din Tro, og jeg skal tjene din Frue og dig.»

«Det er for silde, Klavs,» svarede Martha; «jeg har paa lidet nær lovet mig bort til Niels.»

«Blæse med den surøjede Karl,» sagde Klavs, «jeg slaar ham en paa Skallen, saa ere vi ham kvit.»

«Det turde fejle,» svarede Martha, «saa det blev dig, der fik den.»

«Lad mig om det,» sagde Klavs. «Giv nu rent Svar! Vil du være min? For en ringere Pris gør jeg det ikke.»

Martha stred imod, men det endte dog med, at hun gav sig og rakte ham Haanden til Stadfæstelse af den indgaaede Pagt. Saa tog han et Kys i Tilgift.

«Jeg gør det kun for min Frues Skyld og af Medlidenhed med hende,» sagde hun til sidst.

«Tak have din Fru, som voldte det!» svarede Klavs glad; men i det samme lød Stopatz's skarpe Røst henne fra Stalddøren, hvor han havde staaet paa Lur, og Klavs fløj fra Vinduet, som Martha hurtig lukkede.

Stopatz kaldte imidlertid Klavs hen til sig

og tog ham i Forhør. Det lykkedes ikke Klavs at klare for sig, thi hans Herre havde set, at Martha gav ham Haandslag.

«Jeg kan ikke stole paa nogen af jer,» sagde saa Hr. Stopatz. «I løbe efter ethvert Skørt, og du er den værste; men jeg kan bjærge mig uden eder. Her er en Karl paa Gaarden, paa hvem man kan stole; ham vil jeg bruge.»

«Hvo er det, med Forlov?» spurgte Klavs.

«Du maa gerne vide det,» svarede Hr. Stopatz; «det er Niels, Hr. Jep Mus's Kammersvend, som rømmede.»

«Ej saa!» udbrød Klavs og lo. «Nej, da maa I hellere sætte eders Lid til mig. Niels gjorde alt paa Helsingborg sine Hoser grønne hos Martha, og for hendes Skyld rømmede han. Hun har ham ganske i Lommen; men jeg lader mig ikke pudse af et Kvindfolk, fordi jeg gantes lidt med hende.»

«Fordømt være hun, den Taske!» udbrød Hr. Stopatz. «Dog stop,» sagde han et Øjeblik efter, «nu har jeg det! Gak du ned i Borgestuen og bliv der! Indlader du dig mere med Martha, da skal jeg garve din Ryg!»

Saa gik Klavs slukøret. Hr. Stopatz vendte tilbage tilbage til Stalden, hvor Niels var i Færd med at fodre Hestene, og sagde til ham.

«Niels, forholder det sig saa, at du har et godt Øje til Martha?»

«Ej, Hr. Stopatz,» spurgte Niels med et af sine tvære Sideblikke, «af hvad Aarsag spørger I derom?»

«Fordi jeg vil dig vel,» svarede Hr. Stopatz. «Vid, at jeg snarest fører Jomfru Elseby herfra; jeg agter at formæle mig med hende.»

«Ej hør!» udbrød Niels og lod Foderkurven, som han holdt mellem sine Hænder, synke.

«Og det skal fuldbyrdes til Trods for,» vedblev Hr. Stopatz, «at hun gør sig kostbar og strider imod. Jeg er kommen efter, at hun pønser paa Flugt,

og nys greb jeg Klavs, hvem jeg havde sat paa Post ved Jomfru Elsebys Kammervindu, netop som han stod og næbbedes med Martha. Du kender da Klavs?»

«Om jeg gør?» udbrød Niels, smed Foderkurven og gik hen til Hr. Stopatz. «I havde ingen Sinde nogen værre Galgenfugl i eders Brød. Saa han er ude efter Martha! Pigen har givet mig sin Tro, Herre! Sviger hun mig, da —» saa tav han, lagde Haanden paa Fæstet af sin Bæltekniv og saa hen for sig med et skummelt Blik.

«Hun skal vorde din, om du vil tjene mig og vise dig tro,» sagde Hr. Stopatz. «Vil du være min Kammersvend?»

Niels slog øjeblikkelig til, gav Hr. Stopatz sin Haand og var saaledes fæstet; men Haandslag havde ellers ikke været nødvendigt her; thi Niels droges til sin nye Herre af to stærke Baand, Skinsyge og egen Fordel. Han vogtede nu paa Elseby, og Marthas Forsøg paa at friste Niels til Frafald, bleve afviste med stor Barskhed. Al Udsigt til Flugt var saaledes lukket.

Hr. Stopatz forundte Elseby en Dag til Eftertanke; men allerede den næste Dags Morgen lod han høre fra sig. Han kom ikke selv, men skikkede Ellen, der var saa glad over Udsigten til at blive Elseby kvit, at hun hellere end gerne paatog sig at tale Hr. Stopatz's Sag. Hun gjorde det da ogsaa med Fynd; og nu fik Elseby at høre Argumenter af samme Sort, som hun selv havde brugt mod Kirsten, da denne ikke vilde give sig hen til Jep Mus. Derved førtes hun imidlertid kun til en Sammenligning, som dobbelt pinlig lod hende føle sin egen Nedværdigelse. Hvor højt stod ikke Kirsten over hende i Renhed og personlig Værdighed! Dog ikke i Kærlighedens Varme og Trofasthed, tænkte hun, og det var hende en Trøst; men den Tanke styrkede hendes Modstandsevne. Ellen kom ingen

Vej med hende; hun gik forbitret fra hende, idet hun sagde:

«Vil du ikke, saa skal du!»

Nu tog Martha fat, hvor Ellen havde sluppet, men paa en anden Vis og med et ganske andet Maal for Øje.

«Vi maa give os, Frue,» sagde hun, «ellers bruge de Vold. Lad mig gaa til Hr. Stopatz og forkynde ham, at I er villig til at drage med ham, naar han vil handle sømmelig med eder. Da faa vi vor Frihed, og jeg skal passe mit Snit til at hviske Klavs et Ord i Øret. Her er Flugt umulig; men paa Rejsen kan der blive Lejlighed til at undvige. Det er vort eneste Haab.»

Elseby indsaa, at Martha havde Ret og fulgtc hendes Raad. Niels, som gik paa Lur ude i Gaarden, blev kaldt til Vinduet af Martha og fik Paalæg om at hidkalde Hr. Stopatz, da hendes Frue ønskede at tale med ham. Hr. Stopatz indfandt sig straks; men han teede sig ikke saa ydmygt, som ved det første Møde. Den smægtende Mine var helt borte, og han lagde ikke Haanden paa Hjertet, da han bukkede. Med faa Ord erklærede Elseby sig villig til at drage med ham, og da hun havde udtalt, sagde han:

«Vel, Jomfru Elseby! Det er viselig handlet af eder. Nødig bruger jeg Vold mod en Kvinde; men om I havde nødsaget mig dertil, da mener jeg dog at kunne forsvare det, al den Stund jeg kun havde eders eget Vel for Øje. I vil nok lære at værdsætte den Kærlighed til eder, som har ført mig hid.»

Elseby kæmpede en haard Kamp med sig selv for at faa Bugt med sin opblussende Harme; men det lykkedes hende dog at dæmpe den. Hun bøjede i Tavshed sit Hoved, mens Hr. Stopatz fæstede sit skarpe Blik paa hende, og hvad han læste i hendes Øjne, huede ham ikke, hvorfor han sagde:

«Jeg haaber, at I mener det ærligt. Tænk ikke,

at I kan pudse mig; jeg skal vogte vel paa eder, indtil jeg er sikker paa, at I ikke har givet eder paa Skrømt.» —

Den næste Morgen brød de op og red Sønder paa. De vare med Hr. Stopatz's væbnede Ryttere ti i Tallet. Forrest red han selv med Elseby ved sin Side, derpaa kom Niels med Martha og til sidst Klavs i Spidsen for Rytterne, som førte Pakhestene. Han var deres Fører og maatte som den stærkeste og kækkeste af dem nødig savnes, hvorfor Hr. Stopatz fandt det klogest ikke at vise ham nogen iøjnefaldende Mistillid.

De drog gennem Landet ad de samme Smutveje, som Hr. Abraham havde fulgt, og med stor Forsigtighed. Ofte lod Hr. Stopatz Skovvejenes kratbevoksede Skrænter afsøge, inden han vovede sig ind imellem dem, og paa enhver Bakke gjorde han Holdt og skuede spejdende om sig. Hans Ledsagere undrede sig over hans store Ængstelighed, men den havde sin gode Grund.

Henrik Raspe var nemlig, kort førend Hr. Stopatz drog af Sted, indtruffen til Varberg med en Deling af sine Knægte og medførende nogle Fanger, som vare blevne tagne i en Skærmydsel oppe i Vestgotland. Han kom fuld af Misundelse paa sin gamle Medbejler til Hr. Abrahams Gunst og gav sig straks til at udspejde hans Færd. Det lykkedes ham da ogsaa ved gode Ord og en Pengegave at lokke ud af Hr. Abrahams Kammerdreng, Jens Hakonsøn, hvad denne vidste, nemlig at hans Herre havde skænket Hr. Stopatz Gaarden i Haslev, og at denne nu drog derned for at tage den i Besiddelse.

Det var en besk Skaal for Henrik Raspe at tømme, hvorfor han svor ved sig selv, at Hr. Stopatz skulde gaa Glip af den Løn, der oprindelig var bleven lovet ham, men som han nu blev narret for. I sin Forbitrelse lod han nogle Ord falde, som aabenbarede for Hr. Stopatz, at Henrik havde kigget ham i Kortene; og det beroligede ikke Ridderen,

at hans gamle Modstander derefter straks slog om og under Resten af deres Samværen paa Varberg viste ham stor Venlighed. Han kendte Henrik Raspe ud og ind og vidste, at naar denne aflagde sin Barskhed og viste sig omgængelig, da plejede han netop at pønse paa ondt. Dertil kom, at Henrik efter Hr. Abrahams Befaling var dragen af med sine Folk, Dagen før Hr. Stopatz red fra Varberg, og Ridderen kunde ikke blive den Tanke kvit, at Henrik laa et eller andet Sted i Baghold for at falde over ham. Derfor saa han sig saa vel for paa hele Rejsen, og først den sidste Dag, da han nærmede sig Hallandsaas, begyndte han at føle sig tryg.

Jo længere de vandt frem, des mere sank Elsebys Mod. Der havde ikke tilbudt sig nogen Lejlighed til Flugt; thi Hr. Stopatz red stedse ved hendes Side, og i Natteherbergerne skiftedes han med Niels til at holde Vagt. Det led ad Aften, da de omsider fra en Høj kunde se Haslev Kirke og skimte Stensaaens Vande, som mod Vest breder sig til en Sø. Der holdt de et Øjeblik Rast, og Martha fik Lejlighed til at veksle et Par Ord med Elseby.

«Tab ikke Modet, Frue,» sagde hun. «Hvad der glippede for os paa Rejsen, det kan dog muligt lykkes i Haslev; men I maa tage mere Næring til eder. I har jo næsten intet nydt paa Rejsen og er nu saa mødig, at I næppe kan holde eder i Sadelen. Dog, nu ere vi snart ved Maalet; jeg tænker, det skal gøre eder godt at komme under Tag og hvile i en blød Seng.»

«O ja,» svarede Elseby med et sælsomt Smil; «jeg er saare træt; til at hvile og sove længe staar al min Hu.»

Da de kom til Stensaaen, var Skumringen falden paa. Elseby gyste, da hun hørte Aaens Vande, som nu vare end mere opsvulmede, bruse, og hun saa de hvide Skumhvirvler under Broen. Hun min-

dedes sin Angest og sine mørke Tanker, da hun sidst red over den. Hvor sort hun end da havde set Fremtiden, saa havde hun dog ikke tænkt sig Muligheden af det, som nu var sket.

Hr. Stopatz red først over Broen med Niels; thi han længtes efter at faa Kig paa sin Ejendom, og Niels havde sagt ham, at naar man var kommen over Broen, kunde man se Gaarden. Elseby fulgte efter med Martha; hun red langsomt og tæt ved Rækværket, stirrende ned i den hvirvlende Strøm, der ligesom forrige Gang drog hendes Blik med dæmonisk Magt — da hun med eet skræmmedes op af et stort Bulder, Raab, Sværdklang og Hestetrampen. Rytterne, som red bag efter hende, for forbi hende, idet en af dem raabte: «Henrik Raspe er kommen over os!» Hendes Hest blev vild i Tummelen og stejlede, hun faldt af Sadelen og styrtede over Rækværket i Dybet; Strømmen greb hende og førte hende bort i et Nu.

Da lød et skingrende Skrig fra Martha, og Klavs, som havde holdt sig tilbage, red frem.

«Hun styrtede i Aaen, bjærg hende!» raabte Martha.

Men i det samme kom Hr. Stopatz's Hest med tom Saddel i fuld Firspring og for forbi dem, saa Broen dundrede under dens Hovslag. Nu skønnede Klavs, hvorledes Sagerne stod, og at den saa længe ønskede Lejlighed til Flugt endelig var kommen, men for sent for stakkels Elseby. Han tog uden at sige et Ord Marthas Hest ved Tøjlen, vendte den, red med hende tilbage over Broen og langs Aaen mod Vest.

«Ser du intet?» raabte Martha, som ikke havde vendt sin Øjne fra Strømmen.

«Det er ude med hende,» svarede Klavs; «intet Menneske kan bjærge sig i de Hvirvler, var det end den raskeste Svømmer uden Tynge af Klæder, end sige en Kvinde, hildet af Skørter og svøbt i en Kaabe.»

Martha brast i Graad; men i det samme lød der Vaabenlarm og Skrig over til dem.

«Vi maa fort!» raabte Klavs, sporede sin Hest og gav Marthas et Rap. «Hvordan den Leg end ogsaa ender, saa bliver det ikke til Vinding for os.»

Saa red de rask ad den jævne Engbund hen ad Skottorp til, hvor der ogsaa var en Overfart. Der standsede de; Maanen var staaet op og kastede Glans over den lille Søs blanke Flade.

«Klavs,» sagde Martha, «vi ville søge efter hendes Lig og fly det kristeligt til Jorde.»

Klavs lyttede først; men da alt var stille, skønnede han, at de ikke bleve forfulgte.

«Jeg gør det gerne, om det er muligt. Hun var et herligt Stykke Kvindfolk; jeg ser hende end for mig, som hun i al sin Fagerhed og Pragt red blandt Brudepigerne efter Fru Kirsten; og hun havde et godt Hjerte og var mild mod alle. Hun havde fortjent en bedre Lod end at falde i to Niddingers Hænder.»

«Det er Sandhed,» svarede Martha, «enddog hun sveg Fru Kirsten; men det angrede hende saare. For ikke længe siden udøste hun sit Hjerte for mig og sagde: jeg vil faa min Straf, det ser jeg grant i Aanden. Naar jeg ikke mere er over Jorden, da bed for min Sjæl.»

«Ja,» sagde Klavs, «hun red af Skedal med Dødens Mærke paa sin Pande, saa bleg var hun. Mon hun ikke gjorde det selv? For mig saa det ud, som om hun selv kastede sig ud.»

«Det er muligt,» svarede Martha; «det ved kun Gud Herren; men om saa er, da gav han hende Lejlighed og hjalp selv til. Han vil vel da være hendes Sjæl naadig.»

De red nu over Broen og gav sig til at søge paa den søndre Bred, fordi Strømmen bar paa der. De havde allerede redet mere end den halve Vej tilbage til Haslev uden at opdage noget, og Klavs nærede Frygt ved at vove sig længere frem, da et

Udraab fra Martha kaldte ham ned til Søbredden. Hun var nemlig reden forud efter en mørk Genstand, som hun skimtede mellem Sivene, og det viste sig, at hun endelig havde fundet, hvad de søgte. Strømmen havde ført Liget hen til en lille Vig; der laa det, omslynget af Vandplanter. Elseby havde fundet den bløde Seng, Martha ønskede hende, og den dybeste og længste Søvn af alle var falden over hende.

Klavs steg af Hesten, gik ud i Vandet, løftede Liget af dets vaade Leje, bar det op paa Engen og lagde det der. Nu kom Martha ogsaa af Hesten, gav Tøjlerne til Klavs, ilede hen til Liget og knælede ned ved det. Hun lagde sin Haand paa Elsebys Hjerte, men dets Slag var for længst standset.

«Hun er blodig i Tindingen,» sagde Klavs; «hun maa være tørnet mod en Bundsten og har faaet en hastig Død.»

Saa strøg Martha det sammenfiltrede Haar, der hang over de stivnede Træk som et Slør, til Side, og de fordum saa straalende Øjne stirrede hende brustne i Møde. Martha gyste, slog en Flig af Kaaben over den dødes Aasyn og brast i Graad.

«Nu nytte Taarer ikke,» sagde Klavs. «Tør dem og lad os overveje, hvad vi nu have at gøre.»

«Vi maa søge op til den nærmeste Gaard,» sagde Martha, idet hun rejste sig, «og der hyre en Vogn til at age Liget; vi have Midler til at betale. Se, her en min stakkels Frues ganske Skat, som hun betroede mig.»

Saa aabnede hun sin rummelige Taske, og Klavs nød det oplivende Syn af nogle skønne Smykker og en lille Hob Guld og Sølvpenge.

«Det er nu alt dit, Martha,» sagde han. «Du har tjent din Frue uden Løn, sagde du forgangen Dag; nu giver hun dig den efter Døden.»

«Jo vist!» svarede Martha. «I Skytter og Knægte ere nogle skønne Galgenfugle! Men du skal ikke have en Tyvekvinde til Hustru. Naar Jordefærden

er besørget og betalt, drage vi til Helsingborg og jeg giver Klenodierne og Resten af Mønten i Fru Kirstens Hænder. Hun vil gøre dermed, hvad Ret er.»

«Men det er at give Byttet i Hr. Jeps Vold,» indvendte Klavs; «den Røver vil tage hele Klatten og beholde den.»

«Først gælder det at holde dine Fingre fra Tasken,» svarede Martha, idet hun lukkede den.

Saa steg de atter til Hest og red op til en Gaard, som laa en Fjerdingvej derfra. Klavs bankede Folkene op, og da Martha lod Bonden se lidt Mønt, blev han tjenstvillig, saa at de allerede ved Daggry fik Elsebys Lig kørt op og indlagt paa Gaarden; men videre turde Klavs ikke foretage sig, inden han havde indhentet Kundskab om, hvorledes Sagerne stod i Haslev. Det var lige galt, enten han faldt i Hr. Stopatz's eller i Henrik Raspes Hænder; den første vilde lade ham klynge op, fordi han var rømmet og havde svigtet i Farens Stund, den anden vilde udplyndre ham og Martha, og farligt vilde det være for hende at falde i de vilde Landsknægtes Hænder.

Klavs holdt sig da stille den Dag; men den næste Morgen sendte han Bondens Karl ud for at spejde, og denne kom tilbage med den Underretning, at der ingen Krigsfolk var mere i Byen; men det kendtes, at de havde været der. De havde plyndret ikke alene i Hr. Abrahams Gaard, men ogsaa hos Bønderne, og taget saa mange Heste med sig, som de kunde faa fat paa. Nu havde Klavs Vished for, at Hr. Stopatz maatte være bukket under. Han kunde dog ikke modstaa Fristelsen til at faa Underretning om sine Fællers, de fem Skytters, Skæbne, og desuden skulde han til Præsten i Haslev for at bestille Elsebys Jordefærd.

Han red altsaa derhen og først lige ned til Broen, hvor Kampen havde staaet. Der saas kendelige Spor af den blodige Dyst; Jorden var optrampet, og der fandtes Blodpytter og Stumper af Klæder og Vaaben, men ingen Lig. Klavs tænkte, at de

døde vare kastede i Aaen, og den Formodning fik han ogsaa stadfæstet, da han kom op til Byen og spurgte Bønderne ud. En Karl, som havde hugget Ved nede i Krattet ved Aaen og der været Vidne til Kampen, fortalte Klavs, hvorledes det hele var gaaet til. Der havde været tyve mod seks, og Overrumplingen var kommen saa pludselig, at hverken Hr. Stopatz eller Niels havde faaet Tid til at drage deres Værger. De vare blevne revne af Hestene og myrdede med koldt Blod. Derefter var der fulgt en kort Kamp med de tililende Ryttere, som huggede modig ind paa Henrik Raspes Skare; men de vare snart blevne overmandede og uden Barmhjertighed dræbte. Ligene vare derpaa blevne udplyndrede og over Broens Rækværk kastede i Strømmen. Derefter fulgte Plyndringen i Byen; men det hele var gaaet i en Fart. Allerede inden Dagen gryede, vare Voldsmændene med Hr Stopatz's Pakheste og det øvrige Bytte redne over Broen og dragne Nord paa.

Da Klavs ved at udspørge Karlen havde overbevist sig om, at Skarens Anfører ikke kunde være nogen anden end Henrik Raspe, sagde han:

«En Blodhund og Ransmand var Henrik Raspe alle sine Dage. Overalt hvor han kom frem, gjorde han stedse rent Bord. Dog havde jeg ikke troet, at han turde driste sig til en slig Stimandsdaad, oven i Købet øvet mod Hr. Stopatz, som var Hr. Abrahams højre Haand. Efter dette maa han være rømmet.»

Saaledes var det ogsaa. Henrik Raspe havde allerede i nogen Tid tænkt paa at opsige sin Tjeneste og drage bort; thi han var ked af det strenge Krigsliv i Sveriges øde og ufarbare Land. Det lod sig imidlertid ikke gøre paa en Studs, og desuden vidste han, at det kunde holde haardt for ham at vriste sin tilgodehavende Sold af Hr. Abrahams Kløer. Derfor besluttede han selv at skaffe sig Løn, og idet han hentede den hos Hr. Stopatz, fuld-

byrdede han tillige sin Hævn og slog to Fluer med et Smæk.

Det faldt ham ikke svært at overtale Knægtene til at gaa med paa det Eventyr, thi de havde uindskrænket Tillid til ham, og han kunde give dem Udsigt til rigt Bytte. Han vidste nemlig, at Hr. Stopatz havde forstaaet at mele sin Kage, mens han sad som Borgfoged paa Varberg, og at han førte en ikke lille Skat med sig.

De satte da Kaasen gennem Landet lige ned til Haslev, hvor de vilde gøre alt rede til en varm Modtagelse for Hr. Stopatz; thi de vovede ikke at foretage det paatænkte Overfald i Nærheden af Varberg, og da de vidste, at Hr. Stopatz havde Ærinde paa Skedal, haabede de at komme først. Vel var Hr. Stopatz og hans Følge ridende, mens de maatte vandre til Fods; men dels vilde Pakhestene sinke Hr. Stopatz i Farten, dels vare Landknægtene Folk, der kunde strække Benene og holde ud i Længden trods nogen Hest. Beregningen holdt da ogsaa Stik.

Om Henrik Raspe spurgtes det siden, at han med sit Bytte lykkelig naaede Halmstad, hvor han foregav, at han og hans Folk vare aftakkede og nu agtede sig tilbage til Tyskland. Han hyrede en Skipper og slap bort; man hørte aldrig siden noget om ham. Hr. Abraham viste sig heller ikke synderlig ivrig i at lade foretage Efterforskninger om den skete Udaad. Det tjente ham bedst at dysse Sagen ned, og han fældede ingen Taarer ved Efterretningen om stakkels Elsebys Død.

I kristen Jord kom hun; og da Martha havde fældet nogle Taarer ved hendes Grav, drog hun med Klavs op over Hallandsaas, idet hun stadig vogtede vel paa sin indholdsrige Taske. Klavs fristede hende til at lade Fru Kirsten være Fru Kirsten og drage paa Eventyr med ham. Han snakkede om at rømme og føre hende over til Holsten, hvor en saa rig Brud, som hun nu var, vilde være

velkommen i hans Slægt. Martha vilde jo sikkert have givet sig, hvis ikke et uventet Møde paa en hel anden Maade havde afgjort deres Skæbne.

Femte Kapitel.

Ærlige Skælmer.

Et Par Dage efter, en smuk, klar Morgen først i November, vandrede en høj, velvoksen Karl gennem de vidtstrakte Skove, som dække Hallandsaasens sydlige Skraaning ned mod Vestersø og Rossø. Han havde en Langbue over Skulderen og et Kogger, fuldt af Pile, hæftet ved Bæltet, saa at det lod til at være hans Hensigt at forlyste sig med Jagten. Han listede sig imidlertid saa forsigtig frem og standsede saa ofte for at lytte, at han aabenbart ikke var i Skovejerens, Oluf Geeds Brød, men maatte være en Krybskytte. Han vilde vel heller ikke have vovet sig ud paa den Fart, hvis han ikke havde været paa den nordlige Side af Rossø og haft Søens Vande mellem sig og Rytzeholm, hvor Oluf Geed boede.

Denne Fribytter paa Hr. Olufs Vildtbane var ingen anden end Gøste. Han var vendt tilbage fra sin Rejse op i Sverige med uforrettet Sag; thi da han kom op til Vadstena, hvor Dronningen skulde være, var hun med Bisp Peder og sit øvrige Følge dragen gennem Landet til Norge. Saa havde Gøste sat Kaasen hjemad; men han var bleven hængende hos sin Hjertenskær Birthes Forældre, som boede i Udkanten af den Skov, hvor han nu vandrede, spejdende efter en af Oluf Geeds Hjorte. Birthe havde bedet ham om at se derind paa Vejen og

bringe Hilsen fra hende, og Gøste havde staaet sig vel ved at opfylde hendes Ønske. Han havde faaet en gæstmild Modtagelse hos de gamle, der syntes godt om ham. Da de ingen Sønner havde til at arve Gaarden, vare de vel tilfredse med at faa saa rask og gæv en Karl til Dattermand.

Gøste hastede da ikke med at vende tilbage til Helsingborg og det saa meget mindre, som han jo intet Svar havde at bringe sin Frue. Dog vilde det været visere af ham, om han var dragen af Sted; thi i sin Ørkesløshed havde han grebet til den farlige Tidkort, han nu var i Færd med, og hans Omstrejfen i Skovene havde tillige bragt ham i slet Selskab. En lille Skare Rømningsmænd holdt nemlig til oppe i Skoven og dølgede sig der i en Jordhule. Vel vare de ikke Røvere af Haandtering, men dog af forskellige Aarsager paa Kant med Loven og fredløse. Af den Slags Folk dølgede der sig gerne nogle mellem Hallandsaasens Bakker og i dens tætte Skove, helst paa Oluf Geeds Omraade, fordi han var en mild og lidet nøjeseende Herre. De levede for en stor Part af hans Vildt, og Gøste var truffet paa nogle af dem og havde sluttet Venskab med dem; thi Jagten gik mere lystelig i Selskab med flere. Han var netop nu paa Vejen op til deres Skjulested.

Da hændte det, at to store Hunde lige med eet kom farende ud af et Krat og hen imod ham. Skoven gav Genlyd af deres rasende Gøen, og i det samme kom en Mand frem af Krattet og kaldte dem til sig. Det var en høj, skulderbred Karl og saa ud til magelig at kunne tage det op med Gøste. Den Side af Sagen foruroligede imidlertid ikke saa modig en Karl som Gøste, og da baade Manden og Hundene vare ham ukendte og altsaa næppe fra Rytzeholm, blev han staaende. Den fremmede gik da hen til ham og spurgte:

«Hvad for en Karl er du? Hvad gør du her?»

«Det tykkes mig,» svarede Gøste, «at jeg med samme Føje kunde spørge dig ligesaa.»

«Brug dine Øjne,» svarede Karlen og pegede paa et Vaabenmærke, som var indsyet paa Brystet af hans Trøje; det var et rødt Skjold med en gul Tværstreg.

«Ej saa!» udbrød Gøste; thi han havde været for længe i Jep Mus's Brød til ikke at kende alle de Herrers Vaabenmærker, som havde gæstet Helsingborg.

«Jeg er Hr. Mogens Munks Svend Kjeld,» lød det barske Gensvar. «Hvilken Herre tjener du?»

«En, der er nok saa mægtig,» sagde Gøste, «Hr. Jep Mus paa Helsingborg.»

«Bild en anden det ind,» svarede Kjeld; «Hr. Jep skulde vel sende sine Svende herhid for at jage i Oluf Geeds Skov?»

Gøste bar ikke sin Vaabenkjortel, men en graa Kofte, som han havde laant af Birthes Fader.

«Gak med til Jørgen Olsøns Gaard,» sagde han, «da skal jeg overtyde dig om, at jeg er i Hr. Jeps Brød. Men med Forlov, hvorlunde kommer din Herre her?»

«Han er Oluf Geeds Gæst, om du vil vide det,» svarede Kjeld muggent, «og han er selv ikke langt herfra.»

Gøste vidste alt om Mogens Munks Forhold i sin Tid til Fru Kirsten, og nu slog den Tanke ned i ham — hvad om jeg gav min Frues Brev til Hr. Mogens? Han kunde maaske skaffe det til Bisp Peder. — Han havde Brevet stadig hos sig; det laa vel forvaret i en lille Silketaske, som han bar i en Snor om Halsen, ganske som hans Frue havde overleveret ham den. Hun havde paalagt ham at hytte Tasken vel og bære den skjult, hvorfor han havde indsvøbt den i et Stykke Skind og hængt den inderst ved sit Bryst.

«Det vilde ikke være ilde,» sagde han nu til

Kjeld, «om jeg kunde faa din Herre i Tale; hvor stikker han?»

«Hvad kan du ville ham?» spurgte Kjeld med et mistænksomt Blik; men da Gøste rykkede ud med nærmere Forklaring, fik Visen en anden Tone.

«Ved min Helgen,» udbrød Kjeld, «det vilde være vel, om min Herre vilde paatage sig det Ærinde. Da blev han reven ud af sit Tungsind og vi kom herfra. Nu have vi dvælet her i trende Uger. Han tager sig intet for uden at mundhugges med Hr. Oluf og Fru Mette, eller han vandrer om i Skoven, som nu. Vi roede herover for at fælde en Hjort; men straks stillede han mig her paa Post og gik fra mig, det kan vel være en Stund siden. Han tog end ikke sin Bue med; den staar derhenne ved Egen med min. Dog, lad os gaa lidt frem, saa hitte vi ham vel.»

De søgte ud til den nærmeste Fodsti og vare ikke gaaede langt frem, før de saa Hr. Mogens komme. Han gik langsomt, med korslagte Arme og stirrede ned for sig; hans Udseende var sundt, skønt Græmmelsen havde draget nogle Furer i hans Aasyn, og han var vel ved Magt; kun førte han det venstre Ben lidt stift. Da han hørte Fodtrin i de raslende Blade, standsede han og saa op. Blikket var skarpt, og hans Holdning saa bydende, at Gøste straks rev sin Hue af.

«Denne Karl, hvis Navn er Gøste,» sagde Kjeld, «begærer eder i Tale; han tjener Hr. Jep Mus.»

«Hvad?» udbrød Mogens Munk, idet Blodet for ham op i Kinderne. «Kommer du fra Helsingborg?»

«Nej, ikke lige derfra,» svarede Gøste og fortalte saa, i hvilket Ærinde han var bleven udsendt, og hvorledes det var gaaet ham dermed.

«Da jeg hørte, at I var her, Herre,» sagde han til sidst, «tænkte jeg, at om jeg gav min Frues Brev i eders Hænder og jeg kunde melde hende,

at I havde lovet at besørge det, da vilde det blive hende til Trøst.»

Mogens Munk, som havde stirret paa Gøste med et spændt Blik, mens denne talte, rakte nu Haanden frem og sagde:

«Giv hid!»

Ordene kom saa pludselig og barsk, at det for i Gøste. Hurtig løsnede han sin Trøje, fik Tasken aftaget, afviklede Skindet, som var svøbt om den og rakte Hr. Mogens den. Han rev den ud af Gøstes Haand og stak den til sig, idet han sagde:

«Det er vel! Kom i Morgen til Rytzeholm, da skal jeg give dig Besked. Kald paa Hundene, Kjeld; vi maa nu i Baaden og hjemad.»

Saa gik han rask forud og ned til Søen; men da Kjeld noget efter kom derned, fandt han sin Herre siddende paa en Vindfælde med Tasken i Haanden og stirrende paa den. Mogens Munk kendte den; thi Kirsten havde baaret den hin Dag paa Ousbyholm, hvis Minde levede i hans Hjerte og aldrig vilde glemmes af ham, mens han havde Liv. Det rummede jo al den Fryd, der var bleven Kirsten og ham undt, og den døde Genstand, han holdt i sin Haand, fremmanede Kirstens Skikkelse levende for hans Tanke. Hun havde paa deres Vandring gennem Skoven plukket et Par Blomster og lagt dem i Tasken. Han havde set hendes Fingre sysle med den, og da var hans Blik faldet paa hendes Slægtvaaben, som hun havde baldyret paa Taskens mørke Grund. Det var et firdelt Skjold med to gyldne og to røde Felter. Da havde han tydet Farverne paa sin Vis og tænkt: Rød er Rosen, Kærlighedens Blomst, og Guld er Jordens ædleste Malm; hun vil elske mig ømt og være tro som Guld, det siger hendes Skjoldmærke til mig.

Nu mindedes han disse Tanker, og det lille Vaaben med de skinnende Farver skar ham i Øjnene, som om det vilde haane ham. Var det alt Bedrag? spurgte han sig selv. Har Oluf og hans Hustru

Ret, naar de paastaa, at Kirsten omsider har skikket sig i sin Skæbne og nu lever i Herlighed og Glæde paa Helsingborg? Med den Tale gjorde de min Beslutning vaklende og lammede min Arm. En Taabe var jeg, som ikke straks skred til Værket, men lod mig lokke hid af en svagsindet Ven og hans klynkende Hustru.

Saa aabnede han Tasken, tog Brevet frem og læste Udskriften, idet han tænkte: Hvorom mon hun skriver til Bisp Peder? Han kunde have faaet alt at vide om Sagerne paa Helsingborg, hvis han ikke i sin Utaalmodighed efter at faa fat i Kirstens Brev ved sit barske: Giv hid, havde lukket Munden paa Gøste. Alligevel tøvede han nu med at krænke Brevhelligheden; men med eet rev han Silkesnoren over, aabnede Brevet og gav sig til at læste det. Jo længere han kom frem i det, des mere klaredes hans Blik, og da han var færdig, udstødte han et Glædesraab, som fik Kjeld, der stod nede ved Baaden, til at gaa op i Skoven; thi han troede, at hans Herre havde kaldt paa ham.

Nu vidste Mogens Munk alt. Kirsten havde, uden at vide det. ved det skrevne Ord talt til ham selv og klaget sin Nød. Jep Mus fik der sit Skudsmaal, belagt med Kendsgerninger, og hvad der stod om Elseby, viste, at hvad der var blevet fuldbyrdet ved Vold, det havde været forberedt ved Rænker og Forræderi. Kirsten var nu i hans Øjne renset for al Skyld, og de to Niddinge, som havde skilt hende fra kam, blottede. Hvad der især frydede hans Hjerte, var følgende Ord i Brevet:

Jeg var engang elsket af den bedste og ædleste Ridder. Hvad mit Hjerte endnu føler, naar jeg tænker paa ham, det tør jeg ej udsige. Det skal nu snart med mig gemmes i en Klosterbo og der udtales i Sukke, kun hørlige for Guds Moder; men det tør jeg sige og tilstaa for eder, kære Hr. Peder, at jeg ikke var ham værd. Jeg er led ved mig

selv og bør tro, at han nu og ledes ved Tanken om mig.

Jeg skal vise hende andet, sagde nu Mogens til sig selv. Vel har hun været i en Niddings Hænder; men Guld bliver vel Guld, har det end ligget i en Skalkepung.

Han foldede Brevet sammen, lagde det i Tasken og gemte den omhyggelig i sin Trøjes Inderlomme. Saa sprang han op, og da Hundene kom farende hen imod ham, legede han med dem og klappede dem. Kjeld glædede sig over den Forandring, der var foregaaet med hans Herre, og vovede at sige:

«Nu bryde vi vel op og gaa paa Rejse?»

«Ja, Kjeld,» svarede Hr. Mogens, idet han gik i Baaden, «nu er jeg Fru Kirstens Budsvend, og jeg skal røgte hendes Ærinde, saa hun maa takke mig derfor.»

Kjeld stødte saa Baaden fra Broen, og de roede over Søen tilbage til Rytzeholm, mens Hr. Mogens nu og da nynnede et Vers af en Vise og teede sig helt uroligt og underligt. Til sidst gav han Kjeld sin Aare og lod ham ro alene, mens han selv gik hen i Bagstavnen. Her tog han Kirstens Taske frem og sad længe og stirrede paa det baldyrede Vaabenskjold.

«Det er skønt gjort,» sagde Kjeld; «man skulde tro, det var malet og ikke stukket med Naal og Traad.»

Men hans Herre gav intet Svar. Hr. Mogens sad og talte med sig selv i Aanden, idet han nu tydede Vaabenskjoldets Farver anderledes end forhen.

Det Guld, tænkte han, ligger ikke blandt Roser, men i Blod. En Drage ruger over min dyre Skat, og gennem Blod gaar Vejen til den. Jeg vil sætte Livet ind for at vinde den; og give mine gode Helgene mig Lykke dertil, da skal der spire Roser af Drageblodet.

Oluf Geed og Fru Mette bleve snart var, at

der var sket en hel Forvandling med deres Gæst. Alt hans Tungsind var som blæst bort, han var munter ved Aftensmaaltidet og tømte flittig sit Bæger. Han sagde til sidst nogle venlige Ord om den Gæstmildhed, han havde nydt paa Rytzeholm, og takkede sin Vært og Værtinde for den; men da Oluf Geed saa spurgte ham, om det var hans Agt at drage bort, svarede han kun: «I skulle erfare det i Morgen!»

«Der maa være hændet ham noget i Dag,» sagde Fru Mette til sin Husbond, da de gik til Sengs; «jeg gad vide, hvad det er; hans store Munterhed huede mig ikke ret.»

«Jeg skal udspørge ham i Morgen,» svarede Oluf.

Deraf blev der imidlertid intet; thi da han aarle den næste Morgen traadte ind i Gæstekammeret, fandt han det tomt. Saa gik han i Stalden og fik der Underretning om, at Hr. Mogens alt ved Midnatstide havde ladet sine Heste sadle og var dragen bort med sine Svende. Da Fru Mette hørte det, udbrød hun:

«Han gør det alligevel, og al vor Møje og de mange Ord ere spildte!»

«Vist ikke,» svarede Oluf, «han var jo hel mild og god; saa ter et Menneske sig ikke, naar han har Mordtanker i sit Hjerte.»

«Han er ikke som I, Oluf, eller som et kristent Menneske bør være,» svarede Fru Mette. «Naar det gaar til Kamp og Blodsudgydelse, hopper Hjertet i Livet paa ham af Glæde.»

«I glemmer, at han har en stor Uret at hævne,» svarede Oluf og blev rød; thi han vidste med sig selv, at han med Hensyn til at hytte sin Pels og taale Uret var lovlig from.

Men det forholdt sig med Mogens Munk, som Fru Mette havde sagt. Dog fik hans Glæde straks et Skaar; thi da han nu lod Kjeld vide, at han havde i Sinde at fejde Jep Mus paa, mødte han der bestemt Modstand. Kjeld var lige saa stridig og

egenraadig, som han var ærlig og tro, kort sagt, han var en ægte Jyde. I hans Øjne var hans Herres Forsæt at ville krige med den mægtige Befalingsmand paa Helsingborg et stort Vovespil, og det gik over hans Forstand, at man alene for en fager Kvindes Skyld kunde styrte sig i slig en Fare. Hans Modgrunde vare uigendrivelige, hvorfor Hr. Mogens omsider brød kort af og sagde.

«Et af to, Kjeld! Enten maa du høre og lyde mig, din rette Herre, hvem du gav din Haand, eller jeg jager dig af mit Brød; og det vil være en mild Straf for en Oprører som dig.»

«Nej, Herre,» svarede Kjeld, «det var ikke min Tanke at svige eder. Jeg bliver hos eder og gaar med til det værste; men nu har jeg, som det bør sig en tro og ærlig Tjener, varet eder og har min Samvittighed fri.»

«Jeg skal dække baade dig og den,» svarede Hr. Mogens, og saa red de videre ad Skoven til; thi det første Maal for Rejsen var Jørgen Olsøns Gaard. Gøste skulde hverves; netop fordi han var i Jep Mus's Brød, vilde han kunne gøre god Tjeneste som Spejder.

Gøste studsede ved det Tilbud, der blev gjort ham, og afviste det med den Undskyldning, at Fru Kirstens Kammerpige Birthe var hans Fæstemø. Hun vilde sørge sig til Døde, om han blev nappet og klynget op som en Forræder.

«Men det vil ikke ske,» svarede Hr. Mogens; «jeg skal gøre mine Sager saa vel, at Hr. Jep ingen klynger op mere. Din Birthe vil komme til at le; jeg skal lønne dig rundeligt, Du maa saa og vide, at nu, da du kender mit Anslag, nødsages jeg, om du siger nej, til at lade dig binde og føre med som Fange.»

Gøste kastede et Blik paa Mogens Munks ti velrustede Svende og sagde:

«Nu, Herre, da sparer I mig jo alt Valg. Dog vil jeg tilstaa, at skal der være Krig mellem min

Herre og min Frue, og jeg ikke kan blive uden for den Dyst, da staar jeg helst paa Fruens Side, al den Stund Hr. Jep er en Nidding og dertil en stor Snyder. Han lovede mig Løn for min Troskab og holdt dog Pungen til.»

Gøste gjorde sig da straks rede og tog Afsked med Birthes Forældre, som vare helt betuttede over hans bratte Afrejse. Dog undlod de ikke at indbyde Hr. Mogens og hans Svende til at tage Del i Davren, og deres Gæstmildhed blev ikke vraget. Mogens Munk var ingen hoffærdig Herre; derfor var han elsket af sine Tjenere. Han satte sig til Bords med dem, aad af samme Fad og sagde til Husmoderen, at bedre Grød havde han ikke smagt, siden han drog fra Holbekgaard. Ved Afskeden drog han en Ring af sin Finger og gav den til gamle Jørgen.

«Gem den til Minde om mig; men snak ikke om, at jeg har været her. Det kan koste Gøste hans Hals, om det for tidlig rygtes, at han har givet mig sin Haand og er gaaet i mit Brød.»

«Paa mig kan I lide,» svarede Jørgen, da han havde takket for Gaven. «Gøste har sagt mig, hvad det gælder. Alle gode Helgene styrke eders Arm, Hr. Mogens! Tak vil I faa af mig og mine Lige, om I udrydder af Jorden en Røver og Skælm som Jep Mus.»

Det var Mogens Munks Hensigt at drage Sønder paa, over Ousbyholm til Berritzholm, for der at ruste sig til Fejden; men da de alle vare komne i Sadelen, sagde Gøste:

«Ved I, Hr. Mogens, at der oppe i Skoven dølger sig en Snes flinke Karle, Rømningsmænd, som have haft den Ulykke at komme paa Kant med Loven, men ellers ærlige Folk. Kunde I ikke have Brug for dem? Hr. Jep rider aldrig uden med stort Følge af rustede Svende; det vil ikke være raadeligt at gaa mod ham med for ringe en Styrke.»

«Ej, det lader sig høre!» sagde Hr. Mogens og

lo. «Vi ville gøre den Afstikker og mønstre dine ærlige Skælmer.»

Saa red de ind i Skoven, og da de nærmede sig Stedet, hvor Rømningsmændene havde deres Tilhold, saa de Røg stige op af Buskene.

«De maa have fældet noget Vildt og stege det nu,» sagde Gøste.

«Det Tyvepak,» udbrød Hr. Mogens. «Jeg burde lade dem binde og føre til Rytzeholm.»

«Men hvad skulle de ellers gribe til, de Stakler,» sagde Gøste; «de kunne dog ikke lægge sig hen for at dø af Sult. Bønderne her paa Aasen forstrakte dem en Tid med Fetalje, men nu ere de blevne kede af at udrede den Skat. Herren maa ellers tro, at de forstaa at flaa, slagte og stege. Der er en flink Madsvend iblandt dem ved Navn Niklas. Han var før Krovært oppe i Kinna, men for noget siden slog han Hjernen ind paa en Karl og maatte rømme.»

«Ej,» udbrød Hr. Mogens, «er Niklas af Kinna vorden fredløs; han er en gæv og snild Karl. Gerne bjærger jeg ham, om jeg kan.»

De standsede et Stykke fra Krattet, og Hr. Mogens bød Gøste stige af Hesten og gaa alene derhen for at lade Folkene vide, at der var Fred og ingen Fare. Han havde imidlertid ikke været længe bag Buskene, før der hørtes et Glædesraab, og nu red Hr. Mogens selv derhen. Han fandt Sagernes Stilling ganske, som Gøste havde forudsagt. Paa en Jærnrist over en Bunke Gløder laa en Dyreryg; men der var nu al Udsigt til, at den vilde blive brændt. Niklas, som skulde vende den, var løben fra sin Gerning med de andre, og de stod nu alle i Flok omkring Gøste.

Hr. Mogens kom let til Rette med Rømningsmændene. De havde intet at tabe ved at vove deres Pels; de vandt kun ved, om end kun for en kort Tid, at tjene en stor Herre og vare glade ved de Haandpenge, de fik. Aftalen blev, at de i den

kommende Nat skulde sprede sig og liste sig gennem Landet ned til Berritzholm, hvor Hr. Mogens haabede at være før dem; men Niklas, som jo kendte Hr. Mogens fra forhen, tog sig den Frihed at spørge:

«Med Forlov, Herre, hvem gælder Fejden?»

«Du skal erfare det, naar Timen er der, jeg haaber snart,» svarede Hr. Mogens.

«Vi maa gaa listelig frem og være tavse,» sagde Gøste. «Naar Katte gaa paa Musejagt, saa mjave de ikke.»

Hr. Mogens sendte Gøste et straffende Blik; men Niklas forstod aabenbart ikke Hentydningen, thi han svarede med en krænket Mine:

«Nu, jeg er lige glad, hvem det gælder, og hvorhen I fører os, Herre! Vi ere nu alle lede ved at hendrage Livet her i Skovens Skjul og ikke have stort bedre Kaar end Ræve og Ulve.»

I det samme hørtes der er Raab. En Karl kom farende gennem Krattet, og de andre raabte: «Ej, der have vi Klavs!» Hr. Mogens mønstede hans Ydre og vilde netop tale ham til, da til hans Forundring en lille tækkelig Jomfru i en Hættekaabe kom til Syne og hastig skred hen imod ham.

«Hvad,» udbrød han, «have I Kvindfolk hos eder?»

«Det er min Fæstemø, Hr. Mogens,» sagde Klavs; «hendes Navn er Martha. Vi vare paa Rejse fra Skedal til Helsingborg, men forvildede os i Skoven, og disse gæve Mænd modtog os gæstmildt.»

«Han farer med Usandhed,» raabte Martha. «Han fik Nys om, at de vare her, og førte mig mod min Vilje herhid.«

Mogens Munk saa fra den ene til den anden, mens de talte, og sagde nu:

«Mig tykkes, at jeg har set eder før.»

«Det har I, Herre,» svarede Martha, «thi jeg tjente paa Næs, da I sidst var der.»

Nu paafulgte en Forklaring, hvoraf Følgen blev,

at Mogens Munk steg af Hesten, dvælede en Stund hos Rømningsmændene og tog Del i deres Maaltid.

«Jeg gør dette Gilde for eder,» sagde han, da Martha kom med et Stykke af det ristede Kød paa en Træbrik og bød ham det med et Kniks. «Min Ven, Hr. Oluf, skal faa Betaling af mig for sin Hjort, saa nu kunne I æde den med god Samvittighed.»

Da han havde spist og drukket en Slurk af Rømningsmændenes Øl, kaldte han Martha til sig, gik et Stykke ind i Skoven med hende, dog ikke længere bort, end at de vare synlige, og havde en lang Samtale med hende. Nu fik han en omstændelig Beretning om Kirstens Lidelser og Rede paa hendes Stilling i Øjeblikket. Tillige fik han alt at vide om Elsebys Flugt, sørgelige Skæbne og bratte Død. Han havde ingen Grund til at mindes Elseby med Godhed, men dog oprørtes han over Abraham Brodersøns Færd og udbrød vred:

«Den Niddings Misgerninger raabe til Himmelen om Hævn!»

«Herre, vil I hævne min Frue?» spurgte Martha glad. «Hun var dog, saa siges der, Fru Kirstens Søster.»

«Ja, om jeg evnede det,» svarede Hr. Mogens; «havde jeg saa sandt hans Hoved og et til paa een Hals! Da vilde jeg med eet Hug kunne hævne ej alene hende, du kalder Frue, men en til, som er det med Ære og dog ved Uret af Guds Vrede.»

Saa bød han Martha tie med, hvad han havde sagt, og lovede hende sin Beskyttelse. Da hun og Klavs havde Heste, kunde de følge ham. Kort efter red de alle Sønder paa, og enhver, der saa Rytterskaren med Martha i sin Midte, troede, at det var en Jomfru, der blev voldført.

Sjette Kapitel.

Høj Pris.

Hr. Mogens brugte Sporerne og red saa skarpt, at de andre havde deres Nød med at følge ham; men Vejen var lang, saa at det led ud paa Natten, inden de naaede Ousbyholm. Alle laa der for længst i deres Senge, saa der maatte megen Banken og Raaben til, inden nogen viste sig. Det var nu saa sin Sag ved Nattetide at lukke op for vejfarende; det kunde være Røvere og Skælmer. Bjørn Skaldres Røst lod sig derfor høre gennem et Glughul, inden han kom til Syne; men ikke saa snart havde han hørt, hvem det var, der holdt udenfor, før Stangen kom fra, og Døren blev aabnet paa vid Gab. Selv stod den gamle i Døraabningen med en Lysepind i Haanden, og da Mogens Munk var kommen af Hesten og over Dørtærskelen, udbrød Bjørn, idet han holdt den flagrende Kerte op:

«Ved de hellige tre Konger i Køln, er det ikke eder selv, Mogens, lyslevende og en ganske Mand! Ikke havde jeg troet, at mine gamle Øjne skulde skue eder mere paa denne Jord.»

Alle i Huset bleve nu vækkede, og der blev sørget for Folkene og Hestene. Else Bølle viste sig dog ikke, thi hun havde allerede i nogen Tid været svagelig. Bjørn maatte da selv se efter alt, og da han kom ud i Køgerset og blev Martha var, sagde han til Mogens Munk, som havde fulgt ham derud:

«Hvad, kom dette Kvindfolk i Følge med eder?»

«Hun gjorde saa,» svarede Hr. Mogens. «I Morgen skal jeg give eder Besked om hende, og I vil faa underlige Ting at høre. Nu vil jeg søge Sengen og krybe under Dynen; thi jeg er mødig. Fra Hallandsaas og hertil er en drøj Dagsrejse.»

«Ved min Helgen ja,» svarede Bjørn. «Ti Mil i eet Træk, det bød jeg ingen Sinde mine Heste. Til Sengs da med eder, kære Ven! I Morgen er atter en Dag, som Volmer havde for Vane at sige, Gud glæde hans Sjæl i Himmerige! Da skulle vi have det fredeligt med hinanden, som fordum.»

Men saaledes blev det ikke; thi da Bjørn den næste Morgen, mens han og hans Gæst nød deres krydrede Morgendrik, fik Rede paa alt og fik at vide, at det gjaldt Jep Mus, blev han Fyr og Flamme, og et helt Dusin Helgene bleve anraabte, for at Straffen nu kunde ramme den største Voldsmand og Skælm, han kendte, og det eneste Menneske, som han hadede.

«En Søhane og Plyndrer af fredelige Skippere var han fordum;» sagde Bjørn, «siden har han efter Tidernes Lejlighed forøget sin Rigdom ved Svig og Vold og forurettet og mishandlet mangen ærlig Mand. Hør nu hans sidste Bedrift! Jeg fik Kundskab om den under Tavsheds Løfte; men nu, da Niddingens Fald, det haaber og tror jeg, staar for Døren, kan jeg sætte mig ud derover. Det vil styrke eders Arm, Mogens, naar I hører, at I tillige hævner en from og ærlig Herre, hvem Jep Mus nys krænkede grovelig.»

«Ikke,» svarede Mogens Munk, «gøres det nødigt. Han har krænket min Hjertenskær, det vil give mig ti Mands Styrke, naar jeg fuldbyrder min Hævn. Var han end den ærligste Mand ellers i det ganske Land, han skulde dog dø.»

«Dog skal I høre det,» sagde Bjørn. «Hr. Jep vilde tilegne sig sin Frænke Mariane Jensdatters Gaard i Højby. Saa lavede han et falsk Skøde, idet han misbrugte hendes Sigil, og kom saa til Kanniken til Lund, Hr. Erik, og tvang ham ved Trusler paa Livet til at hænge sit Sigil for. Saaledes maatte Hr. Erik nødtrungen række Haand til et groft Bedrageri. Den gamle Herre betroede mig det, da jeg i Sommer var i Staden. Han var

min Ven lige fra vore Ungdomsdage af; men han sagde, at saa længe Hr. Jep var oven Jorden, turde han ikke aabenbare det af Frygt for hans store Magt og sikre Hævn.»

«Jeg tvivler ikke om Sandheden af det, I der fortæller, Bjørn,» svarede Mogens Munk. «Der gives ikke den Misgerning, jeg ikke tiltror Jep Mus og nogle andre Niddinge, hvem Dronningen taaler, og som ride Land og Rige lig Marer.»

«Der traf I det!» sagde Bjørn. «Mens I kun tænker paa at hævne Fru Kirsten og vinde hende —»

«Vist ikke,» faldt Mogens Munk ind. «I har mistydet, hvad jeg før sagde derom. Endog jeg fægter for min egen Sag, og den retfærdiggør den Daad, jeg vil øve, er jeg mig dog fuldt bevidst, at mit Sværd hævner Tusinder. Ja, jeg har stillet mig for, at det kun er som et Redskab i den straffende Guds Haand.»

«Ret saa!» udbrød Bjørn. «Uden Hensyn til vor egen Sag, da er det en priselig Gerning at undlive Jep Mus. Det er som at kappe en raadden Gren af et sundt Træ; thi ved et sligt vil jeg dog helst trods Tidernes Forfald ligne Rigets Samfund af gode Mænd. Lov, som ej øves, er som ugjort, og hvor Loven slipper, der tager Selvtægt ved.»

Da Bjørn Skaldre havde udtalt denne farlige, men i hine lovløse Tider ved Sædvanen hjemlede Grundsætning, tog han et dybt Drag af sit Bæger, som for at slukke en lille Sandhedsgnist, der ulmede paa Bunden af hans Hjerte, nemlig Bevidstheden om, at han ikke vilde være saa nidkær en Forfægter af Retfærdigheden, hvis ikke Jep Mus havde fradømt ham de to Gaarde i Herløv. Imidlertid var hans Tale mere end et Mundsvejr; han rakte sin Haand over Bordet til Mogens Munk og sagde:

«Vil I have mig med paa det Togt, da er

jeg eders Mand og vil følge eder med alle mine Svende.»

Mogens Munk lagde sin Haand i hans og udbrød rørt:

«I have Hjertens Tak! Eders Tilslutning fryder mit Hjerte og styrker min Sag. Mange ere Venner, men kun faa fuldtro.»

«Saa er vort Forbund sluttet,» sagde Bjørn, og de drak derpaa.

«Men I bør vide, Bjørn,» sagde saa Mogens Munk, «at I staar ganske ene med mig. Da jeg kom herover, drog jeg om til nogle Venner for at spørge nyt fra Helsingborg og faa at vide, hvorledes de vare sindede mod Jep Mus; men overalt lød Talen helt spagfærdig. Alle ræddedes de for at røre ved den mægtige Slotsbefalingsmand. Da traf jeg paa min Ven Oluf Ged, som slæbte mig hjem med sig.»

«Ja», svarede Bjørn, «hvi drog I ikke straks til mig?»

«Har I da glemt, at da jeg var her for to Aar siden, raadede I stærkt fra og formanede mig til at tage Reb i Sejlene og ikke sætte alt ind paa den Sag?»

«Nej, det mindes jeg grant,» svarede Bjørn, «men ogsaa at jeg sagde, at naar I paa ingen Vis vilde opgive den Jomfru, da vilde jeg i eders Sted gaa bus paa. Havde I dengang voldført hende, vilde I have faaet en Jomfru. Nu maa I nøjes med en Enke og først slaa Skallen ind paa Jep Mus for at gøre hende dertil. Dog bør jeg ikke laste eder; thi det fryder mig, at det forundes mig, inden jeg gaar i min Grav, end een Gang at faa Værge i min Haand og hjælpe til at fælde en Nidding. Lad det saa heller ikke bekymre eder, at vi ere kun to om den Gerning. Ligger Hr. Jep først slagen, da ville nok alle, hvem han har forurettet, faa Tungebaandene løste. Vidnesbyrdene

imod ham ville myldre frem som Duer af et Slag, naar Høgen er fældet.» —

Den næste Morgen drog Mogens Munk hjem til Berritzholm, som kun laa to Mile Sønder paa, og hvorhen Bjørn Skaldre om et Par Dage vilde følge ham med ti rustede Svende.

Martha fik Lov til at blive paa Ousbyholm og var glad ved at have fundet et Asyl der. Tasken med Elsebys Klenodier gav hun til Hr. Mogens og sagde ved Afskeden til Klavs:

«Nu er jeg fattig som en Kirkerotte, Klavs! Bjærger du Livet og vender tilbage, skal det vise sig, om det var min Person eller det røde Guld, din Hu stod til, da du fæstede mig.»

«Og til hvad stod din Hu, da du gav Niels din Tro?» spurgte Klavs.

«Hvo ved,» svarede Martha, «det vilde maaske være bedst for mig, om han var bleven i Live; han evnede dog at føde og klæde mig. Din Haand, Klavs, er som et Sold, gennem hvilket Pengene løbe som Vand. Jeg var en Nar, da jeg gav dig min Tro.»

«Jeg frygter saare,» sagde Klavs, «at det dog sluttelig er mig, der vil blive din Nar.»

Efter denne lidet rørende Afsked skiltes de, og Martha skred til den Gerning, der var bleven hende anvist, nemlig at pleje gamle Fru Else, som stadig laa i Sengen, og holde hende med Selskab. I saa Henseende kom Martha, som om hun var kaldet. Else Bølle glemte næsten sin Svagelighed, naar hun lyttede til Marthas Fortælling om alt det, hun havde oplevet i den sidste Tid. Beretningen om Kirstens Kamp med sin onde Husbonde, om Elsebys Flugt, sidste Dage og bratte Død skaffede hende bedre Tidkort, end den bedste Vise vilde have kunnet, og gav hende Lejlighed til at prædike Dyd for Martha.

«Lad dig advare af Elsebys Skæbne,» sagde hun. «Hun færdedes paa de høje Steder som du

og var fra først af kun en Kammerterne. Saa kom hun paa Syndens Veje, og Gud Herren straffede hende ved at kaste hende ud til Føde for Fiskene, uden at hun fik den sidste Salvelses Sakramente eller Renselse for sine Synder.»

«Jh nei, Frue,» svarede Martha, «Fiskene bleve narrede og Fanden med. Jeg sagde eder jo nys, at hun blev kristelig flyet til Jorde og fik Hostien mellem Læberne som Rejsepenge til Himmelen.»

«Nu, de gode Helgene være hendes Sjæl naadig!» sagde Fru Else og slog Kors for sig. «Ak ja, den maa staa paa et højt Bjerg, som skal se sin Skæbne til Ende! Jeg mindes godt den skønne Dag i Høst for to Aar siden, da Kirsten Pedersdatter og Karen Svendsdatter vare her med Elseby, alle tre sprudlende af Livslyst og med et højt Mod; og kun een af dem, Karen, har, og det endda med Nød, bjærget sin Lykke. Elseby ligger uden Ære i sorten Muld, og Fru Kirsten, ja hun maatte nok ønske, at hun laa der med. Men sig mig dog, hvorlunde staar nu Sindet paa Hr. Mogens? Har han forvundet sin Hjertekvide?»

«Aa nej,» svarede Martha, «han er mod i Hu endda; men nu drager eders Husbonde ned til Berritzholm for at holde ham med Selskab og trøste ham.»

Det sagde Martha efter Bjørn Skaldres Befaling, og han tog saaledes sin Hustru skammelig ved Næsen.

«Siden hun ikke er syg til Døden,» havde han sagt, «saa siger jeg, at det er vel, at hun ligger i Sengen og spares for al Angest.»

Imidlertid var Mogens Munk sysselsat med at væbne sine Folk, skaffe dem Heste, prøve deres Vaabenfærdighed og øve dem i at ride i sluttet Trop. Han vidste, at Besætningen paa Helsingborg vare øvede Krigsfolk, og at han havde al Udsigt til at trække det korteste Straa, hvis han

angreb Jep Mus's Ryttere med en Flok uøvede Karle. Han kunde desuden trygt og ubemærket træffe disse Forberedelser; thi Berritzholm var ved sin Beliggenhed paa et Par Øer i en Indsø afsondret fra Omverdenen og uangribelig.

Endelig havde han nu faaet at vide, at Jep Mus maatte være bleven underrettet om hans Komme til Skaane, ja formodentlig var han bleven advaret ved en af de Herrer, hvem Mogens Munk havde besøgt. Hr. Jep var nemlig for et Par Dage siden kommen forbi Berritzholm med et Følge af over tyve Svende, og han var reden ud paa Dæmningen, som gennem et Morads fra det faste Land førte til den nærmeste Ø, hvor Porttaarnet laa. Han havde gjort Holdt et lille Stykke fra Vindebroen og sendt en Svend frem med Forespørgsel, om Hr. Mogens var til Huse; men Borgfogeden havde været saa forsigtig at vende det døve Øre til og ikke at nedlade Vindebroen. Derfor høstede han Ros af sin Herre; thi der kunde næppe være nogen Tvivl om, at Jep Mus, som ikke veg tilbage for nogen Voldsdaad, havde paatænkt en Overrumpling for at gøre sin Fjende til Fange, eller om det glippede, at sætte sig fast paa Gaarden.

Det var ellers Mogens Munk kært at høre, at Jep Mus ikke lukkede sig inde paa sin Borg, men færdedes ude i Landet. Det gjaldt nemlig at udspejde ham for at faa at vide, hvor han en Dag med Sikkerhed var at træffe, og med det Hverv blev Gøste sendt til Helsingborg. Det var et farefuldt Hverv, Birthes Hjertenskær der paatog sig. Det kunde rigtignok udføres uden Fare, nemlig naar han red op paa Slottet og meldte sig til Tjeneste efter udløben Orlov. Paa denne Maade vilde han have faaet al ønskelig Lejlighed til at spejde; men det vilde falde ham svært uden at vække Mistanke at slippe bort og give Hr. Mogens Underretning. Derfor blev Aftalen, at han skulde

snige sig ind i Byen og dølge sig der; og han var ikke i Forlegenhed med at finde et Skjul.

Birthes Søster, liden Mari, tjente nemlig hos en Harniskmager, som var Gøstes gode Ven og Jep Mus's Uven. Der var ingen Mangel paa den Slags Folk i Staden, og det var gerne Haandværkere, hvem Hr. Jep paa en eller anden Maade havde forurettet. Harniskmageren havde udført forskelligt Arbejde for Hr. Jep, men han var bleven snydt for Betalingen. Til ham kunde altsaa Gøste trøstig ty, og i Mari vilde han faa en paalidelig Hjælperske. Hun kunde uden at vække Mistanke besøge sin Søster oppe paa Slottet og skaffe nøjagtig Underretning om, hvad de tog sig for der.

Gøste drog altsaa bort, og Hr. Mogens ventede i stor Spænding paa hans Tilbagekomst; men han fik snart Selskab. Bjørn Skaldre kom med sine Svende, flinke Karle med gode Sværd, men ellers uden nogen Rustning og intet andet til Dækning for Legemet end deres Vadmelstrøjer. Derimod var den gamle selv rustet til Tænderne, men efter den gamle Skik, som brugtes for mere end et halvt Aarhundrede siden.

Hr. Mogens smilte, da han en Aftenstund, som Skumringen faldt paa, fra Porttaarnet saa sin gamle Ven ride over Vindebroen; thi Bjørn bar Brynjetrøje og Hoser, uden Arm- eller Benskinner, og en lille spids Staalhue. Denne simple Rustning var imidlertid ikke alene smuk; den gav tillige større Frihed i Bevægelserne. Sværdet, som hang ved hans Bælte, var ikke over almindelig Størrelse, hvorimod Skjoldet var baade stort og tungt.

Glad som en stridslysten Yngling red den gamle ind paa Gaarden. Hans eneste Sorg var, at det ikke skulde komme til en ordentlig Dræbning, hvorfor det var ham en stor Tilfredsstillelse at høre, at Jep Mus var paa Benene og havde ladet sig se med et stærkt, væbnet Følge. I øvrigt vekslede han og hans Vært ikke mange Ord den

Aften; det var silde, og saa snart Bjørn havde faaet Nadvere, søgte han Sengen.

Da han den næste Morgen kom af Dynerne, var Mogens for længst opstaaet. Bjørn fandt ham i Rustkammeret, hvor han passede paa en af Svendene, som stod og pudsede hans store Slagsværd. Bjørn blev saa rørt ved at se det, som om det havde været et levende Væsen. En god gammel bekendt var det, thi han havde ofte set det i Mogens Munks Faders Hænder, og det mindede ham levende om hans egen Krigerfærd i fordums Dage.

«Ej,» udbrød han, «der have vi Kværnbider! Det Navn gav vi Sværdet, og eders gæve Fader sagde: lad det hedde saa!»

«Ja,» svarede Mogens Munk, «jeg mindes, at min Fader kaldte det saalunde.»

«Det svarer til sit Navn,» sagde Bjørn, idet han følte paa Æggen, «og har staaet sin Prøve. Det har ej sin Lige.»

«Nu,» svarede Mogens Munk, «gennem en Kværn gaar det vel ikke, men sikkert gennem en Hjerneskal, er den end nok saa tyk. Med Haanden paa Knappen, hvori dyre Helgenben ligge, gjorde jeg i Gudhem, da jeg laa paa mit Smertensleje, et stort Løfte til mine gode Helgene. De faa nu hjælpe til, at Sværdet, i hvilket en Part af dem selv er til Huse, gør sin Gerning saa vel, at jeg kan indfri mit Løfte, og de gode Helgene faa de Altre, jeg lovede dem.»

«Det vil næppe fejle,» sagde Bjørn; «men hvor er Skjoldet?»

«Jeg tager intet med,» sagde Mogens Munk; «det vilde kun være mig til Byrde. Lad I ogsaa helst eders blive her; det er jo saa stort som en Ildskærm. Vi tage Niddingen ved Overrumpling, Bjørn; i et Nu skal jeg gøre det af med ham.»

«Vi faa se,» svarede Bjørn lidt krænket.

Saa gik de ind i Hallen og satte sig til Davren.

«Hør, I mindes vel,» sagde Bjørn, «at jeg lovede at komme med ti Svende? Dog bringer jeg tolv. Lagde I ikke Mærke til det?»

«Nej,» svarede Mogens Munk; «men jo flere, des bedre.»

«De to,» vedblev Bjørn, «kom uventet. Det er en ung Herre med sin Svend; I kender ham. Han bad om at gaa med til denne Dyst, og jeg holdt for —»

«Men hvem er det, og hvor stikker han da?» udbrød Mogens Munk, idet han rejste sig.

«Nu,» svarede Bjørn, «det er Bengt Ebbesøn.»

«Bengt!» raabte Hr. Mogens og lod sig atter falde ned paa Bænken.

«Ved I noget om hans Skalkestreger?» spurgte Bjørn.

«Jeg ved, at han forligte sig med Hr. Abraham og tragtede Bo Stensøn efter Livet. Det er nok, Bjørn; jeg vil ikke have den Nidding i mit Følge.»

«Hør mig dog, inden I viser ham af,» sagde Bjørn. «Han kom til Ousbyholm i Gaar uden at vide, hvad vi have for. Han spurgte efter nyt om eder og udøste sit Hjerte for mig. De Rænker og onde Streger, til hvilke hans Stiffader forledte ham, angre han dybt. Han har brudt med Hr. Abraham og vist i Gerningen, at dermed var det Alvor. Han gik i Sommer Hr. Abraham paa Klingen i den Retstrætte, de havde med hinanden om Rossaryd, og ved sin Farbroder Arvids Hjælp vandt han Sejr. Hr. Abraham maatte rykke ud med Rossaryd, desuden tyve Gaarde og en Mængde Fæ og andet Løsøre. Det vorder aldrig tilgivet, kan I nok vide. Nu staar Bengts Hu til at gøre sin Uret mod eder god igen, ikke ved søde Ord, men i Gerningen, og han lod mig ingen Fred før —»

«Nu,» udbrød Mogens Munk, «lad os da faa ham fat! Siden I siger god for ham, vil jeg ikke vise ham uhørt af Gaarde.»

Bengt blev da hidkaldt, traadte ind paa sin hastige Maade, gik lige hen til Mogens Munk og sagde:

«Jeg har ikke handlet ærligt imod eder, Hr. Mogens, I maa agte mig ringe og bære Nag til mig, det ved jeg; men jeg var ganske fra min Samling dengang af Elskov og Nidkærhed. Jeg beder eder nu tilgive mig mit Forræderi.»

«Jeg gætter, hvortil I sigter, Bengt,» svarede Mogens Munk. «I bragte ikke min Hilsen til Jomfru Kirsten?»

«Nej,» sagde Bengt og blev rød i Kinderne, «paa Hr. Abrahams Forlangende undlod jeg det og gik ikke heller til Bisp Peder. Jeg forraadte eder ganske, Hr. Mogens; thi kun for den Pris kunde jeg vinde min Stiffaders Venskab og Hjælp. Han sagde, at naar jeg vilde være hans Ven, maatte jeg være eders Fjende.»

«Et sandt Ord, Bengt!» udbrød Mogens Munk.

«Men,» vedblev Bengt, «da jeg gik til Hr. Abraham for at slutte Fred med ham, anede det mig ikke, at et sligt Valg vilde blive mig forelagt. Jeg pønsede ikke paa Forræderi mod eder; og dog kom det saaledes.»

«Ja, Bengt,» sagde Bjørn, «saa gaar det gerne. Naar man giver Fanden en Finger, da tager han hele Haanden.»

«Jeg gjorde det nødigt,» sagde Bengt og saa til Mogens Munk, som sad der tavs og saa ham skarpt i Øjnene; «og bittert har det siden angret mig. Tillad mig nu, Hr. Mogens, at gøre Bod! Lad mig gaa med eder til denne Dyst og hjælpe eder med at fælde den Nidding, som høstede Nytten af mit Forræderi.»

«Tag Sæde og æd og drik med os,» sagde Mogens Munk roligt. »I maa være sulten og tørstig efter Rejsen. Siden kunne vi tales nærmere ved.»

Heraf skønnede Bengt, at hans Brøde var ham

tilgivet og slog sig foreløbig til Taals dermed; men efter Maaltidet tog Hr. Mogens Bengt for i Enrum og havde en lang Samtale med ham. Han spurgte ham nøje ud om alt, hvad der var foregaaet mellem ham og Hr. Abraham, og blev saa overvældet af Harme over det, han fik at høre, at han siden sagde til Bjørn:

«Den største Nidding af alle er dog Hr. Abraham. Naar faa vi Ram til ham?»

«Giv Stunder,» sagde Bjørn; «hvem Gud sparer længe, straffer han gerne med det strenge.»

Men til Bengt sagde Hr. Mogens:

«Jeg tvivler ikke om eders Oprigtighed, Bengt, og takker eder, fordi I vil hjælpe mig; men jeg raader eder til at lade den Grille flyve og ikke indlade eder paa denne Sag. Jeg vil ikke bringe eder i Ulykke.»

«Det samme burde I have sagt til Bjørn Skaldre,» svarede Bengt, som følte sig krænket over, at hans Trang til at gøre sin Uret god igen kaldtes en Grille. «Dog jeg forstaar,» tilføjede han; «Bjørn bringer ti Svende, jeg kun een; men gerne var jeg mødt med alle mine og gjorde det endda, om der var Stunder til at hente dem.»

«Med Bjørn er det en anden Sag,» sagde Mogens Munk. «Han har Alder og Erfaring og ved, hvad han gør. Desuden har han selv noget udstaaende med Jep Mus; men I ikke.»

«I viser mig da af?» udbrød Bengt, blussende af Vrede.

«Aah,» svarede Mogens Munk, «I er et Brushoved og bliver aldrig til andet! I springer til det gode som til det onde uden Overlæg; men siden I endelig vil, saa drag da med! Henter I eder en braadden Pande eller anden Fortræd, maa I tilskrive eder selv det.»

«Visselig!» svarede Bengt stolt. «Jeg er Mand selv og handler paa mit eget Ansvar. Til meget gik jeg muligt uden Overlæg, men ikke til dette.

Gennem stor Pine er jeg kommen til den Beslutning kun at søge mine Venner paa den rette Side, blandt Dannemænd og ikke blandt Niddinger; af disse har jeg nu faaet nok.»

Herover opklaredes Mogens Munks Aasyn, han rakte Bengt sin Haand og sagde:

«Det var gode og faste Ord!»

«Og Daaden vil følge paa til Bekræftelse,» svarede Bengt.

«Vel, vel! Fra nu af vil jeg kalde eder min Ven.»

«I have Tak!» svarede Bengt med et lyst Smil; «og naar nu den Dyst, hvortil vi gaa, er vel overstaaet, vil I da ved Lejlighed lægge et godt Ord ind for mig hos Karen og Bo Stensøn? Med dem maa jeg forlige mig, om jeg skal vorde glad i Hu. De Elskovsnykker ere nu rykkede op med Rode.»

«Bo og Karen!» udbrød Mogens Munk og faldt i Tanker. «Gerne skal jeg det,» svarede han omsider. «Ja, vil Gud og min Helgen, da sker det, førend I har ventet» —

Nogle Dage hengik, uden at Gøste lod høre fra sig, og Hr. Mogens begyndte i sin Utaalmodighed at tale om at drage ud paa Lykke og Fromme, da endelig en Morgen Portgemmerens Horn gjaldede, og Gøste selv red ind paa Gaarden. Folkene stimlede straks sammen om ham; men Hr. Mogens kom hurtig til og førte ham ind med sig paa sit Kammer.

«Godt nyt, Gøste?» spurgte han, da han havde lukket Døren.

«Kan ikke ønskes bedre,« svarede Gøste. «Hr. Jep drager i Overmorgen med alle sine Gæster til Gundestrup for at æde Mortensgaas hos Hr. Johan Lunge. Den Lejlighed er god, Herre. Til den Gildesfærd drager han næppe ud med stort, væbnet Følge; det er jo og kun en Rejse paa en Mil.»

«Sig ikke det,» svarede Hr. Mogens; «og de Venner, som ledsage ham, ville forøge Styrken; men Lejligheden maa nyttes. Mærkede du noget til, om Fru Kirsten og de andre Fruer drage med?»

«Derom spurgte jeg ved min Helgen ikke Mari,» sagde Gøste og kløede sig i Hovedet. «Dog stop, jeg mindes, at hun forgangen Dag sagde noget om, at Fru Kirsten stedse holdt sig hjemme og ikke drog ud med de andre.»

«Kvinderne skulle sikkert med til det Gilde,» sagde Hr. Mogens efter at have tænkt et Øjeblik efter. «Hør nu, Gøste, det ligger mig paa Sinde, at Fru Kirsten ikke mangler. Vi maa mage det saa, at hun drager med. Gaa ind i Borgestuen, hvil dig og faa noget at æde og drikke; om tre Timer maa du være rede til at ride tilbage til Helsingborg.». —

Da Gøste siden indfandt sig, rede til at drage bort, gav Hr. Mogens ham en lille Æske og sagde:

«Tag den og forvar den vel! I den er mit Sekret.»

Hermed mente han den Ring, i hvis Sten hans Vaabenmærke var indgravet, og som han brugte til Forsegling. Gøste tog Æsken med Ærbødighed og stirrede paa den; han følte sig æret ved, at en saa vigtig Genstand blev en ringe Svend, som ham, betroet.

«Knap Trøjen op og lad se dine Lommer!« bød Hr. Mogens, og da det viste sig, at der var en Inderlomme, tog han Æsken af Gøstes Haand, stak den i Lommen og sagde saa: «Lad den nu ligge der urørt, indtil den skal bruges.»

«Jeg kunde hittet paa det uden eders Anvisning, Herre,» sagde Gøste med et Smil paa sin store, skæggede Mund. «Hyttede jeg ikke Fru Kirstens Brev vel?»

«Sandt nok, Gøste; men meget afhænger af, at du tro og sikkert udretter det Ærinde, jeg nu giver dig. Hør nu min Befaling og følg den nøje! Jeg

har ladet en frisk Hest sadle til dig. Rid hurtig, om den saa styrter, naar du er ved Maalet. Du kan klare de ti Mile til Nærbinde inden Nattens Frembrud; derfra har du kun en lille Stunds Gang til Helsingborg. I den første Gaard i Nærbinde bor Bonden Lasse, som kender mig og vil modtage dig vel, naar du siger, at du kommer fra mig; om fornødent, da vis ham Sekretet. Hos ham lader du Hesten blive, gaar paa din Fod til Helsingborg og sniger dig i Nattens Mørke ind i Staden. Har du nemmet det?»

«Ja, Herre,» svarede Gøste, «og det er alt vel udtænkt. Kun som ved et Under slap jeg vel derfra sidst; thi en af Hr. Jeps Svende kom imod mig, da jeg red ind i Staden, og jeg var bange for, at han havde genkendt mig. Jeg var da den ganske Tid i Hu, som om jeg havde Strikken om Halsen.»

«Ja, Gøste, du vover din Hals for mig; men din Løn skal og blive derefter, om du tjener mig tro og udfører dette vel til Enden. Du og Birthe skulle vorde forsørgede for eders Levetid.»

«Tak, Herre,» sagde Gøste glad. «Jeg har vovet min Hals før for mindre, og jeg ved om eder, at I er ikke som Hr. Jep, der snyder sig fra alt.»

«Det huer mig vel, Gøste, og styrker min Tro til dig,» sagde Hr. Mogens, «at du intet har forlangt paa Haanden. Jeg kan jo blive paa Pladsen, og hvad Løn faar du da? Men vid, at derpaa har jeg tænkt. Jeg efterlader her hos min Borgfoged Penge til at lønne alle mine Hjælpere, om Ulykken skulde ske, at jeg ikke vender tilbage. Det vil blive dem forkyndt, inden vi drage af; men din Løn er i en Pose for sig. Naar du bringer mit Sekret og giver det til Fogeden, vil han udlevere dig Posen.»

«Herre,» udbrød Gøste, «I er ved min Helgen en retskaffen Mand og dertil mere betænksom og

forstandig end de fleste. I fortjener at blive tjent med Troskab; lid trygt paa mig!»

«Vel, Gøste, nu forstaa vi hinanden. Hør nu videre og mærk dig mine Ord! Straks i Morgen giver du Mari Sekretet — hun er vel snild og at lide paa?»

«Ej, Herre,» svarede Gøste, «jeg kender ingen klogere Tøs, uden det skulde være Birthe selv.»

«Nu,» vedblev Hr. Mogens, «du giver hende Sekretet og beder hende gaa op paa Slottet og levere det til Birthe med disse Ord: Vis din Frue det hemmelig og sig: den Herre, som med Rette ejer denne Ring, sender eder sin Hilsen og beder eder drage med til Gundestrup i Morgen. Der vil han møde eder og bringe eder Svar fra Bisp Peder. — Sig Ordene efter, Gøste!»

Det gjorde Gøste uden at fejle, og derpaa sagde Hr. Mogens:

«Naar Mari er vendt tilbage med Sekretet, og du er bleven underrettet om, hvordan det er løbet af for hende, da gaar du tilbage til Nærbinde, tager din Hest og rider op til Allerum ved Gundestrup. Bliv der, indtil vi andre komme.»

«Vel, Herre,» svarede Gøste; «alt skal blive gjort til Punkt og Prikke, som I har budet og foreskrevet mig.»

«Og saa Tand for Tunge, Gøste,» sagde Hr. Mogens til sidst. «Ikke et Ord til nogen her paa Gaarden om vor Aftale. Paa dine ærlige Skælmer fra Hallandsaas lider jeg ikke længere, end jeg ser dem. De maa ikke vide, hvorhen vi drage og hvor Dysten skal staa, førend vi ere ved Stedet.»

Den Aften gjorde Hr. Mogens et lille Gilde for sine Folk, og der var stor Gammen paa Gaarden. Gensynet med Niklas havde voldt Bengts Svend Henning stor Glæde. De opfriskede Minderne fra den Nat, da de narrede Hærens rette Udsendinge og bandt Svøb om Hestenes Hove. Dog sagde Niklas:

«Ak, Herren styrke i det for vor Mo'er, som nu sidder ene i Kinna!»

«Hun bjærger sig nok,» sagde Kjeld. «Hun maa være belavet paa aldrig at se dit Fjæs mere. Vender du engang tilbage, da vil du vel finde hende gift med en anden.»

«Den Karl, der vilde vove det,» svarede Niklas, «maatte ikke kende mig. Mo'er Sidsel vil ikke heller gøre det, medmindre hun selv har flyet mig til Jorde og givet mig Ligsærken paa.»

«Om hun ellers faar Lejlighed dertil og det ikke bliver Rakkerens Gerning,» svarede Kjeld.

Hastig tog Niklas til sin Kniv, og det vilde være kommet til Blodsudgydelse, hvis ikke Henning havde lagt sig imellem.

«Du handlede der ilde,» sagde Henning siden til Kjeld. »Du vilde faa Utak af din Herre, om han vidste, at du grovelig krænkede en af de gæveste og snildeste Karle, han har hvervet.»

«Henning,» svarede Kjeld, «jeg er nær ved at sprække af Harme, naar jeg sidder paa Bænk med alle disse Landløbere og Ugerningsmænd, min Herre har taget i sit Brød.»

«Den ringeste af dem,» sagde Henning, «er bedre end den Herre, hvem Fejden gælder.»

«Ve over Kirsten Pedersdatters Øjne blaa og hendes Lokker gule, som fangede min Herre og daarede ham,» udbrød Kjeld. «Husk paa, hvor stor en Mandebod Hr. Mogens vil komme til at give, om han slaar Hr. Jep ihjel, og læg saa dertil alt, hvad han maa udrede i Løn til alle de Skælmer, han har fæstet! Du maa tilstaa, at den Sum paa eet Bræt vil blive saa høj en Pris, som nogen Mand gav for den bedste Gaard i Riget, og sig mig saa, om en fager Kvinde er alt det Guld værd, uden at tale om, at Hr. Mogens og vi alle nu skulle sætte Livet i Vove for hendes Skyld.»

«Kjeld,» sagde Henning, «naar du ser i sød Mælk, da vorder den sur. Hil være Hr. Mogens,

den gæve Herre med det høje Sind, det siger jeg! Tak have han, som tør drage Sværd og tugte den største Nidding i dette Land!

«Ja,» sagde Kjeld, «vi maatte drage til Skaane for at finde ham; saa arge Skælmer have vi ikke i Jylland; vi taale dem ikke.» —

Om Natten brød de op og red sindig Nord paa.

«Vi maa spare vore Heste,» sagde Hr. Mogens; «vi maa have dem friske til Dysten, og naar alt er lykkelig fuldbragt, forestaar der en lang Rejse for nogle af os.»

Syvende Kapitel.

Kværnbider tager hele Æren.

Det led mod Aften. Hr. Jep sad med sine Gæster i Hallen, hvor de pokulerede, og spillede Tavlbræt. Der havde staaet et Gilde, thi der var kommet ny Gæster, nemlig Oluf Geed og Fru Mette. Hun havde ingen Ro haft paa sig, efter at Mogens Munk var forsvunden; hun vilde til Helsingborg og se, hvorledes Sagerne stod der, og Oluf maatte da med. Kirsten var bleven glad ved deres Komme; men Glæden var snart forbi, thi hun fik straks at mærke, at hendes Frænke var kommen, ligesom de andre, for at udspejde hende og holde Prædikener for hende. Hun havde da, det snareste hun kunde, tjernet sig og sad nu ene i sit Asyl, det røde Kammer.

Da kom Birthe og lagde en lille Æske i hendes Haand:

«Luk den op, Frue, og se, hvad den gemmer!»

Kirsten aabnede den; da hun saa Ringen, sprang hun op, løb til Vinduet med den, stirrede paa den og raabte:

«Birthe, hvor fik du den?»

«Mari bragte mig den, og hun fik den af Gøste,» svarede Birthe sagte.

«Af Gøste? Hvor er han?» raabte Kirsten og gik hen til Birthe.

«Tys, Frue, raab ej saadan op!» sagde Birthe. «Gøste er nede i Staden, hos Severins. Han har skikket Mari herop med Æsken og bringer Hilsen fra den Herre, som ejer Ringen med Rette, og som beder eder drage med til Gundestrup i Morgen. Der vil han møde eder og bringe eder Svar fra Bisp Peder.»

«Jesus!» sagde Kirsten og blev bleg som Døden; hun stirrede saa atter paa Ringen, og Blodet for hende op i Kinderne.

«Mari venter paa Svar,» sagde Birthe, »og hun skal have Ringen med tilbage.»

«Jeg maa til Staden og tale med Gøste,» sagde Kirsten hurtigt.

«Gør for alting ikke det, Frue. Gøste har ladet mig sige ved Mari, at end ikke jeg maa gaa derned, for at han ikke skal blive røbet. Straks naar han har faaet eders Svar og Ringen, drager han af.»

«Ja, Birthe, jeg vil!» sagde Kirsten med fast Røst.

Saa tog hun Ringen af Æsken og førte den til sine Læber; hun lagde den igen paa sin Plads og gav Birthe Æsken, idet hun sagde: «Tøv lidt!» derpaa tog hun en Saks, klippede en Lok af sit Haar og lagde den ved Ringen.

«Det var godt udtænkt af eder, Frue,» sagde Birthe. «Nu faar Hr. Mogens Vished for, at Ringen har været i eders Hænder.»

«Nu af Sted og giv Mari Æsken!» sagde Kirsten heftig.

«Sig mig dog, Frue,» spurgte Birthe, «hvad tror I, Meningen er?»

«Som Ordene lyde, Birthe,» svarede Kirsten, idet der gik en Kuldegysning igennem hende. «Hr.

Mogens maa være paa Gundestrup. Han tør ej komme her og — har vel maget det saa — at vi ere blevne budne derhen.»

Birthe saa paa sin Frue med et megetsigende Blik fra sine kloge Øjne.

«Frue,» sagde hun, «har I saa ringe Tillid til mig, som har tjent eder tro indtil denne Dag og døjet ondt med eder? Tag mig med paa den Fart! Giv mig eders Klenodier; jeg vil bjærge dem i et Klæde og —»

«Hvad er det for Snak?» udbrød Kirsten. «Hvor kan jeg slæbe dig med til Gundestrup? Vi age jo derhen fuldt klædte og smykkede; jeg har ikke dig nødig der.»

«Saa vil I da løbe herfra og lade mig i Stikken,» svarede Birthe med Graad i Halsen.

«Løbe herfra?» gentog Kirsten med Glædesklang i sin Røst. «Husk paa, Birthe, at jeg ikke er vidende om andet end det, du ved; og det tjener os begge bedst ikke at vide mere. Tænk, hvad du vil, men gør som jeg! Vær tavs og tro og lid paa, at jeg ikke skal glemme dig.»

»I er snild som stærk, Frue,» sagde Birthe, idet hun gik, og deri havde hun Ret. Ikke for intet havde Kirsten været i Margrethe Valdemarsdatters Brød, og Livets haarde Krav havde yderligere skærpet Snildheden og modnet Kraften.

Saa kom han da til sidst, jublede det i hendes Hjerte. Hvilken Salighed vil det blive at slynge mine Arme om hans Hals og hvile mit trætte Hoved ved hans Bryst! Vil han tage min Husbondes Liv? Ja, mindre kan ikke gøre det! Han faar ligge paa sine Gerninger; vi ville lade læse Messer for hans Sjæl. O, Guds Moder, du Himmelens stærke Dronning, du Barmhjertige, du Søde, vær nu mit Skjold og lad dette lykkes! Slaa vore Fjender med Lamhed og hold Dødens Sværd fra min Vens Bryst! Er det Synd, vi gøre, da slet den ud. Jeg kan ej andet!

For første Gang i lang Tid nød hun den Nat en sund og rolig Søvn, og da hun om Morgenen viste sig i Hallen, var der en længe ikke set Sundhedsglød paa hendes Kinder.

«Ej, hvor fager du er i Dag,» udbrød Fru Mette. «Ingen skal mere faa mig til at tro, at du er svagelig. Hør nu Fornuft, Kirsten! Hæv den Indespærring, som giver saa megen Snak, og flyt atter sammen med din Husbonde.»

«Ej se,» sagde en af de andre Fruer, «det gav straks en sur Mine. Lad os hellere begynde med mindre. Drag med til Gundestrup, Kirsten, og æd Mortensgaas med os der i Aften.»

«Nu, det faar jeg vel gøre,» svarede Kirsten og lod se et Smil.

«Hører I,» sagde Fru Mette til Jep Mus, som i det samme kom til, «eders Frue træder nu ud af sin Forborgenhed og drager med os til Gundestrup.»

«Ja saa,» svarede Hr. Jep og fæstede Blikket paa Kirstens Aasyn. «Nu,» føjede han til, «det er mig kært at høre.»

Kort efter tog Fru Mette ham til Side og sagde:

«I skal se, hun skikker sig til sidst. Hun er en forstandig Kvinde og vilde være bleven et Mønster af en Hustru, var hun ej kommen i Kast med Hr. Mogens, førend hun kendte eder. Sig mig dog, har I intet mærket til ham?»

»Aa jo,» svarede Hr. Jep. «Jeg ved, at han for nogen Tid siden var paa Gundestrup. Hr. Johan lod mig det vide, hvisaarsag jeg forgangen Dag, da jeg red forbi Berritzholm, lod forhøre, om han var der; men Vindebroen blev ej nedladt, og min Svend fik ej Svar.»

«Hvad, vilde I gæste ham?» udbrød Fru Mette.

«Ja,» svarede Hr. Jep med et grumt Smil; «jeg vilde spørge til hans Helsen, og om han end var lidende, da skaffe ham Ro.»

«Han var vel dengang hos os,» svarede Fru

Mette og blev bleg om Kind. «Har Oluf ej sagt eder det? For at advare eder ere vi dragne hid. Saa vidt vi kunne skønne, fører Hr. Mogens ondt i sit Skjold og pønser paa Hævn; men vi vide intet med Sikkerhed.»

Jep Mus stod og strøg sit Skæg, mens hans Blik var fæstet paa Kirsten, som endnu sad ved Davren. Nu bøjede han sin Tommelfinger derhen og spurgte med dæmpet Røst:

«Mon hun ved mere?»

«Kirsten!» udbrød Fru Mette. «Nej, hvorledes skulde det vel gaa til? Aah, Hr. Jep, lad nu ikke slig usalig Mistanke fæste Rod i eders Hjerte, og det netop nu, da alt tegner til at vorde godt mellem eder og eders Hustru! Vær paa eders Post, men ikke mod hende!»

«Nu, Frue,» svarede Hr. Jep, «jeg vil tage det gode, mens det tilbyder sig. Det onde kommer vel af sig selv; men vær ellers ikke ængstelig for mig! Sørg hellere for Hr. Mogens, hvis Ven eders Husbonde stedse var og vel er endnu.»

Fru Mette gik krænket fra ham; men han blev staaende og stirrede paa Kirsten, som lod hel munter.

Jeg lider ej, tænkte han, den Glans i hendes Øjne og de Roser paa hendes Kinder. Stedse, naar jeg fik dem at se, maatte jeg siden sande, at de kun sagde til mig: vogt dig for Tornene! Mon der dølger sig noget bag denne Glædesmaske? Jeg skal vogte vel paa hende; men det skønner jeg, at saa længe Mogens Munk er oven Jorden, fanger jeg ikke Fred. Jeg vil lokke ham i en Fælde og gøre det af med ham. Inden mange Dage skal det være fuldbragt. —

De drog bort om Eftermiddagen. Mændene red i Spidsen i sluttet Hob, derefter kom Karmen med Kvinderne, og til sidst en halv Snes Ryttere. Jep Mus tænkte sig ikke Muligheden af nogen Fare paa denne korte Udflugt og i saa stort et

Selskab. Herrerne vare fjorten i Tallet. Desuden var der ti Svende og to Stalddrenge, i alt seks og tyve Mænd, alle med Sværd ved Bæltet. At drage ud paa en Fart af kun en Mils Længde med et stort, rustet Følge vilde have gjort ham latterlig i hans Venners Øjne. Men han kendte desuden ikke til Frygt, da han var lige saa modig og glubsk i Kamp, som han var bidsk og tvær i sin Stue.

Kirsten vilde have været til Hest, men ingen af Fruerne havde Lyst til at ride. Det var blevet Frost og skarp Blæst; og saa var det dog et underligt Indfald af hende, at hun ikke ved en slig Lejlighed vilde bruge den skønne Karm, hendes Farbroder havde skænket hende i Brudegave. De talte meget om ham og hans store Godhed for Kirsten, som kun havde lønnet ham med Utak. Nu var han aflægs og sygelig; men Kirsten havde aldrig umaget sig til Næs for at se til ham, saa at hendes Søster Fru Pernille, da hun for noget siden drog hjem, maatte gøre det for Skams Skyld.

«Paa nogle,» sagde Fru Mette til en af sine Veninder, «falder al Livets Sødme og Lykkens rige Gaver som Regn paa en Klippe og glider af. Andre, som vilde annamme det med Tak, maa nøjes med mindre.»

Der sad hun nu, Karmens og de andre Herligheders misundte Ejerinde, midt imellem sine sladrende Frænker og Veninder og viste et glat Aasyn, mens hver Nerve i hende var spændt. Hendes Hjerte bankede, saa hun kunde føle dets Slag, og mens hun smilte og lod skæmtende Ord falde, for hendes Blik spejdende omkring, og hendes Øre opfangede enhver Lyd. Hvad skulde der ske, og naar vilde det komme?

Det gik rask hen ad den frosne Vej, og de vare nu kun en Fjerdingvej fra Maalet. Da lige som de drog ind i Skovens Tykning, hørtes der et mangestemmigt Raab, gennem hvilket Jep Mus's skarpe Røst lød skingrende; Karmen standsede med

et Ryk, Hestene stejlede, og Kvinderne sprang skrigende op fra deres Sæder.

Det kom ved en Omdrejning af Vejen, hvor Skoven var tættest. Der saa Jep Mus, som red fremmest, pludselig, som var den vokset op af Jorden, en Skare Ryttere med blinkende Sværd, saa tæt som en Mur. Den spærrede hele den farbare Plads, og i det samme lød der Raab bag vèd ham. Han vendte sig hastig i Sadelen og saa, at en anden Rytterhob angreb hans Bagtrop; al Udvej til Flugt var afskaaren.

Raseriet over at være fangen i en Fælde og Forudfølelsen af, hvad der ventede ham, bragte Jep Mus's Kind til at blegne og lammede hans Arm. Lige for sig saa han sin Dødsfjendes mørke, tindrende Øjne og blinkende Sværd. Han fik dog sit Sværd af Skeden, men først i det yderste Øjeblik og kun til et afmægtigt Forsøg paa at afbøde det dræbende Hug. Mogens Munks mægtige Slagsværd faldt, ført af begge hans Hænder, med en saadan Kraft, at den brede Klinge med en Økses Vægt gik gennem alt og kløvede Jep Mus's Hjerneskal. Han sank af Hesten uden at give en Lyd fra sig.

Saa hurtig gik dette for sig og vakte saa stor Rædsel, at ingen af de Herrer, som red med Jep Mus, fik Sværdet af Skeden. Mogens Munks Svende holdt sig da ogsaa tilbage, saa at det ikke blev nogen Dræbning i stor Stil, som Bjørn Skaldre saa meget havde ønsket.

«Nu er det fuldbragt,» sagde Mogens Munk. «Jeg, Mogens Pedersøn, er Manden derfor, vider, det, alle I Herrer, som ere her til Stede! Æren for at have fældet denne Nidding tilkommer mig, og Skaden, som kan følge paa, den tager jeg alene.»

«Mogens,» raabte Oluf Geed med rystende Stemme, «fly, det snareste du kan! Dette vil volde din Undergang.»

«Af Vejen!» lød det barske Svar. Hr. Mogens

rakte det blodige Slagsværd til Kjeld og gav sin Hest af Sporerne. Alle veg til Side for ham, og i et Nu var han henne ved Karmen.

Der var alt, som det skulde være. Bengt havde glimrende udført sit Hverv, som særlig var at sikre sig Kirstens Person og skærme hende. Med Klavs, Niklas og nogle andre af de flinkeste Karle gjorde han et saa pludseligt og kraftigt Indhug paa Jep Mus's Ryttere, at disse bleve fuldstændig overrumplede og efter en kort og temmelig ublodig Kamp tog Flugten. Derpaa sprang Bengt af Hesten, gik hen til Karmen og raabte:

«Kom nu fluks, Fru Kirsten! Vi have en opsadlet Hest med til eder.»

Men i det samme kom Mogens Munk, fulgt af Bjørn og alle Rytterne. Hele Styrken var nu samlet og omringede Karmen, hvor Fruerne sad blege og stumme. Mogens Munk steg af Hesten, gik hen til Karmen, rakte Kirsten sin Haand og førte hende ud af den. Hendes Aasyn var dødblegt, hun stirrede spørgende paa ham og slap ikke hans Haand.

«Nu er I Enke, Fru Kirsten,» sagde han; »jeg tager eder under min Varetægt.»

«Kirsten,» raabte Fru Mette, «rør ej ved den Morder! Hans Haand er rød af din Husbondes Blod.»

Nogle af Fruerne skreg op og sprang som i Vildelse ud af Karmen.

«Vær uden Frygt,» raabte Mogens Munk. «Der skal ikke vorde krummet et Haar paa eders Hoveder. Der er intet Blod flydt uden den Niddings, som jeg vog, fordi han ranede fra mig, hvad mit var, og hvad jeg nu tager igen. Kom, nu fluks i Sadelen og af Sted!»

Henning førte Hesten frem, Mogens Munk tog Kirsten i sine Arme og løftede hende op paa den.

«Min Hjertenskær, skælv ej saa! Kom her;

Foden i Bøjlen og Tøjlen sikkert i Haanden! Evner du at holde dig i Sadelen?»

Hans dybe Røst fik saa blød en Klang; hans ganske Hjerte laa i den, og for første Gang lød det fortrolige Du til hende.

«Ja,» raabte hun og greb Tøjlen. «Lad os komme bort!»

Han selv sprang i Sadelen, og de red derfra op gennem Allerum og videre ind i Landet. Det gik fremad uden Standsning, indtil de silde om Aftenen naaede Ørkelynge, hvor de fik Natteherberge. Saa langt fulgte den hele Skare dem; men her aftakkede Hr. Mogens de ærlige Skælmer fra Hallandsaas. De fik en rigelig Pengeløn og spredtes saa som Avner for Vinden. Kun Gøste, Klavs og Niklas blev i Hr. Mogens's Brød og fulgte ham fremdeles.

De nærede nu ikke mere Frygt for at blive forfulgte, hvorfor de holdt Rast en hel Dag i Ørkelynge. Her skulde de ogsaa tage Afsked med Bjørn Skaldre, som nu vilde skilles fra dem og drage Sønder paa ad Hjemmet til. Derom talte de, da de sad sammen ved deres tarvelige Maaltid i Krostuen, og ingen skulde nu paa disse fire glade Mennesker kunne se, at de kom fra et blodigt Stævne. Saa fortrolig var den dalevende Slægt endnu med Blodsudgydelse, naar det kom til Stykket, næsten lige saa staalsat og ikke synderlig mere kristelig end de hedenske Forfædre.

Mogens Munk selv teede sig som en Mand, fra hvis Bryst en svær Sten er falden, og som efter lang Tids Tyngde omsider aander frit; og Kirsten havde nu ganske genvundet sin Fatning. Af hendes Øjne straalede Kærlighed, den dybe, rene Kærlighed, i hvilken der ikke er Skygge af Tvivl. Dog teede hun sig stilfærdigt, og der kom kun faa Ord over hendes Læber. Bengt var munter og megettalende; kun Bjørn Skaldre saa surt.

«Jeg beklager oprigtig,» sagde Hr. Mogens

til ham, «at vi nu skulle skilles; og saa have vi endogsaa ikke andet i Afskedsbægeret end dette sure Øl.»

«Det ene bør svare til det andet,» sagde Bjørn. «Den Dyst er ingen bedre Drik værd; jeg fik jo end ikke mit Sværd løftet til Slag. Kværnbider var nidkær og tog hele Æren.»

«Bjørn,» svarede Hr. Mogens, «skal jeg, der er et Barn mod eder i Alder, prædike Fornuft for eder?»

«Fornuft?» spurgte Bjørn. «Saamænd, jeg trænger dertil, eftersom jeg til ingen Gavn rustede mig; jeg kunde lige saa gerne være bleven til Huse.»

«Der fejler I vidt,» svarede Hr. Mogens. «Kun derved, at vi kom med saa stor en Styrke, lykkedes Anslaget og blev saa ublodigt, dog ikke at glemme vore Folks Lydighed og Sammenhold. Det er vel, Bjørn, at ingen uskyldig, sagesløs Mand mistede Livet, og at der ikke hæfter Blod ved eders Klinge. Nu vil I og Bengt slippe lempelig derfra.»

«Vi ville ikke krybe i Skjul, men bære vor Part af Ansvaret,» sagde Bengt. «Naar kun I bjærger eder.»

«Det staar til at haabe,» mente Mogens Munk.

«Hvad vil I da nu foretage eder?» spurgte Bjørn.

«Hvad vil Dronningen sige?» spurgte Kirsten.

«Ej,» svarede Mogens Munk. »hun er langt borte; men naar jeg forliger mig med Frænderne, vedkommer den Sag jo ikke hende. Først maa jeg bringe Kirsten i Sikkerhed; jeg har sagt hende, hvor vi drage hen — til Bo Stensøn. Paa Egesø oppe i Smaaland skal hun sidde hos Karen og der hendrage Sørgeaaret; Bengt indgav mig den Tanke uden at vide af det. Vi ere ham nu stor Tak skyldig. Fru Kirsten, sted ham til Haandkys!»

Den næste Morgen forlod Bjørn dem; men han fik det Løfte med, at de vilde gæste ham ad Aare, naar Brylluppet havde staaet. Selv drog de

op til Bo og Karen, som modtog dem med aabne Arme.

De Dage, som Kirsten nu kom til at henleve hos sin Barndomsveninde, hørte til de lykkeligste i hendes Liv. Trygt sad hun under Bos Varetægt paa den vel befæstede Gaard i Skovens Skjul, delte Karens Glæde over den lille Søn, hun nu havde ved sit Bryst, gennemlevede atter med hende i Aanden de udstaaede Lidelser, fældede Taarer over Elseby og bad for hendes Sjæl, som hun havde ønsket; men i hele det Aar saa hun ikke sin Hjertensven.

Der kom imidlertid kun gode Tidender fra ham. Han var kommen til Forlig med Jep Mus's Frænder, som til Dels vare Kirstens egne. Han udredede en høj Mandebod og forpligtede sig til at stifte en Sjælemesse for Jep Mus. Dermed vare Arvingerne tilfredse og delte gladelig Bøden og Arven. Det var det bedste Forsvar for Mogens Munks Daad, at intet Menneske fældede en Taare over hans Fjendes Død. Der gik en Glædesluftning gennem Landet, da det blev kundbart, at Samfundet var blevet den Voldsmand kvit.

Saa ganske stod Folket paa Mogens Munks Side, at Dronningen ikke fandt det raadeligt at røre ved Sagen. Dog gjorde han alt for at formilde hende, og en god Hjælp i saa Henseende ydede ham Kirstens Brev til Bisp Peder. Det gendrev ganske den Beskyldning mod hende, som hendes Uvenner ikke undlod at fremkomme med, nemlig at hun skulde have staaet i Forbindelse med Mogens Munk og været den egentlige Anstifter af Drabet. Vel kom hverken hun eller Hr. Mogens nogen Sinde i Gunst hos Dronningen; men han fik dog store Len og blev en af Rigets mest formaaende Mænd.

Da Sørgeaaret var omme, stod Brylluppet paa Næs. Kirstens Værge, hendes Farbroder, gamle Jakob Akselsøn, bed i det sure Æble og gav

hende til Mogens Munk. Ikke alene Bo Stensøn og Karen samt Bjørn og Bengt vare med til Brudefærden; ogsaa Birthe og Gøste, Martha og Klavs fulgte deres Herskab til Næs, og Hr. Mogens indfriede rigelig sine Løfter saavel til dem, som til Niklas, hvem han hjalp til Forlig og Fred. Endnu i mange Aar sad den snilde Krovært i Kinna, vel kendt blandt alle vejfarende, som gerne lyttede til hans Fortælling om, hvorledes det gik til, at Hr. Mogens vog Jep Mus. —

Med trods al Kærlighedslykke og Medgang havde Mogens Munk dog en Torn i Kødet, og det var Abraham Brodersøns stedse stigende Rigdom og Vælde. Bisp Peder syntes at skulle faa Ret; Hr. Abraham lod til at være en Mand med mange Liv og var i Stand til at rejse sig fra ethvert Fald med ny Kræfter. Fast som Varbergs Klippe i Havets Bund stod han fremdeles i Dronningens Gunst, højt hævet over alle sine Jævnlige.

«Naar faa vi Ram paa ham,» sagde Hr. Mogens en Dag til Kirsten, da han var vendt hjem fra en Herredag og der ret havde faaet Hr. Abrahams Overmagt at føle.

«Aah, lad hans Vælde ikke volde dig Ærgrelse,» svarede Kirsten; «du har jo selv nok og formaar lige saa meget her i Jylland, som han i Halland.»

«Det ligner ikke dig, mit Hjerte,» svarede Hr. Mogens, «at lade al Stolthed fare og tænke saa ydmygt. Skulle da aldrig alle de Mænd, som han kuede og plyndrede, og ikke heller alle de Jomfruer, hvem han krænkede, vorde hævnede? Har du aldeles glemt Elseby?»

«Nej,» svarede Kirsten; «var det da ikke mig, der fik dig til at stifte den Messe for hendes Sjæl?»

«Vel,» svarede Hr. Mogens; «men hvad gavner det de levende, at hendes Sjæl er frelst? Han, som tog hendes Ære fra hende og voldte hendes Død, farer fort med sine Skændselsgerninger. Naar

jeg hører Vigilien over Elseby blive sungen, bæres det mig for, at jeg ser en Herrens Engel med Retfærds hævnende Sværd gaa gennem Kirken.»

«Aah, forjag de mørke Syner,» bad Kirsten. «Jeg kan ej for det, men Tanken om den Dommedag, du beder til, fylder mit Hjerte med Angest. Stedse bæres det mig for, at kommer den, da ville vi faa svære Tider og Ulykke ramme os selv.»

«Vist ikke,» svarede Hr. Mogens, idet han klappede hende paa Kinden. «Dine Syner ere mørke, ikke mine. Vorder denne Nidding engang styrtet, vil det lysne op for alle gode Mænd og Kvinder.»

«Jeg tænker som du,» svarede Kirsten; «men jeg ønsker ikke Retfærds Sværd tiere lagt i din Haand. Dyrt købte vi vor Lykke. Jeg takker Gud Herren for hvert Aar, der hengaar i Fred, og naar det er udrundet, beder jeg om eet til.»

Det fik hun Held til at gøre i mange Aar, saa at de mørke Syner svandt, og hun følte sig tryg; men omsider kom dog de svære Tider, hun havde frygtet, og med dem Engelen med Retfærds hævnende Sværd, som Hr. Mogens havde skuet i Aanden.

Ottende Kapitel.

Ved Himmerigs Dør.

Tyve Aar vare henrundne, og hvert af dem havde givet Vækst til Abraham Brodersøns Rigdom og Magt. Han var Herre paa otte Slotte og Ejer af mere Jordegods end nogen anden dalevende Mand i Norden; og endnu sad han paa Varberg, hvor han havde opdynget en for hine Tider umaadelig Skat af Penge og Kostbarheder. Endelig havde han for et Par Aar siden atter taget sig en Hustru,

som var af stor Æt og tilførte ham en rigelig Medgift. Han førte større Pragt og red med flere Svende end Dronningens Fostersøn, Kong Erik selv.

I tretten Aar havde denne baaret Kronen, sig selv til liden Glæde, men heller ikke Rigerne til stor Skade. I hans Fru Moders stærke Haand laa Tøjlerne, og hun sagde stedse og med god Grund: «Vi vide mere, end han!» Gav hun noget af sin Magt bort, var det ikke til den unge vankelmodige Konge med det heftige Sind og de uberegnelige Luner, men til Mænd, paa hvis Indsigt, Kraft og Troskab hun kunde stole. Øverst i disse Mænds Række stod fremdeles, hver paa sit Felt, Bisp Peder og Abraham Brodersøn. Kong Erik havde maattet sande sin Faders Ord, at førend han vandt Abraham Brodersøn over, vilde han intet gælde; men det var hidtil ikke lykkedes ham. Endnu havde han Dronningens mægtige Yngling paa Siden af sig, ja han maatte endogsaa stundom staa til Skamme for ham.

Da oprandt Aaret 1410, og Kampen om Sønderjylland brød løs. Dronning Margrethe havde allerede i nogen Tid været optagen af denne hendes Livs sidste Stordaad, nemlig Generhvervelsen af Sønderjylland, som snart saa sørgelig skulde blive afbrudt ved hendes Død. Med sin sædvanlige Snildhed havde hun uden Sværdslag skaffet sig den største Part af Hertugdømmet, da Tildragelsernes Gang og Kong Eriks Utaalmodighed sønderrev det fine og dog stærke Net, hun ved fagre Ord og Guld havde spundet om Danmarks Dødsfjender. Kong Erik erklærede Krig, mens hans Fru Moder var højt oppe i Sverige, og nu kom de svære Tider, Kirsten havde set i sine mørke Syner.

To Hære bleve udsendte. Den ene rykkede ind fra Jylland og blev anført af Mogens Munk og Henrik Skarpenberg; den anden kom til Søs og blev ført af Abraham Brodersøn. Kong Erik fulgte

med den sidste, som først landede paa Ærø, og da denne Ø var undertvungen, skibede han til Als. Nordborg havde alt overgivet sig, og nu laa Hæren for Sønderborg Slot.

Det trak ud med Belejringen, og dette vakte Kong Eriks Misnøje, uagtet det i hine Tider var det sædvanlige, naar den angrebne Fæstning blev tappert forsvaret; thi saa længe man ikke kendte til Artilleri, eller dette var i sin Barndom, var Angrebsvaabnene langt svagere end Forsvarsmidlerne. At udhungre en stærk Fæstning var næsten det eneste Middel til at faa Bugt med den. Formodentlig var da Hr. Abraham uden Skyld; men i hvert Fald mente han det selv.

Han opførte sig dog ikke overmodigt ved denne Lejlighed, men gjorde tværtimod et Forsøg paa at formilde den vrede Konge. Med sin sædvanlige Kløgt overvejede han Kongens fjendtlige Stemning imod ham og den for ham selv mindre heldige Omstændighed, at Dronning Margrethe var langt borte. Han gjorde da en Banket i Lejren til Ære for Kongen og indbød alle Riddere og ansete Høvedsmænd ved Hæren til den.

Det var den 25de Avgust, en smuk, solklar Høstdag. I Skyggen af nogle ærværdige Ege, som stod ved Hr. Abrahams Telt, havde han ladet opsætte et langt Bord, omgivet med Bænke, og for Enden stod der en med Skarlagen prydet Stol til Kongen. Bordet var skønt dækket; det straalede af den rige Værts mange Sølv- og Guldbægre, og bugnede af lækre Madvarer og store Stobe med stærkt Øl og Vin. En mild Vind bevægede nu og da Træernes Blade, saa der gik Solglimt over Bordet og alle de af Staal og Guld glinsende Krigere, som sad om det. Vel sad Kongen i Højsædet og hans Vært kun paa en simpel Foldestol ved hans Side; men dog overstraalede Hr. Abraham sin Herre i Pragt.

Hans ridderlige Sirlighed var ellers veget fra

ham. Han var nu en Mand paa henved tresindstyve Aar, besværet ved sit Legemes Fedme og med en skaldet Isse. Hans før saa fyrige Øjne, der havde daaret saa mange Kvinder, skuede sløvt og mat, naar han ikke, som nu, opildnedes af Vin, og hans svære Træk vare slappe. Hans Mine var dog mere hovmodig end nogen Sinde, og hans fordum skønne, men nu af et helt Livs Lidenskaber og Vellevned vanhældede Aasyn havde fæstnet sig i en Form, som gjorde det frastødende.

Han varetog imidlertid sine Pligter som Vært med en gammel Hofmands Finhed og Sikkerhed. Han viste sin kongelige Gæst al den Ære, der tilkom ham, og drak Herrerne flittig til, idet han lod falde smigrende eller skæmtefulde Ord. Alle viste de ham Ærbødighed, men under de glatte Smil og de høviske Ord dulgte sig Had, Lede, Foragt eller Frygt. Ingen vovede mere at røbe sit sande Sindelag eller røre ved Abraham Brodersøn, saa stærk og uantastelig syntes hans Stilling at være. Hvo af hans mange Fjender og Misundere, som nu sad ved hans Bord og bøjede sig for ham, Dronningens mægtige Yndling og Hærens øverste Befalingsmand, tænkte sig andet, end at Hr. Abraham vilde gaa ukrænket i sin Grav, kun segnende under Vægten af Lykkens rige Gaver og sit Vellevned? Og dog skulde den stolte Bygning, han havde brugt et helt Liv til at opføre, falde for et Vindkast og styrte i Grus i et Nu. Sværdet lynede over hans Hoved, og Enden var der.

Hvorledes gik det til? Hvad var Grunden til et saa pludseligt, i Nordens Historie næsten uhørt Fald? Ja, hvorledes samle Luftens skjulte Kræfter sig efter hemmelighedsfulde Love, saa at Himlen pludselig formørkes, Tordenskyen er der, og Uvejret bryder løs. Harmen over Abraham Brodersøns mange uretfærdige Handlinger, hans bundløse Rænkefuldhed, umættelige Pengegridskhed, utæmmelige Vellyst og Ubluhed, Misundelsen over hans eksem-

pelløse Lykke, Rigdom og Magt, — det var de skjulte Kræfter, som svævede i Samfundsluften; men Gnisten, som tændte Lynet og fremkaldte Udslaget, var Kong Eriks længe ulmende Forbitrelse over sin egen Vanmagt.

Pludselig hørtes der Larm bag Teltet, højrøstet Tale og et forbitret Raab. Hr. Abraham bød sin Svend at gaa hen og se, hvad der var paa Færde, da en Bonde med en ung Pige ved Haanden sled sig løs fra nogle Landsknægte, som vilde holde ham tilbage, gik hen til Kongen og raabte, idet han pegede paa Pigen:

«Herre Konge, dette er min Datter; hun er i Nattens Mørke bleven tagen med Vold og krænket af en af dine Mænd. Jeg har ført hende hid, for at hun skal udpege Niddingen, og er du mere end Konge af Navn, da vil du straffe ham, som har brudt den Fred, du og alle dine Høvedsmænd svor og lyste over Landet.»

Alle stirrede forundrede paa Bonden, en høj, velvoksen Sønderjyde, hvis djærve Aasyn blussede af Forbitrelse; dernæst paa Pigen, som var fager og velskabt, men hendes Aasyn var opsvulmet og vanhældet af Graad.

«Se dig om, Barbara, og sig, om han er her!»

Hun løftede sit Hoved, og da hendes Blik faldt paa Hr. Abraham, raabte hun: «Det er ham,» og brast i Graad.

Kongen sprang da op fra sit Sæde. Han kunde kun handle i Lidenskab; men naar den kom over ham, da gik han stedse lige løs paa Maalet; saaledes ogsaa nu.

«Er det sandt,» raabte han, idet han vendte sig til Abraham Brodersøn, «har du gjort det?»

«Herre Konge,» begyndte Hr. Abraham med usikker Røst; men da gik Mælet fra ham.

«Hvad vil Fru Cæcilie sige til dette?» raabte en af hans Venner og lo; men Spøgen slog ikke

an. Alle saa med spændte Blikke paa Kongen, som ikke havde vendt Øjnene fra Hr. Abraham.

«Jeg læser i dit Aasyn,» sagde han, «at Pigen siger Sandhed. Du har gjort det; men saa har du krænket den Landefred, du selv har svoret paa, og Lovens Straf for det er Døden.«

Der herskede et Øjebliks Stilhed i Forsamlingen. Det var, som Kongen sagde, Lovens Bud var Dødsstraf; men naar var det blevet opfyldt? Hvor mange Voldsmænd fandtes der ikke i alle Stænder, som trods deres Misgerninger endda levede, ja der sad ved Hr. Abrahams Bord Mænd, der mere end een Gang havde fortjent Døden, og i hvis Øjne en Bondepige ikke var stort mere end et Dyr. Det vilde altsaa være en Strenghed uden lige, om Dødsdommen blev fældet over Hr. Abraham, og det vilde sikkert aldrig være sket, hvis Kong Erik havde været ham god, og hans Brøde ikke havde været Draaben, der omsider fik det til Randen fyldte Bæger til at flyde over.

Efter et Øjebliks raadvild Tavshed brød det løs som en Orkan. Kongens Yndling og højre Haand, Tyskeren Henrik Kønigsmark, brød Stilheden og raabte:

«Til Blokken med den Nidding; vi have kun taalt ham alt for længe!» og nu rullede der gennem Forsamlingen en Torden af vilde Raab; men da de standsede, lod der sig dog en advarende Røst høre. Det var Niels Sorteskaaning, som tog sin gamle Ven i Forsvar.

«Aldrig i mine Dage,» sagde han, «har jeg hørt, at der er blevet gjort slig Kvalm for en Bondetøses Skyld. Hør ikke, Herre Konge, efter disse Skrigere, som ville forlede eder til —»

Han standsede da brat; thi i det samme faldt et Par Karle af Kongens Hustropper, som vare blevne hidkaldte, over Hr. Abraham og lænkede hans Hænder.

«Dette er Galmandsværk,» raabte da Niels.

«Tæm din Tunge!» sagde Kong Erik og truede ad Niels med sin knyttede Haand.

«Nej, ved min Helgen, om jeg gør,» svarede Niels djærvt. «Det skal siges eder, Herre Konge, at naar I midt under Krigen lægger Hærens øverste Befalingsmand i Lænker, desuden en saa prøvet og kyndig Hærfører, som Hr. Abraham, da lammer I eders egen Magt og skader Rigernes Anliggender. Dronningen vil drage eder til Regnskab for dette.»

«Det bliver min Sag at komme til Rette med Dronningen,» svarede Kong Erik hidsigt. «Her byder og befaler jeg. I har at tie og lyde!»

«Hil Kong Erik!» lød det rundt omkring ham. «Han er vor Drot og ingen anden!»

Heraf skønnede Hr. Abraham, at hans Dom forud var fældet og hans Skæbne afgjort. Raseriet over hans Modstanderes lette Sejr blev nu stærkere end Dødsangesten og gav ham Kraft til en sidste Opblussen. Han rejste sig, saa sig om i Kredsen med et trodsigt Blik og sagde:

«Hvo af eder, som nu anklage mig og raabe paa min Død, har rene Hænder og tør kaste den første Sten paa mig? Denne hylende Tøs og hendes Skælm af Fader gør min Brøde større, end den er; men selv om den var aldrig saa stor, havde jeg dog ikke fortjent slig haard Medfart af eder, Kong Erik! Naar handlede jeg eder imod? Var jeg ikke stedse Kronen en lydig og tro Tjener og glemte jeg nogen Tid den Taknemmelighed, jeg skylder eders Fru Moder, vor naadige Dronning? Men det gør I, naar I forgriber eder paa mig, hvem hun nu i over tyve Aar viste Tillid og undte sin Gunst. Hende alene skylder I den Krone, I bærer; men det har alt mangen Gang angret hende, at hun valgte eder til den Ære —»

«Slaa ham paa Munden, knævl ham!» raabte Henrik Kønigsmark; men Hr. Abraham vedblev:

«En ussel Konge er I! Forbandet være I!»

Nu overdøvede et rasende Skrig hans Røst,

og Kong Erik drog sin Dolk, som om han vilde styrte løs paa ham og fælde ham uden Dom; men nogle af Herrerne kastede sig imellem. Hr. Abraham blev ført til sit Telt, og en stærk Vagt sat udenfor.

Endnu samme Dag blev Retten sat og Dommen fældet. Da Hr. Abraham ikke kunde fragaa, at han havde ladet Pigen bortføre med Magt fra hendes Faders Gaard, blev han dømt til at miste Liv og Gods og halshugges med Sværdet. Straffen skulde fuldbyrdes anden Dagen efter; altsaa gav man ham dog en Dags Frist, for at han kunde berede sig til Døden.

«Hans Hoved skal falde,» sagde Kong Erik. «Denne Nidding skal udryddes af Jorden; men vi ville ikke myrde hans Sjæl.»

Han vilde derfor sende sin Skriftefader, Munken Arnold, han, som senere blev Bisp i Strengnæs, til ham; men en Pilegrim kom til Kongens Telt og begærede Hans Naade i Tale. Det var en midaldrende Mand, hvis Ryg var bleven bøjet før Tiden. Hans Aasyn var magert, furet og stærkt brunet af Solen; men hans store lyse Øjne vare klare, Blikket selvbevidst og gennemtrængende. Der udstraalede fra disse Øjne et Aandens Lys, som gav det udtærede Aasyn et sjældent Præg af Sjælsrenhed, og over hans Person var der saa stor Værdighed, at Livdrabanterne, som stod ved Indgangen til Kongens Telt, modtog ham med Ærbødighed og straks meldte ham til Kongens Kammersvend.

Han blev indladt og havde en lang Samtale i Enrum med Kongen. Derpaa blev Kongens Skriftefader, Broder Arnold, tilkaldt, og Følgen af Forhandlingen mellem Kongen og de to gejstlige Mænd blev, at det blev overdraget Pilegrimen at høre Hr. Abrahams Skriftemaal og berette ham. Dette undrede alle sig over; men da nogle af Herrerne spurgte Broder Arnold, hvem den fremmede Munk

var, og af hvad Aarsag han havde givet det Hverv at berette Hr. Abraham fra sig, svarede han:

«Det er en hellig Mand, ret skikket til at vadske den sorteste Sjæl hvid. Hr. Abraham kommer der i gode og skrappe Hænder. Dog ønsker han ikke at være kendt. Jeg selv er tilfreds med, at jeg slipper for at høre Hr. Abrahams Synderegister; det maa være saa langt, at hele Dagen ikke vilde være nok til at komme igennem det. «Desuden» tilføjede han, «vilde det falde mig svært at gaa den høviske Herre saa haardt paa Klingen; han viste mig stedse sømmelig Agtelse.»

Da Pilegrimen traadte ind i Teltet til Hr. Abraham, fandt han denne siddende i sin Foldestol med Hænderne i Skødet og stirrende hen for sig med et tomt Blik. Han rettede sig, saa vredt til den fremmede og spurgte barsk:

«Hvo er I, og hvad vil I?»

«Jeg er Guds og Kirkens Tjener og vil frelse eders Sjæl fra Skærsildens Pine,» lød Svaret.

«Jeg kender eder ikke. Hvo skikkede eder hid?»

«Hans Naade Kongen,» svarede Pilegrimen.

«Ej saa,» sagde Hr. Abraham med Bitterhed. «Jeg kan tænke, at Hans Naades egen Skriftefader nu er for god til mig.»

«Saaledes er det ikke,» svarede Pilegrimen. «Kongen vilde have sendt Hr. Arnold til eder, Herre, men da kom jeg og bød mig til.»

«Af hvad Aarsag?» udbrød Hr. Abraham og rejste sig brat, saa hans Lænke raslede. «Hvo i Djævelens Navn er du?»

«Kald ikke paa den Onde,» lød Svaret. «Han er nær nok og lurer paa eders Sjæl, men se ret paa mig! Genkender I mig ikke?»

Da Hr. Abraham stirrede paa Pilegrimen uden at give Svar, vedblev denne:

«Nu, det er troligt nok. Aarene og Livets

haarde Prøvelser have rakket mig slemt. Jeg er Elsebys Broder, Olaf Andersøn af Vadstena»

Hr. Abraham sank ned paa Stolen, men rejste sig lidt efter igen og udbrød ophidset:

«I er kommen for at tage Hævn? Dette er da Kronen paa Værket, at Pommerinken sender mig den værste til at pine min Sjæl. Hvorledes kommer I her? Har Djævelen ført eder hid gennem Luften? Pak eder! I faar ikke flere Ord af min Mund.»

«Herre,» svarede Olaf sagtmodigt og mildt, «fat eder og hør mig en lille Stund! Ikke er jeg kommen for at tage Hævn; nej, for at gengælde ondt med godt. I Varbergs Kældergang, hvor jeg overraskede eder med stakkels Elseby, der kom jeg ret til at skue ned i den Syndens Afgrund, hvor I har ravet om gennem hele eders Liv, saa at ingen bedre end jeg fatter, i hvilken Pine eders Sjæl maa være nu, da Domsbasunen lyder for eder.»

«Ti med den Snak!» sagde Hr. Abraham. «Mine Helgene, Sankt Lavrentius i Lund og Sankt Lucius i Roskilde, hvem jeg byggede Altre, de ville klare for mig.»

«Lad os haabe det,» svarede Olaf. «Tager I mod den Bistand, jeg har tilbudt eder, da ville vi tale mere med hinanden derom. Først vil jeg tale lidt om mig selv. Sæt eder, Herre! Jeg vil med eders Tilladelse tage denne Stol og sætte mig hos eder.»

Han tog en Foldestol, som stod i en Krog af Teltet, og satte sig. Hr. Abraham sank ned i sin Stol med et Suk, og Olaf tog atter Ordet.

«Nu tale vi sammen som gode Venner! Min Ven skal I vorde, forinden jeg gaar herfra; det har jeg svoret! Dog er det fornødent, at I faar at vide, hvorledes det er gaaet til, at jeg har søgt eder op. At jeg for tyve Aar siden drog til Rom i mit Klosters Ærinde, maa være eder bekendt. Nu, jeg udrettede intet der; drog saa til det hellige

Land, blev fangen af Saracenerne og solgt som Træl til en stor Herre i Marokko. Siden skiftede jeg flere Gange Herre og døjede meget ondt, indtil omsider for et Aar siden Hr. Alfons, Bispen udi Hispanien, købte mig fri, Gud lønne den gode Herre derfor! Saa vandrede jeg hjemad paa min Fod, prisende Herren for hans Naade, saa I ser, Herre, at ikke kom jeg igennem Luften, og allermindst førte Fanden mig hid. Jeg gik over England og er derfra kommen til Søs til Hamburg. Der traf jeg en af mine Brødre fra Vadstena, som var paa Udrejse, og som blev hel forfærdet ved at se mig, hvem han troede død. Af ham fik jeg Underretning om, hvad der er foregaaet i vort Fødeland i de mange Aar, jeg vandrede udi Ørkenen. Jeg fik da at vide, hvor troløst I har handlet med Elseby, og hvor sørgeligt hun endte.»

«Jeg mente det ikke ondt med hende,» sagde Hr. Abraham; «hun teede sig som en vanvittig og var over al Maade hoffærdig.»

«Skam eder,» svarede Olaf, «ved at sige sligt! Gør intet Forsøg paa at rense eder i denne Sag! Det skal I dog vide, at stor Harme greb mig, da jeg erfor, hvor skændigt I handlede med stakkels Elseby. Da jeg paa Vejen herop hørte, at I var her paa Als med Hæren, besluttede jeg at trodse alle Farer og vandre hid og drage eder til Regnskab. Dog se! Da jeg i Gaar naaede hertil, fik jeg at vide, hvad der var sket. Gud Herren, hvem Hævnen tilhører, havde taget Sagen i sin Haand, og nu sidder I her som en dødsdømt Fange! Da ydmygede jeg mig for Herren og spurgte ham i Aanden: hvad skal jeg gøre? Drage forbi og skaane den dødsdømte Synder? Nej, lød Svaret; gak til ham, tal Evangeliets livsalige Ord — elsker eders Fjender, velsigner dem, som eder forbande, gører dem godt, som eder hade, og beder for dem, som gøre eder Skade og forfølge eder! — Da prisede jeg Herren, som tog Braadden fra mig, og jeg adlød Kaldet.

For at staa eder bi i den sidste Strid, derfor er jeg kommen. Hjælp nu selv til, at Naadens korte Stund ikke vorder spildt!»

Hr. Abraham havde vist stor Uro, mens Olaf talte. Hans stikkende Blik og sammenknugede Hænder røbede hans Modvilje.

«Munk,» udbrød han nu, «du er fra din Forstand! Hvor kan du elske mig? Læg af den hykkelske Barmhjertighedsmaske og lad mig se dit sande Aasyn! En ond Aand er du og piner min Sjæl med djævelsk Snildhed.»

«Ja,» svarede Olaf, idet der kom Ild i hans Blik, «Pine maa der til, det skønner jeg nu, dit Hjerte er ganske forhærdet; men var det end haardt som Flint, saa har jeg et Sværd, som kan gaa gennem det. Se dig da nu selv, som du er — et af Svig, Vellyst og ublu Egenkærlighed tynget Menneske, en Voldsmand og Røver, en Tyran, som undertrykkede alle, hvem du kunde magte, en Fordærver af Uskyld og rene Sæder, med eet Ord, den groveste Synder af alle de mange, som i disse Tider regere Verden og i Æresskrud hærge og plyndre og nedtrampe alt.»

Hr. Abraham blev bleg som Døden, hans Læber bevægede sig, og han løftede sine Hænder, som om han vilde værge for sig; men han fik intet Ord frem. Olaf fattede sig og vedblev i en mildere Tone:

«Se, kære Herre, der malede jeg eder af, som I er eller har været, og som det skal være tilstaaet, mange af os andre kunde blevet, om vi vare komne i Fristelse, og vi havde faaet Lykkens vidunderlige Medbør; thi vi ere onde alle fra Fødselen af. Saa sort viser sig eders Sjæl at være, naar eders Hovmods Dække tages af den; men der er mere, som blinder eders Øjne — den Indbildning, at de Gaver, I skænkede til Kirker og Klostre, og de Messer, I stiftede, og som ville blive stiftede efter eders Død, ved deres egen Magt kunne frelse eders Sjæl.

Lad den hellige Kirkes Forbøn være god som en Medhjælp, jeg vil ikke nægte det; men det er dog min Tro, at et angerfuldt Hjerte gælder mere hos Gud end et Bjærg af Guld, og at Gaverne ere ganske spildte, naar Giveren ved dem mener at have erhvervet sig er Fribrev paa at synde. Er eders Sjæl ubodfærdig, hader I ikke eder selv og afskyr det onde, I gjorde; begræder I det ikke med Angerens bitre Taarer, da vil det intet gavne eder, om alle Jordens Præster sang som Serafer i Kor, og tusinde Kerter brændte paa Altrene ved den Messe. Spildt og omsonst vil det alt være, Bøn, Messesang og Blus, hvis I ikke bringer Gud Herren det eneste Offer, som behager ham og som kan rense eder, et bodfærdigt, angrende, sønderknust Hjerte.»

Hr. Abraham lyttede med spændt Opmærksomhed paa den Tale, og da Olaf tav, viste der sig et skadefro Glimt i hans Øjne. Ved sine Samtaler med Dronningen og Bisp Peder var han bleven kendt med det Røre, som allerede dengang var opstaaet i den aandelige Verden, og til hvilken Fru Birgitte for Nordens Vedkommende havde givet Stødet. Han havde ogsaa hørt om Englands store Reformator Wicleff, som for ikke mange Aar siden endnu levede, og Olaf havde jo sagt, at han var dragen hjem over England. Med sit naturlige Skarpsind drog han sine Slutninger og skønnede straks, hvad der dølgede sig under Olafs Tale.

«Du er en Kætter!» raabte han. «Ikke skal du, en Lærling af den gale Seerske i Vadstena, faa Held til at tage min Tro fra mig, saa min Sjæl farer ned i Helvedes Pøl. Vig fra mig, Satan! Gaar du ikke nu, da giver jeg dig an, og Enden skal blive værre for dig end for mig. Paa Baalet skal du brændes, og det vil være en Trøst for mig at vide, naar jeg lægger mit Hoved paa Blokken».

Da saa Olaf paa ham med saa livsaligt et

Smil, at det skar ham i Hjertet. Olaf vendte sit brændende Blik opad og sagde:

«O ja, det vilde være en skøn Død og herligt at vorde indlemmet i Martyrernes hellige Skare, som jubler om Guds Trone og Lammet! Mit Legeme er affældigt, Livet har intet Værd mere for mig. Jeg gaar dog kun herfra for at slæbe mig op til min gamle Klosterbo og dø der i min Celle. Gør det da, Herre! Giv mig an for Broder Arnold, da vil jeg komme i gode og faste Hænder, og da vil min eneste Sorg være, at jeg, som kom i en god Hensigt, ganske skød Maalet forbi. I, Herre, er den første, for hvem jeg har ladet Sandhedens ny Lys skinne, I, som trænger haardere til Guds Naade end nogen anden Synder, jeg kender. Eder havde jeg udkaaret til at høste Førstegrøden af den himmelske Sæd, der er bleven nedlagt i mit Hjerte, og se — jeg udrettede intet. Ja jeg gjorde kun ondt værre; fra en Synder er I nu bleven til en Djævel med Fortabelsens Dødsmærke paa eders Aasyn.»

Sveden stod Hr. Abraham paa Panden.

«Ti, Munk,» sagde han, «du gør mig vanvittig!»

«Det er ikke saa vel,» svarede Olaf, «I er ved eders fulde Forstand, og I fik mere deraf end de fleste. Brug den nu, da det gælder!»

«Jeg vil dø med den Tro, i hvilken jeg levede!» raabte Hr. Abraham.

«Det, I kalder eders Tro,» lød Svaret, «var kun en Træls feje Frygt. Tilstaa, at de Gaver og Messer dog ikke skænkede eders Hjerte et Øjebliks Fred. Stedse hang Sværdet over eders Hoved, det følte I, og se, nu skal det falde, eders Blod rinde og eders Sjæl fare til Helvede.»

Hr. Abraham hensank et Øjeblik i Grublen og for sammen.

«Din Tale lyder sælsomt i mine Øren og giver mig ingen Trøst; nej, den tager alt Haab om Frelse fra mig. Har jeg været saa stor en Synder, som

du siger, hvor kan da nogle Timers Anger udslette min Brøde? Nej, det maa til, som du i din Sjæls Forvildelse ringeagter, den hellige Kirkes Forbønner, som jeg har sikret mig.»

«Det kan gøres i et Nu,» svarede Olaf. «Røveren paa Korset fik en kortere Frist end I. Lyt til mig! Herren har sendt mig til eder; jeg bringer eder Fred og Frelse. Bed alene om Naade; puk ikke paa Gaver, Messer og Kirkens fortjenstlige Gerninger; tro, at Jesus Kristus har gjort Fyldest for alle eders Synder, da vorder eders Sjæl ren som Sne og kan ikke mere vorde besmittet. Glad kan I da gaa i Døden. Sværdet skærer Baandet over, og jublende farer eders frelste Sjæl til Himmelen.»

Som Dug paa en døende Blomsterkalk faldt disse Ord paa Abraham Brodersøns syge Hjerte.

«Om det var saa!» sagde han. «Om jeg kunde tro det!»

«Nu er I paa Sporet, Herre! Der greb I en Finger; o, tag nu den ganske Haand! Men I er mødig paa Sjælen; jeg vil nu forlade eder og give eder Ro til Overvejelse. Skik Bud efter mig, naar I vil. Jeg er rede til at komme straks; ja, jeg vil blive hos eder og bede og vaage med eder den ganske Nat, om I ønsker det.»

Saa gik Olaf; men der kom ikke Bud efter ham, hvorfor han, da det led ad Aften, af sig selv gik til Teltet; men der fik han at vide af Vagten, at Hr. Abraham havde ladet Broder Arnold kalde, at denne havde været hos ham, skriftet ham og givet ham Sakramentet. Dog gik Olaf ind til ham; han var ikke saa smaalig, at han følte sig krænket ved Forbigaaelsen. Uagtet en anden havde givet Hr. Abraham Sakramentet, var det dog muligt, at de Sandhedsord, han selv havde sagt til ham, havde hjulpet Synderen til Fred.

Han fik heller ikke nogen uvenlig Modtagelse; men af Fred var der ikke meget at mærke. Hr.

Abraham gik op og ned i stor Uro, og hans Øjne glødede som af Feber.

«Er I der?» sagde han. «Vid, at nu er det gjort! Jeg har skriftet for Broder Arnold og faaet Syndernes Forladelse. Han sagde som I, at et bodfærdigt Hjerte maatte der til; men de Messer kunde dog ikke undværes. Ilde vilde det være gaaet mig, sagde han, om jeg havde undladt at give til Kirker og Klostre, og jeg ingen Andel havde haft i Guds Tjeneres fortjenstlige Gerninger. Saa nu har jeg det paa begge Leder, Olaf, og er ganske dækket. I rynker Panden? Vær nu god! I har dog tilgivet mig den Streg med Elseby. I er min Ven; jeg takker eder for eders store Godhed!»

Olaf havde taget Sæde paa Foldestolen og sad og saa paa ham med et sørgmodigt Blik.

«Dog,» vedblev Hr. Abraham, «angrer det mig, at jeg ikke stiftede en Messe for Elsebys Sjæl. Hun var en god Pige og havde mig kær. Mon hendes Sjæl nu er over det, Olaf?»

«Det ved kun Gud Herren,» svarede Olaf; «men ved at spare den Messe gjorde I hende ingen Skade.»

«Nu, I tænker saa; det faar blive eders Sag, Olaf! Ti dog helst dermed! Jeg forraadte eder ikke for Broder Arnold; jeg gav eder det bedste Lov. Men hvad I end tænker om de Messers Kraft eller Vanmagt, saa maa I dog tilstaa, at Rundhed til at give hellige Løfter maa behage Gud. Ikke var jeg en Synder som Jep Mus. Han narrede Sankt Lavrentius for et Alter, derfor blev han sendt af Verden uden Skriftemaal og Hostie og pines vel end trods alle Messer i Skærsilden.»

Saa gik han nogle Gange i Tavshed frem og tilbage, men tog derpaa atter paa Vej med stor Heftighed og talte om, hvor haardt det var at skilles fra Livet. Han talte om sin Hustru, som snart vilde være Enke, om sin lille Datter Birthe,

som han havde kær, og sine tro Tjenere, som vel nu skulde gaa ulønnede derfra.

«Hvi stirrer I saa og siger intet?» sagde han derpaa til Olaf. «Er I ked af at høre mine Klager?»

«Vist ikke,» svarede Olaf mildt; «det, I der sagde om eders Hustru, eders Datter og eders Tjenere, huer mig bedre end noget af det andet.»

Men nu kom det frem, som laa dybest hos ham og havde fæstet stærkest Rod i hans Hjerte, hans Kærlighed til Mammon. Vel begyndte han med at klage over, at hans efterladte, naar hans Godser bleve inddragne, vilde blive stedte i Nød; thi han havde jo forbrudt baade Gods og Liv. Derpaa fordybede han sig i Tanken om sin store Rigdom, regnede op alle sine Gaarde og nævnede dem ved Navn, som om de vare dyrebare Venner, og hans Hjerte blødte ved Skilsmissen.

«O, Varberg,» udbrød han til sidst, «ingen Sinde mere skal jeg skue dit stolte Hus, du alle Borges Dronning, mit rette Æresæde og Grundvolden for min Magt! Du som gemmer alle mine Skatte, hvert dyrebart Klenodie, al min prægede Mønt! Jeg maa slippe det alt, alt!»

«Lad det fare, lad det fare!» sagde Olaf. «Usselt Muld var det og meget deraf uretfærdigt Gods.»

Men Hr. Abraham agtede ikke paa den Formaning. Han gik tæt hen til Olaf, stirrede paa ham og sagde:

«Ved I, hvorledes det vil gaa dermed? Fru Margrethe vil komme farende og tage det alt sammen!»

«Hvad,» udbrød Olaf. «Tvivler I om Dronningens Naade? Hun vil græde ved Tidenden om eders Død og, om hun ikke tør hævne den, saa vil hun sikkert tage sig af eders efterladte.»

«Jeg skal sige eder, hvad hun vil gøre,» svarede Hr. Abraham med et sygeligt Smil. «Vel muligt, at hun vil fælde en Taare, og hun vil sikkert indfri

sit Løfte og stifte den Messe for min Sjæl, som jeg selv har betalt, idet jeg eftergav hende den store Gæld til mig; men derved vil det blive. Som en gridsk Høg vil hun komme farende og slaa ned paa Byttet. Hun vil tage min ganske Formue og ikke levne en Pending.»

«Nu, om saa er, da gør hun det vel til Kronens og Rigernes Gavn,» sagde Olaf.

«O, ja!» udbrød Hr. Abraham i en bitter Tone, «saa vil hun sige. Jeg kan det Litani; jeg hører end i mine Øren hendes Klager over Lensmændenes Gridskhed og Kronens Armod og Vanmagt. Dog har ingen Mand, der nogen Tid bar Kronen, haft et saadant Maal af Magt, og ingen Konge haft et saa vel fyldt Skatkammer, som Margrethe Valdemarsdatter. Der er ingen Mand i Riget, hvem hun er større Tak skyldig, fordi hun nu sidder saa fast i Sadelen end mig. Dog siger jeg eder, at hun vil lønne mig, som hun har lønnet andre fortjente Mænd, der gik i Døden for hende; hun vil plyndre mit Hus, som hun plyndrede deres.»

«Men med større Ret,» sagde Olaf.

Hr. Abraham vedblev dog i største Ophidselse at tale om den Sag. Dronningen havde mere end een Gang gjort det, han der beskyldte hende for, ja endogsaa i sin Nidkærhed for Kronens Ret forgrebet sig saaledes paa Privateje, at hun maatte give tilbage, hvad hun havde taget.

Det gik da ogsaa ganske, som han havde forudsagt. Det maa siges til Kong Eriks Ros, at først han, da Dronningen var død, viste den Mildhed at tilbagegive Hr. Abrahams Arvinger noget af det forbrudte Gods.

Til sidst lagde Stormen sig i Hr. Abrahams Sjæl, og han bad Olaf om at give ham sin Velsignelse. Den fik han da og det i saa kraftige og indtrængende Ord, at det rystede ham i hans Inderste. —

Med stolt løftet Hoved gik han den næste

Morgen sin Korsegang op paa Skafottet, ledsaget af Broder Arnold og Olaf. Den ganske Hær var samlet, og Kong Erik holdt der til Hest med alle Hærens Befalingsmænd. Vildt rullede Blodet i Aarerne paa mange af Tilskuerne, da han gik forbi dem i sin Ridderdragt, som skulde klædes af ham inden Henrettelsen. Han bøjede sit Hoved for Kongen, da han gik forbi ham; men der var mere Trods end Ærbødighed i den Hilsen. Der kom intet Ord over hans Læber, før han havde lagt sit Hoved paa Blokken. Da hørte man ham sige: Sankte Lavrentius! Sankte Lucius!

«Han raaber paa sine Helgene,» sagde Henrik Kønigsmark; «ja, nu kan han have deres Hjælp nødig!»

Da hans Hoved var faldet, lød der et mangestemmigt Raab, og flere af Herrerne priste Kong Erik, som havde udøvet saa strang Retfærdighed. Denne Retfærdighedshandling blev dog sikkert en medvirkende Aarsag til, at Kongen maatte hæve Belejringen og trods sin Overmagt drage bort fra Sønderborg med uforrettet Sag. —

«I var jo hos ham paa det sidste,» sagde Niels Sorteskaaning om Aftenen til Olaf. «Hvorlunde teede han sig? Bar han sin Skæbne som en Mand?»

«I saa jo selv, hvorlunde han gik i Døden,» svarede Olaf; «som han da var, det kalder I vel en Mand.»

«Visselig,» sagde Niels. «Jeg kunde selv ikke have gjort det bedre. Ak, at tænke sig, at et Menneske, hvis Indgang i Livet var saa herlig, skulde ende saa forsmædelig!»

«Udgangen,» svarede Olaf, «var dog bedre. Han var i Gaar ved Himmerigs Dør. Lad os haabe, at den dog bliver opladt for ham!» —

Saaledes blev Synderen straffet og de krænkede Jomfruer hævnede, uden at Retfærdighedens Sværd, som Kirsten havde frygtet, blev lagt i Mogens

Munks Haand. Dog gik hendes sørgelige Anelse om Ulykke i Opfyldelse, ja det var allerede sket, inden Abraham Brodersøns Hoved faldt ved Sønderborg.

Hr. Mogens lod sit Liv ved Eggebæk i Sønderjylland, hvor Grev Adolf af Holsten overrumplede hans Hær og tilføjede de Danske et stort Nederlag. Hans ædle Blod kom til at væde det dyrekøbte, saa ofte genvundne og atter tabte Lands Jordbund. Ogsaa han gav sit Liv hen for Fædrelandet og lagde et Sædekorn, som engang skal spire og bære Frugt.

Kirstens Sorg varede saa længe som hendes Liv, uagtet hun blev gammel. Hun vidste og glemte det aldrig, at kun faa Kvinder ere blevne elskede som hun eller købte saa dyrt.

Men hvad Dronning Margrethe følte og tænkte, fik ingen at vide. Det skulde da være, at det Kapel, hun byggede for Hr. Abrahams Penge i Lund, med sine pragtfulde Altre, de stærke Gitre og malede Ruder meldte om noget, som hun gemte i sit Bryst.

Paa det Brev, ved hvilket Dronningen skænkede alt sit Gods i Tyringe og Oksie Herreder og en Sum Penge til Sankt Dionysii Kapel i Lund, staar vedføjet, at for dette Gods skal der læses Messer «for Dronning Margrethe og Hr. Abrahams Ro og Hvile.»

Den Munkepen, som skrev det, tog næppe meget fejl.

INDHOLD.

Første Bog.

Anden Bog.

Tredje Bog.

Fjerde Bog.

